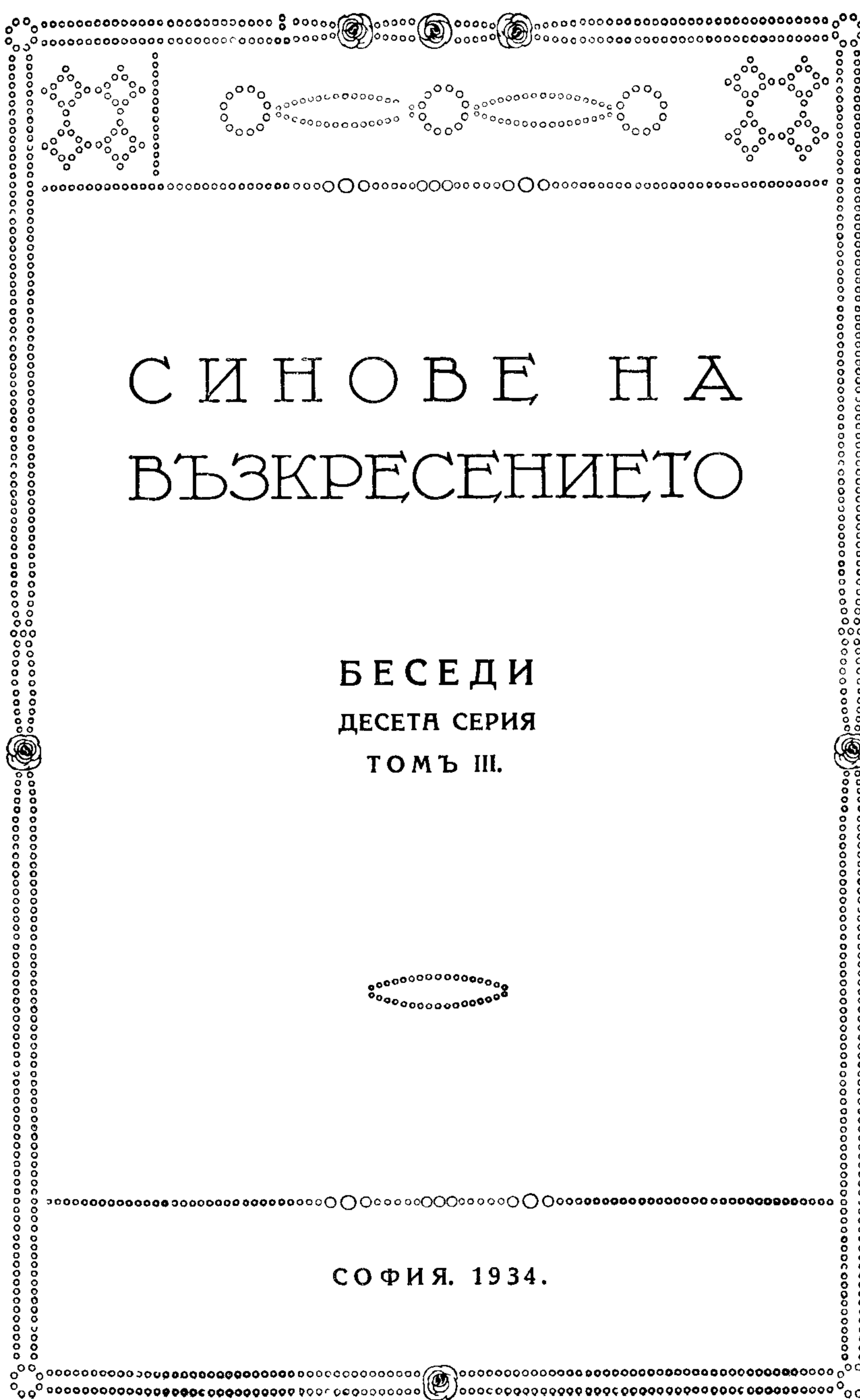

СИНОВЕ НА ВЪЗКРЕСЕНИЕТО

БЕСЕДИ
ДЕСЕТА СЕРИЯ
ТОМЪ III.

СОФИЯ. 1934.

Синове на възкресението.

„Защото не могат вече ни да умратъ, понеже сж равноангели; и като сж синове на възкресението, синове Божии сж.“ *)

Животътъ на съвременнитѣ хора е пъленъ съ редъ противоречия, голѣми и малки. Голѣмитѣ противоречия се дължатъ на специфичното разглеждане, което хората иматъ за отдѣлнитѣ области на живота. И наистина, ако проникнете дълбоко въ живота на хората, ще видите, че тѣ разглеждатъ специфично всѣки листъ, всѣко клонче, всѣки цвѣтъ и плодъ на дървото, както и живота на всѣки човѣкъ и казватъ: Защо единъ човѣкъ е щастливъ, а другъ — нещастенъ; защо единъ е ученъ, а другъ — простъ, невежа; защо единъ е богатъ, а другъ — сироманъ? Не, по този начинъ животътъ не може да се разглежда. Въпрѣки това, и най-виднитѣ учени и философи на миналото и днесъ сж разглеждали и продължаватъ да разглеждатъ живота по сжщия начинъ. Малцина сж онѣзи, които сж търсили и сж намѣрили вътрешна връзка между всички явления и прояви на живота. Ако изучавате строежа на нѣкоя пирамида отъ древността, или на нѣкое отъ съвременнитѣ здания и запитате, защо едни отъ гредитѣ, които влизатъ въ постройката сж тънки, а други — дебели, ще ви отговорятъ, че има редъ причини за това. Ако запитате, защо едни отъ желѣзата сж дебели, а други — тънки, защо едни отъ стѣнитѣ сж отворени, а други — затворени, и за това има редъ причини. Инженеритѣ, архитектитѣ и техницитѣ, които приематъ строежа, знаятъ причинитѣ, защо материалитѣ при строежа не сж еднакво дебели. Едно е важно при строежа: и тънкигѣ, и дебелигѣ греди да бждатъ тѣсно свързани помежду си. Следователно, ако се разглежда отъ друго становище, животътъ би могълъ да се уподоби на грандиозно здание. Въ това здание, богатиятъ човѣкъ би представлялъ дебела гредка, поставена на своето мѣсто. Сироманътъ би представлялъ тънка гредка, сжщо тъй поставена на своето мѣсто. Тънката гредка може да бжде поставена на нѣкой прозорецъ, и тамъ да извърши своята работа.

*) Лука 20 : 36.

Службата не се заключава въ голѣмината на удоветѣ. Нѣкой удѣ може да е голѣмъ, но извършва малка служба. И обратно: нѣкой удѣ може да е малъкъ, но извършва голѣма служба.

При всички тия положения, съвременнитѣ хора отдѣлятъ човѣка отъ цѣлата природа. Запримѣрь, тѣ не помислятъ даже върху въпроса, че между човѣка и растенията, отъ една страна, както и между човѣка и животнитѣ, отъ друга страна, има тѣсна връзка. Тѣ поставятъ себе си като центъръ на вселената. Като погледнатъ къмъ слънцето, къмъ звездитѣ, тѣ намиратъ, че всичко е създадено само за тѣхъ. Ако, наистина, всичко е създадено за хората, тогава нека се запитатъ, тѣ за кого сж създадени. Обаче, като се натъкнатъ на този въпросъ, хората казватъ, че по-високи сжщества отъ човѣка нѣма. Тѣ считатъ човѣка като божество, надъ което нищо друго не сжествува. Това твърдение е залегнало дълбоко въ умоветѣ на ученитѣ и на философитѣ. Като четете и най-отвлѣченитѣ философии, ще видите, че и тамъ, като се говори за Бога, пакъ човѣка разбиратъ. Като се молятъ на Бога, съвременнитѣ хора пакъ себе си разбиратъ. Тѣ се молятъ за знание, за богатство, за сила и казватъ: Господи, ако ни дадешъ повече сили, повече знание и богатство, ще видишъ, какъ можемъ да преустроимъ свѣта. Това показва, че хората правятъ редъ опити за преустройството на свѣта, а после се питатъ, защо свѣтътъ е толкова разбърканъ. Свѣтътъ е разбърканъ, понеже хората правятъ опити сами, безъ да се допитватъ и подчиняватъ на великитѣ Божии закони И, следъ като направятъ редъ погрѣшки въ това направление, тѣ се запитватъ, защо Господъ не оправи свѣта. Този е единствениятъ въпросъ, на който не може да се отговори. Запитали единъ негърски проповѣдникъ: Какво е правилъ Господъ преди създаването на свѣта? Проповѣдникътъ отговорилъ: Преди създаването на свѣта, Господъ сѣкълъ пржте, съ които да бие неразумнитѣ деца. Кои сж неразумнитѣ деца? Тѣ сж хората, които, като не разбиратъ живота, правятъ опити съ експлозивни вещества. За тѣзи деца, именно, Богъ е сѣкълъ пржте. Обаче, това обяснение още не разрешава въпроситѣ на живота.

Въ прочетената глава отъ Евангелието на Лука се застъпатъ много въпроси, между които и този за женитбата. Женитбата на съвременнитѣ хора представя преходна фаза, край на нѣщо. Докато хората се женятъ и за мъжъ оти-

ватъ, тѣ всѣкога ще умиратъ. Който се жени, той трѣбва да знае, че ще умре. Ако безсмъртниятъ се ожени, и той ще умре. Въ романа „Занони“ се говори за безсмъртния Занони, който, като се оженилъ, заедно съ жена си били осждени, въ времето на френската революция, да бждатъ гильотинирани. Занони е билъ членъ на Бѣлото Братство, но за отклонението, което направилъ въ живота си, трѣбвало да умре, заедно съ жена си. Отклонението на хората отъ правия пѣтъ се заключава въ тѣхното погрѣшно разбиране на женитбата. Тѣ мислятъ, че като се оженятъ, ще бждатъ щастливи. Обаче, работата не излиза така. Съ женитбата, именно, започватъ най-голѣмитѣ изпитания на хората. Като засѣгамъ този въпросъ, мнозина ще възразятъ, че бракътъ е свещенъ актъ, установенъ отъ Бога и отъ самата природа. Ако бракътъ, наистина, е установенъ отъ Бога, какъвъ е билъ първичниятъ бракъ? Ако бракътъ е установенъ отъ Бога, защо хората се развеждатъ? Щомъ хората се развеждатъ, щомъ се разлюбватъ, това показва, че бракътъ не е институтъ, установенъ отъ Бога. Днесъ хората само се влюбватъ и разлюбватъ, женятъ и развеждатъ. Значи, това сж човѣшки, а не Божествени работи. За оправдание на всичко това, хората турятъ на своитѣ постѣпки по единъ Божественъ етикетъ, за по-голѣмъ авторитетъ, но и това не ги спасява. Тукъ, именно, е тѣхната грѣшка. Тѣ трѣбва да знаятъ, че женитбата е последната фаза на земния животъ. Когато свърши всичкитѣ си работи и стане философъ, най-после човѣкъ се оженва и съ това завършва учението си на земята. Въ това отношение, женитбата е дипломъ, съ който хората отиватъ на гильотината. Това става не само съ мъжа въ дома, но и съ жена му, и съ децата му.

Сега ще приведа единъ разказъ, чийто дълбокъ смисълъ трѣбва да се разбере отъ всички. Единъ отъ индийскитѣ богове се отегчилъ да живѣе на небето, между боговетѣ, и пожелалъ да слѣзе на земята, да види, какъ живѣятъ хората. Като решилъ да дойде на земята, предложили му да си избере, каквата форма хареса, и въ нея да се въплѣти. Той започналъ да наблюдава многобройнитѣ форми, въ които животътъ на земята се проявява, и най-после се спрѣлъ върху тази на свинята. Слѣзълъ на земята и започналъ да живѣе като свиня: ходилъ отъ гора въ гора, лягалъ, ставалъ, ялъ, каквото намиралъ изъ горитѣ, радвалъ се на свободата си, докато единъ день се сдружилъ

съ една другарка и се оженил за нея. Наскоро му се родили малки прасенца, и той се почувствувал доволен, щастлив отъ положението си като баща и съпругъ. Година следъ година минавали, но той не помислял да се върне обратно на небето. Другаритъ му се затъжили за него и пратили посланници да го викатъ. Тъ му казали: Слушай, приятелю, твоята шега се продължи повече, отколкото трѣбва. Ти реши да слѣзешъ за малко време на земята, а ето, толкова години вече изминаха и не мислишъ да се връщашъ. Мѣстото ти на небето е свободно, всички те очакваме съ нетърпение, да ни разправишъ, какво си научилъ на земята. — Не ме безпокойте, мене ми е добре тукъ. Ходя свободно изъ горитъ, живѣя, както разбирамъ. Другаритъ му започнали да мислятъ, какво да направятъ, да го свестятъ, да излѣзе отъ тази форма и да се върне на небето, дето го чакала работа. Най-после намислили да умъртвятъ прасенцата му. Каквото намислили, това направили: отнели прасенцата му. Той поплакалъ малко, потъгувалъ за тѣхъ, но скоро се утешилъ. Като видѣли, че и това не помага, приятелитъ му решили да отнематъ и другарката му. Той видѣлъ, че и другарката му умрѣла, и пакъ поплакалъ, но и това не го опомнило, не искалъ да се върне на небето; толкова билъ увлѣченъ отъ земния животъ. Тогава другаритъ му решили и него да взематъ на онзи свѣтъ, да се върне въ първото си положение. Като се събудилъ отъ дълбокия сънъ и се видѣлъ на небето, между своитъ приятели, той се засмѣлъ и казалъ: Въ какво голѣмо невежество бѣхъ изпадналъ! Благодаря, че ми помогнахте да се освободя отъ своето голѣмо заблуждение.

Сега, и азъ казвамъ на съвременнитъ хора: докато живѣете въ тѣзи ограничени форми, не мислете, че ще разрешите въпроситъ на живота по-добре отъ индийския богъ. Подъ формата на свинята се разбира грубия материаленъ животъ, животътъ на материята, на плътта, а не на душата и духа. Следователно, само материята се жени, т. е. свързва, а душата и духътъ не се женятъ. За материята, женитбата, свързването е необходимъ законъ, но времененъ. Затова, именно, Христосъ казва: „Които се сподобятъ съ Вѣчния животъ, съ живота на възкресението, тѣ нито се женятъ, нито за мъжъ отиватъ.“ За такива хора е казано: „Тѣ не могатъ вече да умратъ, защото сж равноангели; и като сж синове на възкресението, синове Божии сж.“ Като засѣгатъ въпроса за женитбата, окултиститъ каз-

ватъ, че женятъ се само онѣзи, на които липсва нѣщо. Следователно, който се жени, той непременно ще мине презъ изпитания, които водятъ къмъ смъртта. Това е първата фаза на живота. Следъ нея се влиза въ втората фаза. Това не значи, че бракъ съществува само въ смъртния животъ. Бракътъ постепенно минава въ по-високи форми, докато дойде най-после до фазата на възкресението. Значи, бракътъ въ смъртния животъ се замѣства съ възкресението въ Вѣчния животъ. Условието, при което ще живѣятъ хората на възкресението, ще бждатъ ангелитѣ, ангелскиятъ свѣтъ. Великото, съ което ще се занимаватъ, ще бждатъ Синоветѣ Божии. Обаче, това положение не се отнася за хората отъ сегашния вѣкъ.

Като се говори за женитбата, мнозина казватъ, че не искатъ да се женятъ. Докато се намира въ първата фаза на живота, човѣкъ непременно ще се жени; той не може да бжде свободенъ отъ този законъ. Докато въ сърцето на човѣка се ражда съмнение, безвѣрие и ревностъ, той, ще не ще, се жени. Всички противоречия, които съществуватъ и между растенията, и между животнитѣ, и между хората, се дължатъ на мъжетѣ и на женитѣ. Мъжетѣ и женитѣ сж причина за всички противоречия, които съществуватъ, както въ живота, така и въ цѣлата природа. Значи, Адамъ и Ева, първитѣ човѣци, създадоха противоречията. За да се освободятъ отъ противоречия, хората трѣбва да живѣятъ въ закона на Любовта. Но понеже криво разбраха този законъ, тѣ изоставиха любовта. Днесъ обектъ на човѣшкия животъ не е любовта, но силата, знанието и богатството. Днесъ всички хора се стремятъ къмъ слава, знание и богатство. Днесъ всички хора се стремятъ къмъ външното, къмъ това, което мами, привлича очитѣ. Затова Христосъ казва: „Не търсете слава отъ човѣцитѣ, но търсете слава отъ Бога!“ На земята славата е временно, преходно нѣщо. Тя е толкова постоянна, колкото е постоянно царското положение, което заема актьорътъ на сцената. Щомъ слѣзе отъ сцената, той става пакъ обикновенъ човѣкъ. Каквото положение да заема човѣкъ въ свѣта, по отношение на Вѣчния животъ, то трае толкова колкото живота на еднедневката.

Сега, като засѣгамъ този въпросъ, ни най-малко нѣмамъ предъ видъ да ви обезсърдчавамъ, но искамъ да ви покажа правата посока на живота, която води отъ смъртта къмъ безсмъртието. Смъртта служи като звено на без-

смъртието. Тя представя окапалия листъ отъ дървото. Сегашниятъ животъ на хората, въ сравнение съ Вѣчния, или съ Божия животъ, е живиятъ листъ на дървото, който, ако не днесъ, утре ще окапе. Следователно, докато сж листа, хората непременно ще изживяватъ първата фаза, т. е. фазата на смъртта. По-напредналитѣ сжщества представятъ клончета отъ дървото, а най-напредналитѣ, Синоветѣ Божии, представятъ плодетѣ на дървото. Христосъ казва, че за онѣзи, които се сподобятъ съ възкресението, се изисква велика наука. Хората на възкресението сж смѣли, решителни. Смѣлъ човѣкъ е онзи, който влиза въ парахода и преминава океана въ най-голѣмата буря. Отвѣнъ вълнитѣ удрятъ парахода, но вътре е тихо и спокойно. Смѣлиятъ човѣкъ се приближава къмъ равновесието на живота. Въ такова положение бѣше апостолъ Павелъ, когато пжтуваше съ параходъ по морето. Параходътъ се разрушаваше, а той даваше храна на пжтницитѣ, като ги заставяше да си хапнатъ, да подкрепятъ силитѣ си, защото ще стигнатъ до брѣга. И вие трѣбва да вѣрвате, че параходътъ, съ който пжтувате по Божествения океанъ, ще стигне благополучно до брѣга. Всички ще бждете спасени, а параходътъ само ще стане жертва. Кой е този параходъ? Човѣшкото тѣло. Следователно, каквото и да правите, само тѣлото ви ще стане жертва. Каквито учени капацитети да дойдатъ, каквито теории да измислятъ, нищо не могатъ да направятъ. Тѣлото трѣбва да се пожертвува за повдигане на човѣшката душа.

И тъй, бждещиятъ обектъ, къмъ който хората ще се стремятъ, е възкресението. Ако всички мъже и жени се стремятъ къмъ възкресението, тѣ ще се свържатъ съ вѣчната любовъ, а съ тази любовъ мъжнотиитѣ въ живота се разрешаватъ поне 50% по-лесно, отколкото безъ нея. Съ любовъ всичко се върши по-лесно, отколкото безъ любовъ. Ако се вгледате въ семейния животъ на сегашнитѣ хора, ще забележите, че жената почти не взима участие въ работитѣ на мъжа. Дали трѣбва да бжде така, или не, това е другъ въпросъ, но фактътъ е такъвъ. Въ нѣкои случаи е добре жената да не взима участие въ живота на мъжа, но има случаи, когато жената непременно трѣбва да участвува въ живота на мъжа. Ако мъжътъ е кръчмаръ, по-добре е жената да не взима участие въ неговитѣ работи, за да не деградира. Често и мъжътъ не взима участие въ живота и работитѣ на жената. Това показва, че мъжътъ и жената

сж чужди единъ за другъ. Казвате: Ние не се разбираме помежду си. — Вие се разбирате дотогава, докато сте здрави, докато можете да си дадете нѣщо, но щомъ заболѣете, щомъ изгубите красотата, силата и богатството си, вие представате вече да се разбирате, не се интересувате едни отъ други. Болниятъ отдѣляте отъ вашата срѣда, поставяте го въ особени институти, въ особени учреждения и почти го забравяте. Сиромаштъ изолирвате, не го посещавате, защото нищо не можете да получите отъ него. Болниятъ предоставяте на ученитѣ хора, тѣ да го лѣкуватъ, да правятъ опити съ него. Сиромаштъ предоставяте на грижитѣ на богатитѣ, или на милосърдието на минувачитѣ. Той ще простира ржка предъ единъ, или предъ другъ минувачъ и ще си мисли, че Богъ е наредилъ живота така, едни да бждатъ бедни, а други — богати. Днесъ просятъ не само стари, но и млади хора, които могагъ да работягъ. Какъвъ смисълъ има такъвъ животъ? Да живѣешъ съ просия, това значи, да гледашъ на живота като на нѣщо временно и да живѣешъ день за день. Този животъ не носи щастие. Той само отдѣля човѣка отъ общия, отъ цѣлокупния животъ. Който разбере смисъла на цѣлокупния животъ, той ще се свърже съ души, по-напреднали отъ него, между които ще има учени, богати, силни хора. Подобното подобно привлича: ако обичашъ, ще те обичатъ; ако учишъ, ще те учатъ, но първото условие за това е любовта. Ти трѣбва да обичашъ учителя си, за да учишъ, и той да те учи. Днесъ ученикътъ иска само да получи знание отъ учителя си, и съ това мисли, че всичко е свършилъ. Като получи известно знание, той престава да се интересува отъ учителя си, престава да го почита и уважава. Питамъ: какво знание може да има единъ удъ? Ако отсѣчете ржката на единъ човѣкъ, можете ли отново да я създадете? Вие можете само изкуствена ржка да му направите, но тази ржка не може да му служи. Нито пъкъ отсѣчената ржка може да служи на господаря си. Всѣки удъ може да се учи, да възприема, докато е свързанъ съ цѣлото, съ цѣлия организъмъ. Ученикътъ може да учи, докато е свързанъ съ учителя си.

Следователно, целта на всѣки човѣкъ, който следва Божествения пжтъ, е да разбере смисъла на цѣлокупния животъ, смисъла на възкресението и къмъ него да се стреми. Въ това се заключава новата наука, която ще хвърли свѣтлина въ умоветѣ на хората. Който тръгне въ Божестве-

ния път и пожелае да се ожени, той непременно ще се спъне. Защо? Защото и жена му, и децата му ще го заставят да се грижи първо за тях, да ги осигури, а после да мисли за нещо велико. Ако мъжът тръгне въ Божествения път, жена му ще го ограничава. Който изпадне въ такова положение, билъ мъжъ или жена, той непременно ще се натъкне на редъ вътрешни противоречия. Вътрешнитѣ противоречия могатъ да се избегнатъ само тогава, когато човѣкъ се свърже съ сжщества, по-напреднали отъ него. Кой сж по-напреднали сжщества отъ хората? Ангелитѣ. Тѣ сж сжщества отъ по-висока култура и еволюция отъ тази на хората; тѣ сж живѣли при по-благоприятни условия отъ тяхъ и сж ги използвали разумно. Ето защо, ангелитѣ могатъ да бждатъ въ услуга на човѣчеството. Въ свободното си време, ангелитѣ слизатъ на земята да помагатъ на хората, понеже считатъ, че тѣ сж удове, които взиматъ участие въ цѣлокупния животъ. Щастие е за ангела, ако може да обърне една душа къмъ Бога. Казано е въ Писанието: „Голѣма е радостта между ангелитѣ на небето, когато единъ грѣшникъ се обърне къмъ Бога.“ Сега, каквото и да говоримъ за ангелитѣ, тѣ сж щастливи; важно е, какъ могатъ хората да измѣнятъ живота си, и тѣ да станатъ щастливи. Какво е нужно на болния, на невежия, на обезсиления, на сиромаша? Болниятъ се нуждае отъ здраве, той трѣбва да се освободи отъ болестта си; невежиятъ се нуждае отъ знание, той трѣбва да се освободи отъ невежеството си; който е изгубилъ силата си, той се нуждае отъ сила; сиромаштъ пъкъ се нуждае отъ богатство.

Питамъ: ако богатството е цель въ живота на човѣка, какъ може той да го придобие, безъ да накърни съ нещо живота на другитѣ хора? Всѣки човѣкъ може да бжде богатъ. Какъ? Като разработи, като развие своитѣ таланти. Ако успѣе да разработи само единъ отъ своитѣ таланти, той ще може да подобри живота си. Ако нѣкой може да развие въ себе си дарбата да познава лѣчебнитѣ свойства на растенията, и по този начинъ да лѣкува хората, той би станалъ виденъ лѣкаръ въ свѣта. Въ природата има много лѣчебни растения, които, употребени на мѣсто, освобождаватъ човѣка отъ всѣкакви болести. Ако прѣстътъ на нѣкой човѣкъ започне да бере, достатъчно е да се употреби едно отъ тия растения, за да отвори на това мѣсто естествена дупка, презъ която всички нечистотии да излѣ-

загъ навънъ. Предъ силата на тия лѣчебни растения, всѣ какъвъ хирургически ножъ пада. Тѣзи растения правятъ най-добри операции. Човѣкъ може да развие въ себе си таланта, да познава, кои храни сж най-добри. Всѣки организъмъ се нуждае отъ специфична храна, която, ако човѣкъ познава, може да помогне за развитието си, не само физически, но и умствено, сърдечно и духовно. Това показва, че не е достатъчно човѣкъ само да яде, за да задоволи глада си, но отъ голѣмо значение за него е, каква храна ще употребява. Здравето, както и правилното развитие на човѣка, не седи само въ неговата дебелина. Казватъ за нѣкой човѣкъ, че билъ много поправенъ, надебелѣлъ. Често такива надебелявания носятъ нещастия за хората. Надебеляването е процесъ на натрупване, а не растене. Когато камънитѣ се натрупватъ единъ върху другъ, това не е растене. Растенето се отличава по следнитѣ три признака: тѣлото се развива симетрично; чувствата — хармонично, а мисълта става свѣтла и обхваща всички области на живота. Такъвъ човѣкъ всѣкога постѣпва разумно. Каква е разликата между разумния и неразумния човѣкъ? И двамата сж поставени при еднакви условия на живота, но единиятъ постѣпва разумно, а другиятъ — неразумно. Значи, причината за да постѣпватъ и двамата по два различни начина, е вътрешна, а не външна. Може ли времето отънъ да се измѣни за праведния? Праведниятъ и грѣшникътъ пѣтуватъ при едно и сжщо време, но праведниятъ знае законитѣ, чрезъ които да акумулира топлината и студа, вследствие на което не усеща студа, нито пѣкъ се измѣчва отъ горещината. Този акумулаторъ е въ мисълта му. Неговата мисълъ е положителна. Сжщо така той лесно се справя и съ вѣтъра. Чрезъ мисълта си, той може да спре вѣтъра. Ако пѣкъ му е приятно вѣгърѣтъ да го вѣе, той се оставя на неговитѣ вѣлни. Когато Христосъ бѣше съ ученицитѣ си по морето, излѣзе вѣтъръ, който започна да люлѣ лодката. Този вѣтъръ бѣше приятенъ на Христа, и Той се остави да го полюлѣ малко, но ученицитѣ Му се уплашиха, събудиха Го и казаха: „Учителю, ще потънемъ!“ И заповѣда Христосъ на вѣтъра да престане.

Съвременнитѣ учени се интересуватъ, какъ е могълъ вѣтърътъ да престане. Вѣтърътъ не е нищо друго, освенъ въздушно течение, което може да се усилюва и отслабва, както желѣзарѣтъ, чрезъ мѣха, усилюва или отслабва огъня, на който ще топи желѣзото. Значи, разумни сжщества,

съ своитѣ мѣхове, усиловатѣ или намаляватѣ движението на въздуха, т. е. теченията на вѣтроветѣ. Докато тия разумни същества натискатѣ мѣха, има вѣтъръ, има и горение; щомъ тѣ престанатѣ да натискатѣ мѣха, и вѣтърътъ престава, и горението престава. Всѣко по-разумно същество отъ тѣхъ може да спре тия въздушни течения. Обаче, това обяснение за вѣтроветѣ и за спирането имъ, не е научно, то не може да задоволи умоветѣ на ученитѣ хора. Ако е въпросъ за научно обяснение, днесъ всички знаятъ, че причината за образуване на вѣтроветѣ е различната температура на въздушнитѣ слоеве; вследствие на това, когато се срещнатѣ два въздушни пласта съ различна температура, тѣ се стремятъ да уравновесятѣ гъстотитѣ си, и между тѣхъ започва движение, което наричаме вѣтъръ. И това обяснение е вѣрно, но всѣки духовенъ човѣкъ, който се стреми къмъ възкресението, самъ може да провѣри тия нѣща. Той може, наприкладъ, да излѣзе вънъ, въ най-големия студъ, и да не замръзне. Защо? Невидимиятъ свѣтъ е снизходителенъ къмъ праведния човѣкъ и му помага. Какъ му помага? Голѣми и много сж възможноститѣ, съ които той си служи. Забелязано е, че въ ония мѣста, дето пътуватѣ праведни хора, се образуватѣ топли течения. И обратно: въ мѣста, презъ които минаватѣ грѣшни хора, се образуватѣ студени течения. Дето стѣпи добъръ човѣкъ, всичко трѣгва на добре. Тѣй щото, когато казватѣ за нѣкои хора, че сж щастливи, това показва, че тѣ сж по-близо до Божиитѣ закони. Това сж хора, които живѣятъ споредъ законитѣ на великата природа и никога не ги нарушаватъ. Слушате нѣкой да говори за тия закони, за волята Божия, но щомъ се натъкне на известна мъчнотия, казва: Човѣкъ може понекога да бръкне и въ чужда каса, нѣма защо да чака всичко да се нарежда по честенъ начинъ. Но, краденото и на Великъ-денъ се взима. Съ кражби не може да се живѣе. Съвременнитѣ хора живѣятъ повече съ кражби, затова и животътъ имъ е пъленъ съ нещастия и страдания. Кражби има и въ храненето. Нѣкой заколи единъ волъ, или една овца и ги изядда — това е кражба. Лесно е да се заколи едно животно, но тежко се плаща за него. Имало е случаи, когато за заколването на единъ волъ човѣкъ плаща съ живота на нѣкой отъ своитѣ близки, съ една отъ своитѣ дѣщери, или съ единъ отъ синоветѣ си. Разумно ли е тогава, да си позволи човѣкъ такъвъ разкошъ, за парче волско или агнешко месо, да плати съ живота на своята дѣщеря? Днесъ вече не

се позволява да се колятъ животни и месото имъ да се яде. Въ това отношение се прилага Мойсеевия законъ: „Око за око; зжбъ за зжбъ.“ Или, „съ каквато мѣрка мѣришъ, съ такава ще ти се отмѣри.“

И тъй, за онѣзи, които влизатъ въ новия животъ, въ новитѣ разбирания, не е достатъчно само да разбиратъ волята Божия, но тѣ трѣбва да я изпълняватъ. Трѣбва ли тия хора, именно, да казватъ, че Господъ е създалъ животнитѣ, за да ги колятъ хората и ядатъ? Богъ създаде животнитѣ по съвсемъ други причини, като имъ опредѣли служба, да бждатъ въ услуга на човѣка, да помагатъ въ работата му, но не да се колятъ и ядатъ отъ него. Много отъ растенията, като жито, царевица, ръжъ и др., Той опредѣли да служатъ за храна на човѣка. А това, че хората ядатъ месото на много отъ млѣкопитаещитѣ и птицитѣ, е случайно явление, вмъкнало се въ живота следъ грѣхопадането. За да се освободи отъ тия вметнати явления въ живота си, човѣкъ трѣбва да бжде уменъ, силенъ, да разполага съ знания. Запримѣръ, нѣкой се оплаква отъ сърцебиене. Като нѣма знания, той ще извика единъ лѣкаръ, ще се остави на него да го лѣкува. Лѣкарътъ ще му направи нѣколко инжекции, но сърцебиенето не престава. Който има знания, той ще разбере, че причината за сърцебиенето се крие другаде, вследствие на което не може да се лѣкува съ инжекции. Причинитѣ за сърцебиенето сж психически. Следователно, тѣзи причини сж образували редъ отрови, които сж влѣзли въ кръвта на неговия организъмъ. А природата не търпи никакви нечистотии, никакви отрови, никакви чужди вещества. Тѣзи чужди елементи сж полуорганически вещества, и непременно трѣбва да излѣзатъ вънъ отъ човѣшкия организъмъ. Значи, сърцебиенето се дължи на редъ противоположни мисли, чувства и желания, които сж непотрѣбни за ума и за сърцето на човѣка. За да се лѣкува, т. е. за да се освободи отъ тия чужди вещества, сжществуватъ различни методи. Запримѣръ, единъ отъ новитѣ начини за лѣкуване на хората е музиката. Има болни, които се лѣкуватъ като имъ се свири на цигулка; други — като имъ се свири на китара; трети — на флейта и т. н. Различнитѣ инструменти указватъ специфично влияние върху отдѣлнитѣ хора. Ако болниятъ обича да слуша цигулка, ще му посвирите нѣщо, но съ възходящи вибрации, а не миньорни пѣсни. Сърцебиенето, напримѣръ, се лѣкува съ пѣсни, кои-

то започватъ съ тона „do,“ обаче, не тона „do,“ взетъ по камертонъ, но естествения тонъ „do.“

Малцина отъ съвременнитѣ музиканти взиматъ вѣрно основния тонъ „do.“ Ако вземете този тонъ вѣрно, веднага ще почувствувате въ себе си успокояване, малка радостъ, като че сте придобили нѣщо. Колкото малка да е тази радостъ, тя внася въ душата ви свѣтлина, проблѣсъкъ, като че слънце е изгрѣло. Основниятъ тонъ „do“ е ключъ за живота. Всѣки може да прави опити въ това отношение, да провѣри тази истина. За българина тѣзи опити не сж мъчни, понеже той е музикаленъ. Всѣки тонъ има опредѣлено число вибрации по сила и по височина. Когато иска да пѣе, човѣкъ предварително трѣбва да се настрои, за да попадне въ естествения тонъ, въ естествения ключъ. Той ще се изправи, ще постои спокоенъ 10 — 15 минути, докато се освободи отъ всички мъчности и противоречия, които сжществуватъ въ ума му, ще помисли за разумността въ живота и ще запѣе. Това значи, че този човѣкъ е успѣлъ да завърти правилно единъ отъ музикалнитѣ ключове, който му е даденъ. Това значи още да изгрѣе слънцето въ него и разумната енергия да потече въ организъма му. Отъ него се изисква да знае, какъ да използва тази енергия. Ако тонътъ „do“ е правилно взетъ, човѣкъ може да възприеме животворната енергия отъ слънцето и да я предаде на всички удове въ своя организъмъ. При това положение, той може и цѣлъ денъ да пѣе вдъхновено и безъ умора. Когато болниятъ пѣе, той има условия въ себе си да се лѣкува и да оздравѣе; когато не пѣе, той е сериозно боленъ, лишенъ отъ условия да се лѣкува. Ето защо, когато сте духомъ неразположени, или болни, помжчете се да възпроизведете истинския тонъ „do.“ Какъ ще познаете, че сте взели истинския тонъ „do“? Ако сте взели вѣрно тона „do,“ но сте болни, веднага ще станете отъ леглото си и ще направите малка разходка изъ стаята си. На другия денъ ще излѣзете вѣнъ отъ стаята си. Така ще продължавате денъ следъ денъ, докато въ продължение на една седмица най-много ще можете да правите разходки вѣнъ отъ къщата си, на разстояние единъ-два километра най-малко. За това се изисква воля, а не усилие. Сегашнитѣ хора се лѣкуватъ по пжтя на науката. И този пжтъ е добъръ, само че науката си служи съ миньорната, а не съ мажорната гама. Горчивитѣ хапове, съ които медицината си служи, сж миньорнитѣ гами въ музи-

ката. Който не приема мажорната гама—гамата на живота, той ще дойде до миньорната гама — гамата на болнитѣ хора; ако не иска да приеме и миньорната гама, той ще се натъкне на друга гама—гама на умирающия човѣкъ, т. е. гама на смъртта. Миньорната гама е гама на сърцето. Тя има две степени: низходеща и възходеща. И мажорната гама има такива степени. Низходещата степенъ ограничава, а възходещата—освобождава, разширява.

Казвамъ: музиката е необходима въ живота, като методъ за растене, за развиване, за лѣкуване. Като четете живота на великитѣ хора, ще видите, че всички сж били музикални. Давидъ знаеше да свири. Сжщевременно той пѣеше. Отъ него има много псалми — псалмопѣвецъ бѣше. Саулъ не знаеше да свири, но когато го нападаха лоши духове, той викаше Давида да му свири, и по този начинъ ги укротяваше. Тѣй щото, и вие се нуждате отъ музика. Вие трѣбва да знаете поне най-елементарнитѣ правила на музиката. Който пѣе, той всѣкога ще бжде здравъ. Който пѣе и свири за себе си, безъ да мисли за окръжаващитѣ, той ще може да въздействува добре върху тѣлото, върху чувствата и мислитѣ си. Това значи здравъ човѣкъ. Да пѣешъ за себе си, това не подразбира да те чува цѣлъ градъ. Това не е пѣние, то е шумъ, викъ. Бучението на вѣтъра още не е пѣние. Истинското пѣние съдържа въ себе си мекота. Такова пѣние е въ състояние да спре всѣки минавачъ, да го застави да слуша. Преди години въ Варна живѣеше една туркиня, която пѣеше голкова хубаво, съ такъвъ мекъ и проникателенъ гласъ, че всички хора, които минаваха по улицата, спираха се да я слушатъ. Хората отъ съседнитѣ кжщи отваряха прозорцитѣ си да слушатъ. И вие трѣбва да изливате душитѣ си така, че ангелитѣ отъ небето да отварятъ прозорцитѣ си, да слушатъ, кой пѣе толкова хубаво. Кога пѣятъ хората? Когато сж млади. Тогава тѣ пѣятъ най-хубаво. Когато очаква своя избранникъ, младата мома пѣе; щомъ го срещне, тя престава вече да пѣе. Тамъ е погрѣшката. Това е користолюбие, това е материализъмъ. Хората се интересуватъ отъ живота, отъ богатството, отъ силата, отъ знанието, докато ги придобиятъ. Щомъ ги придобиятъ, тѣ преставатъ да се интересуватъ отъ тѣхъ. Какво имъ остава тогава?

И тѣй, възкресението, безсмъртието трѣбва да бждатъ цель въ живота на човѣка. Всѣки трѣбва да си зададе въпроса, може ли да възкрѣсне, и при какви условия може да

стане това. Казватъ нѣкои, че сж немили — недраги, че нѣматъ домъ на земята. И азъ съмъ съгласенъ съ васъ, че по-хубаво нѣщо въ свѣта отъ дома нѣма; по-хубаво нѣщо въ свѣта отъ майката и бащата нѣма; по-хубаво нѣщо отъ брата и сестрата нѣма. И наистина, братството и сестринството е идеалъ за човѣшката душа. На земята, обаче, братството и сестринството още не сжществува. Братъ или сестра сж онѣзи, които сж готови всѣкога отъ тѣхъ да замине, а не отъ другитѣ. Братъ е онзи, който е готовъ да се жертвува за другитѣ, както за себе си. Сега всички говорятъ за братство, за сестринство, за домъ, но разбиранията имъ по тѣзи въпроси сж, както тия на свѣтскитѣ хора. И религиознитѣ хора говорятъ за любовъ къмъ Бога, но не сж готови да се жертвуватъ за Него. Тѣ живѣятъ за себе си само. Това не е никаква любовъ, никаква обичъ. Понеже Богъ е Любовъ, Той жертвува всичко за хората, но тѣ не сж готови да дадатъ косъмъ отъ главата си за Него, макаръ че говорятъ за любовъ. Това е човѣшка религия, човѣшко разбиране, споредъ което съвременнитѣ хора водятъ животъ, несъвмѣстимъ съ Божиата Любовъ. По тази причина, именно, днесъ всички хора страдатъ.

Първото правило: човѣкъ трѣбва да пѣе. За кого? За брата си и за сестра си. За кого пѣе майката? За сина или за дъщеря си. Има майки, които пѣятъ много хубаво. Тѣ пѣятъ отъ любовъ къмъ своитѣ деца. Христосъ казва: „Който се сподобятъ съ възкресението и се свържатъ съ ангелитѣ, тѣ сж Синове Божии.“ Да възкрѣсне човѣкъ, това значи да се върне дома си, да разбере, какво нѣщо е братство и сестринство, какво нѣщо е музиката. Да възкрѣсне човѣкъ, значи да се свърже съ Бога. Тази връзка се очаква отъ всички хора. Тя не може да стане изведнѣжъ. Безъ нея, обаче, не може да се влѣзе въ Вѣчния животъ. Който сж завършили своето развитие, тѣ сж направили вече тази връзка. Тѣ иматъ свобода, или да се върнатъ отново на земята, или да останатъ да живѣятъ въ дома си. Единъ день, когато хората разбератъ този законъ, тѣ ще влѣзатъ да живѣятъ при Бога и ще бждатъ щастливи. Днесъ хората сж нещастни по причина на това, че сж далечъ отъ своя домъ. Затова именно, тѣ се съмняватъ въ Бога и се запитватъ, обича ли ги Богъ, или не. Щомъ се съмняватъ въ Първата Причина, тѣ се съмняватъ и въ своитѣ ближни. Тѣ казватъ: Ако еди-кой си ни обичаше, той нѣмаше да постѣпи съ насъ така. Прави сж тѣ, но сжщевременно сж и криви.

Когато нѣщо се отнася до тѣхъ, тѣ много добре разбиратъ, много добре разсжждаватъ. Щомъ дойде нѣщо до другитѣ хора, тамъ вече тѣ не разбиратъ и започватъ криво да разсжждаватъ. Какъ трѣбва да ги обичатъ другитѣ, тѣ разбиратъ; какъ тѣ трѣбва да обичатъ, нищо не разбиратъ. Тази е погрѣшката въ хората. Колко отъ съвременнитѣ хора, като градятъ кжщи, ще предвидятъ една стая съ едно или съ две легла за нѣкой свой братъ, или за нѣкоя своя сестра, бедни странници? Това предвиждатъ само хотелджиитѣ. Единственитѣ хора, които мислятъ за своитѣ братя и сестри, сж хотелджиитѣ. Въ това отношение, тѣ сж добри хора. Като влѣзе нѣкой въ тѣхния домъ, тѣ го приематъ любезно, свалятъ шапката, палтото му, завеждатъ го въ добре мебелирана стая, но на другия день, като рече да си отива, тѣ го спиратъ предъ вратата и му казватъ: Да видимъ сега смѣтката! И ако е нѣкой беденъ, този гостъ се вижда въ чудо. Хотелджиитѣ сж научили добре закона за влизането, но не и закона на излизането. Лесно се влиза при тѣхъ, но мжчно се излиза. Като влѣзе нѣкой при тѣхъ, тѣ му казватъ: „Добре дошълъ!“ Щомъ излѣзе, тѣ му казватъ да плати. Така постжпватъ всички хора помежду си: като дойде нѣкой въ дома имъ, тѣ му казватъ „добре дошълъ“, а като си отиде, казватъ му да плати. Какво щастие може да се очаква при такова разбиране на хората? Значи, влѣзешъ ли въ единъ домъ, ще си платишъ честно и почтенно. Ако не можешъ да платишъ, помежду имъ ще се създадатъ горчиви чувства. Горчивитѣ чувства сж дисонансътъ въ живота. Следователно, дисонансътъ въ живота на хората се дължи на това, че тѣ не могатъ да плащатъ своитѣ задължения. Този дисонансъ сжществува не само външно между хората, но и въ самия човѣкъ; той постепенно го разяжда.

Днесъ всѣки се бори въ себе си. Защо се бори? Защо се съмнява? Защо се омжчнява? Защо е недоволенъ? Писано е, че всичко е създадено за човѣка. Щомъ е така, защо човѣкъ е недоволенъ? Дъщерята е недоволна отъ майка си, че я ограничава. Майката е недоволна отъ дъщеря си, че не я слуша. Едно трѣбва да знаете: човѣкъ е дошълъ на земята не като баща или майка, нито като синъ или дъщеря, но като братъ или сестра. Само че нѣкои братя и сестри сж съзнателни, а нѣкои не сж съзнателни. На земята бащи и майки не сжществува. Христосъ казва: „Единъ е вашиятъ Отецъ.“ Единъ Баща сжществува, и всички останали трѣбва да бждатъ въ единство съ Него. Тази ми-

сълъ трѣбва да свѣрже всички хора въ едно цѣло. Така ли е въ сжщностъ? Беднитѣ искатъ богатитѣ да имъ помагатъ. Богатитѣ намиратъ, че сж работили, спечелили сж си богатства, и сега трѣбва да си поживѣятъ свободно, отъ никого не ограничавани. Ако искатъ да бждатъ щастливи, и богати, и сиромаси трѣбва да живѣятъ по новия начинъ. Ако живѣятъ по стария начинъ, никой не може да бжде щастливъ. Смыслътъ на живота не е въ многото ядене, но въ благодарността, която сърцето изказва за това, което е получило. Не е беденъ онзи, който, като повдигне очитѣ си къмъ небето, благодари за всичко, което му е дадено, за живота, който Богъ му е далъ. Такъвъ човѣкъ разбира смисъла на звездитѣ, на слънцето, на растенията, на животнитѣ, на цѣлата природа около себе си и благодари за всичко, което му се случва. Той е щастливъ човѣкъ, защото разбира цѣлокупниятъ животъ. Който е недоволенъ, нека започне да рисува. Нека започне отъ най-малкото, отъ нѣкое цвѣтенце и постепенно да върви нагоре. Всѣки день отдѣляйте по половинъ часъ за рисуване. Това е единъ добъръ методъ за възпитание.

Сегашното възпитание на човѣчеството трѣбва коренно да се измѣни. И възпитателитѣ на човѣчеството трѣбва основно да се преобразятъ. За да се създаде ново поколѣние, възпитателитѣ трѣбва да знаятъ, какво да внесатъ въ умоветѣ и въ сърцата на хората. Понеже невидимиятъ свѣтъ се интересува отъ хората, затова, чрезъ сънища той имъ показва, какво трѣбва да правятъ. Нѣкой едва се събудилъ отъ сънь и започва да разправя: Снощи сънувахъ, че се качихъ на една висока планина и оттамъ хвъркнахъ. Защо се качвалъ на планината, защо хвъркалъ, и той не знае, но трѣбва да мисли. Другъ разправя, че сънувалъ нѣкакво голѣмо угощение. Трети разправя, че ездилъ на бѣлъ конь, съ знаме въ едната ржка и съ сабя въ другата. Сънищата сж символи, които показватъ на човѣка, какво трѣбва да прави въ будния си животъ. Качването на планината символизира Високото мѣсто — Бога. Значи, човѣкъ трѣбва да мисли за Бога. После ще мисли за коня. Коньтъ символизира практическия умъ на човѣка. Сабята означава Словото Божие. Ако сънувашъ, че си офицеръ, това не значи, че офицеръ трѣбва да станешъ, но да възседнешъ практическия умъ, да се препашешъ съ Словото Божие и да започнешъ да Го прилагашъ въ живота си. Щомъ започнете да мислите по този начинъ, ще видите, че свѣтътъ е раз-

умно създаденъ. Тогава ще видите, че не сте сами. Около васъ стоятъ вашитѣ дѣди и прадѣди, вашитѣ близки. Ще кажете, че това сж халюцинации. Споредъ мене, неразбранитѣ нѣща сж халюцинации, а разбранитѣ — реалностъ. Всѣка идея, която внася въ ума на човѣка свѣтлина, а въ душата му — любовъ, радостъ и миръ, тя е реална. Всѣка идея, която нѣма тѣзи качества, тя е халюцинация. Първата идея помага на човѣка въ борбитѣ му, а втората го спъва. Докато тѣзи две идеи се борятъ помежду си, човѣкъ не може да се справи съ положението си. Щомъ се присъедини къмъ една отъ тѣхъ, той или ще падне, или ще се издигне. Всѣкога давайте ухо на свѣтлитѣ идеи въ себе си.

Съвременното човѣчество е дошло до положение, дето ангелитѣ и напредналитѣ сжщества му посочватъ пѣтя, по който трѣбва да върви. На него не остава друго, освенъ да ги послуша, а съ това и да се благослови. Това показва, че никой въ свѣта не е самъ. Вашитѣ близки, които сж заминали за онзи свѣтъ, сж живи. Всички, които ви обичатъ, не сж далечъ отъ васъ. Вие трѣбва да се стремите къмъ сжщества по-напреднали отъ васъ, които сж завършили развитието си. Тѣ сж ангелитѣ, светиитѣ, гениитѣ. Щомъ се свържете съ тѣхъ, вие ставате Синове Божии. А като Синове Божии, вие разполагате вече съ Божията Любовъ. Да бждете Синове Божии, значи всички съзнателни сжщества да ви услужатъ, да имате богатство, знание, сила. Дето отивате всички ще ви приематъ съ радостъ и ще казватъ „Добре дошли!“

„Като сж Синове Божии, Синове на възкресението сж.“ Тази е първата задача на човѣка — да бжде Синъ Божи. Да бждешъ Синъ Божи, това значи още, при най-голѣмитѣ бури въ живота си да запазишъ мекотата на чувствата си. Отвѣнъ морето може да се вълнува, но вътрешно, въ съзнанието си, човѣкъ трѣбва да остане тихъ и спокоенъ, да не загасва свѣтлината на своето кандилце, за да може всѣкога на нея да чете. Докато човѣкъ мисли за Бога, и Той ще мисли за него. Докато обича Бога, и Той ще го обича. Казано е въ Писанието: „Понеже вие се отказате отъ мене сега ще носите лошитѣ последствия на този отказъ.“ На друго мѣсто е казано: „Обърни се къмъ мене, о, Израилю!“ Обръщането къмъ Бога подразбира възприемане на Божията Любовъ и възстановяване на прави отношения между човѣка и Бога, отношения на синъ къмъ баща. Това обръщане къмъ Бога води къмъ възкресение. За стария животъ

не трѣбва да се съжालява. Новиятъ животъ иде сега, и вие трѣбва да го приемете. Всички ще минете презъ океана, но щомъ излѣзете на другия брѣгъ, въ новия животъ, въ новата култура, ще срещнете ония, къмъ които се стремите. Кракътъ на много отъ съвременнитѣ хора нѣма да стѣпи на другия брѣгъ на океана. Ако влѣзатъ въ новата култура, тѣ ще бждатъ по-нещастни, отколкото сѣ сега. Тѣ ще влѣзатъ въ новия животъ въ бждеще, когато земята се реформира. При новитѣ условия могатъ да живѣятъ само ония, които сѣ готови да изпълняватъ волята Божия. Между тѣзи хора ще владѣе пълнъ миръ, пълно разбиране и съгласие.

За сега важниятъ въпросъ е, че всѣки трѣбва да се стреми къмъ възкресение. Не е достатъчно само да се стремите къмъ възкресението, но трѣбва правилно да го разбирате. Първо трѣбва да сте равноангели; и като сте синове на възкресението, да бждете Синове Божии. Значи, първо човѣкъ трѣбва да се освободи отъ клещитѣ на смъртта; после, да бжде равенъ на ангелитѣ, и най-после да има великъ идеалъ, да стане Синъ Божи. Първо, освобождаване отъ смъртта; второ, връзка съ ангелитѣ и трето, създаване на правилни отношения съ Бога. Това е красивото въ живота. Този е смисълътъ въ живота — придобиване на безсмъртието, т. е. на възкресението; после, връзка съ ангелитѣ и най-после да станете Синове Божии.

21 Беседа отъ Учителя, държана на 29 януари, 1928 г.
София — Изгрѣвъ.

Дързай, дъще!

А Исусъ, като се обърна и я видѣ, рече: „Дързай, дъще! Вѣрата твоя изцѣли те.“ И отъ онзи часъ оздравѣ жената. *)

„Дързай, дъще!“

Благата въ живота не сж за великитѣ хора, но за децата. Никой баща не съгражда кжща за себе си, но за своитѣ деца. Птицитѣ не градятъ гнѣздата за себе си, но за своитѣ малки. Поетътъ не пише за себе си, но за хората. Художникътъ не рисува за себе си, но за хората. И гладниятъ не яде за себе си; жадниятъ не пие за себе си; ученикътъ не учи за себе си. За кого се върши всичко това? За малкитѣ сжщества, които живѣятъ въ човѣка.

Какво представя човѣкътъ? Човѣкъ представя колективно сжщество. Следователно, когато нѣкой казва, че е самъ въ свѣта, това е криворазбрана идея. Никой човѣкъ не е самъ въ свѣта. И най-малкитѣ сжщества, едва видими подъ микроскопъ, сж съставени отъ безброй по-дребни отъ тѣхъ сжщества. Ако вземете едно малко сжщество и го разгледате подъ микроскопъ, който увеличава 10—20 пжти отъ нормалната голѣмина, ще видите, че то има доста обемисто тѣло. Какво щѣше да изглежда това малко сжщество, ако го наблюдавате подъ микроскопъ, който увеличава тѣлата милионъ пжти повече отъ тѣхната голѣмина? Тѣй щото, ние не знаемъ, доде достига предѣла на най-малкитѣ величини и доде — предѣла на най-голѣмитѣ величини. Най-малкитѣ и най-голѣмитѣ величини сж двата полюса на Битието, за които се казва, че и най-великитѣ умове не могатъ да проникнатъ въ тѣхнитѣ предѣли. Толкова необятни сж тия два полюса — великото малко и великото голѣмо! Следователно, онова, което може да радва човѣка, това сж малкитѣ работи. Който може да се радва на малкитѣ работи въ живота, той е великъ човѣкъ. Този законъ се провѣрява навсѣкжде въ живота. Първата хапка, която човѣкъ взима при яденето, е най-сладка. Всички последващи, втора, трета, четвърта хапка, не сж вече толкова сладки. И затова често чувате нѣкой да казва: Първата хапка, която взехъ, ми даде нѣщо. Останалитѣ не можаха

*) Матей 9 : 22.

да ми дадатъ това, което тя ми даде. Първата дума, която чухъ отъ устата на еди-кой си проповѣдникъ, или ораторъ, бѣше най-важна. Много още думи чухъ отъ неговата уста, но първата остана за винаги паметна.

„Дързай, дъще! Вѣрата твоя изцѣли те.“ Съ тѣзи думи се обърналъ Христосъ къмъ жената, която страдала цѣли 12 години отъ кръвотечение. Въ този стихъ изпжкватъ две важни положения: вѣрата на страдащата жена и вниманието, съ което Христосъ се отнесълъ къмъ нея. Покрай великитѣ въпроси, които занимавали ума му въ този часъ, Той се спрѣлъ върху този толкова маловаженъ въпросъ, че нѣкаква жена вървѣла следъ Него и се допрѣла до дрехата Му. Той се обърналъ назадъ и казалъ: „Дързай, дъще!“ Да кажешъ на човѣка нѣщо, да го насърдчишъ на време, това е едно отъ великитѣ качества, на което може да се разчита. Тѣй щото, не е достатъчно да се каже нѣщо на човѣка, но тази дума трѣбва да се каже на мѣсто и на време. Тази дума се отпечатва и въ вѣковетѣ. Христосъ каза на страдащата жена: „Дързай, дъще!“ По-хубава дума отъ тази нѣма. Тѣзи две думи представятъ пржчката, съ която Христосъ проби дупка, за да протече презъ нея вода, т. е. животътъ. Важно ли е за случая, отъ какво е направена тази пржчка? Пржчката може да бжде дървена, оловна, мѣдна, желѣзна, сребърна, а дори и златна, но важно е, не отъ какво е направена тя, а какво е произвела. Пржчката, съ която Христосъ си послужи, проби дупка, презъ която потекоха изворитѣ на живота. Следъ това се казва, че отъ онзи часъ оздравѣ жената. Какво ще ни ползува нѣкоя сребърна или златна пржчка, ако тя не може да пробие дупка, презъ която да потече вода? Значи, не е важно само човѣкъ да говори сладки думи, но тия думи да иматъ силата на Христовото Слово, да пробиятъ дупка въ душата на човѣка, да протекатъ презъ нея изворитѣ на живота. Заради вѣрата, която имаше, тази жена трѣбваше да бжде здрава.

„Дързай, дъще! Твоята вѣра те изцѣли.“ Здравето е необходимо условие за ученето. При здравословното състояние на съвременнитѣ хора, и въпросъ даже не може да става за високо познаване на свѣта. Мнозина твърдятъ, че за да придобие знания, човѣкъ трѣбва да страда. Това отчасти само е вѣрно, обаче, истинското знание не се добива по пжтя на страданията. Страданието е само подготовка за знанието. Който мисли, че следъ голѣми страдания ще при-

добие много знания, той е на кривъ пжтъ. И обратно: който мисли, че следъ голѣми радости и сполуки, ще придобие много знания, и той е на кривъ пжтъ. Радостта и скръбта сж временни обстановки, при които хората се забавляватъ само. Следователно, за да може да придобие знание и да го разбере, човѣкъ се нуждае отъ здраве и спокойствие на духа. И наистина, ние виждаме, при какви условия сж поставени ученицитѣ въ съвременнитѣ училища, за да могатъ правилно и добре да учатъ и да се развиватъ. Бащитѣ и майкитѣ понасятъ всички тегоби, за да могатъ децата имъ да учатъ. Децата, които сж родени отъ здрави и разумни родители, успѣватъ повече въ живота. Казваме, че труднитѣ условия въ живота създаватъ велики хора. Това е вѣрно, но то се отнася до външнитѣ, а не до вътрешнитѣ условия. Отъ хилави, болни родители не могатъ да излѣзатъ здрави и способни деца. Хилави, болни хора, били тѣ мъже или жени, не могатъ да родятъ велики идеи. Тогава, какъвъ е смисълътъ на временния живогъ на хората? Съвременнитѣ хора се занимаватъ съ дребни идеи, които не могатъ да имъ допринесатъ нѣщо особено. Срѣщате нѣкой, работи за отечеството си, или за известна партия, или за дома си, или за себе си, но какво представятъ тия идеи въ сравнение съ небето и звездитѣ по него? Всички тия идеи сж временни, а небето и звездитѣ — вѣчни. Ако вземете единъ народъ, колкото голѣмъ да е, и го сравните съ една отъ звездитѣ на небето, той представя малко яйце. Ако цѣлъ народъ представя едно малко яйце, какво ще бждете вие като личностъ? Кой ще ви обърне внимание на небето? Ако вие, като българинъ, отидете въ Европа нѣкъде, и сте пренебрегнати отъ всички, заради което мнозина се принуждаватъ да криятъ името си, какво остава, като влѣзете въ небето? Когато отиватъ въ странство, много наши видни музиканти се принуждаватъ да турятъ чужди окончания на фамилиитѣ си, да не се издаватъ, че сж българи. Ако нѣкой българинъ се покаже по-смѣлъ, да мине съ своята фамилия, ще види и пати, ще бжде изложенъ на редъ изпитания. Европейцитѣ често се надсмиватъ надъ българитѣ. Когато нѣкой се гордѣе съ името българинъ, или англичанинъ, или германецъ, и това не може да го повдигне. Ако отидете на небето като англичанинъ, тамъ никакво внимание нѣма да ви обърнатъ. Отъ каква нация сте, това не е важно за небето. Какъвто да сте на земята, щомъ отидете на небето, тамъ ще бждете ангелъ безъ крила. Много хора

носятъ името Христо, но това не значи още, че иматъ ума на Христа.

Сега трѣбва да се върнемъ при условията, при които човѣкъ трѣбва да живѣе, за да може правилно да расте и да се развива. Човѣкъ трѣбва да живѣе при най-благоприятни условия, които той самъ може да си създаде. Въ това, именно, седи величието на човѣка. Щомъ се натъкне на известно изпитание, душата на човѣка веднага се смущава, вижда, че условията ѝ ставатъ неблагоприятни и започва усилено да работи, да възстанови нормалнитѣ условия за развитието си, за постигане на знания. Какво правятъ съвременнитѣ хора? Тѣ изяждатъ всичко, каквото иматъ. Често ще срещнете родители, които изяждатъ всичко, каквото сж спечелили, като оставятъ децата си въ крайни лишения. Въ края на краищата, тѣ виждатъ децата си въ положението на просеци и казватъ: Нека бждатъ способни сами да пробиятъ пжтя си. Действително, много деца сами си пробиватъ пжтъ, но много деца загиватъ.

Христосъ каза на страдащата: „Дързай, дъще! Вѣрата твоя изцѣли те.“ Това значи: ти криешъ въ себе си велика сила — вѣра, която е благоугодна на Бога. Заради тази сила, ти се задоволи съ най-малкото, да се допрешъ до дрехата ми. Ти не поиска нѣкакво голѣмо благословение, но се задоволи съ най-малкото. За тази твоя вѣра, и за твоето смирение, бжди благословена! И отъ онзи часъ жената оздравѣ. Тѣй щото, за да постигне известно благо, за да придобие нѣкакво знание, човѣкъ все трѣбва да има въ душата си нѣкаква сила, която да го насърдчава. Това, което има човѣкъ въ себе си, въ своя умъ и въ своето сърце, е добро, но е временно. За него е важно, какво може да занесе съ себе си отъ своитѣ опитности, като замине за другия свѣтъ. Ето, напримѣръ, кой отъ васъ помни нѣщо отъ своитѣ минали сжществувания? Кой може да предвиди, какво го чака следъ заминаването му въ онзи свѣтъ? Кой отъ васъ може да каже, дали и въ онзи свѣтъ ще запази любовта си къмъ тия хора, които и на земята е обичалъ? Много нѣща ще се измѣнятъ още докато сте на земята, а още повече като отидете на другия свѣтъ, при съвършено различна обстановка отъ тази, въ която сте живѣли. Напримѣръ, слушали сте, че нѣкои хора умиратъ единъ за другъ, не могатъ да живѣятъ единъ безъ другъ. Не се минава много време, чувате, че тия хора умиратъ единъ отъ другъ, не могатъ да живѣятъ заедно. Значи, до-

като любовта има материални пътици, които сж временни, и тя е временна. Когато пътицитѣ на любовта сж идейни, тя е вѣчна. Въ любовта си човѣкъ трѣбва да бжде смѣлъ! Смѣлостта е красивата страна въ човѣшкия животъ. Тя е въ сила да събуди въ човѣка и писателя, и поета, и музиканта, и художника, и скулптора. Това показва, че има условия въ човѣка, които могатъ да го направятъ великъ. Всѣки день той трѣбва да написва по единъ листъ на своето съчинение. Написаното ще се предава въ картини и музика. Ако разгърнете книгата на вашия животъ, какво ще прочетете въ нея? Вие искате да бждете велики, видни хора. Кои писатели сж видни? Видни писатели сж тия, езикътъ на които е проникнатъ съ любовъ. Видни музиканти, художници, скулптори сж тия, произведенията на които сж проникнати съ любовъ. Само въ такива произведения има изящество, пластичность, мекота.

Въ живота на хората се случва и обратното. Тѣ слизатъ надолу, по низкитѣ стѣпала на своя животъ, вследствие на което всѣки день заличаватъ по една страница отъ своята книга. Значи, нѣкои хора пишатъ, а други заличаватъ. Кои отъ дветѣ категории хора печелятъ? Представете си, че вие имате сила въ себе си, всѣки день да загасвате по една звезда отъ небето. Какво ще стане най-после? Ще дойде день, когато ще изгасне и последната звезда на небето. Тогава животътъ ви напълно ще се обезсмисли. Съ каквата сила и да разполага, човѣкъ никога не може да изгаси звездитѣ на небето; обаче, той може да изгаси звездитѣ въ своята душа. Кой е най-красивиятъ моментъ презъ 24-тъ часа на денонощието? Най-красивиятъ моментъ е изгрѣването и залѣзването на слънцето. Вторъ красивъ моментъ е изгрѣването и залѣзването на Венера. Трети красивъ моментъ е изгрѣването и залѣзването на Сириусъ. Това сж тритѣ най-важни момента въ живота на човѣка. Слънцето представя Божествениятъ животъ, който постоянно изгрѣва въ човѣшката душа. Венера представя Божествената Любовь, която търси пътъ да проникне въ човѣшкото сърце. Сириусъ символизира Божията Мъдрость. Който мисли, че може да придобие Божествения животъ, безъ да наблюдава изгрѣва на Слънцето, той се самоизлъгва; който мисли, че може да придобие Божията Любовь, безъ да наблюдава изгрѣва на Венера, той се самоизлъгва; и най-после, който мисли, че може да стане ученъ човѣкъ, или да придобие свѣтли, поетични мисли, безъ да наблюда-

дава изгрѣва на Сириусъ, и той се самоизлѣгва. Като наблюдават Слънцето, Венера и Сириусъ, вие ще се домогнете до красивата страна въ тѣхъ. Друга красива звезда е Юпитеръ, която турцитѣ наричатъ „Керванъ.“

Защо турцитѣ наричатъ Юпитеръ керванъ? Понеже Юпитеръ прилича на Венера, една сутринь, като видѣли на небето Юпитеръ, камиларитѣ помислили, че Венера е изгрѣла, значи съмнало се е вече, и керванътъ трѣгналъ на пѣтъ. Дълго време трѣбвало керванътъ да ходи, докато се съмне, вследствие на което се изморилъ. Оттамъ турцитѣ наричатъ Юпитеръ „керванъ,“ понеже изморилъ кервана. Затова, именно, казватъ, който върви по пѣтя на Юпитеръ, той умира. Следователно, вървете по пѣтя на Венера, която носи за човѣка Любовта Божия. На земята Юпитеръ представя аристократическото, благородното въ човѣка. Въ съвременния общественъ строй, аристократитѣ представятъ външната страна на управлението.

Казвамъ: три важни нѣща трѣбва да интересуватъ човѣка — Слънцето, Венера и Сириусъ. Това не значи, че другитѣ звезди и планети не сж важни, но тѣ сж толкова много на брой, че ако човѣкъ се впусне да ги изучава, той ще изгуби сжщественото. Изобщо, звездитѣ показватъ условията за човѣшкото развитие. Който разбере небето и смисъла на всичко онова, което е на него, той ще бжде истински мислещъ човѣкъ. Като говоря за слънцето, за звездитѣ, вие ще се чудите, каква връзка сжществува между тѣхъ и думитѣ „дързай, дъще!“ Като погледнете къмъ небето, вие нѣма да казвате, че то не е за васъ, но ще бждете смѣли, като тази страдаща жена. Ако тази жена имаше смѣлостъ да се докосне до дрехата на Христа, Когото не познаваше, и повѣрва, че ще оздравѣе, защо и вие да нѣмате смѣлостъ да се докоснете до дрехата на Божественото знание и да вървате, че ще можете да го придобиете? Сутринь, когато Венера изгрѣва, излизайте да я посрѣщате. Достатъчно ви е само да я зърнете. Тя е скромна богиня, която пѣтува далечъ отъ васъ. Достатъчно е само да се доближите до нейната дреха, безъ да я пригрѣщате. Мнозина иматъ желание, като обичатъ нѣкого, да го пригърнатъ. Не, любовта не се изразява чрезъ пригрѣщания. Когато хората се пригрѣщатъ, това още не е любовъ. Бащата да пригърне блудния си синъ, разбирамъ. Обаче, и въ този случай бащата не пригрѣща блудния си синъ, но Богъ го пригрѣща. Той знае, какво може да даде на онзи, когото пригрѣща.

Както хората се пригръщатъ, така и мечката пригръща съ лапитѣ си, но какво може да даде тази мечка? И змията може да пригърне човѣка, но какво може да му даде тя?

Казвамъ: човѣкъ трѣбва да разбира, какви желания се криятъ въ него. Той трѣбва да се подвижи, да разбере живота. Казвате: Ние трѣбва да живѣемъ! — Отлична е тази идея, но трѣбва да знаете, за кого да живѣете. Които сж женени, тѣ ще кажатъ, че живѣятъ за децата си. Ами децата имъ ще живѣятъ ли за тѣхъ? Не, първо човѣкъ трѣбва да се обърне съ душата си къмъ Бога, къмъ видимото въ свѣта. Богъ има безброй видими форми, чрезъ които се проявява. Когато се казва, че Богъ е невидимъ, това подразбира, че Той е невидимъ за грѣшнитѣ хора, които нищо не виждатъ. За тѣзи хора е казано, че Богъ никой никога не е видѣлъ. Ангелитѣ, светиитѣ, праведнитѣ, добритѣ хора виждатъ Бога. Като казвамъ, че Богъ е видимъ, това не значи, че можете да видите Абсолютния, Безграничния Богъ, но можете да видите Неговитѣ най-малки проявления въ живота

„Дързай, дъще!“ Христосъ показа голѣмо внимание къмъ страдащата жена, като похвали постжпката ѝ. Съ това Той искаше да каже на хората, че всички иматъ страдания, мжчноти, всички иматъ непостигнати идеали, но нека последватъ примѣра на тази жена и въ положителнитѣ и въ възходящитѣ си състояния, и въ отрицателнитѣ и въ низходящитѣ си състояния, и като болни, и като здрави. Тази жена страдаше цѣли 12 години, но тя не легна на легло, тя не търсѣше лѣкари. Въ нея имаше нѣщо здраво, на което тя се подчиняваше. Тя се борѣше съ болестъта си, докато най-после оздравѣ. На сжщото основание, всѣки човѣкъ има по една болестъ, било отъ физически, сърдеченъ или умственъ характеръ. Тѣй щото, всѣки има съ какво да се бори въ живота си. Въ тази борба, именно, човѣкъ се калява и развива. Въ тази борба той има възможностъ да се прояви, да види, какво живѣе въ него. И тогава той ще разбере, че въ него живѣе нѣкаква велика Божествена идея, нѣкакво велико чувство или желание, които го стимулиратъ. Въ този стимулъ, въ този потикъ той ще види Бога. Това показва, че Богъ се проявява въ безброй форми. Понѣкога Той се проявява и чрезъ децата. Ако едно дете може да ви донесе нѣкоя хубава книга, четете я. Хубавитѣ книги не се носятъ отъ велики хора. Великитѣ хора ги изпращатъ, а малкитѣ деца ги носятъ. Ве-

ликитѣ учени, великитѣ адепти изпращатѣ книгитѣ на хората чрезъ децата. Който иска да срещне нѣкой отъ тия учени, той самъ трѣбва да отиде при тѣхъ, както ученицитѣ на древността сж ходили въ единъ отъ храмоветѣ на Египетъ, тамъ да четатѣ една отъ свещенитѣ книги, за която се казва, че била завързана съ верига; тѣй щото, никой не могълъ да взима книгата дома си да чете отъ нея, но трѣбвало да отива въ храма, тамъ да я чете. Страницитѣ на тази книга били направени отъ тънки, неразрушими металчески пластинки. Ученицитѣ, които се удостоявали да я четатѣ, трѣбвало да отиватѣ въ храма, дето се намирала тази свещена книга. Споредъ едно предание, и Библията нѣкога е била вързана съ верига. Обаче, това не е важно. Важно е да се знае, че Библията, Свещеното Писание не е създадена само отъ евреитѣ. Часть отъ нея е писана отъ египтянитѣ; тѣ пъкъ сж взели много нѣща отдругаде и т. н. Ако речемъ да разглеждаме произхода на тази книга, ще напишемъ цѣлъ романъ. Следъ това пъкъ трѣбва да дойдатѣ писатели, като Викторъ Хюго, или Достоевски да опишатѣ вътрешния смисълъ на този романъ. Съ редъ примѣри отъ живота, Достоевски е описалъ добре, какво се крие въ сърцата на хората.

Въ единъ свой разказъ той описва следния примѣръ: Единъ руски князь, богатъ чифликчия, обичалъ често да ходи съ кучетата си на ловъ. Единъ день, като отивалъ на ловъ, по невнимание, едно малко дете ударило съ камъкъ хрътката на този князь, и тя изквичала. Князътъ се обидилъ отъ това, и веднага изпратилъ слугитѣ си, да разбератъ чие е това дете, което се осмѣлило да удари неговата хрътка. Като намѣрили детето, той заповѣдалъ да му го доведатъ. Съблѣкли детето голо и го пуснали да бѣга; сжщевременно той насъскалъ кучетата си подиръ детето. Кучетата се спуснали следъ него и започнали най-безмилостно да го хапятъ, докато най-после го разкъсали. Това ясно говори за сърцата на съвременнитѣ хора. И наистина, за една обида, подобна на тази, която детето нанесло на княза, днесъ могатъ да осждятъ човѣка на смъртъ.

Следователно, съвременнитѣ хора сж дошли до такава фаза на живота, че за да излѣзатъ отъ нея, тѣ непременно трѣбва да четатъ Библията, да пишатъ онова, което сж научили. Ако само четатъ, безъ да пишатъ, тѣ нищо нѣма да научатъ. Който едновременно чете и пише, само той се учи, само той прониква въ вътрешния, дълбокия смисълъ

на живота. И забележете, всички хора, които пишатъ, сж обиколили библиотекитѣ на цѣлия свѣтъ. Тѣ сж ходили въ Англия, въ Америка, въ Парижъ, въ Ватикана, и следъ като сж събрали голѣмъ, цененъ материалъ, едва тогава сж могли да напишатъ нѣщо и да го пуснатъ въ свѣта. Значи, който пише, той трѣбва да се ползува отъ книгитѣ на живата природа, отъ тѣхъ да чете и да се развива. Минералитѣ, растенията, рибитѣ, птицитѣ, и всички останали животни сж книгитѣ на природата, отъ които всѣки може да чете и да се поучава. Знаете ли, каква култура имаха рибитѣ въ миналото? Дълго време трѣбваше да мислятъ тѣ, докато създадатъ тази форма, която днесъ виждаме. Много отъ тѣхъ си направиха лампички, било на хрилетѣ, или на опашката, но останаха безъ езикъ, безъ писмена речъ. Тѣ съзнаваха, че при условията, при които живѣятъ, не може да се говори. За да развиятъ говора си, тѣ трѣбва да придобиятъ нови органи, присъщи на новия животъ. Отъ хиляди години насамъ, тѣ се стремятъ къмъ земята, която е сжщо такъвъ рай за тѣхъ, какъвто е раятъ, къмъ който хората се стремятъ. Едва се отвориха вратитѣ на тѣхния рай, и хората започнаха да ги пекатъ, като имъ казватъ: Щомъ искате любовъ, елате въ нашия рай да ви опечемъ. Но и при това положение, рибитѣ нищо не губятъ. Ако човѣкъ изяде една риба отъ любовъ, тя влиза въ неговия рай, а засега това е достатъчно за нея.

Христосъ казва: „Дързай, дъще! Твоята вѣра те изцѣли.“ Това значи: твоята вѣра, въ която има стремежъ, любовъ къмъ Бога, е въ сила да те изцѣли. Съвременнитѣ хора живѣятъ въ края на вѣка, и положението, въ което се намиратъ, е подобно на това, въ което се намираше Йоанъ Кръстителъ. Той минаваше отъ Стария заветъ въ Новия, а ние — отъ Новия заветъ — въ Завета на Синоветѣ Божии. Подъ „Заветъ на Синоветѣ Божии“, нѣкои разбиратъ епохата, когато светиитѣ ще дойдатъ да управляватъ свѣта. Тѣ ще турятъ редъ и порядъкъ въ свѣта. Този редъ и порядъкъ е започналъ вече да се прилага въ живота. Предвиденъ е вече планътъ на новата регулация. Тя ще мине навсѣкжде, въ всички държави: въ Америка, въ Англия, въ Германия, въ Франция, въ Русия, въ България, и по този начинъ ще преустрои земята. Това означаватъ думитѣ, които нѣкога Христосъ е казалъ: „Съборете този храмъ, и въ три деня азъ ще въздигна отъ него новъ!“ Той е подразбиралъ своето тѣло, но сжщевременно съ това

разбиралъ и стария свѣтъ. Въ Откровението се говори за новия храмъ. И наистина, когато се събаря нѣщо старо, едновременно съ него нѣщо ново се гради. И въ страдащата жена се събори нѣщо старо, и на негово мѣсто се съгради нѣщо ново, здраво, което се постави като основа на бждещето.

Питамъ: трѣбва ли хората още да се придържатъ въ старата култура? Има хубави нѣща и въ тази култура, но тя носи за човѣчеството повече страдания, отколкото радости. Ако отидете въ крайнитѣ квартали на Лондонъ, Нью-Йоркъ, или нѣкой европейски градъ, ще намѣрите голѣма мизерия. Ако речете да посетите единъ отъ тия квартали въ Лондонъ, непременно стражаръ трѣбва да ви придружава. Тамъ ще видите една отъ странитѣ на съвременната култура и цивилизация; тамъ ще видите, какво нѣщо е ожесточаване. Отъ една страна ще видите човѣшкия рай, а отъ друга — човѣшкия адъ. Онѣзи, които сж задоволени, осигурени, ще кажатъ: Слава Богу, осигурихме се. — Че сж се осигурили, добре е това, но тѣзи хора трѣбва да помислятъ за онѣзи, които не сж се осигурили. Споредъ мене, и тия, които мислятъ, че сж се осигурили, не сж напълно осигурени. Докато придобиятъ вѣчния, новия животъ, тѣ трѣбва да заинтересуватъ съ себе си много още разумни същества отъ невидимия свѣтъ. Ще кажете, че Христосъ, че разумнитѣ същества трѣбва да ви обичатъ. На какво отгоре? Имате ли нужната вѣра? Азъ говоря за онази положителна, абсолютна вѣра, която предъ нищо не се разколебава. Тѣй щото, докато придобие тази вѣра, човѣкъ непрекъснато ще бжде изпитванъ. За тази целъ той трѣбва да пази равновесието си. Това се постига само съ беззаветна любовъ. При това, той абсолютно трѣбва да приеме въ ума си мисълта, че въ свѣта всичко е или добро, или зло, т. е. че свѣтътъ е или добъръ, или лошъ. Обаче, да се мисли така, това говори за човѣшкитѣ възгледи. Първоначално, когато Богъ е създалъ свѣта, той е билъ съвършенъ. Сжщо така и душитѣ сж били съвършени. Това показва, че човѣкъ има възможность да бжде съвършенъ; човѣкъ има възможность да прояви своитѣ добродетели; и най-после, човѣкъ има възможность да разбира живота на небето. Великитѣ адепти иматъ методъ, по който могатъ да четатъ всичко, което е написано на небето. За да се ползува отъ този методъ, първо човѣкъ трѣбва да разбира, какво се крие въ изгрѣването на слънцето, въ облацитѣ, въ

вѣтроветѣ. Той трѣбва да разбира всичко това. Велика е книгата на небето! Щастливъ е онзи, който може да чете по тази книга. Събератъ се двама души и се разговарятъ. Може ли единиятъ отъ тѣхъ да проникне въ душата на другия, да види, какво се крие въ него? Може ли единиятъ отъ тѣхъ да прочете въ очитѣ на другия, като въ книгата на небето, да види, скръбъ или радостъ се таи въ душата му? Не, презъ очитѣ на човѣка вие не можете да проникнете въ неговата душа. Презъ очитѣ на човѣка може да се проникне само въ неговия животъ, и то за известенъ периодъ отъ време и пространство.

Вие трѣбва да изучавате погледа на човѣшкитѣ очи, да видите, какво голѣмо разнообразие се крие въ него. Запримѣрь, въ очитѣ на нѣкои хора, родени въ сѣбота, наречени сѣботняци, има нѣщо лошо. Такъвъ човѣкъ, като мине покрай нѣкой волъ и го пожелае, волътъ моментално пада на земята и умира. Българитѣ наричатъ това нѣщо „уроки.“ То не е нищо друго, освенъ отрицателно влияние. Запримѣрь, нѣкой човѣкъ намислилъ да направи нѣкакво добро и трѣгва да го изпълни. По пжтя го срѣща другъ нѣкой, който долавя мисълта му, и пакъ мислено започва да му въздействува: Какво си трѣгналъ сега да правишъ добро? Друга работа нѣмашъ ли, ами си губишъ времето? Този човѣкъ започва да се колебае и се отказва отъ намѣрението си. Колко пжти хората се спъватъ въ своитѣ добри намѣрения! Тѣ казватъ: Наистина, празна работа е да върши човѣкъ добро. Казвамъ: Лесно се лѣкуватъ такива хора. Вземете едно яйце, ударете го въ челото му, да се пукне, да потече по лицето му и ще видите, колко скоро ще се върне въ правия пжтъ. Като се дава този методъ за изправяне, хората се смѣятъ, защото не е наученъ методъ. Ние се смѣемъ на всѣко невъзможно нѣщо. За невъзможнитѣ работи турцитѣ казватъ: И да видишъ, пакъ не вървай! Има хора, които по влияние сѣ точно обратни на сѣботняцитѣ. Тѣ сѣ родени при най-благоприятни планетни съчетания, при пълна вътрешна хармония, и затова, когато срещнатъ, работитѣ му трѣгватъ напредъ. Такива хора ще ти кажатъ само една дума: Дързай! Тази дума дава потикъ, импулсъ на хората. Съ тази дума се влага довѣрие, надежда, че отъ тебе човѣкъ може да стане. Отправете тази мисълъ къмъ другитѣ хора, за да я отправятъ и тѣ къмъ васъ. Законъ е: човѣкъ самъ себе си великъ не може да направи. Тази мисълъ може да ви се

вижда чудна, но така е. Запримѣрь, ако Толстой стана великъ, това се дължи на хората. Хората направиха Толстой великъ, а не той самъ. Това, което човѣкъ мисли за себе си, не може да го направи великъ. Кой направи пророцитѣ велики? — Еврейскиятъ народъ. Единъ народъ самъ не може да стане великъ, ако другитѣ народи не го признаятъ такъвъ. Никой музикантъ не може да стане великъ, ако народътъ му не го обича. Щомъ народътъ му го обича, той става великъ.

Съвременнитѣ хора живѣятъ въ такава епоха, когато невидимиятъ свѣтъ постоянно изпраща къмъ тѣхъ своитѣ поздравии и добри желанія. Това сж последнитѣ дни и години, последнитѣ времена, които тѣ преживяватъ. Мнозина, като чуятъ думитѣ „последни времена,“ ще се уплашатъ, ще мислятъ, че свѣтътъ се свършва. Подъ думитѣ „последни дни“ се разбира последенъ срокъ на падежа. Който просрочи падежа, той пакъ ще плати, но съ лихвитѣ заедно. Който плати на време, той ще се освободи отъ лихвитѣ. Тѣй щото, при сегашната еволюция на хората, за да се повдигнатъ, за да видоизмѣнятъ живота си, тѣ трѣбва да спазватъ известни условия. Само по този начинъ тѣ ще могатъ да се освободятъ отъ влиянието на окръжаващата срѣда; само по този начинъ тѣ ще бждатъ независими отъ водата, отъ въздуха, отъ огъня. Страшно нѣщо е човѣкъ да зависи отъ окръжаващата срѣда! Страшно нѣщо е човѣкъ да зависи отъ водата, отъ въздуха, отъ огъня! Мислите ли, че ако човѣкъ влѣзе въ огъня, ще може да се спаси? Обаче, има начинъ, по който човѣкъ може да се спаси отъ огъня. Какъвъ е този начинъ? Като повдигне вибрациитѣ на своя организъмъ по-високо отъ тия на огъня. Тогава той може да влѣзе въ огъня, да стане почти невидимъ и да излѣзе отъ него неповреденъ. Има единъ начинъ, по който човѣкъ може да влѣзе и въ най-дълбоката вода, безъ да се удави. Кой е този начинъ? Да направи тѣлото си по-обемисто и съ по-малка тежестъ. Следователно, има начини, по които хората могатъ да се издигнатъ надъ мъчнотиитѣ и страданията въ живота. Иначе, колкото и да работите, нищо нѣма да свършите.

Единъ отъ виднитѣ български писатели, като билъ въ странство, писалъ на единъ отъ своитѣ приятели: Дотегна ми вече животътъ! Дотегнаха ми изпитанията! Да имамъ револверъ, бихъ свършилъ съ живота си. — Защо му дотегнало? Защото си въобразилъ, че никой не мисли за него,

че никой не го обича. Не, има сжщества, които ви обичатъ, за които вие даже не подозирате. За потвърждение на тази мисълъ, ще приведа следния примѣръ: Единъ великъ адептъ въ древността се разхождалъ въ една гора. По пѣтя той настигналъ единъ ловецъ, съ стрела въ ржка, чийто върхъ билъ намазанъ съ отрова. Той отивалъ на ловъ, придружаванъ отъ нѣколко хрътки. По едно време, между шубръцитѣ нѣкжде, зашавалъ заекъ, който се криелъ отъ ловеца и отъ хръткитѣ му. Като видѣлъ адепта, заекътъ се обърналъ къмъ него съ молба: Моля ти се, спаси ме отъ тия хрътки! Ако ме нападнатъ, нищо нѣма да остане отъ мене. Адептътъ се спрѣлъ предъ ловеца и наблюдавалъ, какво ще прави. Въ това време ловецътъ забелязалъ заека и приготвилъ стрелата си да го удари. Адептътъ веднага извадилъ своята пржчица, насочилъ я срещу стрелата на ловеца, и тя моментално се стопила. Ловецътъ извадилъ втора стрела, но и нея постигнала сжщата участъ. Въ това време заекътъ избѣгалъ и скрилъ следитѣ си отъ погледа на ловеца.

Така постѣпватъ и съ насъ ония, които ни обичатъ. Ще кажете, че това е невъзможно. Не, всичко това е възможно. Какъ? Чрезъ мисълъта. Мисълъта на съвременнитѣ християни трѣбва да бжде толкова силна, че да е въ състояние да стопи всички щикове, всички орждия и топове на неприятеля. Въ това се заключава изпълнението волята Божия. Въ това се заключава идването на Царството Божие въ човѣка. И тогава, ако нѣкой каже, че трѣбва да воюва, това подразбира да воюва за Господа. Хората не трѣбва да воюватъ, но трѣбва да работятъ за Господа. Ако много хора днесъ сж готови да се жертвуватъ за народа си, защо да не могатъ тѣ по миренъ начинъ да разрешаватъ спороветѣ? Какво спечелиха народитѣ отъ войната презъ 1914 година? За въ бждеще могатъ да видятъ, че сж спечелили нѣщо, но днесъ тази война донесе голѣмъ развратъ, голѣми разрушения въ съвременната култура. Войната и днесъ още не е свършена. Хората и до днесъ още не сж взели поука отъ тази война. Ако двама души дѣлятъ нѣщо, не могатъ ли да разрешатъ този споръ по любовенъ начинъ? Ако двама души сж гладни и спорятъ помежду си, кой повече трѣбва да получи, не могатъ ли да разрешатъ въпроса за глада по миренъ начинъ? — Могатъ, разбира се. Гладътъ, жаждата, невежеството, страданията сж условия, дадени на човѣка да научи закона на

Любовта. Като научи този законъ, той ще може да го приложи. Само при труднитѣ условия на живота си, човѣкъ може да се докосне до дрехата на своя Учителъ и всички несгоди моментално ще изчезнатъ. Тогава той ще чуе гласа на своя Учителъ, Който му казва: „Дързай, твоята вѣра те спаси!“ Ако се съмнява, човѣкъ ще си каже: Този ли е Учителътъ, или не? Дали се докосвамъ до Неговата дреха, или до друга нѣкоя? Това е човѣшкото честолюбие. Нали е въпросъ да се спасишъ, да се излѣкувашъ, какво отъ това, че си се докосналъ до чужда дреха? Малко пжти ли си буталъ ту на тази, ту на онази врата? Малко пжти ли си взималъ пари на заемъ оттукъ — оттамъ? Сега ще се съмнявашъ, ще се въздържашъ да не падне достоинството ти, да не се урони престижа ти. Твоето достоинство отдавна е паднало. Значи, да тропашъ по вратитѣ на банкера това не уронва твоето достоинство, а да се докоснешъ до връхната дреха на нѣкой човѣкъ, това уронва достоинството ти. Докосни се до дрехата и не мисли, поне опитъ ще направишъ. Представи си, че като се докоснешъ до дрехата на този човѣкъ, всичкитѣ ти страдания, недоразумения, болести изчезнатъ. Какво показва това? Това показва, че дрехата, до която си се докосналъ, е дрехата на твоя Учителъ.

Следователно, ако ти вѣрвашъ, че първитѣ лжчи на изгрѣващето слънце идатъ отъ Бога, въ живота ти непременно ще стане нѣкаква промѣна. Ако не вѣрвашъ, че тѣзи лжчи идватъ отъ Бога, ти ще се лишишъ отъ тѣхното благословение. Значи, ако вѣрвашъ и се докоснешъ до първитѣ слънчеви лжчи, ти ще получишъ Божието благословение и ще оздравѣешъ. Въ това седи тайната на живота. Казвате: Нѣмамъ търпение всѣки день да чакамъ изгрѣването на слънцето. Щомъ нѣмашъ търпение, иди при нѣкой джбъ и го запитай, отъ колко време седи въ земята. Той ще ти каже, че цѣли 200 години вече, какъ е заровенъ въ земята, и много още има да седи. Само отъ дърветата човѣкъ може да разбере, какво нѣщо е търпението. Търпение се изисква отъ всички хора! Търпение се иска, за да се постигне една свещена, една велика идея. Дървото съзнава, че му е дадена нѣкаква задача, която трѣбва да реши, и то търпеливо седи, чака времето, докато я реши. Въ това отношение, дърветата сж разумни същества. Ученитѣ не признаватъ това. Питамъ: ако дърветата не сж разумни същества, отде и какъ е дошла въ ябълката, въ крушата и въ другитѣ плодни дървета, идеята, да създа-

датъ такива сладки, вкусни плодове? Ще кажете, че въ плодетъ се извършватъ редъ химически процеси, вследствие на което се образува сладчината и вкуса въ тѣхъ. Съгласенъ съмъ съ това. Съгласенъ съмъ и съ твърдението на ученитѣ, че първоначално слънцето е било нѣкаква каша, която после се е втвърдила. Съгласенъ съмъ и съ мисълта, че и вашитѣ кжши първоначално сж били направени отъ каша, която отпосле се е втвърдила. Какъ? Взимате калъ, глина, замѣсвате я, правите отъ нея каша, тѣсто, на което придавате разни форми. Отъ това глинено и циментово тѣсто правите керемиди, плочи, които после се втвърдяватъ и така втвърдени, употребявате за строежъ. Има ли нѣщо лошо въ кашата? Въпросътъ е да знаете, какъ да опечете кашата. Казвате: Забъркахме една, каша, не знаемъ, какъ ще я оправимъ. — Не е тамъ въпросътъ. Важно е, като сте забъркали кашата, да знаете, какъ да я опечете. Който не знае да забърква каша, той нищо не може да направи. Грънчарътъ първо забърква кашата, а после прави отъ нея грънци. За да направи хлѣбъ, домакинята първо прави каша отъ брашното, която после пече. Тази каша, именно, дава животъ на човѣка. Следователно, безъ каша нищо не става.

Казвате: Животътъ е цѣла каша. Не, не е така. Ако животътъ на отдѣлния човѣкъ е каша, той трѣбва да знае какво да направи съ тази каша. Той ще опече тази каша, ще направи отъ нея тухли, керемиди, и после, мнозина заедно ще се събератъ да направятъ едно голѣмо здание, въ което ще живѣятъ и приятелски ще се разговарятъ. Следователно, човѣкъ трѣбва да бжде смѣлъ, искренъ въ себе си, да признае, какъ сж поставени нѣщата въ самия него. Той не трѣбва да се съмнява, дали е на правия пътъ, или не. За всѣки даденъ случай човѣкъ трѣбва да знае, въ каква посока върви. Пазете следнитѣ правила въ живота си: Не се поставяйте на високо мѣсто! Не се сравнявайте нито съ онѣзи, които седятъ по-високо отъ васъ, нито съ онѣзи, които седятъ по-ниско отъ васъ, за да не изпаднете въ противоречие. Знанието не прави човѣка философъ. Гостилницата не прави гостилничаря. Университетътъ не създава ученицитѣ и професоритѣ. Напротивъ, ученицитѣ и професоритѣ създаватъ университета. Църквата не създава богомолцитѣ, но богомолцитѣ създаватъ църквата. Животътъ създава теориитѣ, а не теориитѣ живота. Животътъ е надъ всичко. Единъ день възгледитѣ на хората за живота, за свѣта, сами

по себе си, ще се измѣнятъ. Единъ день всички възгледи и понятия на хората за водата, за въздуха, за огъня, за растенията и животнитѣ, за химическитѣ и физическитѣ сили ще се измѣнятъ. Затоа, именно, апостолъ Павелъ е казалъ: „Отчасти знаемъ, отчасти мждруваме.“ Въ това отношение, колкото повече живи, разумни частици живѣятъ въ дадено сѣщество, толкова на по-високъ уровеньъ се намира то. Значи, хората се различаватъ едни отъ други, именно, по количеството и качеството на разумнитѣ клетки, на разумнитѣ частици или на разумнитѣ живи души, които живѣятъ въ тѣхъ. Това показва, че всички хора нѣматъ еднакво количество отъ тия разумни души въ себе си. Гениалнитѣ, великитѣ хора съдържатъ въ себе си най-голѣмо количество отъ тия разумни души. Нека всѣки отъ васъ се запита, колко отъ тия разумни души живѣятъ въ него.

Мнозина отъ васъ сте чели романа „Клетницитѣ“ отъ Викторъ Хюго. Каква идея ималъ авторътъ, за да напише този романъ? Той искалъ да покаже на хората, че външнитѣ условия развращаватъ хората. Ние виждаме, какъ главниятъ герой, Жанъ Вължанъ, за открадването на единъ хлѣбъ е трѣбвало да лежи въ затворъ цѣли 19 години. Презъ останалото време е трѣбвало да бѣга, да се крие, да не го хванатъ. Днесъ срѣщате хора, които сж откраднали хиляди левове, но не бѣгатъ, никой не ги преследва, ходятъ спокойно отъ градъ на градъ. Въ действителность, сѣществувалъ ли е Жанъ Вължанъ, като реална личность? Той е сѣществувалъ, но не на физическия свѣтъ. Това показва, че идеитѣ, които сѣществуватъ въ умоветѣ на хората, постепенно се изразяватъ и на физическия свѣтъ. Като се вглеждатъ въ живота, хората казватъ: По честенъ начинъ не може да се живѣе, но да станемъ поне учени хора, да откриемъ нѣщо, че да забогатѣемъ. — Какво искате да станете? Искате да станете химикъ, да превръщате елементитѣ едни въ други. Наистина, крайната цель на химията е да превръща елементитѣ единъ въ другъ, да впрѣга на работа силитѣ, които се намиратъ въ тѣхъ. Въ този смисълъ, всѣки човѣкъ може да бжде виденъ химикъ, да впрегне силитѣ въ своя организъмъ, да превърне неблагороднитѣ елементи въ себе си въ благородни. За това се изисква разумность, а тази разумность е въ зависимость отъ количеството и качеството на разумнитѣ души, които живѣятъ въ човѣка. Мнозина страдатъ отъ това, че иматъ малко злато въ организъма си; други пъкъ страдатъ отъ излишъкъ на

желязо въ организма си. За да не страдате, купете си от-
нѣкжде злато, а продайте нѣкому отъ излишното количе-
ство желязо. Тази е химията, съ която духовнитѣ хора
трѣбва да се занимаватъ. Духовнитѣ хора трѣбва да бж-
датъ добри, опитни химици.

Съвременнитѣ религиозни, духовни хора казватъ, че
тукъ не имъ трѣбвало никаква наука. Като отидатъ на не-
бето, тогава ще учатъ, каквото имъ трѣбва.—Това е подобно
на положението, въ което се намиралъ единъ българинъ,
който прекаралъ младинитѣ си въ Багдаты. Като се върналъ
въ България, той разправялъ на приятелитѣ си: Знаете ли ка-
то бѣхъ въ Багдаты, азъ прескачахъ трапове по 20 метра ши-
роки?—Ами защо и тукъ не прескочишъ такива трапове?—
Не мога, тукъ въздухътъ не ми благоприятствува. Въ Багдаты
въздухътъ бѣше съвсемъ другъ, по-лекъ, та ми помагаше.
Казвамъ: Божествениятъ въздухъ въ природата помага на
всички да прескачатъ. Който въ младини е прескачалъ, той
и въ старини ще може да прескача. Ученитѣ казватъ, че
ако човѣкъ тежи 250 грама, ще може да се качва на лу-
ната; той лесно ще минава разстояния отъ четири-петъ ки-
лометра. Когато слушатъ да се говори за луната, за слън-
цето, туриститѣ казватъ: Кой е ходилъ тамъ, да знае, какво
е разстоянието отъ слънцето до земята, или отъ луната до
земята? Така и вие ще кажете, че много отъ тия нѣща, за
които говоря, сж измислени. Може да е така, но питамъ:
разнитѣ теории на ученитѣ не сж ли измислици? Били ли
сж тѣ на слънцето, напимѣръ, да сж видѣли съ очитѣ си
петната, за които тѣй положително говорятъ? Ще кажете,
че тѣ сж наблюдавали небето съ телескопъ. Това е другъ въ-
просъ. Тѣ и съ телескопъ могатъ да се излъжатъ. Едно е
важно: ученитѣ искатъ да докажатъ на хората, че въ слън-
цето има известна разумность. Виднитѣ адепти пѣкъ отдав-
на сж доказали, че слънчевитѣ петна указватъ влияние вър-
ху живота на земята. Слънчевитѣ петна започнаха да се
явяватъ на земята, следъ като хората започнаха да грѣшатъ.
Тия петна предупреждаватъ хората, да изправятъ живота си.
Щомъ хората изправятъ живота си, и слънчевитѣ петна ще
изчезнатъ. Слънчевитѣ петна се отнасятъ не само до земя-
та, но и до другитѣ планети. Има петна на слънцето, кои-
то показватъ грѣховния животъ на Венера, на Юпитеръ, на
Марсъ, на Сатурнъ. Тия петна се различаватъ едни отъ
други. Щомъ дойде въпросъ до петната, които показватъ
живота на земята, тѣ сж особено черни, като вжглени.

Сега, като говоря за слънчеситѣ петна, това не значи, че вие непременно трѣбва да ми вѣрвате. За мене това е фактъ, това е научно обяснение. Съ тия петна главно ученитѣ хора се предупреждаватъ. По тия петна се опредѣля не само живота на хората, изобщо, но по-тѣхъ може да се познае, кои народи грѣшатъ най-много. Голѣмитѣ грѣхове на българитѣ, на французитѣ, на англичанитѣ, на италиянцитѣ, на всички народи, изобщо, се отбелязватъ на слънцето. Нѣма нищо скрито-покрито по лицето на земята. Ще кажете, че това сж детински работи. Тѣ сж толкова детински, колкото могатъ да се нарекатъ детински разнитѣ теории за устройството на земята. Споредъ едни учени, земята е създадена отъ каша. Споредъ други — вътрешността на земята представя огнена, нагорещена маса, а отвънъ е студена, твърда. Споредъ трети, въ вътрешността на земята имало една твърда топка, а между нея и външността, т. е. кората на земята, имало празно пространство, около две хиляди километра, въ което пространство тази твърда топка се въртѣла. При това, цѣлата земя се върти отлѣво къмъ десно, а тази топка — въ обратна посока, отдѣсно къмъ лѣво. На коя отъ тѣзи теории трѣбва да вѣрва човѣкъ? Казвамъ: всички тия нѣща сж вѣроятни; и огънь има въ земята, и твърда топка има вътре, и празно пространство има.

Като проследимъ всички тия теории, най-после ние дохождаме до положението на единъ отъ турскитѣ султани, при когото дошълъ единъ отъ голѣмитѣ шутове да го забавлява. Султанътъ му казалъ: Хайде, кажи ми една голѣма лъжа. Той започналъ: Единъ день баща ми отскубна единъ косъмъ отъ брадата си и го постави за мостъ на Дунава. Презъ този мостъ минаха всички московски войници. — Ола-билирь! — Единъ день майка ми насади едно паче яйце и отъ него излѣзе една камила. — Ола-билирь! Шутътъ разказвалъ една, втора приказка, султанътъ все изказвалъ удобрение, намиралъ, че всичко това било възможно. Чуди се той, каква лъжа да му каже. Пакъ започналъ: Единъ день твойтъ баща взе на заемъ отъ баща ми единъ голѣмъ купъ съ злато, и съ тия пари отвори война на руситѣ. Въ този моментъ вратата се отворила и четирма хамали внесли въ стаята единъ голѣмъ празенъ купъ. — Ето, този е купътъ, съ който баща ми даде на заемъ пари на стария султанъ. Тогава той бѣше пъленъ съ злато. — Не, това е невъзможно! — извикалъ султанътъ.

И тъй, едно нѣщо се изисква отъ васъ: При великитѣ идеи, които занимаватъ ума ви, и при великитѣ желания на вашето сърце, да имате характера на Христа. Като срещнете човѣкъ, който се нуждае отъ нѣщо, да спрете вниманието си върху него и да кажете: Дързай, дъще! Дързай, братко! Дързай, сестро! Отъ васъ не се изисква да помагате на хората съ пари, или да ги храните. Това сж последни нѣща. Отъ васъ се изисква само едно: при всичкитѣ работи, които занимаватъ ума и сърцето ви, да обърнете внимание на онзи, който се нуждае отъ нѣщо, и да му кажете само две думи: Дързай, братко! Нѣма защо да му говорите, че Господъ ще промисли за него. Въ думитѣ „дързай, братко“ се съдържа идеята, че Богъ, Който живѣе въ всички души, грижи се и промисля за тѣхъ. Който вѣрва въ това, той ще изпита силата на своята вѣра. Христосъ вѣрваше въ Божия Промисълъ, и въ силата на този принципъ. Той нахрани нѣколко хиляденъ народъ съ петъ хлѣба и две риби. Който вѣрва въ този принципъ, той може да направи опитъ, какъвто Христосъ направи. Отивашъ въ едно бедно семейство, и въ джоба си носишъ единъ малкъ хлѣбъ. Разчупвашъ хлѣба, и всички присѣтствуващи сядатъ около масата, ядатъ и после събиратъ остатѣцитѣ отъ хлѣба. Това значи благословенъ отъ Бога хлѣбъ! Крайнитѣ вегетарианци питатъ, защо Христосъ е пекълъ риби? Христосъ никога не е пекълъ риби, но Той благословилъ печенитѣ риби. Съ това Той имъ отвори пѣтъ къмъ по-висока форма. Когато хората ядатъ рибитѣ, съ това последнитѣ изплащатъ своята карма и минаватъ въ по-висока фаза на развитиѣ

Казвамъ: смѣлостъ, благородство, самопожертвуване се изисква отъ човѣка по отношение на неговитѣ убеждения. При това, всѣки човѣкъ има сили на разположение, съ които може да изправи своя животъ, безъ да очаква на другитѣ хора. Това не значи, че хората трѣбва да се презиратъ едни други. Не, тѣ трѣбва да се обичатъ, да си помагатъ, но да не очакватъ единъ на другъ. Докато уповаватъ единъ на другъ, тѣ всѣкога ще се разочароватъ, ще страдатъ, ще се обезвѣряватъ. Следователно, страданията на съвременнитѣ хора се дължатъ на факта, че тѣ живѣятъ въ грѣха, въ безвѣрието. Когато повѣрватъ въ Бога и Го поставятъ за основа на своя животъ, тѣ ще иматъ помощта на всички добри, разумни хора. Законътъ е такъвъ. Щомъ въ душата на човѣка проникне любовта, всички хора ще

изявятъ любовта си къмъ Бога. Затова отъ човѣка се изисква жертва, готовностъ за служене. Тѣй щото, когато нѣкой казва, че еди-кой си е виновенъ за неговитѣ нещастия, той не говори истината. Човѣкъ самъ кове сждбата си. Това всички трѣбва да знаете. Христосъ казва: „О, Израилю, обърни се къмъ мене!“ Значи, всѣки трѣбва да съзнае, че самъ той е виновенъ за своитѣ неуспѣхи и страдания, и самъ той трѣбва да се обърне къмъ Бога. Щомъ е така, той никого не трѣбва да обвинява, въ никого да не се съмнява, на никого да не завижда, и да знае, че въ него сж вложени велики блага, велики способности. За разработването на тия дарби и способности, се изисква работа. Всѣка сутринъ ставайте рано и посрѣщайте първитѣ слънчеви лъчи. Тѣзи лъчи ще ви обновятъ, ще ви дадатъ разположение да гледате на човѣка като на свой братъ. Както и да ви погледне нѣкой човѣкъ, не казвайте, че погледътъ му е страшенъ, но вижте, какво Богъ иска да ви каже чрезъ този погледъ. Срѣщне ви нѣкое куче и започне да ви лае. Това куче иска да ви каже, че чисти трѣбва да бждете. Щомъ вѣрвате въ Бога, вие ще можете да превърнете противоречията въ благословения. Сегашнитѣ хора се страхуватъ отъ всичко. Добро нѣщо е страхътъ, но кой страхъ? Само онзи страхъ, който е начало на всѣка мъдростъ. Обаче, страхъ, който ограничава човѣка да проявява доброто въ себе си, е спирачка, която му създава редъ страдания.

Следователно, ако е въпросъ за страхъ, замѣстете този страхъ съ мъдростъ. При всѣкакъвъ другъ страхъ, бждете смѣли, проявете дързостъ, както страдащата жена, и се докоснете до вътрешната дреха на своя Учителъ. Само по този начинъ човѣкъ може да бжде носителъ на Божиата Любовь, на Божиата Мъдростъ, на Божиата Истина. Само така човѣкъ ще стане проводникъ на Божиата Правда и на Божиата Добродетель. Направете опитъ, да провѣрите моитѣ думи. Единъ българинъ, отъ Южна България, религиозенъ човѣкъ, ми казваше: Азъ мога да направя всичко. — Можешъ да направишъ, не се съмнявамъ въ това. Действително, каквото му дохождаше на умъ, той всичко правѣше. Единъ день му дошла идеята да вземе кадилница въ ржка и да тръгне изъ града да кади. Казвамъ му: направи нѣщо по-велико отъ това. Другъ пжтъ пѣкъ, като минавалъ край едно село, срещналъ единъ бикъ, който тичалъ силно.

Той стигналъ бика и започналъ да му вика: Въ името на Господа Исуса Христа, заповѣдвамъ ти да спрешъ! Бикътъ се обърналъ къмъ него, повалилъ го на земята и започналъ да го натиска, да го тъпче. Той започналъ да вика за помощъ. Селянитѣ отъ близкитѣ ниви чули вика му, притърчали на помощъ и едва го спасили. Казвамъ му: ти трѣбваше да се боришъ първо съ малки бикчета, а после съ голѣмъ. Освенъ това, като видѣ, че вѣрата ти е слаба, трѣбваше да бѣгашъ, да не се залавяшъ съ такъвъ бикъ. Тѣй щото, не бждете като този българинъ, да се борите съ бикове, и като видите, че ви тъпчатъ, да викате за помощъ и да бѣгате. Правете опити съ малки бикчета, а после съ голѣми. Вие направо започвате борба съ голѣмитѣ бикове, и като видите, че ви тъпчатъ, бѣгате и казвате: Не струва човѣкъ да прави опити. Не, човѣкъ трѣбва да прави опити, но разумни, по силитѣ си.

Сега азъ искамъ да оставя въ ума ви мисълта: Великиятъ въ свѣта минава покрай васъ, и всѣки човѣкъ, боленъ или здравъ, нека се докосне до Неговата мантия. Не само болнитѣ трѣбва да се докоснатъ до Неговата дреха. Голѣмо нещастие бѣше за Христа това, че до Неговата дреха се докосваха само болни хора. Нито на единъ отъ високопоставенитѣ равини не дойде на умъ да се докосне до дрехата на Христа. Тѣ казваха: Ние нѣмаме нужда отъ Христа, отъ Неговото учение. По тази причина, именно, тѣ останаха невежи. Сърцето и ума на човѣка трѣбва да се докоснатъ до дрехата на Господа, за да се очистятъ. Душата на човѣка трѣбва да се докосне до дрехата на Господа, за да се повдигне. Само по този начинъ човѣкъ може да живѣе и да работи правилно и да бжде винаги радостенъ и веселъ. Трѣбва ли човѣкъ постоянно да говори за своитѣ страдания и нещастия? Ако говорите за нещастията, вие живѣете въ ада. Ако говорите за радоститѣ, вие живѣете въ рая.

„Дързай, дъще!“ Тѣзи думи Богъ отправя къмъ всички хора. Който е малодушенъ, страхливъ, той самъ гради сждбата си. Затова Христосъ казва: „Който люби, той всичко може да направи.“ „Всѣка пржчка, която пребждва на лозата, дава плодъ много. Всѣка пржчка, която не пребждва на лозата, отсича се и въ огъня се хвърля.“ Въ това отношение, всѣки трѣбва да вѣрва, че е пржчка отъ лозата, и трѣбва да седи на нея, ако иска правилно да расте и да

се развива. Мислете всички така, ако искате да се освободите отъ наслояванията на миналитѣ вѣкове. Хората се обвиняватъ едни други. — Ако има нѣкой, който трѣбва да сѣди свѣта, това е само Богъ. Що се отнася до хората, тѣ иматъ право само да учатъ, за да разбератъ великия Божественъ пжтъ и да използватъ великитѣ Божии блага.

„Дързай, дъще! Вѣрата твоя изцѣли те.“

22. Беседа отъ Учителя, държана на 5 февруари, 1928 г.
София. — Изгрѣвъ.

До Край.

„А който прегърпи до край, той ще спасенъ да бжде.“¹⁾

Днесъ милиони хора четатъ Евангелието, понеже мислятъ, че въ него ще намѣрятъ спасението си, т. е. въ него ще намѣрятъ пжтя за повдигане на душитѣ си. Този е първиятъ импулсъ, първиятъ тласъкъ, който кара хората да четатъ Евангелието. Всѣки човѣкъ трѣбва да има нѣкаква идея, която да го подтиква да върви напредъ. Не само въ човѣка, но и въ всѣко растение и животно има сжщо такъвъ потикъ. Първиятъ потикъ на житното зърно, или на какво и да е семе, е да поникне. Обаче, това семе не знае още условията, при които ще поникне: то не знае, на каква топлина, свѣтлина и влага ще бжде изложено; то не знае, въ каква почва ще бжде посадено; то не знае още, каква ще бжде окръжаващата срѣда. Всичко това не е известно на семето, но въпрѣки това то се стреми да поникне. Въ сжщото положение на неизвестностъ се намира и човѣкътъ; и той не знае, при какви условия ще расте и ще се развива. Хората едва сега сж поникнали и срѣщатъ голѣми съпротивления, на които се очудватъ, не знаятъ, какво да направятъ, какъ да се справятъ съ тия условия.

Христосъ призова дванадесетътъ си ученици, и даде имъ властъ надъ нечистивитѣ духове, да ги изпжждатъ, и да изцѣляватъ всѣка болестъ и всѣка немощъ. Защо Христосъ имаше 12 ученика, а не двама или трима? Числото 12, числото на апостолитѣ, представя 12-тѣ зодии, или 12-тѣ дома на слънцето. При движението си презъ годината, слънцето минава презъ 12 дома. Ако се намира подъ влиянието на единъ отъ 12-тѣ дома на слънцето, човѣкъ се отличава съ специфична дарба. Въ това отношение, 12-тѣ апостоли се намираха подъ влиянието на тия 12 слънчеви домове, за което ги наричаха властители или служители на тия домове. Всѣки човѣкъ иска да има способността да лѣкува, както правѣха това апостолитѣ. Обаче, може да лѣкува само онзи, който разбира зодиитѣ, който разбира естеството на слънцето, защото земята се движи подъ влиянието на слън-

чевата енергия. Като говоримъ за слънчевата енергия, ние имаме съвсемъ друго разбиране за нея отъ това на съвременнитѣ учени и физици. Апостолъ Павелъ казва: „Като бѣхме деца, разсждавахме по детински, а като станавме мъже, напуснахме детинското.“ Запримѣрь, нѣкои учени казватъ, че свѣтлината се състои отъ трептения. Наистина, трептенията влизатъ въ свѣтлината, като елементи, но самата свѣтлина не е трептене. Други казватъ, че свѣтлината е движение. Вѣрно е, че движението е елементъ на свѣтлината, но самата свѣтлина не е движение. Казватъ още, че свѣтлината разкрива нѣщата. Да, разкриването е елементъ на свѣтлината, но самата свѣтлина не е разкриване. Тѣй щото, ако започна философски да обяснявамъ, какво нѣщо е свѣтлината, нужни сж цѣли часове. Въпросътъ за свѣтлината е теза за високо учени хора, които сж устроени съвсемъ другояче въ сравнение съ сегашнитѣ хора. Дълго време още се изисква, докато тѣлата на съвременнитѣ хора дойдатъ до такова развитие, че могатъ да възприематъ живитѣ явления въ природата въ тѣхната истинска свѣтлина.

Сега, като слушате да ви се говори по този начинъ, нѣкои казватъ, че това сж празни приказки. Споредъ мене, всичко въ свѣта е празно, т. е. нѣщата лесно се изпразватъ. Срѣщате единъ богатъ човѣкъ, но утре вече касата му се изпразва. Другъ пъкъ днесъ се хвали съ силата си, но утре я изгубва. Трети се ползува съ голѣмо влияние между хората, но утре губи влиянието си. Нѣкой е пръвъ министъръ въ своето отечество, всички му се кланятъ, поздравяватъ го, но щомъ изгуби властта и силата си, никой вече не иска да го знае. Тѣй както ставатъ нѣщата въ свѣта, това е добре, то е възпитателенъ методъ за хората, но ако мислятъ, че това е реалностъ, тѣ сж на кривъ пътъ. Ако тѣ мислятъ, че извънъ този свѣтъ, извънъ тѣзи прояви на живота, нѣма други свѣтове, други прояви, това сж детински схващания. Нашиятъ свѣтъ представя микроскопическа частица отъ великия обширенъ свѣтъ. Като четете живота на пророцитѣ, които сж живѣли преди три — четири хиляди години, виждате, че тѣ говорятъ за свѣтъ, по-голѣмъ отъ нашия, т. е. за небето, който свѣтъ и днесъ още не е познатъ на хората. Този свѣтъ е осѣянъ съ безброй малки и голѣми лампи, които ние кръщаваме съ различни имена: Слънце, Луна, Венера, Марсъ, Юпитеръ, Сатурнъ и т. н. Ако лампитѣ на този свѣтъ сж толкова голѣми, какво оста-

ва за самия свѣтъ? Ако за една лампа само, каквато е слънцето, безброй учени днесъ напрѣгатъ умоветъ си, да разбератъ, каква е тази лампа, какъвъ е съставътъ ѝ, дали е населена, или не, можете да си представите тогава, какви гениални сжщества сж били тия, които сж създали тази лампа. Какъвъ ли е фитилътъ на тази лампа? Ще кажете, че тази лампа нѣма фитилъ. Не, всички лампи иматъ фитилъ, само че фитилътъ на нѣкои лампи е видимъ, а на нѣкои — невидимъ. Фитилътъ на азота, напримѣръ, много мжно се пали. Той е невидимъ, и затова казватъ, че азотътъ не гори, нито подържа горенето. Затова казватъ още, че азотътъ мжно влиза въ реакции, но въпрѣки това, известни сж много азотни съединения.

Казвамъ: който иска да развие нѣкои свои дарби, той трѣбва да се свърже съ разумната природа, да разбере нейнитѣ закони и да върви съобразно съ тѣхъ. Всѣки законъ крие въ себе си известни методи, а задъ всѣки законъ пкъ има по единъ принципъ. Нѣкой иска да стане търговецъ. Това не е произволно. За да станешъ търговецъ, трѣбва да отговаряшъ на известни условия. Ти искашъ да станешъ ученъ — химикъ, естественикъ, лѣкаръ — и това не е произволно. За тази цель се изисква нѣщо отъ човѣка, на което той трѣбва да отговаря. Това не се отнася за хора безъ дарби, безъ способности. Ние говоримъ за хора съ дарби, надарени съ животъ, понеже тия хора коренно се различаватъ отъ животнитѣ. Така и животнитѣ се различаватъ едни отъ други: животътъ на млѣкопитаещитѣ се различава отъ този на птицитѣ; животътъ на птицитѣ се различава отъ този на рибитѣ и т. н. Нѣкои учени казватъ, че животътъ билъ единъ и сжщъ. Ако е въпросъ за живота по отношение на Първата Причина, така е, но понеже всички живи сжщества сж следствие отъ тази Причина, тогава животътъ на всички сжщества е различенъ. Следователно, законитѣ на природата, които познаваме, още не сж сжщинскитѣ, тѣ сж следствия отъ истинскитѣ закони, но между тѣхъ има още много следствия. При това, ученитѣ сж забелязали, че въ законитѣ, които тѣ познаватъ, има изключения. Тамъ дето има изключения, това вече не е законъ, това е причина. Причина, въ която има изключения, не е сжщинска причина, но е следствие. Така разсжждаватъ истински ученитѣ, така разсжждаватъ великитѣ хора, които нито книги пишатъ, нито за авторитети минаватъ, нито имената имъ сж известни, обаче, тѣ направляватъ свѣта. Тия

учени не се интересуватъ отъ това, дали имената имъ сж познати въ учения свѣтъ, защото считатъ това нѣщо за временно. Че нѣкой билъ търговецъ — въ търговията не е смисълътъ на живота. Търговията е само методъ, какъ да прекара човѣкъ на земята. Че нѣкой билъ свещеникъ, учителъ или лѣкаръ — това сж методи за работа. Това показва, че има хиляди методи, по които човѣкъ може да живѣе, да работи, или да се прехранва. Оттукъ може да се извади следното разсуждение: Първичната Причина, или Великото, Разумното Начало, което е създало цѣлата вселена, което е наредило всичко въ живата природа, е предвидило нѣщата, вследствие на което въ тѣзи наредби не може да се допусне никакво изключение. Тамъ, дето се забелязва най-малкото отклонение, най-малкото нарушение, най-малкото изключение, това говори, че този свѣтъ не е чисто Божественъ, въ него не оперира само Богъ, но и други нѣкакви сжщества. Това, което Богъ е създалъ, е свършено. Понѣкога и ангелитѣ, които, по отношение на хората сж много учени, правятъ малки погрѣшки. Защо? Защото, по отношение на Бога, тѣ сж несвършени, а грѣшкитѣ сж присжщи на несвършенитѣ сжщества. Напримѣръ, като четете Евангелието, виждате, че тамъ се излагатъ принципитѣ на Христовото учение. Като четете Деянията на Апостолитѣ, виждате вече малко отклонение отъ Христовото учение; тамъ се явява споръ, нѣщо присжщо на човѣшкото. Значи, въ живота на Апостолитѣ, даже и на светиитѣ, има вече примѣсъ отъ човѣшки елементъ. Като дойдете до живота на обикновенитѣ хора, това отклонение се забелязва още повече. Значи, съвременното християнство малко прилича на първото. Това не е за осжждане, но казвамъ, че отъ научна гледна точка, между първоначалното християнство и сегашното има голѣмо различие. Първоначалниятъ изворъ се е размжтилъ, въ него сж влѣзли много чужди елементи, по които хората днесъ не се познаватъ. Причината за това е почвата. Тя е била черноземъ, вследствие на което, когато минавала водата презъ тази почва, взела съ себе си много примѣси, чужди на нейното естество. За да може сегашното християнство да се изчисти отъ всички примѣси, отъ всички нечистотии, трѣбва да дойде нѣкой великъ алхимикъ, да го тури въ ретортата си, да го нагрѣва, докато най-после остане чистото Христово учение, което има прѣмо отношение къмъ Бога. Но понеже се страхуватъ отъ Истината, хората из-

бѣгватъ това нѣщо. Тѣ се страхуватъ отъ Истината, както болниятъ — отъ лѣкаря. Като дойде лѣкарьтъ при него, той му казва: Господинъ лѣкаре, лѣкувайте ме, давайте ми, каквито лѣкарства искате, но моля ви се, ножъ не туряйте на мене. — Това е така, но то се отнася само за здравитѣ части на тѣлото. На здраво мѣсто ножъ не трѣбва да се туря, но на гнило мѣсто ножътъ непременно трѣбва да оперира.

Христосъ каза на Апостолитѣ: „Когато тръгвате да проповѣдвате, не взимайте нито злато, нито сребро, нито мѣдъ въ пояситѣ си, нито тържикъ за пжтъ, нито две дрехи, нито обуца, нито тояга; защото работникътъ е достоенъ за своята прехрана.“ Като не разбиратъ смисъла на този стихъ, много християни се излагатъ на голѣми изпитания. Тѣ мислятъ, че като раздадатъ богатството си, ще постигнатъ това, което желаятъ. Една богата баба отъ варненско нѣкжде, изгубила мъжа си и дъщеря си. Отчаяна отъ тази двойна загуба, тя ходила по черкви, по манастири, дано намѣри нѣкжде утеха. По едно време нѣкои ѝ казали, че ако отиде на Божи гробъ, тамъ имало единъ прозорецъ, презъ който всѣки могълъ да види своитѣ заминали. Тя се решила да направи така, както я посъветвали: продала всичкитѣ си имоти, часть отъ паритѣ задържала за себе си, за пжтъ, а останалитѣ раздала на свои роднини. Тръгнала за Божи гробъ. Сигнала на определеното мѣсто и започнала да търси прочутия прозорецъ, но не могла да го намѣри. Върнала се най-после отъ Божи гробъ, станала хаджийка, но близкитѣ си не могла да види. Защо? Прозореца не могла да намѣри. Питамъ: кой хаджия досега е намѣрилъ този прозорецъ? Наистина, имало е нѣкога такъвъ прозорецъ въ Ерусалимъ, но сж го запушили. Кой е запушилъ този прозорецъ? Фарисеитѣ и садукееитѣ сж го запушили. За тѣхъ, именно, Христосъ казва: „Запушили сж прозореца, одето иде свѣтлината, взели сж ключа отъ него, и днесъ, нито тѣ поглеждатъ презъ него, нито на другитѣ даватъ.“

„Който претърпи до край, той ще спасенъ да бжде.“ Търпението е качество, необходимо за всѣка велика, разумна душа. Не е достатъчно само да се говори за търпението, но то трѣбва да се разбира и прилага въ неговия широкъ смисълъ. Търпеливиятъ е човѣкъ съ силенъ характеръ, издържливъ. Нѣма мъчнотия въ свѣта, която може да сломи неговата воля, неговия характеръ. Търпеливиятъ

е твърдъ въ своитѣ убеждения. Въ една приказка се разказва за твърдия характеръ на една жена, който стигалъ до упоритостъ. Единъ день, тази жена отишла съ мъжа си на ливадата, да косятъ сѣното. Като го изкосили, мъжътъ казалъ: Жена, събери изкосеното сѣно! — То не е косено, но е стригано. Ако се съгласишъ съ мене, че е стригано, ще го събера. Иначе, не мърдамъ отъ мѣстото си. Като всѣки мъжъ, и той пожелалъ да покаже силата си надъ жена си: хваналъ я за ржката и я повелъ къмъ близката рѣка, съ намѣрение само да я потопи въ водата, да се намокри добре, да отстѣпи отъ своята твърдостъ. Като я потопилъ въ рѣката, указало се, че водата била доста дълбока, и жената започнала да потъва. И като потъвала, тя извадила двата си прѣста надъ водата, съ което показвала, че сѣното било стригано, а не косено. При това положение, мъжътъ се убедилъ въ твърдостъта на жена си и тръгналъ да я търси нагоре по течението, да я спаси отъ удавяне. Като го видѣли, че търси удавена жена, хората го запитвали: Защо не я търсишъ надолу по течението, а вървишъ нагоре? — Моята жена никога не върви надолу; тя всѣкога върви нагоре. И като се давила, тя пакъ настоявала, че тревата била стригана, а не косена. Това значи убеждение! Ако една българка може да настоява на едно свое обикновено убеждение, колко повече вие можете да устоявате на убежденията на вашата душа!

Съвременнитѣ религиозни и вѣрващи лесно отстѣпватъ отъ своитѣ убеждения. Каквото имъ се каже, тѣ на всичко вѣрватъ и лесно се залъгватъ. Минаха времената на залъгванията! На развлѣчения, на концерти, на театри може да се ходи, но дойде ли до Истината, тя не търпи вече никакви залъгвания. Въ селата момитѣ и момцитѣ се забавляватъ често, като образуватъ хубави, оригинални хора: хващатъ се около 30 — 40 моми и момци на кръгъ, а въ срѣдата влиза гайдарджията. Всѣка мома се хваща между двама момци. Гайдарджията започва да свири, а хорото се върти бързо, игриво. Отъ време на време, момцитѣ клѣкатъ, а момитѣ стоятъ прави. Въ тази игра се крие нѣкаква идея. Когато момъкътъ клѣка предъ момата, съ това той иска да каже: Когато азъ падна, ти трѣбва да бждешъ права да ме подкрепвашъ, да не отида далечъ въ своето падане. Това показва, че при сегашнитѣ условия, жената е по-устойчива въ чувствата, въ любовта си отъ мъжа. Щомъ стане въпросъ за ума, тамъ законътъ е другъ. Обаче, върху

този законъ нѣма да говоря. Въ случая, като говоря за хорото, важно е, че отъ него може да се сѣди за миналото на българина, защо, като играе, мжжътъ клека, а жената стои права. Следователно, ако си мжжъ ще клекашъ и ще ставашъ. Това не значи, че като клекнешъ, ще чакашъ да дойдатъ да те вдигатъ. Ще клекнешъ, безъ да спънешъ хорото, и после, ловко, пѣргаво самъ, ще скочишъ. Ще клекнешъ, ще станешъ, но всичко това ще бѣде така, че едва забелязано ще се движишъ по земята. Следъ свършване на хорото, ще имашъ добро разположение на духа. И най-голѣмиятъ песимистъ да се хване на хорото, като се пусне отъ него, нищо нѣма да остане отъ песимизма му. Като се пусне отъ хорото, животътъ му ще се осмисли, и ще каже: Струва да се живѣе! Тази е причината, заради която момитѣ и момцитѣ не пущатъ на хорото нито женени, нито стари хора. На това хоро могатъ да се хващатъ само здрави моми и момци — болни по никой начинъ, не се допускатъ. Щомъ дойдете до приложението на Христовото учение, бѣдете и вие като тия здрави моми и момци, да не допускате въ себе си нито една болна мисль, нито едно болно чувство.

„Който изтърпи до край.“ Търпението не е качество само на човѣшката душа. Ако знае, какъ да постави търпението, като идея въ своя умъ, посредствомъ него човѣкъ ще може да пробуди всички заспали енергии, дарби и способности въ ума си и ще ги впрегне на работа. Търпението е богатство, което, щомъ се предизвика въ човѣка, съ него заедно идватъ разумни сѣщества да му помагатъ. Забележете, когато нѣкой великъ музикантъ дойде между хората, веднага около него се групиратъ още много даровити музиканти. Около учения се групиратъ пакъ учени. Около добрия се групиратъ добри хора. Законъ е това Въ това отношение, всѣки трѣбва да има вѣра въ Бога, да знае, че е изпратенъ на земята да изпълни известна мисия. Кога и да е, той трѣбва да завърши тази мисия. Нима малкото дете още съ раждането си започва да ходи, да пише, да чете? Не, день следъ день то расте и се развива, докато дойде до онази възраст, когато може да прояви своитѣ дарби и способности.

И тъй, когато влѣзе въ духовния свѣтъ, човѣкъ трѣбва да знае, че този свѣтъ се коренно различава отъ физическия. Тѣй щото, всички отрицателни прояви въ човѣка, като съмнение, умраза, злоба и др., сж паразити, които се при-

лепватъ къмъ сжщинския животъ, и всѣки моментъ могатъ да се отстранятъ отъ него. Ако се оставятъ за дълго време въ живота на човѣка, тия паразити ще внесатъ въ него особено разлагане. Когато човѣкъ допусне въ себе си тия паразити, невѣрието, злобата, съмнението, достатъчно е само да помирише ржката си, за да усѣти неприятната миризма на гниене, предизвикана отъ тия паразити. Щомъ се освободи отъ тѣхъ, ржката му вече започва да мирише приятно — особено благоухание се отдѣля отъ този човѣкъ. Значи, когато органическитѣ вещества се разлагатъ, тѣ издаватъ лоша, неприятна миризма. Такова нѣщо представятъ всички отрицателни качества и прояви въ човѣка. Цвѣтята, обаче, издаватъ приятна миризма. Има цвѣтя, отъ които се разнася особено благоухание. Следователно, въ лошия животъ, който е изигралъ вече своята роля, става разлагане, каквото и въ органическия свѣтъ. Обаче, това разлагане показва, че въ този животъ започватъ да прииждатъ нови енергии, нови сили, — условия за новия животъ. Като знаете това, вие не трѣбва да се обезсърдчавате. Лошиятъ животъ на хората, въ който се образуватъ гниещи вещества, не е нищо друго, освенъ това, което индуситѣ наричатъ карма. Въ кармата има такива елементи, които веднѣжъ употребени, повече не могатъ да се използватъ. Ако по нѣкакъвъ начинъ се използватъ, тѣ създаватъ нещастията на хората. Има страдания въ живота на човѣка, които се дължатъ на факта, че той иска да постигне нѣща, които за него, при даденитѣ условия, въ които се намира, сж невъзможни. Напримѣръ, нѣкой иска да стане милиардеръ, и като не успѣва, чувствува се нещастенъ. Знаете ли, колко е малка вѣроятността, българинъ да стане милиардеръ? Има американци милиардери, но тѣ сж умни хора. Да станешъ милиардеръ, това не зависи отъ късмета, както го наричатъ турцитѣ. За късмета, напримѣръ, тѣ казватъ: „Ако нѣщо ми е на късметъ, да дойде при краката ми!“ — Знанието само никога нѣма да дойде при краката ви. Вие трѣбва да учите, първо — основно училище, после — прогимназия и гимназия, най-после и университетъ, за да придобиете поне малко знания. Късметътъ, щастieto никога нѣма да дойде само при краката ви; вие трѣбва усилено да търсите, за да го придобиете. Слънцето нѣма да дойде при васъ, вие трѣбва да отидете при него. Сжщо така и доброто нѣма да дойде при васъ, вие трѣбва да отидете при него.

Христосъ казва: „Който претърпи до край, той ще спасенъ да бжде.“ Търпението е резултатъ на любовта. Дето има любовъ, тамъ има и търпение; дете нѣма любовъ, тамъ и търпение нѣма. Следователно, когато любовта дойде въ свѣта, съ нея заедно иде и знанието. Знанието пъкъ е резултатъ на Божията Мъдростъ. За да се постигне това знание, необходими сж редъ усилия, съ които да се преодолеятъ всички мжнотии и препятствия на пътя му. Свѣтътъ е така създаденъ, че въ него непременно ще се срещнатъ мжнотии и препятствия, които могатъ да се преодолеятъ само чрезъ търпението, т. е. чрезъ закона на любовта. Сега, като говоря за вѣра, за търпение, за знание, това не значи, че е достатъчно за човѣка да ги има само, но той трѣбва да знае, какъ да ги използва въ живота си, какъ да ги приложи за свое благо, както и за благо на своитѣ ближни.

За изяснение на тази мисълъ, ще приведа следния примѣръ. Единъ отъ древнитѣ царе искалъ да тури новъ редъ и порядкъ въ свѣта, но не знаелъ, какъ да намѣри хората, съ които ще работи, и кои ще бждатъ тѣзи хора. Той ималъ нужда само отъ петъ души, но за да види, кои ще бждатъ тѣ, намислилъ да постави всички хора въ царството си на едно сериозно изпитание. За тази целъ, той извикалъ всички видни мъдреци въ царството си и имъ казалъ: Направете единъ изтуканъ отъ злато, т. е. едно старовременно божество, накичете го съ различни скъпоценни украшения и предмети и го поставете на пътя, отдето ще минаватъ хората. После, турете единъ надписъ на това божество, че всѣки, който прѣвъ мине покрай него, може да ги вземе, какъвто предметъ или украшение пожелае. Предметитѣ, поставени на това божество, били следнитѣ: една диамантена пръчица, две хиляди златни монети, една мастилница съ перо, една сабя и една Свещена книга. Първиятъ пътникъ, който миналъ покрай божеството, спрѣлъ се, разгледалъ предметитѣ и казалъ: Ще взема тази диамантена пръчица за споменъ отъ божеството. Вториятъ пътникъ взелъ дветѣ хиляди златни монети. Третиятъ взелъ мастилницата и перото. Четвъртиятъ взелъ сабята. Петиятъ пътникъ взелъ Свещената книга. Следъ това тия пътници отишли при царя да се похвалятъ съ предмета, който взели отъ божеството. На първия пътникъ, който взелъ диамантената пръчица, царътъ казалъ: Назначавамъ те за министъръ председателъ въ царството ми. На втория, който взелъ дветѣ

хиляди монети, казалъ: Назначавамъ те министъръ на финансиитѣ въ царството ми. На третия, който взелъ мастилницата и перото, казалъ: Назначавамъ те министъръ на просвѣщението въ царството ми. На четвъртия, който взелъ сабята, казалъ: Назначавамъ те министъръ на войната въ царството ми. На петия, който взелъ Свещената книга, казалъ: Тебе пъкъ назначавамъ министъръ на вѣроизповѣданията.

Питамъ: изборътъ, който петътѣ пжтници направили на предметитѣ, отговаря ли на службитѣ, които царътъ имъ далъ? Българитѣ иматъ обичай, когато малкото дете за пръвъ пжтъ проходва, мѣсятъ му питка, и по този случай нареждатъ на масичка нѣколко предмети, подобни на тия, които били около божеството, и оставятъ детето да отиде къмъ масичката. Презъ това време родителитѣ и роднинитѣ на детето гледатъ, къмъ кой отъ тия предмети ще посегне. По това гадаятъ, какъвъ стремежъ има детето, и какво ще стане въ бждеще отъ него. По това се опредѣля, кой е най-силниятъ стимулъ, или кое е най-силното желание въ човѣка. И наистина, онова, което най-силно желае човѣкъ, то е всѣкога постижимо. Първата и най-силна идея, съ която човѣкъ се ражда, може да се постигне още въ сегашния му животъ. Втората идея вече е непостижима. Ако първата идея на човѣка е да стане богатъ, ще стане; ако първата му идея е да стане министъръ, ще стане. Ако тия идеи се родятъ впоследствие, тѣ ще останатъ непостигнати.

Казвамъ: като знае това, всѣки човѣкъ трѣбва да отдѣли отъ себе си своята първа идея. Ако първата идея въ човѣка се отнася до религията, той трѣбва да знае, кое е основното качество на неговата религия. Религията не се заключава само въ кръстене, въ ходене на черкова и въ палене на свѣщи. Въ това отношение, вие не трѣбва да бждете като онзи българинъ, когото единъ день срещнала една мечка, и той започналъ да се кръсти срещу нея. Този българинъ пжтувалъ въ една гора и срещу него излѣзла мечка. Толкова много се уплашилъ той отъ мечката, че отъ страхъ започналъ да се кръсти срещу нея. Мечката го погледнала и си казала: Щомъ ми се молишъ, нищо нѣма да ти направя. Питамъ: защо се кръстилъ той срещу мечката? Мечката разбрала ли, до кого се отнася кръстенето? Какъ мислите, по какъвъ начинъ човѣкъ може да смекчи едно голѣмо страдание или нещастие?

Казвамъ: да се кръсти човѣкъ, това значи да мисли,

да чувствава и да действува. Кръстътъ представя ножа, сабята, която създава всички страдания въ свѣта. Може ли кръстътъ да умири свѣта? Не само че нѣма да го умири, но ще му създаде още по-голѣми страдания. Тази мисль Христосъ е изказалъ въ стиха: „Който иска да ме последва, нека вдигне кръста си и тръгне следъ мене.“ Значи, кръстътъ е символъ на страдания, на воюване. Докато сме на земята, ние трѣбва да воюваме. Подъ „воюване, война,“ азъ не разбирамъ убийства, разрушения, но преодоляване на мжнотиитѣ въ живота.

„Който претърпи до край, той спасенъ ще бжде.“ Значи, човѣкъ трѣбва да търпи, за да бжде спасенъ. Ще дойдатъ дни на скърби и страдания въ неговия животъ, когато нито майка, нито баща, нито приятели ще могатъ да му помогнатъ. Ако въ дадения моментъ той може да повѣрва, че въ свѣта сѣществува Едно Висше съзнание, което прониква презъ умоветѣ на хората и ги озарява, и отправи своята мисль къмъ това съзнание, всичкитѣ му мжнотии и страдания ще изчезнатъ. Не мислете, че като се обърнете къмъ Бога, всичкитѣ ви мжнотии ще се разрешатъ изведнѣжъ. Не, мжнотиитѣ ви ще се разрешатъ постепенно, както слънчевитѣ лъчи постепенно разтопяватъ леда и снѣга, като го превръщатъ първо въ вода, а после въ водни пари. Щомъ всички мжнотии се разрешатъ, тогава човѣкъ влиза въ истинския животъ. Докато дойде това време, той трѣбва да се въоръжи съ велико търпение, да издържи до край. Ето защо, сегашнитѣ условия и нуждитѣ на хората изискватъ отъ тѣхъ дълбоко разбиране на живота, да знаятъ, какъ да постѣпватъ. Ако нѣкой човѣкъ е гладенъ, мораль ли трѣбва да му се проповѣдва? Ще кажете, че гладътъ ще го застави и да краде, и да убива, и да върши редъ още престѣпления. Трѣбва ли гладътъ да заставя човѣка да убива? Ако гладътъ заставя човѣка да върши престѣпления, тогава и вълкътъ има право отъ гладъ да краде овце и да ги задушавя. Ако това е право, защо хората преследватъ вълцитѣ? Не, въпросътъ за хлѣба почива на съвсемъ другъ законъ. Какъ ще разберете Христовитѣ думи, че който яде плътта и пие кръвта Му, ще има животъ въ себе си? Човѣкъ може да яде само отъ този, когото обича. Кое дете не е бозало млѣко отъ майка си? Ако вземете думитѣ на Христа въ букваленъ смисълъ, какво заключение ще извадите отъ тѣхъ? Въ свѣта сѣществуватъ хора чисти и свети, които излжчватъ отъ себе си

особена вътрешна сила, която храни човѣка, както физическата храна. Той може да седи при нѣкой отъ тия хора нѣколко дѣня, безъ да помисли за ядене и пиене. Това подразбиралъ Христосъ въ стиха: „Ако ядете плътта ми и пиете кръвта ми, ще имате животъ въ себе си.“ Това показва, че сѣществуватъ разни начини, чрезъ които хората могатъ да се хранятъ.

Съвременнитѣ хора задоволяватъ глада си чрезъ физическа храна. Тѣ могатъ да се хранятъ и съ въздухъ, но по особенъ начинъ. Какъ ще приематъ въздуха: чрезъ устата ли? Чрезъ поритѣ. Обаче, поритѣ на съвременнитѣ хора сѣ запушени, вследствие на което тѣ не могатъ да използватъ въздуха като храна. За да се отворятъ поритѣ имъ, тѣ трѣбва да постятъ. Когато поритѣ имъ сѣ отворени, въздухътъ влиза презъ тѣхъ и храни тѣлото. Тогава, съ малко храна, тѣ добиватъ голѣма сила. Съвременнитѣ хора ядатъ по три пѣти на дѣнь, вследствие на което усилено работятъ, дългове правятъ, и все гладни оставатъ. Колко отъ хората, които ядатъ по три-четири пѣти на дѣнь сѣ здрави? Следователно, за да се отворятъ поритѣ на човѣка, да се храни съ въздухъ и да бѣде здравъ, той трѣбва да има свѣтълъ умъ, да съзнава отношенията си съ Първата Причина, съ всички разумни сѣщества и да ги спазва. Запримѣрь, кое е най-важното нѣщо въ главата на човѣка? Мозъкътъ. Кое е най-важното нѣщо на лицето? Очитѣ, ушитѣ, устата и носътъ. Кое е най-важното въ грѣдния кошъ? Дробоветѣ и сърцето. Кое е най-важното въ коремната областъ? Стомахътъ и чѣрвата. Кое е най-важното за цѣлото тѣло? Ржцетѣ и краката.

Казвате: Ние знаемъ тия нѣща. Тѣ сѣ много елементарни. Споредъ мене, само онзи човѣкъ знае нѣщата, който може свободно да оперира съ тѣхъ. Запримѣрь, можете ли така да владете удоветѣ на тѣлото си, че да не усѣщате никаква болка? Който може да владѣе своитѣ удове, той е знаещъ човѣкъ и мяза на онзи светия, който могълъ отъ тухлата да изкара огънь и вода. Единъ дѣнь, като присѣствувалъ на единъ отъ съборитѣ на ученитѣ, дето се разисквали разни научни въпроси, той казалъ: Азъ не разбирамъ нищо отъ това, което тукъ се говори, но едно нѣщо само мога да направя: Взелъ една тухла, стисналъ я въ ржката си и отъ нея излѣзло огънь и вода. Питамъ: трѣбва ли да се нарече истински християнинъ онзи, който не може да стисне една тухла въ ржката си и отъ нея да излѣзе огънь

и вода? Съ други думи казано: Тръбва ли да се нарече истински християнинъ онзи, който не може да стисне една мжчнотия въ ржката си и отъ нея да потече огънь и вода? Ако отъ вашитѣ малки мжчнотии не можете да изкарате огънь и вода, де е вашето знание, де е вашата сила? Учениятъ, силниятъ всѣкога помага на по-слабия отъ него. Ако държите въ ума си нѣкаква идея, която не можете да реализирате, и отидете при нѣкой ученъ да сподѣлите мжчнотията си, той непременно ще ви помогне. Който мисли, че е ученъ, че е силенъ човѣкъ, нека се опита, дали може да превърне една своя мжчнотия въ нѣщо друго и да потече отъ нея огънь и вода. Българитѣ мислятъ, че знаятъ много нѣща, че сж силни хора. Нѣкой си въобразява че знае много, а ме пита, какво мисля за Бога.—Нищо не мисля за Бога.—Кой Го е създалъ? — Не зная. Казвамъ: смѣшно е създаденото да мисли за Създателя си. Защо? Човѣкъ не може да има ясна представа за нѣщата, ако върви отъ последствията къмъ причинитѣ. Да разсждавате отъ последствията къмъ причинитѣ, то е все едно, параходътъ, който е направенъ отъ човѣка, да пита, кой е създалъ самия човѣкъ? Както параходътъ е сглобенъ отъ дъски, човѣкътъ така не може да бжде направенъ. По сжщия начинъ и човѣкъ не може да мисли, че Богъ е създаденъ като него. Въ това разсждане нѣма никаква логика. Богъ се ограничава, но никога не може да бжде като човѣка. Богъ е безграниченъ. Безгранично въ живота е това, което дава мощъ, сила на човѣка да мисли, да се развива. Забелязано е, че човѣкъ обича да му се говори за нѣща, които не знае, за да може чрезъ мислене да ги обясни.

Съвременнитѣ хора сж дошли до положение да желаятъ здраве, богатство, сила, да уредятъ работитѣ си. Два начина има, по които човѣкъ може да уреди работитѣ си: човѣшки и Божественъ. Ако ги урежда по човѣшки начинъ, той постоянно ще се натъква на мжчнотии и разочарования; ако ги урежда по Божественъ начинъ, той ще изпитва щастие и блаженство, ще съзнава, че Богъ прониква навсѣкжде и въ всичко. При това положение, дето и да отиде, той ще се чувствува господарь на положението. Така сж се чувствували едно време старитѣ римляни въ своята държава. Така се чувствуваха англичанитѣ преди войната въ всички държави. Дето отиваха, навсѣкжде ги приемаха съ почитъ. Ако българинътъ отиде въ странство и каже, какъвъ е, ще го приематъ ли съ почитъ? Съ какво може

да се похвали българинът на земята? Съ какво ще се похвали и въ невидимия свят? Ако не върва въ Бога, съ какво ще се похвали? Всеки народъ трѣбва да се похвали съ нѣщо! Съ какво може да се похвали? Или съ любовта, или съ силата, или съ ума си. Българинътъ съ любовта си не може да се похвали; съ силата си — сжщо не може да се похвали, макаръ да има пехливани българи; и съ поведението си, съ обходата си не може да се похвали. Остава му само едно: да се похвали съ своя умъ. И действительно, дето и да се яви, българинътъ се отличава по своя умъ. Следователно, спасението на българина е въ неговия умъ. Той трѣбва да бжде уменъ! За да бжде уменъ, човѣкъ трѣбва да бжде вътрешно търпеливъ. За тази цель, въ ума на човѣка трѣбва да проникне идеята, че въ свѣта сжществува Едно Висше съзнание, което свързва съзнанията на всички хора, и по този начинъ създава вътрешна, интимна връзка между тѣхъ. При тази връзка, на каквото разстояние да се намиратъ двама приятели, тѣ могатъ да чуватъ гласоветъ си: ако единиятъ говори, другиятъ ще слуша, какво му говори.

За потвърждение на тази мисълъ, ще приведа следния примѣръ. Единъ американецъ, като отивалъ на ловъ въ Африканскитѣ гори, срещналъ на пѣтя си единъ лъвъ, който се готвилъ да се хвърли върху него. Въ този моментъ той чулъ гласа на майка си отъ Америка, която му казала: Въ джоба на палтото си имашъ една кутия кибритъ. Драсни нѣколко клечки кибритъ срещу лъва, за да се спасишъ. Той постѣпилъ така, както майка му казала: драсналъ нѣколко клечки кибритъ и ги хвърлилъ срещу лъва. Отъ запаленитѣ клечки, пламнала и сухата трева около него; лъвътъ се уплашилъ и избѣгалъ. Американецътъ записалъ точно часа и минутата на своето спасение, и като видѣлъ майка си, запиталъ я, какво е почувствувала по това време. Майка му казала, че въ този моментъ, когато той се намиралъ въ опасностъ, тя имала нѣкакво лошо предчувствие за него и се обърнала съ молитва къмъ Бога, да му помогне по нѣкакъвъ начинъ. Какво ще кажете за това явление? Ще кажете, че това е нѣкаква илюзия, или халюцинация. Не, въ свѣта илюзии не сжществуватъ. Въ свѣта сжществуватъ само реалности, посредствомъ които човѣкъ може да възстанови своитѣ отношения къмъ разумния святъ.

„Който изтърпи до край, той ще спасенъ да бжде.“
Обаче, търпението изисква разумностъ. Понеже всички хора

сж прямо отговорни къмъ Бога, когато искатъ да разрешатъ нѣкаква мжчнотия помежду си, тѣ трѣбва, като разумни сжщества, да се отнесатъ къмъ Бога и да кажатъ: Господи, Ти уреди тази работа. После, тѣ трѣбва да чакатъ съ търпение да се реализира молбата имъ. Ученицитѣ на Христа знаеха това нѣщо, но Той се обърна къмъ тѣхъ съ думитѣ: „Който изтърпи до край, той ще спасенъ да бжде.“ Съ това, Христосъ искаше да ги предупреди, че тѣ ще иматъ голѣми мжчнотии, ще бждатъ гонени и презирани, но трѣбва да издържатъ до край. Който не може до край да изтърпи мжчнотиитѣ и гоненията заради Христа, той не може да бжде Неговъ ученикъ. Въ това отношение всѣки ще бжде гоненъ, презиранъ заради нѣкаква своя идея, но той трѣбва да се въоръжи съ вътрешно спокойствие, съ търпение, за да издържи до край. Такива примѣри имаме и въ Библията, когато Аврамъ изпжди своята рабиня Агарь. Агарь роди дете отъ Аврама, но понеже Сара не искаше тя да остане при нея, да и се подиграва, като бездетна, каза на Аврама да я изпжди отъ нейния домъ. Агарь взе детето си и отиде въ пустинята, дето прекара голѣми изпитания. Тя не можа да намѣри вода за пиене, и за да не гледа страданията на детето си, хвърли го на земята, да умре, да не страда повече. Въ това време ангелъ Господенъ се яви и ѝ показа, де има вода, за пиене, да спаси детето си. Има безброй примѣри изъ живота, отъ които се вижда, че Богъ се грижи за всички живи сжщества. Затова не се обезсърдчавайте, не падайте въ отчаяние, но щомъ се намѣрите въ нѣкаква мжчнотия, обърнете се къмъ Бога, Той да ви помогне, да ви освободи. Казвате: Не е ли унижително да се молимъ? Питамъ: кой човѣкъ не се моли? И ако е вѣрно, че като се моли, се унижава, нека поне се унижава предъ Господа, отколкото предъ равнитѣ си. Какво по-голѣмо унижение за човѣка отъ това, като се намѣри предъ нѣкаква мжчнотия, или предъ нѣкакво страдание, да се самоубива? Страшно е положението на самоубития! Години и вѣкове трѣбва да минатъ, за да изправи той тази неразумна постжпка. Трѣбва ли майката, която е изпратила детето си за вода, съ шише отъ два килограма тежестъ, да види това шише счупено на земята? Защо се е счупило това шише? Детето казва: Мамо, дотежа ми шишето, и азъ го хвърлихъ на земята. Тогава майката ще вземе пржчицата и ще го удари нѣколко пѣти. Нищо въ

свѣта не остава безнаказано. Когато самоубитиятъ отиде въ онзи свѣтъ, ще го питатъ: Защо счупи шишето? Въ това отношение, просецитѣ даватъ добъръ примѣръ на постоянство. Просекътъ не се самоубива. На сто врати ще потропа, тукъ го изпждятъ, тамъ го изпждятъ, но той не се отчайва, постоянствува, напредъ върви. Защо има просеци въ свѣта? Просецитѣ сжществуватъ, за да дадатъ примѣръ на хората отъ търпение и постоянство. Като се върнатъ дома си, тѣ сж довольни на това, което сж изпросили, колкото малко да е то. И следъ всичко това казватъ за нѣкого: Той е виденъ човѣкъ. — Кой е виденъ човѣкъ? Всѣки може да бжде виденъ, при условие, да има отличенъ умъ, отлично сърце, отлична воля. Виденъ човѣкъ е онзи, на когото бждещето може да разчита.

Казвамъ: хората на новата култура трѣбва да престанатъ да се занимаватъ съ миналото. Ако има нѣщо хубаво въ миналото имъ, нека се изнесе; но ако нѣма такова нѣщо, нека се остави настрана, нека се забрави. Казано е въ Писанието: „Богъ ще заличи всичкитѣ имъ грѣхове и никога повече нѣма да ги спомене.“ Засега, обаче, Той още не ги е заличилъ, но намислилъ е да ги заличи. Какъ ще ги заличи? Съ Божествения огънь. Следъ заличаване на грѣховетѣ, въ живота на хората ще остане само хубавото, красивото: всички спорове, недоразумения ще изчезнатъ. Хората на новата култура ще живѣятъ помежду си като братя.

И тъй, въ умоветѣ на съвременнитѣ хора трѣбва да проникне идеята, да намѣрятъ въ себе си ония петъ души, които онзи царъ на древността търсилъ. Тази идея може да се представи и въ друга форма. Представете си, че на дъното на единъ дълбокъ кладенецъ има единъ тонъ злато. Какъ ще извадите това злато? Съ вжже. Хвърляте едно вжже, на което окачвате златото, но то се указва слабо: издига златото на височина едва два метра, и се скжсва; хвърляте второ вжже, и то слабо — издига златото на височина три метра и се скжсва; хвърляте трето, четвърто вжже — всички се указватъ слаби. Едва съ петото вжже можете да извадите златото отъ кладенеца. Какво заключение можете да извадите отъ тази работа? Разумниятъ човѣкъ щѣше да постжпи по другъ начинъ: той щѣше да свърже петътѣ вжжета въ едно и, още при първото му хвърляне въ кладенеца, златото щѣше да бжде извадено навънъ. Се-

гашнитѣ хора правятъ редъ опити, за да успѣятъ въ нѣщо, да видятъ, кой ще бжде най-голѣмиятъ юнакъ. Умниятъ човѣкъ прави само единъ опигъ, и той излиза сполучливъ. Глупавиятъ прави много опити, и повечето излизатъ несполучливи. Ученитѣ правятъ много опити, много вивисекции, но всички тия опити сж подобни на опититѣ на слабитѣ вжжета, които лесно се кжсатъ. И най-после, следъ много опити, тѣ дохождатъ до нѣкакъвъ резултатъ. Обаче, ние нѣма да правимъ много опити, но изведнѣжъ ще хвърлимъ здравето вжже въ кладенеца и ще извадимъ златото навънъ. Сжщото може да се каже и за морала на съвременнитѣ хора. Моралътъ на нѣкой човѣкъ е толкова устойчивъ, че по здравина се равнява на първото вжже, което могло да издигне златото само на два метра височина. На другъ човѣкъ моралътъ се равнява на якостта на второто вжже и т. н.

Единъ български инженеръ казваше за себе си: Азъ съмъ честенъ човѣкъ. Ако е въпросъ да се подкупя съ 10000 лева златни, не се подкупвамъ; за 100000 лева златни — пакъ не се подкупвамъ. Дойде ли до 200000 лева златни, тамъ не отговарямъ вече. За тия пари мога да се подкупя и да отида съ тѣхъ да поживѣя въ странство. Много отъ съвременнитѣ християни казватъ, че сж честни, че сж морални. — Доколко може да издържи тѣхниятъ моралъ? За умния човѣкъ, обаче, съблазни не сжществуватъ. Той ще мине презъ мѣстото на съблазънѣта, но тя нѣма да го засегне. Умниятъ, учениятъ човѣкъ не изкушаватъ Бога. Тѣ минаватъ презъ изкушенията, както Христосъ мина презъ тѣхъ, безъ да го засегнатъ. Христосъ бѣше изкушаванъ отъ сатаната, който Му казваше: „Нали си Синъ Божи, направи тѣзи камъни на хлѣбъ!“ Христосъ му отговори: „Не само съ хлѣбъ може да живѣе човѣкъ, но и съ всѣко Слово, което излиза отъ устата на Бога.“ Следъ това той го качи на храма и Му каза: „Хвърли се отъ този храмъ, за да покажешъ, че е вѣрно писаното: „На ржце ще те подигатъ, да не би да препънешъ въ камъкъ ногата си.“ Христосъ му отговори: „Нѣма защо да изкушавамъ Господа. Както си ме качилъ, така ще ме свалишъ. Нѣма защо азъ да се хвърлямъ отъ храма.“ Най-после той го качи на планината и Му каза: „Ако ми се поклонишъ, всички тия царства ще бждатъ твои.“ — Азъ не се нуждая отъ тия царства. Моето царство не е отъ този свѣтъ. Махни се оттукъ, сатана, за-

щото е казано да не изкушавашъ Господа Бога твоего.

И следъ всичко това, ученитѣ разправятъ, че химицитѣ щѣли да откриятъ нѣкакви особени пилюлча, които да задоволятъ напълно човѣка, вследствие на което въпросътъ за храненето щѣлъ напълно да се разреши. — Да, ще откриятъ нѣкога, но днесъ още не могатъ да успѣятъ въ това направление. Други пъкъ разправятъ, че въ бждеще аеропланитѣ щѣли да замѣстятъ другитѣ средства за съобщения. — Нѣкога може да бжде това, но днесъ аеропланитѣ взиматъ много жертви. Казвате: Тия хора сж станали жертва за науката. — Значи, когато човѣкъ става жертва за науката, това било въ реда на нѣщата; когато нѣкой става жертва за религията, казватъ за него, че билъ лудъ. Щомъ науката изисква жертви, и религията изисква жертви. Не, това не е право. Споредъ мене, жертвата не подразбира смъртъ, но самоотричане отъ известни блага, съ които човѣкъ се ползува на земята.

„Който изтърпи до край, той ще спасенъ да бжде.“ Размишлявайте върху думата „търпение“ и извлѣчете дълбокия смисълъ, който се крие въ нея. Въ български езикъ тази дума е много силна. Всѣка дума крие въ себе си известна сила. Ако концентрирате вниманието си върху дадена дума, вашиятъ мозъкъ ще се свърже съ силата, която е вложена въ нея, и ще изпитате едно ободряване, или отпадане, споредъ характера на думата. Има думи, които, веднѣжъ изговорени, човѣкъ втори пжтъ не може да ги произнесе. Защо? Тѣ указватъ вредно действие върху човѣшкия мозъкъ; тѣ го разслабватъ. Запримѣрь, ако нѣколко пжти произнесе думитѣ „ще се разболѣя“, човѣкъ ще изпита тѣхното лошо действие върху организъма си, и нѣма да мине много време, той може да се разболѣе. И обратно: ако нѣкой туберкулозенъ повтаря нѣколко пжти на день думитѣ „ще оздравѣя“, той наистина ще оздравѣе. Какъ лѣкуватъ днесъ туберкулознитѣ? Турятъ ги на легло, да не се движатъ, нито налѣво, нито надѣсно, хранятъ ги по особень режимъ и нищо повече. Не, нека оставятъ болния свободенъ, ако иска да лежи, да лежи; когато иска да се разхожда, да се разхожда, но да започне да произнася много пжти на день думитѣ „ще оздравѣя“, като постепенно увеличава и стигне до 1000—2000 пжти на день: първия день да произнесе тия думи сто пжти; втория день — 120 пжти; третия день — 150 пжти и т. н., докато дойде до хи-

ляда или две хиляди пжти. Така може да се лѣкува всѣка болестъ, всѣко обезсърдчение. По този начинъ тежката, тъмна атмосфера около болния се разведрява, става свѣтла, приятна, и той, отъ день на день се усѣща все по-добре, по-разположенъ. Тогава, всички здрави хора ще почнатъ да посещаватъ този човѣкъ. Докато е билъ боленъ, почти всички сж го избѣгвали. Защо? Защото всѣки човѣкъ се стреми къмъ красивото, приятното въ живота.

И тъй, когато изпаднете въ нѣкакво трудно положение, обърнете се къмъ Бога и кажете: Господи, Ти си ме изпратилъ на земята, Ти ще ме извадишъ отъ това трудно положение, въ което се намирамъ. И въ ада да изпадне, той трѣбва да има вѣра въ Бога, че и оттамъ може да излѣзе. Нека всѣки се запита, кой го е извадилъ отъ гроба, кой го е поставилъ на почитъ и уважение, следъ като е билъ отъ всички презрянъ и поруганъ? Не е ли Богъ, Който направи всичко това? Ако е така, трѣбва ли да се съмнявате въ Неговата сила? Обаче, хората постоянно изпадатъ въ съмнения, дали сжествува Богъ, или не. Едно трѣбва да знаете: Богъ въ васъ сжествува, но малкъ, а не голѣмъ нѣкакъвъ, и Той тихо ви говори: „Вие живѣте, вие сжествувате, а не азъ.“ Какво разбирате отъ тия думи? Подъ думата „живѣне“ се разбиратъ скърби и радости. Въ този смисълъ, хората живѣятъ, защото тѣ се радватъ и скърбятъ. Богъ нито се радва, нито скърби, Той само се весели. Щомъ Богъ ви говори по този начинъ, вие казвате, че Той не сжествува. Обаче, при първото престжпление отъ ваша страна, Той ви хваща и казва: „Понеже ти си господарь на своето престжпление, ще го хранишъ така, какъ азъ те храня“ Това е една отвлѣчена мисълъ, която мжчно може да се разбере. Обаче, Богъ, Който не живѣе и не мисли като насъ, се интересува много отъ насъ и постоянно следи, какво правимъ. Апостолъ Павелъ казва: „Въ миналото Богъ остави хората да живѣятъ, както разбираха, но сега, понеже повече Го разбиратъ, Той изпрати Сина Си, Любовта, да имъ покаже, какъ трѣбва да живѣятъ, какъ да придобиятъ Вѣчния Животъ.“

„Който изтърпи до край, той ще спасенъ да бжде.“ Въ търпението е скрита Божията Любовь, а въ радоститѣ и скърбитѣ се криятъ Божиитѣ блага. Днесъ хората не разбиратъ това нѣщо, но единъ день ще разбератъ. Апостолъ Павелъ казва: „Днешнитѣ страдания не могатъ да се срав-

нятъ съ бждешитѣ блага, съ бждещата слава, която се готви на човѣчеството.“ Значи, има нѣщо по-велико отъ страданията, което ще дойде въ бждещата фаза на живота. За сега нѣма живо същество на земята, което да не е страдало и да не страда. Който има страдания, нека по много пжти на день произнася въ себе си думитѣ, че ще минатъ страданията и ще види, че наистина ще преминатъ. Страданията сж необходимо условие за развитието на човѣка. Ако проследимъ историята на развитието на човѣчеството, ще видимъ, че най-великитѣ хора сж имали най-голѣми страдания и изпитания. Тѣ сж прекарвали по цѣли дни, месеци и години въ затвори, дето сж написвали най-великитѣ си произведения. И Христосъ прекара едно велико страдание на кръста. Всички апостоли, всички велики хора сж минали презъ голѣми изпитания и страдания. Нѣма великъ човѣкъ въ свѣта, който да не е миналъ презъ голѣми изпитания и страдания. Следователно, който иска да бжде великъ, той непременно трѣбва да мине презъ голѣми страдания. Добриятъ, гениалниятъ човѣкъ е миналъ презъ голѣми страдания. Само разумнитѣ страдания правятъ човѣка великъ. Да срещнете добъръ, ученъ, уменъ, гениаленъ човѣкъ, това значи, че този човѣкъ е миналъ презъ велики изпитания и страдания. Това значи този човѣкъ да ви разбира, да разчитате на него като на свой братъ. Да разбирашъ човѣка и да те разбира, това значи да имате взаимно уважение и почитание.

Питамъ: какви сж отношенията на много отъ съвременнитѣ хора? Като срещнатъ човѣкъ, който не мисли като тѣхъ, тѣ веднага се произнасятъ: Глупавъ е този човѣкъ, умътъ му не стига. Не, не говорете така. Нима рибата, която не може да говори, е глупава? Рибата не е глупава, но нѣма условия да се прояви. Ако растението не може да мисли като човѣка, причината за това е, че главата му е заровена въ земята и нѣма условия да се прояви. Извадете главата на растението отъ земята, прекарайте го презъ редъ фази на развитие и ще видите, че и то може да мисли. По сжщия законъ, много отъ човѣшкитѣ мисли мязатъ на растения, на риби, на птици, на разни животни, като мечки, вълци и други. Но каквито мисли и да минаватъ презъ ума ви, не се сърдете, не се плашете, не казвайте, че сж ужасни. И най-лошитѣ, и най-страшнитѣ мисли могатъ да ви принесатъ нѣкаква полза. Какво по-страшно за

лозето отъ това, когато лозарьтъ дойде съ своя ножъ и започне да рѣже пржчкитѣ му? Страшно е това за лозата, но пржчкитѣ ѝ трѣбва да се рѣжатъ. Какъ трѣбва да се рѣжатъ? Разумно. Не е ли ужасно положението на камънитѣ, когато ги трошатъ? Не е ли ужасно положението на желѣзото, когато го турятъ на огъня да се топи? Не е ли ужасно положението на хората, когато минаватъ презъ голѣми страдания и изпитания? Ужасни сж тия нѣща, но човѣкъ минава презъ всичко това съзнателно, подкрепенъ отъ мисълта, че тѣлото главно страда, а душата се освобождава отъ ограничителнитѣ връзки и придобива богатства. Следователно, каквито и да сж нашитѣ страдания, тѣ не могатъ да се сравнятъ съ онѣзи голѣми богатства, които душата придобива. Единъ день, когато душата се освободи отъ всички връзки, като ангелъ ще разпери крилата си и ще пропжтува всички слънчеви системи, като се ползува отъ всички блага. Ще помни ли тогава човѣкъ своя животъ на земята, че билъ беденъ, че нѣмалъ какво да яде, че нѣмалъ нови дрехи? Всичко това ще потъне въ дълбока забрава.

Сега, като слушате да говоря така, мнозина ще мислите, че ви залъгвамъ. Не, това не сж никакви залъгвания. Днесъ хората не могатъ да се залъгватъ, както залъгвали онази стара жена, че като отиде на Божи гробъ, ще намѣри единъ прозорецъ, който се отварялъ отъ време на време само и презъ него ще види всички свои заминали за онзи свѣтъ. Азъ знаая само единъ начинъ, по който този прозорецъ може да се отвори. Който иска да се отвори за него този прозорецъ, той трѣбва да бжде абсолютно чистъ. Никаква друга философия не се изисква за това. Чисти трѣбва да бждете! Не се спирайте върху това, можете ли да бждете чисти. Всички можете да бждете чисти. Чистотата е качество на човѣка. Животнитѣ не могатъ да бждатъ чисти, но човѣкъ всѣкога може да бжде чистъ. Азъ говоря за вътрешна чистота — чистота въ мисли, въ чувства, въ желания. И затова, когато казвате за нѣкой човѣкъ, че е глупавъ, вие трѣбва да го опитате. Какъ ще го опитате? По живота му. Като видите, какъ живѣе, дали можете да научите нѣщо отъ него, ще го разберете. Не бързайте въ своитѣ заключения. Преди години, като наблюдавахъ българското хоро, азъ не се произнесохъ за него, че е глупава работа, че е младежка лудория, но се спрѣхъ да наблюда-

вамъ, какъ играятъ, и научихъ много нѣща. Като запитахъ момитѣ и момцитѣ, отъ кога играятъ това хоро, тѣ ми казаха, че не знаятъ, защото се предавало отъ едни на други. Значи, още тѣхнитѣ дѣди и прадѣди сж играли това хоро. Тѣ не можаха да ми дадатъ никакви данни, но азъ самъ направихъ редъ заключения.

Казвамъ: ние трѣбва да имаме взаимно довѣрие помежду си, да не се съмняваме едни въ други. Трѣбва ли да се съмняваме въ честния човѣкъ? Достатъчно е да погледнете на човѣка, за да видите неговата честностъ написана на очитѣ, на ушитѣ, на носа, на устата, на ржцетѣ, на краката, на цѣлото му тѣло. Нѣма нищо скрито-покрито въ човѣка. Той е написана книга, по която можете да четете. Тѣй щото, на васъ сега се дава нова задача — да имате добро мнение за всички хора. Да гледате на тѣхъ като на добри, разумни сжщества, каквито Богъ нѣкога е създалъ. Ако и азъ бѣхъ гледалъ на хората, както вие гледате, не бихъ дошълъ да имъ проповѣдвамъ. Защо трѣбва да проповѣдвамъ на хората? Азъ гледамъ на човѣка отъ друго положение. Азъ гледамъ на човѣка като на душа, излѣзла отъ Бога, и дошла на земята да учи. Единъ день, като ме срещнете, ще благодарите, че ви извадихъ отъ кръстопжтя, на който бихте застанали и ви показахъ правия пжть. Не мислете, че ще се освободите отъ мене. Единъ день ние пакъ ще се срещнемъ, и азъ ще благодаря, че думитѣ ми сж паднали на добра почва и сж дали плодъ. За насъ не е важно, кой какъвъ е, дали е българинъ, германецъ, англичанинъ, или другъ нѣкакъвъ. За насъ е важенъ човѣкъ като душа. На едно мѣсто Богъ казва: „Азъ не съмъ човѣкъ.“ Какво разбирате отъ тия думи? Често хората казватъ за нѣкого: Той не е ли човѣкъ, нѣма ли поне малко човѣщина въ себе си? Значи, за съвременитѣ хора думата „човѣщина“ е нѣщо високо. Такова е тѣхното разбиране. Засега добре е да бждемъ човѣци, но Богъ иска да каже, че има нѣщо по-високо отъ човѣка.

Сега вие се намирате на кръстопжть, а моето желание е да напуснете този кръстопжть и да влѣзете въ правия пжть. Онѣзи отъ васъ, които още не сте влѣзли въ пжтя, вземете дѣсната посока, дето ще намѣрите и богатство, и слава, и знания, и почести. Ако вземете лѣвия пжть, тамъ ще намѣрите безчестие, безславие, страдания, смърть и т. н. Следователно, който иска спасенъ да бжде, той трѣбва да

е търпеливъ, чистъ, да има непоколебима вѣра, да търси Божествената наука, като храна за душата си. Знанието, науката трѣбва да бжде храна не само за ума на човѣка, но и за неговото сърце, както и за неговата воля. Само по този начинъ можете да се повдигнете, да разберете великитѣ тайни, които се криятъ въ разумната природа, въ която днесъ всички живѣемъ.

„Който изтърпи до край, той ще спасенъ да бжде.“

23. Беседа отъ Учителя, държана на 12 февруари, 1928 г.
София. — Изгрѣвъ.

Дванадесетътъ племена.

„Ще седнете и вие на дванадесетъ престола, да сждите дванадесетътъ племена Израилеви. *)

За да се създаде положителна философия за живота, не каквато ученитъ разбиратъ, нито каквато песимиститъ разбиратъ, човѣкъ трѣбва да дойде въ положението на дете, съ детска чистота и вѣра. Значи, има единъ истински начинъ за разбиране на живота, който се състои въ постепенно откриване на фактитъ и явленията въ живота, както на детето постепенно откриватъ азбуката въ училището. Има нѣщо, съ което човѣкъ се ражда и върху него трѣбва да гради. Напримѣръ, човѣкъ се ражда съ добре устроенъ организъмъ, който постепенно расте и се развива; той се ражда съ известни дарби и способности, които съ времето постепенно се развиватъ. Обаче, има нѣща, съ които не се ражда, но отпосле ги придобива. Напримѣръ, той трѣбва да придобие знанието и живота. Животътъ, знанието сж дадени на човѣка даромъ, но той трѣбва да ги придобие. Това значи: ако иска да задържи, да развие живота и знанието, човѣкъ трѣбва да работи. Погрѣшката на съвременнитъ хора се заключава въ това, че тѣ иматъ желание да наследятъ всичко даромъ отъ баща си и майка си. Много нѣща могатъ да се наследятъ отъ майка и баща, като богатство, сили, дарби и способности, но за да се развиятъ тѣ, изисква се работа. Какъ може да се задържи живота, ако човѣкъ не работи?

Сега, ще изясня тази мисълъ съ следния примѣръ. Когато въ царското семейство се роди едно дете, то носи царска кръвъ въ жилитъ си, но тази кръвъ, сама по себе си, не носи нито животъ, нито знание. Това дете е родено отъ майка царица и отъ баща царъ, но може да е хилаво; това дете е отъ царски родъ, но може да не е надарено съ особени способности. Значи, ако това дете иска да развива своитъ жизнени сили, да придобие живота, то трѣбва да работи; ако това дете иска да развива своитъ умствени способности, сжщо така трѣбва да работи. И обратно: ако

*) Матей 19 : 28.

нѣкое дете е родено въ овчарска колиба, отъ бедни, но здрави и разумни родители, то ще има повече животъ въ себе си, повече дарби и способности. Тѣй щото, когато нѣкой казва, че вѣрва въ Бога, че Духътъ Божи пребивава въ него, това значи, че въ жилитѣ му тече царска кръвъ; въпрѣки това, той трѣбва да работи, да придобие живота, да придобие знания. Следователно, и като свѣтски, и като духовенъ, има нѣщо, което човѣкъ още не е придобилъ и за което трѣбва да работи; и като простъ, и като ученъ, човѣкъ трѣбва да работи, за да придобие онова, което му липсва. Какъвто е билъ човѣкъ като свѣтски, такъвъ ще бжде и като духовенъ; напримѣръ, ако като свѣтски човѣкъ лесно се гнѣви и се подава на гнѣва си, и като духовенъ запазва тази чѣрта въ характера си, само че се въздържа. За такъвъ човѣкъ казватъ, че отвънъ е светия, а отвътре — обикновенъ човѣкъ. Въ това отношение, човѣкъ трѣбва да се превъзпита, да дойде въ него истинското знание, истинскиятъ животъ. Щомъ придобие това знание, този животъ, той ще може да пресъздаде, да облагороди необработената почва въ себе си. Единъ французинъ, шегобиецъ, е казалъ нѣщо хубаво за холандцитѣ: Когато Богъ създавалъ свѣта, само Холандия не създалъ. Холандцитѣ сами създали своята страна. Защо? Защото цѣла Холандия е създадена отъ стени и шлюси. Тѣ съ години работили, за да създадатъ своята страна.

Казвамъ: и вие, като холандцитѣ, трѣбва да създадете въ себе си нѣщо самостоятелно. Нѣкой казва: Баща ми не ми е далъ еди-какво си. — Много нѣща е далъ баща ти, но ти трѣбва да работишъ. — Обществото не ми е дало онова, което е нужно за развитието ми. — И обществото ти е дало много нѣща, но ти трѣбва да се впрегнешъ на работа. Следователно, когато казвате, че родителитѣ, че обществото не сж дали нужното за вашето развитие, че условията ви сж неблагоприятни, това сж хипнотически мисли, вложени въ умоветѣ ви отъ хиляди години насамъ, чрезъ разни научни теории, чрезъ разни религиозни и философски системи, отъ които днесъ вие трѣбва да се освободите. И когато нѣкой казва, че нищо не може да направи, той не говори истината. Който живѣе, той всичко може да направи. Който има животъ, знания въ себе си, той всичко може да направи. Който нѣма животъ и знания въ себе си, той нищо не може да направи. И наистина, болниятъ нищо не може да направи. Той лежи по цѣли дни и чака да дойдатъ

нѣкои отвѣнъ, единъ да го хване за главата, другъ — за краката, и така да го пренасятъ отъ едно мѣсто на друго. Болниятъ се нуждае отъ чужда помощъ, но здравиятъ самъ ходи, той самъ отваря и затваря вратата. Следователно, дойдете ли до истинския животъ, вие трѣбва да бждете абсолютно здрави. Здравето е качество на човѣшката душа, на човѣшкия духъ. Въ това отношение, човѣкъ трѣбва да пази здравето си като рѣдка скъпоценностъ.

И тъй, когато говоримъ за великата наука и религия на живота, ние имаме предъ видъ онѣзи методи, чрезъ които пазимъ равновесието на душата, да не изпада човѣкъ въ отчаяние, въ обезсърдчение. Човѣкъ трѣбва да има правилно разбиране за живота, да знае, че животътъ не е създаденъ изключително за него. Животътъ е опредѣлилъ известенъ дѣлъ за всѣки човѣкъ. Въ този смисълъ, всѣки ще използва живота дотолкова, доколкото му е даденъ, но затова пѣкъ отъ него се иска разумно и правилно използване силитѣ на този животъ. Ако нѣкой вѣрва, че може да живѣе хиляда години, и това може да бжде, но съ условие да не злоупотрѣбява съ силитѣ на живота. Щомъ се усъмни, той внася въ своя животъ безсилието. Турите ли въ ума си мисълта, че можете да живѣете много години, ще видите, какъ действува тази положителна мисълъ. Когато Богъ постави Адама въ рая, Той не опредѣли, колко ще живѣе, но му даде своя заветъ, отъ изпълнението на който зависѣше продължителността на неговия животъ. Богъ му каза: „Ето дървото, „за познаване доброто и злото“ е граница на другъ свѣтъ, въ който нѣма животъ, нѣма знания. Той е мѣсто на смъртта. Ако хапнешъ единъ плодъ отъ това дърво, ти ще влѣзешъ въ тази граница, въ държавата на смъртта и ще опиташъ нейнитѣ закони.“ Нѣкои казватъ, че познаватъ това дърво, че то не било такова, каквото е предадено въ Писанието. Не, много нѣща могатъ да се кажатъ за дървото на смъртта, но въпросътъ сега не се отнася до него. Който иска да знае нѣщо повече за това дърво, той нека посети гробищата. Цѣлиятъ свѣтъ е пълненъ съ паметници, върху които сж написани нещастията и страданията на хората, вкусили отъ плодетѣ на това дърво. Гробоветѣ на вашитѣ близки и далечни, заминали за онзи свѣтъ, не сж нищо друго, освенъ окапалитѣ, изсъхналитѣ листа на това старо, великолепно дърво на смъртта. Всички паметници, съ красиви надписи, сж окапалитѣ листа на това старо дърво.

Като говоримъ за дървото на смъртта, въ контрастъ на него изпкжва „дървото на вѣчния животъ.“ Христосъ казва: „Това е животъ вѣченъ, да позная Тебе Единнаго Истиннаго Бога.“ Питамъ: коя майка и кой баща желаятъ детето имъ да умре? Следователно, когато казвате, че сте родени отъ Бога, питамъ: какъ е възможно Богъ, вашиятъ Баща, да ви е родилъ хилави, болни и неджгави? Какъ може родениятъ отъ Бога да умира? Човѣкъ нѣкога се е родилъ отъ Бога, но се е отклонилъ отъ Него, вследствие на което въ живота му е проникналъ грѣха, страданието, кривитѣ разбирания, болеститѣ, смъртта. Следъ всичко това, хората се запитватъ, защо Богъ е създалъ такъвъ свѣтъ? Когато нѣкой си поржча нови обуща, и тѣ излѣзатъ тѣсни, че образуватъ мазоли на краката му, Богъ ли е виновенъ за това? Като си поржчвате обуща, платете сто лева повече, отколкото обуцарьтъ ви иска, но съ условие, че ще му платите следъ като ги носите една седмица, да видите, добре ли ви седятъ, не правятъ ли мазоли на краката ви. При най-малкото стѣгане, ще ги върнете назадъ. Сжщото условие правете и съ шивача, при когото си поржчвате дрехи. Днешнитѣ шивачи, като направятъ нѣкаква погрѣшка, нѣматъ желание да я изправятъ и започватъ да ви убеждаватъ, че модата е такава. Оставете модата настрана! Каква мода е тази, едва да влизате въ дрехитѣ си, да ви стѣгатъ, като че сте въ калъпъ? Той не може да скрои дрехата ви, както трѣбва, а после ще ви говори за модата. Това е мода на невежеството. Щомъ сте отишли при нѣкой обуцарь, или шивачъ, той е длъженъ да ви ушие обуща, или дрехи, споредъ изискванията на природата. Тсга е мода.

„Ще седнете и вие на дванадесетъ престола да сждите дванадесетѣ племена Израилеви.“ Какви сж тѣзи дванадесетъ престола? Тѣ означаватъ дванадесетъ стола, на които ще седнатъ дванадесетѣ Апостоли. Значи, Апостолитѣ, които последваха Христа, седнаха вече на тия дванадесетъ стола. Понеже тия дванадесетъ престола днесъ сж заети вече, за васъ, които сжщо следвате Христа, нѣма столове. Следователно, вие ще стоите прави. Обаче, друго разбиране има за тия дванадесетъ престола. Тия престоли ще се заематъ въ второто битие, когато човѣшкото съзнание дойде до най-високата степенъ на развитието си. Днесъ за никакъвъ престолъ не може да се говори. Отъ осемъ хиляди години насамъ, следъ грѣхопадането, цѣлото човѣчество е потънало въ гжстата материя, дето, опиянено отъ грѣха,

още живѣе въ едно наркотическо състояние. Грѣхътъ е особѣнъ упоителенъ газъ, особено вещество, подъ влиянието на което хората сж заспали, и до днесъ още не могатъ да се събудятъ. Съвременнитѣ учени, философи се събуждатъ само за моментъ, погледнатъ наоколо си и отново заспватъ. Тази е причината, поради която много отъ тѣхнитѣ философски системи представятъ каша, забъркано тѣсто, отъ което единъ день ще се създаде нѣщо велико, стройно. Нѣкои отъ тия философи казватъ, че въ свѣта сжществувала нѣкаква зла воля, която имала за цель само да пакости на хората. Религиознитѣ пѣкъ обясняватъ тази зла воля съ сжществуването на зли духове. Други отричатъ сжществуването на какви и да сж духове. Трети говорятъ, че хората сж добри и лоши, но никакви духове не сжществуватъ. Споредъ мене, хората сж добри. По-добри отъ тѣхъ нѣма. Обаче, за да имате ясна представа, какво нѣщо е човѣкъгъ, ще приведа следния примѣръ.

Въ старо време имало единъ богатъ земевладѣлецъ, който притежавалъ въ голѣмо количество говеда, камили, овце, свине, кокошки и др. Той обичалъ да дава угощения на приятелитѣ си, вследствие на което въ двора му често се правили жертвоприношения. Тия животни забелязвали, че всѣки день изчезвали по нѣколко отъ тѣхъ, затова единъ день изпратили делегация до господаря си, съ молба да не прави толкова често тѣзи угощения, защото всичко това се трупало на тѣхната кожа. Господарътъ имъ отговорилъ: Не мога да удовлетвори молбата ви, защото обичамъ угощенията. Тѣй щото, колкото и да не желая да ви причинявамъ страдания, все пакъ кожата на нѣкои отъ васъ трѣбва да отиде жертва. Като не успѣли по този начинъ, животнитѣ изпратили сжщата делегация при Бога, съ молба, да умиловичи по нѣкакъвъ начинъ сърцето на тѣхния господаръ, да не ги коли толкова много, да не прави толкова често тѣзи богати угощения. Въ отговоръ на тѣхната молба, Богъ изпратилъ единъ ангелъ до господаря на този богатъ чифликъ и му казалъ: Ето, каква вестъ ти нося отгоре. Определено ти е въ най-скоро време да станешъ вегетарианецъ. Ако не станешъ вегетарианецъ, въ продължение на десетъ години и ти, и чифликътъ ти ще хвъркнете, нищо нѣма да остане отъ васъ. Обаче, ако станешъ вегетарианецъ, ще живѣешъ още хиляда години. Той се съгласилъ на това предложение, и отъ този день станалъ вегетарианецъ и заживѣлъ съ всички животни въ чифлика си

въ миръ и съгласие. Животнитѣ му се зарадвали, че господарьтъ имъ станалъ вегетарианецъ и престаналъ да ги коли, затова дали помежду си голѣмъ банкетъ, за благодарностъ и хвала къмъ Господа, че послушалъ молбата имъ. Като дошли приятелитѣ на гости въ чифлика, земевладѣлецътъ ги посрещналъ и казалъ: Получихъ отъ небето послание да стана вегетарианецъ, да не коля животнитѣ, а да се ползувамъ само отъ млѣкото, отъ сиренето и маслото, което мога да получа отъ тѣхъ. Ето защо, преустановявамъ вече угощенията, които досега ви давахъ.

Сега и вие трѣбва да станете вегетарианци, но въ духовенъ смисълъ, да престанете да се занимавате съ злото. Това е толкова възможно, колкото е възможно за човѣка да се откаже отъ месото. Споредъ мене, месоядството е злото въ свѣта, дошло отъвнѣ нѣкжде и се присадило върху доброто въ човѣка. Вегетарианството е доброто въ свѣта. То е основата на живота, върху която трѣбва да се гради. Въ този смисълъ, добра, чиста, здрава храна е тази, която продължава живота. Въ природата съществуватъ два процеса, които се извършватъ отъ два вида клетки: еднитѣ клетки сж отъ Божественъ произходъ и служатъ за създаване на живота, за създаване на организмитѣ, като започнете отъ най-малкитѣ и свършите съ човѣка. Вториятъ видъ клетки нѣматъ Божественъ произходъ, вследствие на което не могатъ да създаватъ, но рушатъ, внасятъ противоречия, развиватъ болести и т. н. Следователно, който употребява храна, съставена отъ първия видъ клетки, които внасятъ животъ, той ще придобие безсмъртието, ще минава отъ животъ въ животъ, отъ слава въ слава. Който употребява храна, съставена отъ втория видъ клетки, той ще изгуби живота си и ще минава презъ редъ противоречия и нещастия. Такава е храната, която и досега хората употребяватъ. Ако още продължаватъ да употребяватъ тази храна, тѣ ще останатъ въ положението, въ което сега се намиратъ: ще ядатъ и вѣчно недоволни ще бждатъ; ще ядатъ и ще изпитватъ умраза, завистъ и редъ отрицателни състояния. Неестествената храна, която хората днесъ употребяватъ, внася въ тѣхъ тия неестествени състояния и пороци, които ги уморяватъ и разрушаватъ. Ако черниятъ дробъ въ човѣка се разстрои, презъ умътъ му минаватъ отрицателни, неприятни мисли; щомъ черниятъ дробъ се изправи, презъ ума на човѣка започватъ да минаватъ свѣтли, чисти мисли. Когато дробоветѣ се разстроятъ, човѣкъ

се натъква на песимистически мисли, щомъ дробоветъ се подобрятъ, и мислитъ на човѣка ставатъ свѣтли, чисти. Разстройството на черния дробъ развива жестокостъ въ човѣка. Черниятъ дробъ е свързанъ съ низшитъ чувства. Като знае това, човѣкъ трѣбва свещено да пази здравето си, което Богъ му е далъ. Запазването на здравето почива на единъ реаленъ, а не илюзоренъ, фантастиченъ законъ.

Значи, има единъ начинъ, по който човѣкъ може да постигне щастието, къмъ което се стреми. Обаче, докато не преустрои, не пресъздаде своя вътрешенъ свѣтъ, човѣкъ не може да приложи този начинъ. Когато нѣкой казва, че свѣтътъ не може да се пресъздаде, той не разбира основнитъ закони на живота. Божественото въ човѣка е въ сила да пресъздаде неговия вътрешенъ свѣтъ. За това, обаче, човѣкъ не трѣбва да подържа въ себе си песимистичната философия, но да гледа съ вѣра, съ надежда на великитъ закони, които работятъ въ цѣлокупния животъ. Той не трѣбва да бжде като ония пѣтници въ Африка, които вдигатъ голѣмъ прахъ около себе си и мислятъ, че цѣлиятъ свѣтъ е потъналъ въ прахъ. Не, прахъ има само 10 — 20 метра около тѣхъ. Този прахъ се вдига отъ движението на пѣтницитъ, на колитъ. Щомъ движението спре, и прахътъ се уталожва. Сжщо така много хора вдигатъ прахъ около себе си и казватъ: Тази работа е невъзможна. Въ Божествения речникъ думата „невъзможно“ не сжществува. Кога нѣщата сж невъзможни? Когато скжсате вжжето на кладенеца, невъзможно е да извадите отъ него вода. Когато вжжето е здраво, можете да извадите вода отъ кладенеца. Каже ли нѣкой, че не може да извади вода отъ кладенеца, азъ знаая, че вжжето на кофата е скжсано. — Какво трѣбва да правя тогава? — Купи ново вжже! — Колко струва новото вжже? — Стотина лева. — Отде ще намѣря тѣзи пари? — Хвани се нѣкжде на работа и за два деня ще изкарашъ тия пари. — Ама пришки ще се образуватъ на ржцетъ ми. — По-добре да се образуватъ пришки на ржцетъ ти, отколкото да жадувашъ. Всички трѣбва да имате такова вжже. Това вжже символизира вѣрата. Приложете вѣрата въ живота си. — Въ какво да вѣрваме? — Вѣрвайте въ живота, а не въ смъртъта. Вѣрвайте въ доброто, а не въ злото. Вѣрвайте въ милосърдието, а не въ жестокостъта. Вѣрвайте въ благорсдството, а не въ грубостъта. Вѣрвайте въ всичко положително! Вѣрата е велика сила, съ която човѣкъ трѣбва да работи. Тя е условие за развиване

на човѣшкия умъ. Безъ вѣра не може да се създаде никаква наука. Безъ вѣра физическиятъ животъ не може да се закрепни.

И въ Писанието е казано: „Безъ вѣра не може да се угоди на Бога.“ Както виждате, вѣрата се взима като необходимъ елементъ въ живота. Ако човѣкъ не вѣрва на майка си и на баща си, на брата си и на сестра си, на приятелитѣ си, на своитѣ учители и професори, на религията, на държавата, въ която живѣе, какъвъ е този животъ? Вѣрата е важенъ факторъ въ живота. Следователно, тя трѣбва да се приложи на опитъ. За тази цель, човѣкъ трѣбва да храни мозъка си съ красиви, свѣтли мисли, а не съ илюзии. Какво означава думата „илюзия?“ Всички неразбрани нѣща сж илюзорни. Щомъ се разбератъ, тѣ преставатъ да бждатъ илюзорни. Въ това отношение, илюзията е частъ отъ Божествения животъ, която хората още не разбиратъ. На английски езикъ думата „илюзия“ означава Богъ. Значи, който не прилага нѣщата по Божествено, той живѣе въ свѣтъ на илюзии. Напримѣръ, нѣкой младъ момъкъ се влюбва въ една богата, красива и добре възпитана мома, но не знае, какъ да се отнася съ нея. По прояви, той е малко „бай Іаню“ и се страхува да не постѣпи грубо, не деликатно съ нея, да не я изгуби. За да спечели вниманието и, този младъ момъкъ трѣбва да изучи добре нейния характеръ и да бжде крайно деликатенъ, да не сгрѣши нѣщо. Той трѣбва да постѣпва съ нея като съ царска дъщеря.

И тъй, съвременнитѣ хора трѣбва да възстановятъ своята вѣра, не външно, каквато е вѣрата на нѣкои религиозни хора. Положителна, непоколебима вѣра се зисква отъ хората. Нѣкой казва, че е вѣрващъ, че е православенъ, но самъ не знае, сжшествува ли Богъ, или не. Това показва, че неговата вѣра не почива на Божествена основа. Той е православенъ, а не вѣрва въ Бога, не вѣрва въ безсмъртието. Кое е по-добре: да бждешъ православенъ, или да бждешъ безсмъртенъ? Да бждешъ философъ, да бждешъ богатъ човѣкъ, или да бждешъ безсмъртечъ? Отъ всички положения въ живота, за човѣка е най-важно да бжде безсмъртенъ. Докато не придобиете безмъртието, вие ще се излагате на редъ страдания и нещастия.

Моята беседа днесъ има за цель да покаже на хората начинъ, какъ да пресъздадатъ своя животъ. Тѣ трѣбва да пресъздадатъ своя животъ съобразно първичния животъ,

който е вложенъ въ тѣхъ. Само при това положение можемъ да станемъ безсмъртни. Това е желанието на Бога. Затова, именно, Той изпраща гении, велики хора, велики Учители въ свѣта, които да работятъ за обединението на човѣчеството. Кой сж гениитѣ на човѣчеството? Който може да направи живота си красивъ, той е гений; който носи великата Истина въ себе си, той е гений; който носи великата Любовь въ себе си и може да я предаде на хората, той е гений; който носи великата наука въ себе си, той е гений. Въ тази наука влизатъ три важни елемента: любовта, мъдростта и истината. Любовь безъ вѣра не може. Значи, любовта ще се постави като основа на живота, а вѣрата ще бжде единъ отъ съставнитѣ елементи на тази основа. Защо любовта се взима за основа на живота? Защото тя носи безсмъртието, а безсмъртието е законъ на вѣчното обновяване. По обновяването, по подмладяването на клеткитѣ сж писали разни автори, на различни езици. Клеткитѣ, които съставятъ човѣшкия организъмъ, сами по себе си, сж безсмъртни. Обаче, когато смъртта дохожда за човѣка, причината за това е, че той влиза въ разрѣзъ съ Божественния организъмъ, съ Божественото въ самия човѣкъ, вследствие на което го детрониратъ, т. е. свалятъ отъ властъ. При това детронирание, организъмътъ на човѣка се разрушава, клеткитѣ се разпрѣсватъ изъ пространството, а душата му отива при своя Създателъ, да даде отчетъ, защо е напуснала тѣлото преждевременно, защо не е завършила работата си на земята.

Питамъ: знаете ли, колко години трѣбва да живѣе човѣкъ на земята? Той трѣбва да живѣе 120 години. При сегашнитѣ условия на живота, когато нѣкой умре на 60 годишна възраст, държатъ го извънъ земята още 60 години, и следъ това отива при Бога, да даде отчетъ за дѣлата си. Презъ тѣзи 60 години той работи между хората, и когато стане на 120 години, тогава се явява на ауденция при Бога. Той ще му каже: Добре дошълъ, синко! Ти дойде преждевременно тукъ, безъ да свършишъ работата си на земята.

Казвате: Кой ще ни гледа цѣли 120 години на земята? Като задавате този въпросъ, вие мязате на Арахангелъ Михаилъ, който запиталъ Бога, защо му дава длъжността да взима душитъ на хората, и по този начинъ да си навлѣче умразата имъ? Богъ му казалъ: „Ти не мисли за това. Слѣзъ на земята да вземешъ първата душа, да видишъ,

какъ ще те посрещнатъ хората.“ Той слѣзълъ на земята, и първата душа, която взелъ, била душата на единъ коларь, който падналъ подъ колата си. Коньтъ му го ритналъ, и той издъхналъ. Арахангелъ Михаилъ веднага взелъ душата му, но спрѣлъ да чуе, какво ще говорятъ хората. Тѣ казвали: Горкиятъ коларь, собствениятъ му конь го ритна, и той умрѣ! Следъ това той отишълъ да вземе душата на една бедна вдовица, съ три хубави деца, която постоянно молила Бога да я побере при себе си. Тя казвала. Господи, побере ме, моля Ти се, при Тебе. Както виждашъ, беднотията ми е голѣма; освенъ това, и децата ми не ме слушатъ. Като останатъ безъ майка, ще намѣрятъ по-добра нѣкоя; азъ не мога да издържамъ вече на тия условия. Като дошълъ близо при нея, Арахангелъ Михаилъ се нажалилъ и казалъ: Какъ мога да взема душата на тази хубава жена? На кого ще остави тѣзи малки деца? Като разсждавалъ по този начинъ, той се отказалъ да изпълни възложената му отъ Бога мисия, затова се върналъ при Него и Му разказалъ историята на бедната вдовица. Тогава Господъ му казалъ: Слѣзъ на дъното на океана, вземи оттамъ единъ камъкъ, разчупи го и вижъ, какво ще намѣришъ въ него. Арахангелъ Михаилъ направилъ, както Богъ го посъветвалъ: слѣзълъ на дъното на океана, взелъ единъ камъкъ, разчупилъ го и останалъ очуденъ, когато видѣлъ вътре единъ червей. Богъ го запиталъ: Знаешъ ли, кой храни този червей? Азъ го храня. Азъ храня всички живи същества. Азъ призовавамъ хората къмъ добро.

Следователно, когато нѣкой казва, че нѣма кой да го гледа, да го храни, той не говори истината. Богъ го храни. Той внася въ умоветъ на хората великитѣ идеи, Гой внася въ сърцата имъ възвишени чувства и желания, да вършатъ добро, да помагатъ на своитѣ ближни. Често нѣкои се оплакватъ отъ живота си, искатъ да отидатъ на онзи свѣтъ, да поживѣятъ между ангелитѣ. — Тѣ не могатъ да живѣятъ на този свѣтъ, че ще живѣятъ на онзи! Тѣ не могатъ да живѣятъ между хората, че ще живѣятъ между ангелитѣ! Ангелитѣ сж възвишени, учени същества. Тѣ изпълняватъ законитѣ, както трѣбва. Тѣ служатъ на единъ великъ редъ и порядкъ. Това не значи, че нашиятъ строй, нашиятъ редъ и порядкъ не е добъръ. Добъръ е и нашиятъ строй, но голѣма разлика има между хората и ангелитѣ. Какъвто и да е нашиятъ животъ на земята, ангелитѣ се интересуватъ отъ него. Много ангели слизатъ на земята като на предста-

вление. Когато видятъ нѣкое погребение, тѣ се смѣятъ, защото знаятъ, че човѣкъ не може да умре. Като видятъ, че нѣкой страда, защото изгубилъ паритѣ си, тѣ пакъ се смѣятъ, понеже знаятъ, че нищо въ свѣта не се губи. Едно трѣбва да знаете: Това, което Богъ е далъ въ услуга на човѣшката душа, никой не може да ѝ го вземе. Допуснете ли, че можете да изгубите паритѣ си, или ума си, или живота си, вие се лъжете. Много нѣща могатъ да ви повлияятъ отвънъ, но тѣ сж временни. Нѣкой влѣзе въ една сладкарница, изаде нѣколко сладкиши, но нѣма пари, не може да плати. Какво е положението му? Трудно е положението му. Той седи, гледа натукъ-натамъ, търси нѣкакъвъ изходъ. Докато не плати, не може да се успокои. Кой е виновенъ сега: сладкарьтъ, или този, който е влѣзълъ въ сладкарницата безъ пари? Сладкарьтъ иска да му се плати — нищо повече. — Ама за Бога! Нѣма ли въ васъ никаква човѣщина? — Ако е въпросъ за човѣщина, щомъ нѣмашъ пари, ти не трѣбваше да влизашъ въ сладкарницата. Като човѣкъ, азъ трѣбваше да те нахраня, но и ти, като човѣкъ, трѣбваше да си платишъ. Каква е вината на сладкаря, или на гостилничаря? Ако дървото не цѣвти, слънцето ли е виновно за това? Ако цвѣтето не отваря чашката си на слънчевитѣ лъчи, слънцето ли е виновно за това?

„Ще седнете и вие на дванадесетитѣ престола, да сждите дванадесетитѣ племена Израелеви.“ Дванадесетитѣ престола представятъ дванадесетитѣ зодии на слънцето, дванадесетитѣ метода, чрезъ които животътъ на земята може да се прояви. Всѣка зодия представя начинъ, по който могатъ да се придобиятъ, да се използватъ силитѣ, които се криятъ въ човѣка. Всѣки човѣкъ крие въ себе си известни сили, известни дарби и способности, които трѣбва да се подхранватъ. Грамадни сили сж складирани въ човѣшкия организъмъ! Отъ изчисленията, които съмъ правилъ, дошълъ съмъ до заключение, че въ всѣка клетка на човѣшкия организъмъ се крие толкова много енергия, че може да премѣсти земята на разстояние единъ метъръ отъ нейния пжтъ. Оттукъ, можете да си представите, каква грамадна енергия съдържа цѣлия човѣшки организъмъ, съставенъ отъ милиарди клетки, съединени въ едно цѣло! Представете си тогава, какво щѣше да стане съ земята, ако всички тия клетки работятъ въ съгласие и хармония помежду си! Тѣ биха отклонили земята отъ нейния пжтъ.

Питамъ: защо съвременнитѣ хора не успѣватъ въ

своитѣ стремежи, щомъ разполагатъ съ такава грамадна сила въ себе си? Причината за неуспѣхитѣ на съвременнитѣ хора се дължи на това, че тѣ впрѣгатъ своитѣ сили за разрушение. За потвърждение на тази мисълъ, ще приведа следния примѣръ. Преди години, въ Варна, въ морската градина, поставиха хубави желѣзни пейки за сѣдане. Кой какъ ги видѣ, каза: Здраво нѣщо сж тия пейки! И следъ сто години нѣма да се развалятъ. Какво бѣше очудването ми, когато, едва две години следъ това, винтоветѣ на пейкитѣ бѣха развъртани. Седя на една отъ тия пейки и размишлявамъ. По едно време до мене седна единъ господинъ, мой познатъ, и азъ го запитахъ: Можете ли да ми кажете, коя е причината, че тия пейки толкова скоро се развалиха? — Не зная. — Споредъ мене, ето коя е причината: въ българитѣ има разрушителна сила, вследствие излишъка отъ електричество, което тѣ съдържатъ въ себе си. Като сядатъ на тия пейки, електричеството действува върху желѣзото и разслабва винтоветѣ. И действительно, електричеството има сила да развъртва металическитѣ винтове. Следователно, ако човѣкъ успѣе да отправи силата на мисълта си въ нова посока, тя ще произведе грамадни резултати. Обаче, ако я впрегне за разрушаване, тя ще произведе убийствено влияние върху неговия организъмъ.

Казвамъ: не преставайте да обичате! Обичайте всичко безъ разлика! Минете ли покрай нѣкой изворъ, или покрай нѣкое малко растение, покрай нѣкая круша, спрете се предъ тѣхъ, вижте хубавото, което е дълбоко нѣкъде скрито въ тѣхъ и ги обикнете! Виждате змия, мечка, вълкъ — обикнете ги заради хубавото въ тѣхъ! Срѣщате беденъ или богатъ, простъ или ученъ човѣкъ — обикнете го заради хубавото, заради Божественото въ него! Отъ нищо не се страхувайте! Предъ любовта страхътъ е безпредметенъ. Правете опити съ растения и животни, които сж около васъ, да видите, какъ всички се нуждаятъ отъ любовта ви и я разбиратъ. Ако известно време се грижите за нѣкое растение, като го поливате, наторявате, то ще вирѣе добре. Щомъ го изнесете вънъ и го оставите на произвола на сждбата, то започва да скърби и следъ известно време увѣхва. Сжщо така и животнитѣ се привързватъ къмъ човѣка. Достатъчно е да даде малко отъ любовта си на нѣкое растение или животно, за да я почувствува то и разбере. Единъ американецъ отгледалъ една катеричка, която голкова се привързала къмъ него, че никога не се отдѣляла. Той я турялъ

20 метра настрана отъ себе си, но тя веднага се спущала къмъ него и се скривала въ палтото му. Питамъ: ако една катеричка може да се облагороди и да се привърже къмъ човѣка, не може ли сжщиятъ този човѣкъ да облагороди своитѣ съмнения, своитѣ скърби, своитѣ лоши чърти? Задачата на човѣка не седи въ това, да разрушава своитѣ мисли, но той трѣбва да ги превръща: на всѣка лоша и отрицателна мисълъ той трѣбва да постави друга нѣкаква, антиподъ на нея. Сжщото се отнася и до чувствата. Мислитѣ и чувствата трѣбва да се превръщатъ, но не и да се разрушаватъ.

И тъй, поставете любовта, като главенъ факторъ въ живота си. Като казвамъ, че трѣбва да обичате всички безъ разлика, това не значи, че ще обичате всички еднакво. Законътъ за обновяването изисква да обичате непреривно и идейно, а не материално. Материалната любовъ носи голѣми страдания. Нѣкоя майка обича детето си много, но случаватъ се, че това дете умира. Следъ нѣколко години и майката умира, не може да понесе раздѣлата съ детето си. Законътъ на обновяването, т. е. законътъ на безсмъртието изисква отъ човѣка да се запознае съ живата свѣтлина, която храни и ума, и сърцето му. Тази свѣтлина създава разни краски, разни цвѣтове въ човѣшкия умъ. Дойдете ли предъ нѣкаква мъчнотия, или предъ нѣкакво страдание, впрегнете въображението си на работа. При тѣзи трудни моменти, въображението е въ сила да създаде рай за човѣшката мисълъ. Представете си, че нѣкой има да дава сто хиляди лева, но нѣма възможность скоро да ги плати. Какво трѣбва да прави? Нека започне да си въобразява, че е милионеръ, че предприема направата на шосета, желѣзници и параходи и се разхожда съ тѣхъ. Ще кажете, че това сж илюзии. Ами положението на касиера въ нѣкоя банка не е ли илюзорно? Едно трѣбва да знаете: това, въ което човѣкъ вѣрва, всѣкога става. Всичко, каквото човѣкъ желае, става. Нѣкой беденъ, простъ човѣкъ иска да стане писателъ. И това ще стане, но всѣко нѣщо на своето време. Другъ нѣкой иска да стане силенъ, богатъ, красивъ, но не може да постигне желанията си. Защо? Защото не сж навременни. Щомъ не сж навременни, всѣкога се явява известно закъснение. Закъсненията не сж отъ Бога, но отъ хората. Когато човѣкъ пожелае нѣщо, Богъ веднага записва неговото желание и казва: „Дайте на този човѣкъ това, което иска!“ Обаче, докато се удовлетвори желанието му, минаватъ понѣкога дни, ме-

сеци и години, защото разстоянието отъ небето до земята е голѣмо. Освенъ това, при реализирането на всѣко желание се изпълняватъ редъ процедури, които сжщо така отниматъ време. Богъ има следната отличителна чѣрта: Той дава ходъ на всички молби, отправени до Него. Нѣма нито единъ случай, когато Богъ да е оставилъ безъ послѣствие желанието на човѣка. Всичко, каквото хората желаятъ, дава имъ се, и то преизобилно.

Казвате: Какъ да вземеме тѣзи думи, въ букваленъ, или въ преносенъ смисълъ? — И въ букваленъ, и въ преносенъ смисълъ. Ако има нѣкакви изключения въ живота ви, това се дължи на самитѣ васъ, че сте скжсали вжжето на кофата, съ която черпите вода отъ кладенеца. Ако гледате единъ хубавъ плодъ, а не можете да го опитате поради разстройство на стомаха, пакъ вие сте причина за това. Ако искате да опитате вкуса му, трѣбва да възстановите здравословното състояние на стомаха си. Какъ ще възстановите онова, което сте разрушили? Като водите миренъ, тихъ животъ. Вие никога не трѣбва да воювате съ своитѣ съседи. Въ ума ви никога не трѣбва да влиза мисълта да бждете господари на другитѣ хора; нито пъкъ трѣбва да бждете тѣхни слуги. Ако подържате въ ума си мисълта, че трѣбва да бждете господари на другитѣ, само по себе си се разбира, че трѣбва да имъ бждете и слуги. Защо? Защото господарьтъ винаги води следъ себе си слугата, но и слугата винаги води следъ себе си господаря. Каже ли нѣкой, че не иска да бжде слуга, това подразбира, че не иска да бжде господарь; и обратно: щомъ не иска да бжде господарь, нѣма да бжде и слуга. Ако иска да бжде господарь, непременно ще бжде и слуга. — Искамъ да бжда богатъ. — Щомъ искашъ да бждешъ богатъ, ще бждешъ и сиромашъ. Богатството влѣче следъ себе си сиромашията, а сиромашията влѣче следъ себе си богатството. Това е законъ на контрасти, на противоположности. Този законъ се явява като естествено послѣствие на живота, защото хората не се стремятъ да приложатъ Божественото въ живота си, да поставятъ своитѣ отношения на разумна база. Какво виждаме въ живота? Единъ работи, а другъ иска да живѣе охолно, и вследствие на този неправиленъ животъ се явяватъ противоречията.

„На второто битие, когато седне Синъ Человѣчески на престола на славата си, ще седнете и вие на дванадесетъ престола.“ Значи, Христосъ е поучавалъ ученицитѣ си на

вжтрешното битие на живота, какъ трѣбва да живѣятъ, за да бждатъ здрави, щастливи и богати. Богатството, за което Христосъ е говорилъ, е вжтрешенъ, духовенъ законъ въ човѣка. Богатъ може да бжде само истински здравиятъ човѣкъ. Този човѣкъ има връзка съ Бога, и неговата молитва е всѣкога приета. Неговата молитва е разговоръ на душата съ Бога. Защо трѣбва да се молите на Бога? За да се разговаря душата ви съ Него. Въ този смисълъ, нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не се е молилъ. И най-крайнитѣ материалисти, които вѣрватъ въ себе си, въ своята воля, и работятъ за нейното усиление, пакъ се молятъ. На кого? На себе си, на своята воля. Слушате нѣкой да казва: Хайде, Иване, стѣгай се, че работа те чака! — Съ кого се разговаря този човѣкъ? Съ себе си. Единъ евангелистъ, мой познатъ, ми разправяше, че всѣка сутринъ си казвалъ: Хайде, Иване, стѣгай се, работа те чака! — Съ кой Иванъ се разговаря? Съ нѣкой другъ Иванъ, който е вжтре въ него. Той може да има и друго нѣкакво име, а не непременно Иванъ. Значи, двама души живѣятъ въ човѣка: единъ отъ Новия, и единъ отъ Стария Заветъ. Тѣзи двама души се разговарятъ помежду си. Докато сте ивановци, вие всѣкога ще имате две мнения за живота: едно споредъ Стария Заветъ, а друго — споредъ Новия Заветъ. Щомъ станете исусовци, ще имате само едно мнение за живота. Докато сте ивановци, вие ще търсите начинъ, какъ да примирявате противоречията въ живота, а когато станете като Христа, ще придобиеете истинския животъ. Първо ще бждете Иванъ отъ Стария Заветъ. Като влѣзете въ Новия Заветъ, главата ви ще отрѣжатъ, а съ нея заедно ще изчистите живота си отъ всички ония стари разбирания, които сж ви спѣвали. И най-после, когато ви дадатъ ново име, името на истинския човѣкъ, ще почувствувате вжтрешна сила въ себе си. Името на човѣка съдържа известна сила. Щомъ не ви върви нѣщо въ живота, промѣнете името си! Промѣнявайте името си единъ, два, три и повече пѣти, докато най-после ви провърви. — Външно ли да промѣняме името си? — Вжтрешно, само вие да го знаете. Ако сте нервенъ, сприхавъ, промѣнете името си и вижте, дали е станало нѣкакво смекчение въ характера ви.

„Ще седнете и вие на дванадесетъ престола, да сждите дванадесетѣ племена Израилеви.“ Съ това, Христосъ искаше да покаже на ученицитѣ си, че тѣ могатъ да живѣятъ на небето, могатъ да бждатъ безсмъртни. „Да насле-

дять дванадесетъ престола," въ мистически смисълъ, подразбира, че тѣ могатъ да наследятъ цѣлото човѣчество. Дванадесетъ престола подразбиратъ още всички ония заложи, които сж внесени въ човѣшката душа. Когато изучавате астрологията, виждате, че за да придобие известна дарба, човѣкъ трѣбва да се роди въ съответна на нея зодия. Голѣмото разнообразие въ хората се дължи на това, именно, че всѣки човѣкъ е роденъ при съвършено специфични за него планетни съчетания, различни отъ тия на другитѣ. Всѣки градусъ на зодиитѣ съдържа въ себе си известни дарби и възможности. Всѣка възможность пѣкъ съдържа известни принципи. За да се развива добре мозъчната система, човѣкъ трѣбва да се роди около 22 мартъ, деньтъ на равноденствието. При това, майката трѣбва да бжде при особено подигнато състояние на духа и на душата. На дете, родено при такива условия, цѣлото небе се радва. Никой не е сираче на земята. Цѣлиятъ невидимъ свѣтъ се грижи за него. Вие не знаете и не подозирате, колко много приятели имате въ свѣта!

Мнозина се интересуватъ отъ въпроса, какъ да подобрятъ живота си, какъ да измѣнятъ своята сждба. Много лесно. — Какъ? — Художници станете! Подъ думата художество, изкуство, азъ разбирамъ методъ, чрезъ който човѣкъ може да видоизмѣни своитѣ душевни състояния. Който не знае да рисува, да пѣе, да свиря, той мжчно ще прекара живота си. Когато сте неразположени духомъ, започнете да рисувате нѣщо хубаво, или да свирите, или да пѣете нѣкоя хубава пѣсень. Това не значи, че човѣкъ може да рисува, да пѣе, да свиря външно само. Той може и вътрешно да изпълни този номеръ. И въ козмоса има вѣчна хармония, вѣчна музика и пѣсень. Гениитѣ на човѣчеството, които управляватъ козмоса, постоянно слушатъ тази хармония, тази музика. Вижете, на примѣръ, какъ сж рисувани крилцата на пеперудитѣ! Велики художници, съ своитѣ четки, сж рисували крилцата на пеперудитѣ. Когато нѣкой човѣкъ изпадне въ песимизмъ, нека наблюдава живота на пеперудитѣ, както и краскитѣ на тѣхнитѣ крилца. Красиви сж пеперудитѣ! Като ги наблюдавате отдалечъ, тѣ се докарватъ като моми; щомъ приближите при тѣхъ, тѣ се усмихватъ, подскачатъ и хвъркватъ далечъ отъ васъ. Пеперудитѣ сж много подвижни. Вие ще кажете, че нѣма нѣщо особено въ живота на пеперудитѣ. Умни сж тѣ, но трѣбва да ги разбирате. Това, че не виждате нѣщо особено въ

пеперудата, показва, че не знаете, какъ да гледате на нея. Че и въ ябълчната семка нѣма особено нѣщо. Но я посѣйте тази семка въ земята, следъ две-три години ще видите, какво се криело въ нея. И пеперудата, като ябълчната семка, сега се развива. Имайте търпение да я видите въ следната ѝ фаза. И човѣкътъ е едва въ началото на своето развитие. Сжщиятъ този човѣкъ се стреми къмъ блага, къмъ богатства, безъ да знае, че той не може да носи тия блага и богатства.

„Ще седнете и вие на дванадесетъ престола да сждите дванадесетѣ племена Израилеви.“ Всѣки ще седне на единъ отъ тия престоли и ще се спогажда съ приятелѣ си разумно. Какво означава числото 12? Първитѣ десетъ числа представятъ великитѣ вѣчни сили, които работятъ въ човѣка, а числото две представя разумния принципъ въ живота. Значи, числото 12 показва методи, сили, чрезъ които човѣкъ може да работи, да развива своя животъ. Ако нѣкой боледува, той трѣбва да се лѣкува съ единъ отъ елементитѣ на тия сили. Той ще се лѣкува съ вѣра. Какъ? Ще употреби водата, свѣтлината и храната като елементи за своето лѣкуване. Понѣкога човѣкъ може да прибегне и до лѣкарска помощ. Природата разполага съ безброй методи за лѣчение, но въ живота на човѣка тия нѣща сж вметнати. Важното за човѣка е здравето, щастието, къмъ тѣхъ той се стреми. Нѣкой не иска да види лѣкаръ въ дома си. И това ще бжде, но кога? Когато той стане безсмъртенъ. Когато хората придобиятъ безсмъртието, тѣ ще станатъ сами на себе си лѣкари, и учители, и проповѣдници. Днесъ има проповѣдници за хората, защото има грѣшници. И азъ днесъ ви проповѣдвамъ. Защо? Да знаете, че трѣбва да вършите волята Божия. Единъ день, когато всички хора станатъ праведни, когато всички придобиятъ безсмъртие, тогава нѣма да има нужда отъ проповѣдници, тогава хората нѣма да ставатъ майки и бащи, нѣма да се прераждатъ. Единъ день, когато всички хора станатъ богати, тогава нѣма да се говори за сѣромаси, за страдащи. Нуждитѣ на сегашнитѣ хора сж ги поставили въ положение да живѣятъ като богати и бедни, като учени и прости. Обаче, всички хора иматъ единъ и сжщъ стремежъ: всички хора искатъ да бждатъ здрави и щастливи, да постигнатъ идеалитѣ на своята душа. Тѣ искатъ да развиятъ ума си. Има редъ методи за това. Единъ отъ методитѣ е да чете човѣкъ съчиненията на такива писатели, които да не вна-

сятъ никаква отрова въ умоветъ имъ. Мисълта на такива писатели е свѣтла, чиста. Каквото сж писали, тѣ всичко сж опитали.

Казва Христосъ: „На второто битие.“ — Второто битие е започнало вече да се създава. Мжчнотиитѣ и страданията на хората показватъ това, именно, че второто битие се твори. Подъ второто битие се разбира живота на небето. Съвременнитѣ хора мислятъ, че като влѣзатъ въ небето, ще живѣятъ добре, понеже иматъ вече разбирания за живота. Така и турцитѣ мислятъ. Турцитѣ казватъ, че като влѣзатъ въ второто битие, въ небето, тамъ ги чака голѣма планина отъ „пилафъ“, варенъ оризъ съ захаръ и полѣнъ съ масло, и стотици години наредъ ще бждатъ осигурени, за нищо нѣма да мислятъ. Ще седятъ съ лъжица въ ржка предъ тази планина отъ „пилафъ“ и само ще ядатъ. Такова е разбирането на ония хора, които мечтаятъ само за богатство. Защо трѣбва да отидете на небето, за да се наядете на пилафъ? Ако е въпросъ за оризъ, и на земята има достатъчно оризъ. Купете си, колкото искате. Който знае правилно да яде, той може съ единъ килограмъ оризъ да прекара цѣла седмица. На човѣка сж достатъчни сто грама оризъ на день. Ученитѣ, обаче, казватъ, че човѣкъ се нуждае отъ разнообразна храна и изчисляватъ точно, по колко грама отъ всѣки елементъ трѣбва да приема организъмътъ всѣкидневно. Да, съвременнитѣ учени казватъ така, но бждещитѣ казватъ, че сто грама оризъ дневно сж достатъчни на сто души. Значи, на всѣки човѣкъ по единъ грамъ оризъ на день. Какво ще кажете за това? Този единъ грамъ оризъ съдържа толкова енергия, че напълно задоволява нуждитѣ на организма, но човѣкъ трѣбва да знае, какъ да използва тази енергия. Възъ основа на това твърдение, ученитѣ казватъ, че въ бждеще, щѣли да се изнамѣрятъ такива хапчета, които да съдържатъ въ сгжстено състояние всички ония елементи, които сж необходими за храна на човѣшкия организъмъ. По едно такова пилюлче на день ще бжде достатъчно на всѣки човѣкъ. Като вземе сутринъ едно отъ тия пилюлчета, цѣлиятъ день ще работи безъ да огладнѣе. Тѣзи пилюлчета сжществуватъ въ природата. Следователно, тѣ сжществуватъ и въ организма на човѣка, но той трѣбва да знае, какъ да ги извади оттамъ, и какъ да се ползува отъ тѣхъ.

И тѣй, въ човѣка има скрити сили, които той трѣбва да развива, за да се ползува отъ тѣхъ. За тази цель, човѣкъ

първо трѣбва да се освободи отъ мисълта, че окръжаващата срѣда му пречатствува. Тази мисъл е обхванала съзнанието му като кошмаръ, и той трѣбва да се освободи отъ нея. Хората си пречатствуватъ, само когато не се обичатъ. Щомъ се обичагъ, тѣ не си пречатствуватъ. Вие трѣбва да приемете, че Божественото съзнание прониква навсѣкжде — и въ хората, и въ животнитѣ, и въ растенията. И когато хората не живѣятъ разумно, т. е. съобразно този Принципъ, Той се опълчва противъ тѣхъ. Когато нѣкой мисли, че може да върши, каквото желае, той ще опита силата на този Принципъ. Ако не живѣе разумно, човѣкъ се опълчва срещу Божествения принципъ, и безъ да дозира, влиза въ стълкновение съ силитѣ на природата, които му показватъ, че той не може да живѣе, както иска. Той може и трѣбва да живѣе разумно! За да живѣе разумно, човѣкъ трѣбва да мине специална школа, каквато е школата на Христовото учение. Тя разполага съ методи, които помагатъ за развиването на способноститѣ въ човѣка. Ако нѣкой, съ слаби музикални способности, прилага тия методи въ продължение на четири години, той ще има нѣкакви резултати. Достатъчно е въ продължение на тия четири години да работи само по два часа на день, за да има вече известни резултати. Днесъ хората нѣматъ голѣми резултати, защото не постоянствуватъ, а искатъ да завладѣятъ свѣта, искатъ да блеснатъ предъ хората. Колко може да блесне човѣкъ, даже и гениеленъ да е? Може ли човѣкъ да блесне повече отъ слънцето? Може ли човѣкъ да огрѣе цѣлия свѣтъ? Кой гениаленъ човѣкъ досега е успѣлъ да завладѣе и да огрѣе цѣлия свѣтъ? Даже и най-великитѣ хора, като Буда, Кришна и Христа не сж могли да огрѣятъ цѣлия свѣтъ, както слънцето го огрѣва. Защо не сж могли? Защото, като сж разбирали законитѣ, тѣ не сж се стремѣли къмъ завладяване на свѣта. Тѣ сж проповѣдвали на хората любовъ къмъ Бога. Тѣ сж казвали: Който иска да бжде свободенъ, той трѣбва да люби Бога. Това е единъ отъ принципитѣ, чрезъ който хората могатъ да се споразумяватъ. Отстъпвайте си взаимно, и всѣки геройски да носи страданията си.

Сега и азъ ви казвамъ: носете геройски страданията си! Кои страдания? Разумнитѣ. Когато въ крака ви влѣзе трънъ, а вие не правите нищо, за да го извадите, и считате, че геройски трѣбва да го носите, това не е разумно страдание. Хванете този трънъ съ щипцитѣ си и кажете му втори

път да не влиза въ крака ви. Обаче, ако, при неразбиране на нѣщата, вие направите една погрѣшка, трѣбва да я изправите. Не се осжждайте, че сте я направили, но се заемете да я изправите. Докато я изправите, вие ще страдате, но разумно трѣбва да страдате: безъ самоосжждане, безъ роптание и протестъ. Казвате: Не мога да изправа погрѣшката си. Не, има единъ начинъ, по който можете да изправите всичкитѣ си погрѣшки. Той се заключава въ думата „мога.“ Казвайте: Мога да бжда търпеливъ, милостивъ; мога да обичамъ, мога да правя добро, мога да уча, мога да услужвамъ на хората и т. н. Въ това направление, въ положителното, човѣкъ всичко може да направи. Когато той казва, че може да направи всичко добро, умътъ му се усилюва, защото всички велики, напреднали хора му указватъ съдействие.

Казвамъ: за да може да работи, човѣкъ непременно трѣбва да обича нѣкого. Този законъ сжществува въ цѣлата природа. Ако слънцето не ни обича, и ако ние не го обичаме, можемъ ли да имаме животъ? Когато нѣкой погрѣща изгрѣва на слънцето, за този човѣкъ казватъ, че е идолопоклонникъ. Кой не поглежда всѣка сутринъ къмъ слънцето и не се пече на неговитѣ лъчи? Между слънцето и човѣшкия организъмъ сжществува такава връзка, каквато между Бога и човѣшката душа. Безъ тази връзка, безъ тази взаимностъ, човѣкъ не може да се развива. Сжщо така има връзка и между Божия Духъ и човѣшкия умъ. Умътъ на човѣка може да се развива само подъ влиянието на Божия Духъ.

Съвременнитѣ хора не могатъ да се развиватъ правилно, защото отъ малодушие прекжсватъ тия връзки и оставатъ сами. Напримѣръ, нѣкой казва: Азъ съмъ голѣмъ грѣшникъ. — Колко голѣмъ грѣшникъ си? Като слонъ ли си голѣмъ? — Много грѣхове направихъ. — Претегли ли колко тежатъ грѣховетѣ ти? Споредъ мене, твоитѣ грѣхове тежатъ най-много десетъ грама. — Какъ ще изплатя грѣховетѣ си? — Ще направишъ за 20 грама добро; съ десетъ грама добро ще изплатишъ десетѣтъ грама зло, и въ резултатъ пакъ ще имашъ десетъ грама печалба. Божественото е въ състояние да изплати и най-голѣмитѣ грѣхове на човѣка, затова той трѣбва да работи съ Него. Като направите нѣкаква погрѣшка по отношение на нѣкой вашъ приятелъ, влѣзте дълбоко въ себе си и кажете: Приятелю, извини ме, че те оцетихъ. Азъ ще изправа погрѣшката си,

ще платя двойно за щетата, която ти причинихъ. При това положение, може ли приятелътъ ви да се сърди? Единъ беденъ студентъ влиза въ дома на единъ богатъ човѣкъ, взима палтото му, скжпо, хубаво палто, съ самурена кожа на яката, и му остава следната бележка: Господине, азъ съмъ беденъ студентъ, нѣмамъ възможность да завърша образованието си, а имамъ силно желание да свърша. Взехъ палтото ви да го продамъ и спечеля нѣщо отъ него, съ което да свърша университета. Единъ день, когато за почна да печеля, двойно ще платя за палтото ви. Питамъ: какво лошо има въ това, ако този младъ човѣкъ продаде палтото на богатия и съ паритѣ отъ него завърши образованието си? Представете си, че отъ този човѣкъ излѣзе нѣкой гениаленъ, нѣкой великъ ученъ? Този човѣкъ не заслужава ли едно палто? Казвате: Той го е взелъ безъ позволение. — Ами когато хората колятъ животнитѣ, взиматъ кожата имъ и правятъ отъ тѣхъ обуца, дрехи, искатъ ли отъ нѣкого позволение? Това, което хората вършатъ съ животнитѣ, не е ли престѣпление? Когато нѣкой беденъ човѣкъ вземе палтото ви, за да завърши образованието си, благодарете, че сте му дали тази възможность; благодарете, че и вие имате възможность да се облагородите, да погледнете по-широко на нѣщата, да придобиете по-голѣмо снизхождение къмъ погрѣшкитѣ на хората. Когато братъ ти направи нѣкаква погрѣшка, кажи: Братко, погрѣшката ти не е толкова голѣма лесно ще се изправи.

Съвременнитѣ хора иматъ навикъ да преувеличаватъ нѣщата, вследствие на което не могатъ да опредѣлятъ, доде се простира отговорността имъ за тѣхнитѣ постѣпки. Когато детето взима сладко отъ гърнето безъ позволение на майка си, отъ какъвъ характеръ е това престѣпление? Въ случая, престѣплението на детето зависи отъ това, какъ ще погледне майката: ако майката обича детето си, тя нѣма да приложи пръчицата върху него; ако не го обича, пръчицата ще играе на общо основание върху гърба на детето. Едно трѣбва да пазите: нито добродетелитѣ си да преувеличавате, нито погрѣшкитѣ си. Хората сж застанали на фалшива база. Тѣ трѣбва да знаятъ, че човѣкъ е създаденъ добъръ. Когато той се проявява зле, причината за това е неговата леность. Човѣкъ е мързеливъ, не иска да учи, не иска да работи. Каже ли нѣкой, че работитѣ му не вървятъ добре, азъ зная, че той не иска да учи. Той знае само български езикъ, а е способенъ, може да научи още три-

четири езика: френски, нѣмски, английски. — Ще изгубя времето си въ учене на езици. — По-добре учи езици и губи времето си съ тѣхъ, отколкото да се гнѣвишъ и пакъ да губишъ времето си. Вмѣсто да се гнѣвишъ, вземи четка и бои и започни да рисувашъ. День следъ день ти ще придобиешъ техника и ще започнешъ добре да рисувашъ. Изкуствата действуватъ възпитателно върху човѣка. Нѣкой мжжъ се разгнѣви, започва да вика, да се сърди на жена си, на децата си, хвърля това-онова изъ стаята, чупи, никой не може да се приближи при него. Какъ може да се помогне на този човѣкъ? Има единъ магически начинъ, чрезъ който, въ нѣколко минути, състоянието му може да се смѣни. Какъвъ е този начинъ? Както се сърди, вика, покрай него минава една млада, красива мома, но нищо не му казва. Той я погледне, замисли се. Следъ малко минава втора красива мома. Той и нея погледне, спре да вика, позамисли се. Така се изреждатъ десетъ млади, красиви моми. Той вече забравя гнѣва си и дълбоко се замисля. Значи, красивитѣ моми съдържатъ въ себе си особена сила, която е въ състояние да трансформира гнѣва на човѣка. Тѣй щото, когато мжжътъ се разсърди, нека си представи десетъ красиви моми, които минаватъ мълчаливо предъ него. Когато жената се разгнѣви, нека си представи десетъ красиви момци, които минаватъ мълчаливо предъ нея. — Божествено ли е това? — Защо да не е Божествено? Богъ създаде красотата за възпитание и облагородяване на хората.

Следователно, когато презъ ума на човѣка Богъ прекара десетъ красиви ангела, тѣ събуждатъ въ него великото, възвишеното и красивото, и той се пренася на третото небе. Красотата събуja възвишени и благородни чувства въ човѣка. Красивата мома и красивиятъ момъкъ представятъ свѣтли души, които, като минаватъ покрай човѣка, събуждатъ въ него нѣщо възвишено и благородно. Тѣзи души сж въ състояние да смѣнятъ енергиитѣ на човѣка отъ низши въ висши, отъ отрицателни въ положителни. Свѣтътъ се нуждае отъ красиви моми и момци, а не отъ стари баби и дѣдовци. Нѣкои се оплакватъ, че сж остарѣли вече. Не, за старостта не трѣбва да се мисли. Който иска да го пенсиониратъ, той има право да мисли за старостта; който иска да живѣе, той трѣбва да мисли за красивитѣ моми и момци. Подъ „красиви моми и момци“ разбирамъ онзи великъ Божественъ елементъ, който е неопетненъ и носи безсмъртието въ себе си. На какво може да се упо-

добри красивата мома? На студа. Студътъ представя красива, здрава, спретната мома, която, като минава покрай васъ, усмихва се малко и заминава, отива да върши работата си. Студътъ е сериозна мома. Когато вѣнъ е студено, тогава имаме най-здрaво време. Ако ви боли нѣкога глава, не се затваряйте въ стаята, но излѣзте вѣнъ, на чистъ въздухъ, даже и при най-голѣмъ студъ. Не казвайте, че времето вѣнъ е лошо, но кажете, че времето е отлично, и житото ще израсте добре. Ако вѣнъ има силенъ вѣтъръ, кажете, че времето е отлично, и радиото работи навсѣкжде. Вѣтърътъ разнася човѣшката мисълъ. Благодарете за всичко, което природата дава. — Ама вѣтърътъ ще скжса палтото ми. — Палтото на праведния никога не се кжса.

„Ще седнете и вие на дванадесетъ престола да сждите дванадесетътъ племена Израилеви.“ Значи, за да се сформира човѣшкиятъ мозъкъ, на всѣки 12 години отъ живота си, човѣкъ трѣбва да промѣня зодията си. И като мине презъ 12-тъ зодии, той ще е развилъ вече всички свои дарби и способности, ще е развилъ най-добритъ качества на мозъка си. Мнозина изучаватъ астрологията, но не се спиратъ върху ония възпитателни методи, които тя съдържа. Както изкуствата влияятъ възпитателно върху човѣка, така и астрологията указва своето възпитателно действие върху него. Днесъ не може да се говори за тия методи. Защо? Хората не сж готови още да възприематъ новото. Ако художникътъ иска да нарисува една хубава картина, той трѣбва да знае, какъ да държи четката. Има новъ начинъ за държане на четката. Не е достатъчно човѣкъ да бжде музикаленъ, за да свири на цигулка. Той трѣбва да знае, какъ да държи цигулката, какъ да държи лжка. Има новъ начинъ, по който може да се държи лжка. Казвате, че лжкътъ може да се държи, както и да е. Не, така говорятъ невежитъ само. За всѣко нѣщо, което искате да правите, трѣбва да знаете, отде да започнете и какъ да свършите. Когато отивате при нѣкоя жена — банкеръ, или при нѣкой мжжъ — банкеръ, ще си послужите съ два различни метода. Като огидете при жената, ще апелирате къмъ сърцето ѝ. Като огидете при мжжа, ще апелирате къмъ ума му. Ако постѣпите по този начинъ, пжтътъ ви ще се отвори. Щомъ объркате методитъ, пжтътъ ви ще се затвори. Защо е така? Защото, като говорите за силнитъ качества на човѣка, съ това вие ги закрепвате, т. е. повече ги усилявате. Жената е силна въ сърцето, а мжжътъ — въ ума. Следс-

вателно, жената работи повече съ сърцето, защото има по-малко любов. Мжжът работи повече съ ума, защото има по-малко мъдрост. И наистина, който иска да стане богат, той има малко пари, затова се стреми къмъ богатство. Като люби жената работи, защото иска да забогатѣе. Женитѣ любятъ повече, защото само по този начинъ ще станатъ богати. Мжжетѣ мислятъ повече, защото само по този начинъ ще станатъ богати. Съ това не казвамъ, че жената е по-любеща отъ мъжа, нито пъкъ че мъжътъ е по-уменъ отъ жената, но искамъ да обърна вниманието ви на методитѣ, съ които работятъ женитѣ и мжжетѣ. Любовта и мъдростта, т. е. сърцето и умътъ, чрезъ които работятъ женитѣ и мжжетѣ, сж методи, пжтища, направления, по които тѣ се движатъ, работятъ, за да постигнатъ идеалитѣ на своята душа. Единъ день мъжътъ и жената ще донесатъ придобитото предъ своята душа и ще го оставятъ въ наследство на своитѣ деца, на бъдещето поколѣние. Този законъ трѣбва да приложи човѣкъ и върху себе си. Той трѣбва да работи и съ лѣвата, и съ дѣсната страна на мозъка си, за да разпредѣля еднакво неговитѣ енергии.

Съвременнитѣ хора не спазватъ този законъ, вследствие на което страдатъ отъ другъ физиологически недостатѣкъ, а именно: кръвта не се разпредѣля еднакво по всички органи на тѣлото имъ. Въ здравия организъмъ кръвта се разпредѣля еднакво по всички органи на тѣлото. Не само това, но и енергията, която излиза отъ мозъка, трѣбва да се разпредѣля еднакво по всички органи на тѣлото. Сжщо така и мисълта на човѣка трѣбва да прониква презъ всички клетки на организма. Само при това положение, човѣкъ може да ожде здравъ. За да запазите здравето, което ви е дадено, всѣка сутринъ, като ставате, казвайте: Богъ ме е благословилъ, далъ ми е здраве, далъ ми е единъ талантъ, върху който трѣбва да работя, за да го развия. Вие трѣбва да развиете таланта си така, че неговата свѣтлина да обърне внимание на всички хора, и тѣ да разбератъ, че срещу тѣхъ седи, наистина, талантливъ човѣкъ. Понѣкога вие мислите, че сте талантливи, но хората не ви признаватъ за такива. Вие трѣбва да работите така, че добритѣ хора да ви хвалятъ. Щомъ тѣ започнатъ да ви хвалятъ, вие вървите вече въ Божествения пжтъ, а този пжтъ е правиятъ.

Много отъ съвременнитѣ хора сж болни, не само физиологически, но и въ умствено, и въ сърдечно отношение.

Тѣзи болезнени състояния въ тѣхъ се дължатъ на нѣкакво отклонение отъ правия пѣтъ. Достатъчно е да се върнатъ въ правия пѣтъ, да започнатъ да мислятъ по новия начинъ, и тѣ ще бждатъ здрави. Споредъ старитѣ религиозни разбирания на хората, сжществува адъ и рай — първиятъ за грѣшнитѣ, а вториятъ — за праведнитѣ хора. За тази цель сж представени различни картини, които рисуватъ мжченията на хората, а отъ друга страна — тѣхното блаженство въ рая. Това сж човѣшки разбирания. Адътъ и раятъ сж мѣста, които сжществува въ съзнанието на човѣка. На едно мѣсто въ Откровението е казано: „Чухъ цѣлото създание да хвали Господа.“ Това показва, че единъ день Богъ ще премахне всички противоречия между хората, и тогава всички сжщества на небето и на земята ще хвалятъ Бога и ще видятъ, че Мждростъта Му е безкрайна. — Какво ще стане тогава съ грѣшнитѣ хора? — Ще се спасятъ. — Какво ще стане съ дяволитѣ? — Ще се научатъ да служатъ на Бога. И всички хора ще бждатъ истински братя и сестри помежду си. — Възможно ли е това? — Въ Бога е всичко възможно. Всички ще опитате този законъ, ще видите, че Богъ работи навсѣкжде. Не се съмнявайте, не унижавайте Бога въ себе си и вѣрвайте, че всичко, каквото душата ви желае, можете да постигнете. Щомъ дадете ходъ на Божественото въ себе си, вие можете да станете и поетъ и писателъ, и художникъ, и добродетеленъ човѣкъ. Съ една дума, каквото желаете, можете да станете.

Казвате: Всичко това можемъ да постигнемъ, но въ друго прераждане. — Не, влѣзте още днесъ въ новия животъ и кажете: Господи, благодаря Ти за свѣтлината, която си ми далъ. Азъ искамъ да влѣза въ тази свѣтлина и да Ти служа по новъ начинъ. Тогава единъ вашъ приятелъ отъ невидимия свѣтъ ще ви пошепне: Вземи четката и боитѣ и започни да рисуващъ! — Нима отсега нататкъ ще ставамъ художникъ? — Да, вземи четката и боитѣ и започни! — Ама азъ съмъ вече 45 годишенъ човѣкъ. — Ти сега, именно, можешъ да работишъ. Ако всички хора, били тѣ учени или прости, станатъ художници, свѣтътъ ще се оправи. Желалъ бихъ всички хора да станатъ гениални художници. Песимиститѣ ще кажатъ, че за тѣхъ нѣма да има работа. Не, тѣ ще отидатъ на слънцето и, като се върнатъ, ще разправятъ на проститѣ хора, какво сж видѣли тамъ. Казвате: Тѣзи работи не ни интересуватъ, ние живѣемъ и работимъ за папото (за хлѣба). — На слънцето не се говори за папото.

На земята всички говорятъ за папото, но за да го придобие, вие трѣбва да бждете разумни, гениални хора. Папото казва: Който ме яде, той трѣбва да стане гениаленъ човѣкъ. Казвате: Докажи всичко, което говоришъ. — Има два начина за доказване на въпроситѣ. Ние си служимъ съ силния начинъ.

Дохожда нѣкой и ме пита: Какъ може да се развива живота? Азъ изваждамъ едно житно зърно и питамъ: какво искашъ да направя съ това житно зърно — въ земята да го посѣя, или, на воденичния камъкъ да го туря? — Не ме интересува житното зърно; азъ искамъ да намѣря истината. — Щомъ търсишъ истината, трѣбва да бждешъ подложенъ на редъ изпитания: ще те посадятъ въ земята и ще те засипятъ отгоре съ прѣстъ. Следъ това ще дойде влагата, топлината и слънцето, и ти ще изникнешъ, ще цвѣнешъ и плодъ ще завържешъ. Ако не искашъ този методъ, ще те турятъ на воденичния камъкъ, дето ще побѣлѣешъ. Следъ това ще те турятъ въ чували и ще попаднешъ въ дома на нѣкоя домакиня. Тя ще вземе частъ отъ тебе, ще те пресѣе, ще те постави въ топла вода, ще те помачка, ще ти предаде форма и после ще те опече. Следъ това ще попаднешъ въ устата на човѣка, между зѣбитѣ му, въ кръвта, въ мозъка му, дето ще резберешъ, какво нѣщо е мисълъ. Следъ това ще изникнешъ отново, въ красива, стройна форма, въ формата на нѣкое възвишено сѣщество, богато съ опитности и знания. Тѣзи сѣ двата метода, по които животътъ се развива. Отъ двата метода за предпочитане е да бжде човѣкъ посѣтъ въ земята, както житното зърно се посажда и следъ време пониква. Сегашното човѣчество е избрало втория начинъ — то минава презъ воденичния камъкъ. Хората се нуждаятъ отъ нови, Божествени идеи. Мнозина казватъ, че новитѣ идеи били празна работа. — Въ живота нѣма празни работи. Въ живота всѣко нѣщо има свой строго опредѣленъ смисълъ. Отъ васъ зависи, какъ ще използвате живота и благата, които ви сѣ дадени. Вие имате здраво, добре устроено тѣло, здравъ мозъкъ, здраво сърце, и нищо друго не ви остава, освенъ да работите съ тѣхъ и да се ползвате отъ енергията имъ.

„Ще седнете и вие на дванадесетъ престола, да сждите и вие дванадесетѣ племена Израилеви.“ Значи, на всѣки престолъ ще седи по единъ отъ дванадесетѣ апостоли, които представятъ дванадесетѣ зодии. Помислете, кой апостолъ, на кой престолъ седи. Всѣки престолъ представя

Божественъ принципъ, въ който се включва Божествената Любовъ, Божественото знание и мъдростъ. Велики работи сж тѣзи, но за да се домогнете до тѣхъ, трѣбва да бждете млади, съ надежда, че можете да напредвате и да се развивате. Свѣтътъ, въ който живѣете, представя възможности за вашето развитие. Когато се казва, че свѣтътъ ще се свърши, това е въ преносенъ смисълъ. Божествениятъ свѣтъ е вѣченъ, той никога не може да се свърши. А това, което човѣкъ е създалъ, предстои на вѣчни промѣни. За да видите, какъ се развива Божествения животъ, трѣбва да се съединятъ безброй картини, които да се движатъ бързо, една следъ друга. Само така можете да имате малка представа за цѣлокупния животъ. Когато животътъ на човѣка се измѣня, това показва, че картинитѣ на неговия животъ се промѣнятъ, и той трѣбва внимателно да следи, за да намѣри вътрешната връзка между тѣхъ. Следъ време, когато пожелае, човѣкъ отново може да тури тия картини, да види презъ какъвъ пѣтъ е миналъ. Нищо въ свѣта не се губи, не изчезва. Всичко въ живота има смисълъ.

Следователно, докато сте на земята, радвайте се на живота! Радвайте се на изгрѣващото слънце! Радвайте се на цвѣтята, които растатъ и цвѣтятъ! Радвайте се на птичкитѣ, които пѣятъ! Радвайте се на здравето си, на разположението си! Всичко, което ви е дадено, струва повече отъ милиони. То съ нищо не може да се сравни, съ нищо не може да се откупи. Когато милионерътъ не разбира живота и не го цени, неговото богатство е товаръ, който го спъва. Той трѣбва да изгуби своето богатство и да стане пѣленъ сиромасъ, за да разбере, какво богатство се крие въ живота.

Ще изясня тази мисълъ съ следния примѣръ. Вървятъ двама души: единиятъ носи на гърба си чувалъ, съ 20 кгр. злато, а другиятъ — въ ржцетѣ си единъ килограмъ хлѣбъ. Въ първо време тѣ се разговарятъ, радватъ се на природата. Като извървятъ нѣколко километра, първиятъ пѣтникъ започва да остава назадъ, да пѣшка, да се обезсърдчава. Вториятъ се обръща назадъ и продължава да му говори. Първиятъ нищо не му отговаря. — Защо мълчишъ? Защо не кажешъ мнението си, какъ мислишъ по дадения въпросъ? — Сега нищо не мога да мисля. — Защо? — Чувалъ имамъ на гърба си, тежко ми е. Свалямъ чувала отъ гърба на първия и го турямъ на втория. Сега той не може да ходи, не може свободно да мисли. Но като сваля чувала и отъ

неговия гърбъ, и двамата вървятъ добре, мислятъ свободно и се разбиратъ.

И тъй, въпросътъ не седи въ това, да бждемъ сиромаси или богати. Важно е и като сиромаси, и като богати, да имаме правилни отношения къмъ Първичната Причина, къмъ душата си и къмъ своя ближень. Ако е за богатство, всички хора сж синове на богати родители, а при това искатъ още да забогатяватъ, но смисълътъ не е въ богатството. Христосъ казва „Това е животъ вѣченъ, да позная Тебе Единнаго Истиннаго Бога.“ Значи, две нѣща сж нужни на човѣка: Животъ, който постоянно да се придобива, и знание, което сжщо така постоянно да се придобива. Първичната Причина изисква отъ хората не само да придобиватъ знания, но и да участвуватъ въ радоститѣ и скърбитѣ на живота. Човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ животъ, къмъ свѣтлина, къмъ любовъ, къмъ миръ, къмъ радость, която подържа всички тия стремежи.

Сега, предъ васъ се разкрива широко поле за работа. Които върватъ, тѣ ще се ползуватъ, които не върватъ, тѣ трѣбва да работятъ, да развиватъ вѣрата си, за да могатъ чрезъ нея, като необходимъ елементъ, да постигнатъ Божествения животъ, който иде вече въ свѣта.

24 Беседа отъ Учителя, държана на 26 февруари, 1928 г.
София. — Изгрѣвъ.

ИЗНОВО

„Истина, истина ви казвамъ. Ако се не роди нѣкои изново, не може да влѣзе въ Царството Божие. *)

Сега ще говоря само върху думата „изново“ отъ прочетения стихъ. Вие можете да турите ударението на тази дума или върху слога „из,“ или върху слога „но,“ както искате. Важно е, че се говори за „новото“ въ живота. Силата на човѣшкия животъ не седи въ новото; силата на знанието не седи въ количеството външни знания, които човѣкъ има; силата на богатството не седи въ многото пари и къщи, които човѣкъ има; силата на човѣка не седи въ изкуствата, които той владѣе. Сега, като опр дѣлямъ тия нѣща, вѣрвамъ, че като учени хора, вие добре ще ме разберете. Като разсждавате върху новото, вие ще се домогнете до новъ начинъ на мислене. Вие ще дойдете до заключение, че многото нѣща носятъ нещастия за хората. Многото богатства правятъ човѣка нещастенъ. Многото знания представятъ товаръ за човѣка. Колко отъ своитѣ знания човѣкъ може да приложи въ живота си? Какво ви ползува знанието на цѣлата Библия, знанието на много стихове отъ нея наизустъ, ако не ги прилагате въ живота? Срѣщате двама души, единиятъ отъ които знае цѣлата Библия и Евангелията, но не ги прилага въ живота си, а другиятъ знае само стиха „Богъ е Любовь“ и го прилага въ живота си. Какъ мислите, кой отъ двамата се ползува повече отъ знанието си? Кой отъ двамата е по-силенъ човѣкъ?

Ще представя други две положения. Имате предъ себе си човѣкъ, който знае теорията на музиката отлично, съ всичкитѣ ѣ тънкости въ съчетание на тоноветѣ, съ всички знакове за изпълнение, съ всичката хармония, но нѣма ржце и не може да свири. Казвате: Може да пѣе добре. Представете си, че и гласътъ му е гъгнивъ, има нѣкаква повреда въ ларинкса, вследствие на което не може и да пѣе. Какво се ползува този човѣкъ отъ многото знание на музиката? Срѣщате следъ това другъ човѣкъ, който не знае теорията на музиката, но има усѣтъ къмъ музиката и,

*) Иоана 3 : 3.

какъвто инструментъ хване, може да свири. Отъ друга страна, и гласътъ му е хубавъ, пѣе добре. Кой отъ двата случая представя по-щастливо съчетание на възможности и сили въ себе си? Това не значи, че теорията не е нужна. И теорията е необходима, но животътъ започва първо съ факти, съ практика, а следъ това иде теорията. Дългиятъ животъ създава теорията. Теориитѣ въ живота представятъ нѣщо старо, архаическо, изостанало. Тѣ предполагатъ миналъ животъ на хора, които сж живѣли преди хиляди години. Всѣка теория илюстрира минала история на човѣчеството. Има нови теории, които опредѣлятъ бждещия животъ на хората. Какъ се създаватъ тѣзи теории? Тѣзи теории говорятъ за нѣкакъвъ бждещъ животъ на хората, и затова предвиждатъ, какъ ще живѣятъ тѣзи хора на своето време. Теории за настоящето, обаче, не сжществуватъ. Значи, има теории на миналото и теории на бждещето. Когато изучава и едниѣ, и другитѣ теории и не може да разбере нито миналото, нито бждещето, човѣкъ изпитва недоволство отъ живота, и той започва да спори, коя отъ тия теории е права, и коя не. Споредъ мене, за всѣки даденъ случай, за всѣко дадено време, съответна теория е права. Достатъчно е единъ човѣкъ да подържа дадена теория, за да мине тази теория за права. Следователно, щомъ една теория има единъ последователъ, тя е права и може вече да сжществува поне въ неговия умъ. Тази теория е права, но не е реална.

Сега ще опредѣля, какво нѣщо е реалностъ. Коя е мѣрката на реалността? Мѣрката на реалността е правата линия. Правата линия има две граници, . е. тя се ограничава отъ две точки. Ако турите и трета точка на една линия, тази линия вече не е права, но крива линия. Дали тѣзи две точки заематъ пространство, или не, това е другъ въпросъ, обаче, правата се ограничава само отъ две точки. Едната точка представя Първичната Причина, а втората — човѣка. Оттукъ, казваме: правата линия опредѣля отношението между Първичната Причина и човѣка. Съ други думи казано: правата линия опредѣля отношението между Първичната Причина и последствията, които тя е произвела. Значи, връзката между Първичната Причина и последствията, които Тя е произвела, наричаме права линия. Правата линия подразбира абсолютния Божественъ свѣтъ, за който сжществуватъ много теории. Какво представя Божествениятъ свѣтъ? Божествениятъ свѣтъ е свѣтъ на вѣчна

радостъ, свѣтъ на вѣчна красота, свѣтъ на вѣчно богатство, свѣтъ на вѣчна сила, свѣтъ на вѣчна разумность. И много още може да се говори за Божественния свѣтъ. Когато човѣкъ изгуби правата линия, т. е. правия пѣтъ въ живота си, той нарушава отношенията си къмъ Първата Причина, и въ ума му влиза съмнението, като трета точка на правата линия. Щомъ се яви тази точка, правата взима друго направление, изкривява се, и ние имаме вече нова линия, която наричаме крива. Отъ тази крива линия може да се образува трижгълникъ, обърнатъ съ върха надолу. Задачата на съвременната философия и наука се заключава въ това, да обърне този трижгълникъ съ върха нагоре и да го превърне въ равностраненъ. Съ равностранныя трижгълникъ ученитѣ искатъ да покажатъ, че тритѣ лица на Бога сж еднакви. Тѣй щото, отъ която страна на правата да се яви третата точка, налѣво или надѣсно, всѣкога ще се образува крива линия, отъ която въ послѣствие ще се образува трижгълникъ. Трижгълникъ, образуванъ отъ крива линия, представя затворенъ, ограниченъ животъ, отъ който човѣкъ черпи опитности.

И тѣй, отъ гледището на новитѣ положения въ живота, вие трѣбва да имате строго опредѣлена мѣрка, какво нѣщо е правото. Правото се опредѣля само отъ две точки. Щомъ говорите за правото, вие трѣбва да имате идея за Бога и за себе си. Нѣмате ли опредѣлена идея за Бога, като носителъ на красота, радостъ, сила, богатство, разумность, вие не можете да имате идея за правото, за правата линия. Мнозина иматъ идея за Бога, като за нѣкакво отвлѣчено сжщество, което изпълва пространството, но което нѣма никакви отношения къмъ хората. Не, едната точка на правата линия е Богъ, а другата точка — човѣкътъ. Значи, Богъ и човѣкъ образуватъ права линия. При това положение, дето и да се намира, човѣкъ трѣбва да мисли, да чувствува и да постѣпва като Бога. Кажете ли, че не знае, какъ да постѣпва, човѣкъ създава вече условия за образуване на крива линия. Правата линия влиза въ устройството на цѣлата слънчева система, въ всички слънца и планети, въ цѣлия козмосъ. Кометитѣ, обаче, се движатъ по криви линии. Въ цѣлата вселена се забелязва стремежъ на всички движения да вървятъ по права линия. Въ този смисълъ, еволюцията на човѣка не е нищо друго, освенъ стремежъ на човѣшката душа да върви по права линия, да дойде до познаване на правата линия, или до отношенията,

които съществуватъ между Бога и самата нея. Дойде ли до тѣзи отношения, човѣкъ ще придобие онова щастие, онова здраве, къмъ което се стреми. Човѣкъ не може да бжде щастливъ, нито здравъ, ако нѣма истинска идея въ себе си за Първата Причина. Истинска идея е онази, която при никакви мжнотии, при никакви страдания и изпитания не се измѣня. Тя всѣкога остава една и сѣща. Върху тази идея, именно, се гради живота на душата. Ето защо, ние казваме: умътъ мисли, докато държи въ себе си идеята за Първата Причина. Сърцето чувствува, докато държи въ себе си идеята за Първата Причина. Душата се разширява, докато държи въ себе си идеята за Първата Причина. Духътъ се просвѣщава и укрепва, докато държи въ себе си идеята за Първата Причина. Който изгуби тази идея, той умира.

Какво нѣщо е смъртта? Смъртта е врата, която води въ другъ свѣтъ различенъ отъ този, въ който сега живѣете. Сжщевременно, смъртта опредѣля точкитѣ на човѣшкото отклонение. Човѣкъ трѣбва да умре, за да види, де се е отклонилъ отъ правия пѣтъ. Само смъртта е въ състояние да върне човѣка къмъ първото му състояние, като му обясни причината, за дето той умира. Тя ще му покаже точно мѣстото, дето той се е отклонилъ отъ правата линия. И теориитѣ на съвременнитѣ учени доказватъ, че всички тѣла въ движението си се стремятъ да се приближатъ къмъ правата линия. Нѣкои отъ авторитетитѣ на науката казватъ, че при движението си, орбитата на земята постепенно се стѣснява, при което се очаква единъ день земята да образува права линия съ слънцето. И при това положение, земята ще продължава да живѣе. На мнозина се вижда чудно, какъ е възможно, при такава промѣна съ земята, тя пакъ да продължава да съществува. Да се задава такъвъ въпросъ, то е все едно, като кажа на мравята, че ще живѣе дълъгъ животъ, тя да ме пита, дали ще живѣе по сжщия начинъ, както днесъ живѣе. Нѣкога, въ далечното бждеще, мравята ще живѣе като човѣкъ. Колкото и да говоря на мравята за човѣшкия животъ, тя нѣма да ме разбере. За мравята човѣшкиятъ животъ е толкова разбранъ, колкото и духовниятъ животъ за обикновения простосмъртенъ човѣкъ.

Духовниятъ животъ е неразбранъ за човѣка; религиозниятъ животъ е неразбранъ за човѣка; моралниятъ животъ е сжщо неразбранъ за човѣка. До кога този животъ ще остане неразбранъ? Докато дойде до положение той да го живѣе, а не само да говори за него. Когато нѣкой говори за мо-

раленъ животъ, а не го живѣе, това показва, че този животъ за него е неразбранъ. Нѣкой говори за мораленъ животъ, а при това краде; той говори за духовенъ животъ, а го изключва отъ себе си; той говори за сила, а като го срещне мечка, бѣга, крие се отъ нея. Де остава силата на този човѣкъ? — Ама мечката бѣше много голѣма, съ рунтава козина и ме изгледа много страшно. Питамъ: на какво се дължи страха? Кога се е явилъ страхътъ за пръвъ пѣтъ? Акробатътъ, който върви по вжже, е смѣлъ и решителенъ, докато пази равновесие подъ краката си. Това значи: докато се образува перпендикуляръ отъ главата къмъ краката му, акробатътъ е смѣлъ. Равновесието му се дължи на този перпендикуляръ. Щомъ перпендикулярътъ се наруши, равновесието изчезва, и акробатътъ започва да губи своята смѣлостъ. Следователно, страхътъ е резултатъ на нѣкаква вътрешна причина въ човѣка, която го отклонява отъ правата линия на неговия животъ. Страхътъ показва, че човѣкъ е изгубилъ своето равновесие. Съмнението, невѣрието е довело човѣка до положение, толкова много да опорочи своя животъ, че да заприлича на старъ лихваръ. Едно време полици не сѣществуваха, и хората нѣмаха толкова страдания, колкото днесъ иматъ. Сега нѣкой подписва една полица и се нагърбва цѣлъ животъ да я изплаща. И следъ всичко това, хората казватъ: Да се осигуримъ! — Какъ ще се осигурятъ? Като плащатъ полици цѣли 20—30 години наредъ, докато косата имъ побѣлѣе? Сутринъ, като ставате, и вечеръ, като си лѣгате, все този биволски езикъ — полицата — носите въ ума си и казвате: Нѣма какво, трѣбва да се плаща! И следъ това нѣкой ученъ пише, какъ сгрѣшилъ първиятъ човѣкъ. Богословътъ пѣкъ пише, колко време трѣбвало да се изплащатъ грѣховетъ на първитѣ човѣци. Въ Англия, на всички учени, свършили по философия, право, богословие, прибавятъ къмъ името имъ частицата „дий“, като отличие на ученостъ. Българинътъ пѣкъ, когато оре нивата, казва на коня си: „Дий!“ Съ това той подтиква коня да върви напредъ, да не спира, да върши работа. И продължаватъ философътъ и богословътъ да разискватъ по-нататкъ, какво наказание предстоело на всѣки, който сгрѣши предъ Бога. Не само това, но тѣ третиратъ въпроса, колко години трѣбва да се изплаща това наказание. Нѣкои отъ тия учени сѣ изчислили, че за голѣмитѣ наказания човѣкъ трѣбвало да плаща толкова години наредъ, колкото сѣ нужни за изпаряването на водата отъ океана, като се

приеме, че всътка година се изпарява по една капка вода отъ океана. Страшно е това наказание! Питамъ: Отде знаятъ ученитѣ тия нѣща? Тѣ били ли сж при създаването на Божественото право? Това сж човѣшки измислици. Тия учени се спиратъ върху стиха отъ Писанието, дето е казано: „Ще ви изхвърля отъ предъ лицето си.“ Да, но по-нататкъ е казано: „О, Израилю, обърни се къмъ мене, и азъ ще те помилвамъ!“ Следователно, съ какво право тия учени опредѣлятъ такова грамадно число години за изправяне на човѣчеството? Само Богъ има право да наказва и да прощава грѣшника. Той го създаде, и Той ще го прости. Който люби, само той има право да наказва и да прощава. Който не люби, той нѣма право нито да наказва, нито да прощава. Псалмопѣвецътъ казва: „По правда си ме наскърбилъ.“ Азъ казвамъ: По любовъ си ме наскърбилъ. Когато човѣкътъ на безлюбието наказва, казвамъ: Божията Любовъ не допуска кривитѣ линии.

Ще приведа единъ малъкъ разказъ, за изяснение на тази идея. Единъ свѣтски господинъ уловилъ въ гората едно хубаво славейче и го турилъ въ кафезъ да му пѣе. Всѣка сутринъ той му турялъ вода, храна, наглеждалъ го, радвалъ му се. Всичко имало славейчето въ този кафезъ, но свобода нѣмало. Единъ день, въ ржцетѣ на този господинъ попаднала Библията и Евангелието, и той започналъ редовно да ги чете. Подъ влияние на тази книга, той се обърналъ къмъ Бога и започналъ да размишлява върху главнитѣ принципи, които се съдържали въ нея. Като размишлявалъ върху Истината, която носи свобода, той си казалъ: Наистина, всѣко живо същество трѣбва да се ползува отъ свободата, която му е дадена отъ Бога. Щомъ е така, азъ ще пусна и моето славейче на свобода. Понеже свободата на това славейче зависи отъ мене, азъ ще изпълня този великъ Божи законъ. Взелъ кафеза въ ржцетѣ си, изнесълъ го навънъ, закачилъ го на единъ гвоздей и го отворилъ. Въ това време една сълза се търкулила по лицето му: дожалѣло му за славейчето, което тъй хубаво го веселило съ своята пѣсень, но казалъ: Ти прекара при мене скръбни дни, лишено отъ свобода и просторъ. Бжди щастливо отъ този моментъ и радвай се на свободата, която ти е дадена. Като видѣло кафеза отворенъ, славейчето радостно подскочило и хвъркнало на свобода. Следъ два-три дня славейчето дошло пакъ при своя господарь, но съ другарка. Влѣзли въ кафеза и тамъ прекарвали нощта. На сутринъта пакъ

напуснали кафеза. На другата вечер славейтъ пакъ влѣзалъ въ кафеза на господаря си. Съ това той искалъ да му каже: Понеже ти ме обичашъ, азъ ще дохождамъ всѣка вечеръ съ другарката си да ти пѣя, а сутринъ ще излизамъ въ гората на свобода.

Питамъ: не можете ли и вие, като този свѣтски господинъ, да отворите кафезитѣ съ своитѣ стари възгледи и да ги пуснете въ гората на свобода? Не можете ли и вие, като този славей, който обичалъ господаря си, да идвате всѣка вечеръ да му пѣете, а сутринъ да излизате на свобода? Тѣй щото, не унищожавайте своя кафезъ, но закачете го на стената, да седи тамъ отворенъ, за да може въ него всѣки пѣвецъ свободно да влиза и да излиза. Ако славейтъ можа правилно да разреши своя въпросъ, не можете ли и вие да разрешите своя по сжщия начинъ? Доволенъ отъ господаря си, славейтъ решилъ всѣка вечеръ да дохожда въ кафеза да пѣе, да изкаже благодарността си отъ него. При това разрешение и славейтъ, и господарьтъ му останали доволни.

„Изново.“ Вие трѣбва да започнете живота си изново. Подъ думата „изново,“ разбирамъ онова чисто, възвишено, благородно, Божествено начало въ човѣка, което осмисля всичко. За тази целъ казвамъ: Не внасяйте въ чувствата си никаква киселина! Киселинитѣ трѣбва да служатъ само за стимулъ, но не и за храна на чувствата. Чувствата въ човѣка трѣбва да произтичатъ отъ самия животъ. Това значи: чувствата се пораждатъ само къмъ живитѣ сжщества; тия чувства трѣбва да бждатъ фини, възвишени и благородни. Дето има такива чувства, тамъ има условия за любовь. Значи, любовь може да сжществува само между две разумни сжщества, на които съзнанията представятъ дветѣ точки на правата линия. Отъ правитѣ линии на тѣхнитѣ съзнания ще се образуватъ две успоредни прави. При тази паралелностъ на правитѣ, не може да става никакво стълкновение. Ако искате да дадете право на нѣкой човѣкъ, оставете го да върви паралелно съ васъ, не спущайте къмъ него никакви тангенти, никакви криви линии. Това значи да оставите човѣка свободенъ. Свободата е нѣщо относително. Който не разбира Божиитѣ закони, както и закоитѣ на своята душа, нито той може да бжде свободенъ, нито на другитѣ може да даде свобода. За да бжде свободенъ, той трѣбва да има ясна представа за Първата Причина, а следъ това и за себе си. Това не подразбира, че човѣкъ трѣбва да обхване нѣщата съ своя умъ. Човѣкъ може да

обхване съ ума си само тия нѣща, които разбира. Хората не разбиратъ Бога, защото искатъ да Го обхванатъ съ ума си. Тѣ не Го разбиратъ, защото му даватъ форма, подобна на тѣхната. На Бога не може да се даде никаква форма. Когато мислите за Бога, за Първата Причина, представете си Го като необятна интелигентностъ, като безгранична любовъ и мъдростъ, която едновременно обхваща всичко въ свѣта, разбира нуждитъ на всички живи същества и имъ помага.

Казвате: Докажи това нѣщо! — Мога да ви го докажа, но искамъ да зная, по кой начинъ желаете да ви го докажа: по закона на посаденото житно зърно въ земята, или по закона на меленето на житното зърно на воденицата? Понеже развитието на сегашното човѣчество върви по втория законъ, т. е. меленето на житното зърно, за това доказване се изискватъ хиляди години. Ако имате търпение да чакате хиляди години, готовъ съмъ да ви донеса факти не само отъ 99 кладенци, но отъ хиляди кладенци още. И тогава, вие ще употребите още толкова години, докато прочетете всички тия факти и се убедите въ моитѣ доказателства. Като се ровите между тѣзи научни данни, нѣкои отъ тѣхъ ще ви отправятъ за сведения къмъ еди-коя си слънчева система, и вие трѣбва да блъскате главата си отъ една система въ друга, докато най-после кажете: Нищо не разбрахъ по този въпросъ. Следъ това ще ви изпратятъ въ друго нѣкое учено общество, което живѣе на звездитѣ, да видите, какъ тамъ разрешаватъ този въпросъ.

Като ме слушате да говоря по този начинъ, ще се запитате, отде дойдоха тѣзи учени общества? Какъ се пренесоха отъ пространството на земята? Съ това искамъ да кажа, че ако е въпросъ за съмнения и противоречия, азъ мога много такива да ви създамъ, но интересно е, че следъ като твърдите, че Богъ ви е създалъ, отде дойдоха толкова много съмнения и противоречия въ вашия животъ? Споредъ мене, никакви причини нѣмаше, за да дойде въ васъ съмнението и противоречието. Какъ е възможно да се роди отъ васъ това незаконнородено дете, съмнението? Какъ е възможно, при вашата чистота и светостъ, да се роди отъ васъ съмнението и подозрението? Всѣки трѣбва да си зададе този въпросъ и да се помжчи да си отговори. Частъ отъ енергията на желанията, които не могатъ да се изпълнятъ, произвеждатъ въ ума на човѣка нѣкаква отрицателна ми-

сълъ. Тази отрицателна мисъл впоследствие произвежда съмнение въ човѣка. Напримѣръ, срещате своя приятелъ, разговаряте се, и той обещава, че еди-кой си день, на опредѣлено мѣсто и въ опредѣленъ часъ, ще се срещнете пакъ, да се уговорите за нѣкаква важна работа. Дохожда опредѣлениятъ день. Вие отивате на опредѣленото мѣсто, но приятелътъ ви не е тамъ. Чакате часъ, два, три, той все още не дохожда. Започвате да се съмнявате, да търсите причината за неговото закъсняване. Коя може да бѣде причината за това? Или, че той се е размислилъ да дойде, или му се е случило нѣщо важно, което е попречило да изпълни обещанието си. Вие считате, че приятелътъ ви трѣбва да устоява на думата си, да бѣде като божество. Действително, чистиятъ и светиятъ човѣкъ трѣбва да устоява на думата си. Такъвъ човѣкъ съ нищо не може да се оправдае: че тренътъ закъснѣлъ, че параходътъ прекаралъ нѣкакво малко крушение, или че самъ той заболѣлъ — нищо не го оправдава. Не може да се яви причина, която да му противодействува. Ако срещне физически препятствия, най-после той отъ тѣлото си навънъ трѣбва да излѣзе и пакъ да се яви на време въ опредѣления день. Когато нѣкой ангелъ обещае на човѣка нѣщо, той ще се яви на време: дали вънъ ще има буря или земетресение, дали ще бѣде окованъ въ вериги и въ букаи, той трѣбва всичко да преодолѣе и да се яви на време. Не направи ли така ангелътъ Господенъ съ Петра? Той влѣзе точно на опредѣления часъ при Петра, свали оковитѣ отъ краката му и каза: „Стани и излѣзъ вънъ!“

Днесъ всички хора се намиратъ въ положението на Апостолъ Петра: хвърлени въ тъмница, краката имъ въ букаи и чакатъ да дойде нѣкой да ги освободи. Ангелътъ се моли сега за васъ и слиза отъ небето да ви освободи. Той влиза въ затвора, сваля букаитѣ отъ краката ви и казва; „Излѣзте вънъ!“ — Излѣзте вънъ, не мислете за своитѣ стари затвори, идете при своитѣ братя и сестри и, заедно съ тѣхъ, благодарете на Бога, че ви е избавилъ.

За да постигнете това, за да дойде ангелъ Господенъ отъ небето да ви избави, вие трѣбва да имате разбиранията на онзи забележителенъ американски генералъ, който, като вървѣлъ единъ день изъ улицитѣ, миналъ покрай една казарма, въ двора на която видѣлъ малка дружина войници, около 10—15, които се мжчели да вдигнатъ една голѣма гредя. Той се приближилъ при тѣхъ и взелъ да наблюдава, какво

ще стане. Войниците се мъчели да вдигнат гредата, но не могли. Генералът погледнал към взводния имъ и попиталъ: Защо не помогнете на войниците заедно да вдигнете гредата? — Азъ съмъ взводенъ, а тѣ — обикновени войници. Моята работа е да заповѣдвамъ, а тѣ трѣбва да изпълняватъ. Тогава генералътъ се навелъ, турилъ рамото си подъ гредата и помогналъ на войниците да я вдигнатъ. Следъ това той се обърналъ къмъ взводния, подалъ картичката си и казалъ: Господине, ти си началникъ на тази малка дружина; азъ пъкъ съмъ генералъ Вашингтонъ.

По сѣщия начинъ и Богъ изпрати Сина си срѣдъ човѣчеството да ги научи на закона на служенето. Затова Христосъ казва: „Не дойдохъ да ми послужатъ, но да послужи.“ Синъ Божий дойде да помага на хората, а тѣ, обикновени простосмъртни, обикновени взводни началници на малки дружини, капрали, искатъ да заповѣдватъ на свѣта. Питамъ: отъ какво страда свѣтътъ? Отъ капрали. Свѣтътъ е пъленъ съ капрали, съ взводни. Дето да се обърнете, все капрали ще срещнете: и въ науката, и въ изкуствата — навсѣкжде въ живота. Щомъ дойде въпросъ да се помага нѣкому, ние трѣбва да бждемъ готови да подложимъ рамото си подъ гредата, т. е. подъ мъчнотията, и да я повдигнемъ. Мъчнотиитѣ и благата сѣ общи за цѣлото човѣчество.

Ще приведа още единъ примѣръ за правилни разбирания. Единъ день американскиятъ председателъ на републиката, Вашингтонъ, вървѣлъ изъ града и спрѣлъ малко на пазаря. Въ това време той видѣлъ, че единъ богатъ човѣкъ се озѣрталъ, като че търсилъ нѣщо. Той го запиталъ: Господине, какво търсите? — Търся нѣкой човѣкъ да ми занесе пуйката до дома. — Азъ мога да ви услужа. — Добре, вземете пуйката. Тръгватъ двамата: богаташътъ напредъ, председателътъ на републиката следъ него. Стигнали най-после до дома на богаташа. Последниятъ се спрѣлъ, бръкналъ въ джоба си, извадилъ отъ кесията си четвъртъ долларъ и го подалъ на носача. Носачътъ погледналъ къмъ паритѣ, погледналъ къмъ богаташа и мълчалъ. — Защо не вземешъ паритѣ? Не си ли доволенъ отъ това, което ти давамъ? Ето, вземи още четвъртъ долларъ! Той пакъ мълчалъ. — Защо мълчишъ? Навѣрно си недоволенъ нѣщо. Че пуйката не струва, колкото възнаграждението, което ти дадохъ. Тогава Вашингтонъ извадилъ отъ джоба картичката си, подалъ я на богаташа, като му казалъ: Приятно ми е, че можахъ да Ви направя една малка услуга — „Председа-

тель на републиката — Вашингтонъ.“ И съвременнитѣ хора, като този богаташъ, сж научени да извадятъ отъ кесията си четвъртъ долларъ, да го дадатъ на носача, който носи пуйката имъ, и съ това разрешаватъ въпроса. Да, ами ако този носачъ е председателятъ на републиката? Какво ще правятъ тогава? Съзнание и разбиране се иска отъ хората.

„Изново.“ Въ какво се заключава новото? Кое е новото въ българския народъ? Кое е новото въ духовенството? Съ какво ще се похвалятъ тѣ? Може би ще се похвалятъ съ това, че обявили гонение противъ религиознитѣ секти въ България. И това не е лошо, но казвамъ: ако духовенството е на правъ пжтъ, българскиятъ народъ трѣбваше да бжде въ добро положение. Освенъ това, държавитѣ отъ цѣлия свѣтъ трѣбваше да взематъ примѣръ отъ България. Така ли е въ сжщностъ? Какво виждаме ние въ България? Тя е потънала въ дългове, навсѣкжде се вършатъ насилия; тукъ-тамъ чувате, че се извършили убийства. Така е въ България, така е и въ цѣлия свѣтъ. Но казвамъ: Този не е правиятъ пжтъ. Така не може да се живѣе. Това не е новото въ свѣта. Новото седи въ Божественото. То изисква между хората да се създадатъ искрени отношения, които да почиватъ на истината, а не на лъжата. Престѣпление е да живѣешъ съ човѣка, а да подържашъ въ ума си мисълта да го ухапешъ нѣкжде, да го изнасилишъ или да смутишъ духа му. Благородството на човѣка се заключава въ това, да покаже на брата си пжтя къмъ свободата, къмъ знанието и радостта. Намѣри ли веднѣжъ този пжтъ, той ще бжде силенъ, здравъ и богатъ. Всѣки човѣкъ, въ когото Божественото се е събудило, може да покаже на хората пжтя къмъ забогатяване, но тѣ разбиратъ друго богатство. Божествениятъ човѣкъ, обаче, не се спира предъ външното богатство. Той знае, че това богатство е причина за всички нещастия въ свѣта. Сегашното богатство е богатство на неправда, на насилие; властта, която цари по цѣлия свѣтъ, е власт на насилие; управляващитѣ въ свѣта си служатъ повече съ неправда и насилие. — Ама ти не вѣрвашъ ли въ държавата? — Азъ не вѣрвамъ въ държава, която се крепи на насилие и неправда. — Въ каква държава вѣрвашъ? — Азъ вѣрвамъ въ държава, въ която сжществува правда; азъ вѣрвамъ въ държава, въ която сжществува любовъ. Когато такива държави се основатъ въ свѣта, тѣ нѣма да затварятъ престѣпниците по цѣли 20 години въ затворъ и да ги държатъ тамъ съ вериги на ржцетѣ и на краката, но ще

потърсятъ причинитѣ за тѣхнитѣ престѣпления. Щомъ намѣрятъ причинитѣ, ще потърсятъ начинъ да премахнатъ тия причини, за да не поставятъ тия хора при условия да повтарятъ грѣшкитѣ или престѣпленията си.

Казвате. Защо Богъ е създалъ свѣта така, че едни хора сѣ богати, а други—сиромаси?—Вие не знаете причинитѣ, които сѣ заставили Бога да постави едни хора при богати, а други — при бедни условия. Ако Той би поставилъ богатия при условията на бедния, богатиятъ би извършилъ голѣми престѣпления. За да не прави грѣшки, престѣпления, Богъ му даде властъ, сила, богатство. Това не значи, че богатитѣ хора сѣ лоши, но понеже не разбиратъ законитѣ на живота, тѣ не могатъ да използватъ беднитѣ условия и вмѣсто да се повдигнатъ, ще се провалятъ. На сиромаситѣ Богъ казва: Понеже имате силна воля и свѣтълъ умъ, вие ще можете да използвате условията, при които съмъ ви поставилъ, за вашето растене и развиване. Единъ день, когато преодолеете тѣзи условия, и вие ще станете богати. Тѣй щото, намѣрението, желанието на Бога е да направи всички хора щастливи и богати. Затова, именно, Той е поставилъ всѣки човѣкъ при специфични условия, благоприятни за неговото развиване. — Ама защо днесъ съмъ останалъ неученъ, простъ човѣкъ? — Има причини за това, които единъ день ти ще разберешъ. Иначе, желанието на Първата Причина е да бѣдешъ и ученъ, и богатъ, и праведенъ. Всичко това ти ще постигнешъ на своето време и мѣсто. Въ свѣта, въ който сега живѣете, сѣществува пъленъ редъ и порядъкъ, който вие, поради непознаване на Божествения планъ, не разбирате. За неразумни въ хора положъ свѣтъ отъ този, въ който живѣятъ, не сѣществува. За разумнитѣ, обаче, по-добъръ свѣтъ отъ сегашния нѣма. Съвременнитѣ хора живѣятъ въ свѣтъ, подобенъ на забавачница, въ която всички части на предметитѣ сѣ рзхвърляни, и децата се поставятъ на работа, да турятъ всѣка частъ на нейното мѣсто. Децата въ тази забавачница се учатъ да творятъ. Тамъ частитѣ не сѣ безразборно нахвърляни, но всѣка частъ има свой номеръ, и по реда на номерата децата ги поставятъ на съответни за тѣхъ мѣста.

Следователно, за да изправи живота си, човѣкъ трѣбва да постави всѣко противоречие на неговото мѣсто. Какво правятъ съвременнитѣ хора, като се натъкватъ на нѣкои противоречия? Като не могатъ да ги поставятъ на съответнитѣ

имъ мѣста, тѣ казватъ: Богъ не ни обича, хората не ни обичатъ, никой не мисли за насъ и т. н. — Каква е тази философия? Кжде може да заведе човѣка тази философия? Нѣма защо да очаквате на хората да ви обичатъ, да се молятъ за васъ. Всѣки самъ трѣбва да се моли за себе си, всѣки самъ трѣбва да работи. Когато положението ви е много затруднено, можете да се помолите заедно съ приятеля си, но всѣкога трѣбва да разчитате първо на себе си. Като се помолите двамата, молитвата ви ще бжде приета. Казано е въ Писанието: „Дето сж двама или трима, събрани въ мое име, тамъ съмъ и азъ.“ Синътъ трѣбва да отиде при баща си, да отвори сърцето и душата си предъ него и да се помоли да му даде това, отъ което се нуждае. Той не трѣбва да изисква баща му да отиде при него. Ако синътъ, или детето не може да отвори душата си предъ своя великъ Баща, да Му каже, че е изпадналъ въ тъмнина, въ съмнения, въ подозрения, предъ кого ще отиде? Нека иска свѣтлина отъ своя Баща, да оправи работитѣ си, и ще получи. Когато дете. ъ краде отъ сладкото, което майката е скрила отъ него, а после отрича, че е пипало сладкото, не знае ли, че лъже? То познава своята погрѣшка, познава и лъжата, но не се признава, защото се страхува отъ тоягата. Ако детето знаеше, че, като каже истината, нѣма да бжде наказано, щѣше да признае погрѣшката си. Страхътъ отъ наказание, който хората изпитватъ, става причина тѣ да лъжатъ, да крадатъ, да вършатъ редъ още престѣпления. Въ това се крие лошата страна на възпитанието.

Много отъ съвременнитѣ възпитатели казватъ, че тоягата е благословено нѣщо, понеже е излѣзла отъ рая. Вѣрно е това, но докато тоягата бѣше въ рая, имаше паници, пълни съ медъ и масло. Щомъ тоягата излѣзе отъ рая, нищо не остана въ паницитѣ, но по гърбоветѣ на хората останаха следи отъ нея. Като казватъ сега, че тоягата е излѣзла отъ рая, едновременно съ това, тѣ трѣбва да си спомнятъ, че и човѣкъ излѣзе отъ рая. Докато бѣше въ рая, и тоягата бѣше чиста и света като човѣка. Щомъ той излѣзе отъ рая, и тя се опетни. Тѣй щото, ако човѣкъ е грѣшенъ, тоягата е десетъ пѣти по-грѣшна отъ него. Тогава, защо ще ви биятъ съ една грѣшна тояга? Какъвъ смисълъ има въ това? Ако е да ви биятъ, по-добре да взематъ една райска тояга, която още не е опетнена, и съ нея да ви биятъ. Така поне праведни ще станете. А тѣй, да ви биятъ съ грѣшна

тояга, това не се позволява. Който бие, съ любовъ трѣбва да бие. Престѣпление е да биете безъ любовъ. Що е престѣплението? Всѣко наказание, нанесено безъ любовъ, е престѣпление. Всѣко наказание, нанесено безъ мъдростъ, е престѣпление. Всѣко наказание, нанесено безъ истина, е престѣпление. Всѣко наказание, нанесено безъ правда, е престѣпление. Всѣко наказание, нанесено безъ добродетельта, е престѣпление. На това основание, питамъ: Какъ можешъ да сѣдишъ брата си? Всѣки човѣкъ, когото сѣдишъ, е твой братъ, роденъ отъ една и сѣща майка. Ще кажете: Ако хората не се сѣдятъ, може ли свѣтътъ да се поправи? — Може. — По какъвъ начинъ? — Чрезъ любовта, мъдростта, истината, правдата и добродетельта. Тогава казвамъ: право е това, което има две точки. Ако държите въ ума си първата точка, т. е. Първичното съзнание, че Богъ царува навсѣкжде и изпълва цѣлата вселена, вие сте намѣрили смисъла на живота. Всѣкога дръжете въ ума, въ сърцето и въ душата си това Висше съзнание, за да разберете, колко е великъ Богъ, когато, отъ своето високо положение, слиза до най-малкото сѣщество и го облива съ своята любовъ. Когато обичате нѣкого, вие взимате неговата форма. Така и Богъ прави. Като слиза при насъ, Той взима човѣшка форма. Като отиваме при Него, ние взимаме Неговата форма. Значи, сега Богъ става като човѣка, а нѣкога, когато отидемъ при Бога, ние ще станемъ като Него. Това не значи, че ще станемъ, въ букваленъ смисълъ, като Бога, но ще имаме Божиитѣ мисли, чувства и постѣпки.

Мнозина се смуцаватъ отъ това, че иматъ много неразрешени въпроси въ живота си. Това не трѣбва да ги смуцава. Не очаквайте свѣта да се оправи, но знайте, че той е оправенъ. Защо? Защото Богъ царува въ свѣта. Ако виждате нѣкаква анормалностъ въ свѣта, тя се дължи главно на особенитѣ схващания на хората за свѣта. Нѣкой казва, че вѣнъ е студено, а другъ, че вѣнъ е топло. Студтъ и горещината не сѣ абсолютни нѣща. Когато на едного е студено, на другиго е топло; и обратно: когато на едного е топло, на другиго е студено. Има микроби, които и при 500° горещина не умиратъ, когато човѣкъ, съ всичката си топлина, не издържа и до 50° температура.

„Изново.“ Това не значи, че трѣбва да отхвърлите старото, но трѣбва да турите ново начало, да започнете да чъртаете бждещето на вашия животъ. Днесъ всѣки иска да

го обичатъ. Коя трѣбва да бѣде основната чѣрта на вашия характеръ, заради която хората могатъ да ви обичатъ? Преди всичко, човѣкъ трѣбва да бѣде готовъ на услуги. Това говори за щедростъ на характера. По този начинъ близкитѣ около васъ ще разбератъ, че има добри и разумни хора въ свѣта. Не е достатъчно само да желаете да бѣдете добри, но трѣбва да докажете, че сте такива. Ако искате хората да ви признаятъ за добъръ цигуларъ, трѣбва да свирите добре на цигулка. Ако искате да ви признаятъ за добъръ пианистъ, трѣбва да свирите добре на пиано. Ако искате да минавате за художникъ, трѣбва да рисувате добре. Ако искате да минавате за виденъ ученъ, трѣбва да имате знания. При това, вашето знание трѣбва да се приложи въ живота ви, да бѣде въ полза, както на васъ, така и на ближнитѣ ви. Лѣкарьтъ е необходимъ на хората дотолкова, доколкото може да ги лѣкува. Моралистътъ е необходимъ на хората дотолкова, доколкото може да имъ помага, да ги повдига въ живота. Духовниятъ човѣкъ е необходимъ на хората дотолкова, доколкото да имъ даде направление въ живота, да ги подтикне къмъ Великото Начало. Днесъ, между всички народи и общества, се явяватъ нови хора, съ нови и свѣтли идеи, които подтикватъ човѣчеството напредъ. Тѣзи хора се срѣщатъ навсѣкжде по свѣта: въ Америка, въ Англия, въ Германия, въ Франция, въ Китай, въ Япония, въ Русия, въ България и т. н. Тѣ носятъ новъ моралъ, нови разбирания, които служатъ като звено, като условие за привличане къмъ земята на енергиитѣ, които идатъ отъ духовния свѣтъ. И ако хората днесъ сж недоволни отъ себе си, причината за това се дължи на факта, че много отъ небеснитѣ извори сж затворени за тѣхъ, и тѣ не могатъ да ги използватъ. Много отъ енергиитѣ, необходими за пресъздаването на тѣхнитѣ мисли и чувства, не достигатъ до сърцата и умоветѣ имъ. Защо? Тѣ сами сж прекжснали тия съобщения, и сега трѣбва усилено да работятъ, да ги възстановятъ. Нѣкой е недоволенъ. Защо? Липсва му нѣщо. Голѣма липса има сега въ свѣта! За да се набави тази липса, изискватъ се нови хора, нови общества, които да привличатъ духовнитѣ блага къмъ земята. Съвременнитѣ хора мязатъ на моряцитѣ изъ моретата, които понѣкога вода газятъ, жадни ходятъ. Солена е морската вода, не е добра за пиене. Трѣбва да се намѣри начинъ да се пречисти тази вода, да се извади солта отъ

нея. Сегашниятъ свѣтъ е осолень повече, отколкото трѣбва.

Едно българско семейство, което се състояло отъ свекъръ и свекърва, отъ синъ, снаха и зълва, варили единъ день бобъ. Свекървата вдигнала капака на тенджерата, и като видѣла, че бобътъ е готовъ, турила малко солъ и го вкусила — намѣрила, че е добъръ. Подиръ малко дошла снахата: Погледнала боба, видѣла, че е време да се тури солъ. Взела лъжицата, турила солъ и го вкусила. Добъръ е! — казала снахата. Дошла зълвата. И тя си спомнила, че този день се вари бобъ: Чакай да туря малко солъ, да се каже, че и азъ нѣщо съмъ направила. Турила солъта и си отишла. Сѣдатъ на обѣдъ да се хранятъ. Хапналъ свекърътъ, хапналъ синътъ — невъзможно е да ядатъ боба. — Кой тури солъ въ боба? Свекървата се обадила: Азъ турихъ. Снахата казала: И азъ турихъ. Зълвата: Че и азъ турихъ. — Затова бобътъ е толкова соленъ! Има ли нѣщо лошо въ това? Лошото не е въ боба, но въ пресоляването: турено му е солъ повече, отколкото трѣбва. И въ живота на съвременнитѣ хора е турено солъ повече, отколкото трѣбва, и то не онази солъ, която дава животъ, но солъ, която прибавятъ къмъ хранитѣ, за да не се развалятъ. Не туряйте солъ повече, отколкото трѣбва. Пресолениѣ нѣща сж развалени. Месото, веднѣжъ заклано, и то е вече развалено. Като го посоляватъ, хората успѣватъ донѣкжде само да спратъ процеса на разлагането въ него, но щомъ месото не е живо, този процесъ е започналъ вече. Колкото и да се соли, процесътъ не може да се преустанови.

„Изново.“ Подъ думата „изново,“ Христосъ разбира вѣченъ процесъ — процесъ на вѣчно обновяне. Като става сутринъ, докато изгрѣе слънцето, човѣкъ трѣбва да се измѣни, да бжде новъ човѣкъ. Това е законъ на вѣчно подмладяване, на вѣчно обновяване. Изхвърляте старитѣ идеи отъ ума си! Новото учение не позволява да носите една и сѣща дреха два дня наредъ. Казвате: Възможно ли е това? — Възможно е. Въ 365 дня ще промѣните 365 костюма. Новото учение не позволява костюмитѣ ви да иматъ еднообразни цвѣтове. Всѣки костюмъ ще има различенъ цвѣтъ. — Практично ли е това? — При сегашнитѣ условия не е практично, но при новитѣ условия, когато ще има много шивачи, това ще бжде въ реда на нѣщата. И днесъ има много шивачи. Въ бждеще тази професия ще представлява нѣщо завидно. Ако днесъ това външно разнообразие въ

цвѣтоветѣ е невъзможно, вътрешно поне е възможно. Какво струва на човѣка, всѣка сутринь, като става да си прави по единъ костюмъ отъ ленъ, или отъ коприна, и то различни по цвѣтове? Какво струва на човѣка, всѣка сутринь, като става, да си каже, че е богатъ, че разполага съ десетъ милиона лева въ банката? Щомъ повтаря това всѣка сутринь, кредитъ ще му се даде. Каквото мислите и желаете, това ще стане. Казвате, че ще бждете богати — богати ставате. Страхувате се да не осиромашеете — осиромашавате. Турете въ ума си мисълта, че ще станете богати — и ще ставате богатъ. Човѣкъ е, наистина, богатъ, но засега източниците на богатствата, източниците на живота за него сж затворени.

Сега, нѣма да доказвамъ това нѣщо, но ще приведа следния примѣръ. Единъ младъ, интелигентенъ, но много беденъ човѣкъ, ималъ силно желание да стане богатъ, да осмисли живота си. Той искалъ да стане богатъ, но по честенъ начинъ, обаче, ималъ голѣми противоречия въ живота си. Единъ день, като вървѣлъ изъ града, срещналъ единъ господинъ, на видъ добре, богато облѣченъ, но на лицето му било очѣртано голѣмо отчаяние и безнадежност. Този господинъ билъ много богатъ, но не живѣлъ добре съ жена си. Всѣки день тѣ имали голѣми недоразумения помежду си, които го докарвали до безумие, до пълно отчаяние и готовност да свърши съ живота си. Този день, именно, той тръгналъ изъ улицитѣ, съ намѣрение да се отбие въ нѣкое безлюдно мѣсто и тамъ да тури край на всички мъчнотии. Младиятъ момъкъ, обаче, погледналъ богатия господинъ съ такова съчувствие, съ такава топлина и нежност, каквито той никога въ живота си не срещалъ. Затова, богатиятъ спрѣлъ младия момъкъ и започналъ да го разпитва, отде е, какъвъ е, какво работи, и останалъ очуденъ отъ неговата интелигентност. Богатиятъ господинъ се разположилъ къмъ младия момъкъ, поканилъ го дома си и решилъ въ себе си да го осинови, понеже тѣ били бездетни.

Кой подтикна момъка да спре погледа си върху този богатъ човѣкъ? Това е новото въ живота. Източниците на богатството, които били опредѣлени за младия момъкъ, се криели въ сърцето на тия богати хора. Ключътъ на това сърце пъкъ билъ въ погледа на момъка. По този начинъ, всѣки човѣкъ трѣбва да проявява Божественото,

което се крие въ него. Всѣки день носи опредѣлени Божествени блага за всѣки човѣкъ, но той трѣбва да знае, какъ и де да ги намѣри. Когато слънцето изгрѣва, знайте, че то изгрѣва за всѣки едного отдѣлно. Това не значи, че човѣкъ трѣбва да се изолира, да се отдѣли отъ другитѣ, но трѣбва да съзнава, че единъ отъ слънчевитѣ лжчи е опредѣленъ за него. Всѣка сутринъ човѣкъ трѣбва да излиза да посреща изгрѣването на слънцето съ вѣра, съ интелигентност и съ разумност, че този моментъ, именно, той ще приеме опредѣлената за него енергия. Сегашнитѣ хора сж подложени на вътрешенъ тормозъ, вследствие на съмнения, на подозрения, на които често се натъкватъ. Тѣ казватъ: Възможно ли е слънцето да има предъ видъ всѣки човѣкъ отдѣлно? Възможно е. Преди хиляди години още Псалмопѣвецътъ е казалъ: „Господи, на ранина ще Те потърся.“ И Мойсей е казалъ, че Богъ е създалъ слънцето, луната и звездитѣ за времена и години. Интересно е днесъ да се изчисли, на колко хиляди години се равнява времето, откакъ Божественитѣ блага сж дошли на земята, и откакъ Божественитѣ лжчъ е огрѣлъ цѣлия свѣтъ. Откакъ Божественитѣ лжчъ е влѣзълъ въ душата на човѣка, той е дошълъ за времена и години, затова човѣкъ, щомъ пожелае, ще го има. Това подразбира идване на Царството Божие на земята. Тамъ всичко става като съ магическа пржчица. Царството Божие седи въ това, да бждатъ задоволени всички копнежи и желания на човѣшката душа. Това не може да стане при сегашнитѣ условия, но може да стане, когато човѣкъ се роди отъ вода и духъ, отъ новия животъ и отъ любовта. Това, което отдѣлнитѣ човѣкъ желае е желание на цѣлото, на всички хора по лицето на земята. Достатъчно е да пожелаешъ да бждешъ богатъ, или красивъ, въ този моментъ още нѣкой е станалъ богатъ или красивъ. Законътъ е такъвъ. Искашъ да бждешъ ученъ — нѣкой е станалъ ученъ. Радвайте се, че желанията ви се изпълняватъ. Щомъ единъ човѣкъ реализира желанията си, всички могатъ да ги реализиратъ. Значи, всички желания сж реални и постижими; въпросътъ е само до времето.

И тъй, новата философия на живота се заключава въ постигане на щастието, било индивидуално, било общо. Следователно, човѣкъ не трѣбва да търси щастието изключително за себе си, но като общъ законъ, който се отнася до цѣлото човѣчество. Сжщо така той не трѣбва да схваща

светостъта като лична привилегия, но като общъ законъ за всички. Всѣки човѣкъ може да бжде щастливъ, ученъ, чистъ, силенъ, истинолюбивъ, разуменъ и т. н. Новата мисль се заключава въ следното: каквото мисли човѣкъ, това става. Следователно, не допускайте отрицателното въ себе си! Борете се съ него, докато положителното въ васъ вземе надмощие. Когато падне въ нѣкоя дълбока рѣка, философътъ нѣма да разсждава върху философията си, но ще гледа да се спаси. Ако знае да плава, философията му е права. Не знае ли да плава, отъ него и отъ философията му нищо нѣма да остане. Ако той може правилно да се справи съ законитѣ на водата, като излѣзе оттамъ, наново ще продължи философията си. Казвате, че животътъ е море. — Ако животътъ е море, тогава, каква философия е нужна първо на човѣка? — Философията на плаването. Щомъ излѣзе на брѣга, той ще изучава науката на ходенето; плаването вече не го интересува.

Мнозина сж недоволни отъ живота, поради това, че нѣкои нѣща оставатъ за тѣхъ тъмни, необяснени. Споредъ мене, всички нѣща сж обяснени; въпросътъ е да намѣрите онѣзи хора, които знаятъ истината по тѣзи въпроси. Тѣзи хора можете да ги намѣрите навсѣкжде: и въ България, и въ Германия, и въ Англия, и въ Китай, и въ Япония, и въ Индия. Има само единъ начинъ, по който можете да ги намѣрите. Кой е този начинъ? Като похлопате на всички врати по лицето на земята и никжде не ви задоволятъ, най-после ще намѣрите последната врата, отдето ще излѣзе човѣкътъ, който носи Истината въ себе си. Характеръ се иска за това! Нѣкой още на първата врата може да попадне на човѣка на Истината. Другъ ще хлопа на стотина врати и едва тогава ще намѣри Истината. Трети пъкъ ще обиколи всички врати въ свѣта, докато най-после попадне на онази, която съ вѣкове е търсилъ.

Първото нѣщо: отъ васъ се изисква постоянство и вѣра, която не се огъва. Казвате: Все трѣбва да се поогъне човѣкъ. — Правата линия не търпи никакво огъване. Моралътъ, духовниятъ животъ търпятъ малки или голѣми измѣнения, но не търпятъ никакви огъвания. Неджзитѣ, които хората иматъ, сж тѣхни специфични чѣрти, тѣ не сж качества на живота. Какви сж хората, това не е важно. Дали сж добри или лоши, това сж тѣхни качества. Животътъ, обаче, не е като тѣхъ. Животътъ е красивъ. По естество, по

първиченъ произходъ, като души, всички хора сж красиви, но поставени при груби условия въ живота, лишени отъ любовъ, тѣ изглеждатъ лоши. Нѣкоя мома се влюбила въ единъ момъкъ и го намира красивъ. Всички се чудятъ, какво е намѣрила момата въ него, че го обича. Понеже го обича, тя е видѣла въ него Божественото. Следователно, вие не можете да познаете Бога, докато не Го любите. — Какъ ще Го любимъ, щомъ не Го виждаме? — Въ това седи изкуството: да любите Бога, безъ да Го виждате. Новото общество люби Бога, безъ да Го вижда. Въ стария животъ хората искаха първо да видятъ Бога, а после да Го любятъ. Новиятъ животъ изисква отъ хората да любятъ Бога, безъ да Го видятъ. Нѣкой казва на приятеля си: Вѣрвай въ мене! Азъ съмъ честенъ човѣкъ, ще ти дамъ десетъ хиляди лева. — Я дадешъ, я не. Другъ, обаче, безъ да му е приятелъ, вѣрва, че ще му даде десетъ хиляди лева. Кой отъ двамата седи по-високо? Вториятъ. Той вѣрва, безъ да е видѣлъ нѣщо. На такъвъ човѣкъ може да се разчита. Тѣй щото, и вие трѣбва да вѣрвате на Бога абсолютно, преди още да сж дошли до васъ Божиитѣ блага. Дълбоко въ себе си, всѣки трѣбва да си каже: Азъ вѣрвамъ въ всичко, което Богъ е казалъ!

„Изново.“ Сега и азъ ви желая да започнете изново съ новата философия: всѣки день да се обновявате, всѣки день да се обличате съ нови костюми.

„Изново.“ — Това не е въ противоречие съ вашитѣ разбирания. Всѣки день трѣбва да имате по едно ново разбиране за живота. Тогава, радостта, веселието, мирътъ, любовта ще се вселятъ въ душата ви въ своята пълнота. Само при това положение, човѣкъ може да бжде доволенъ. Една наука сжествува въ свѣта. Тази наука седи въ това: да виждате хубавото въ всѣка душа! Като срещнете единъ човѣкъ, потърсете хубавото въ него и кажете: Този човѣкъ има еди-каква си хубава чѣрта. Като не знаятъ тази наука, съвременнитѣ пророци започватъ да търсятъ недостатъцитѣ на хората и, вмѣсто да имъ помогнатъ, тѣ ги осакатяватъ. Дойде нѣкой при мене, иска да му гада. Погледна го въ лицето и му казвамъ: следъ десетъ години ще направишъ една голѣма погрѣшка, за която ще лежишъ въ затворъ. Въ затвора ти ще се доберешъ до великата Истина, която ще те направи вътрешно свободенъ. Като излѣзешъ отъ затвора, ти ще станешъ великъ човѣкъ и ще принесешъ нѣщо въ услуга на човѣчеството. Запомни добре

това, което ти казвамъ. Единъ день ще провѣришъ истинността на думитѣ ми.

Сега и на васъ казвамъ: вие ще направите нѣкакво престѣпление, за което ще ви турятъ въ затворъ. Тамъ ще се домогнете до великата Истина, която ще ви направи свободни. Следъ това ще станете великъ човѣкъ, полезенъ на себе си, на ближнитѣ си и на човѣчеството.

„Изново!“

25. Беседа отъ Учителя, държана на 4 мартъ, 1928 г.
София. — Изгрѣвъ.

Баща си и майка си.

„Почитай баща си и майка си, и люби ближния си, както себе си. *)

„Почитай баща си и майка си! — Това е стара истина — толкова стара, колкото и самият човѣкъ. „Люби ближния си, както себе си!“ Тѣзи две идеи сж се родили съ самия човѣкъ заедно, още когато той е дошълъ на земята. Този законъ не се отнася само до човѣка, но и до растенията. И растенията почитатъ баща си и майка си, и тѣ иматъ близни. Сжщо така и рибитѣ, и птицитѣ, и животнитѣ, и минералитѣ, както и кристалитѣ даже, и тѣ почитатъ баща си и майка си; и тѣ обичатъ своитѣ близни. Ще кажете, че много е казано това. Българската пословица казва: „Отъ много глава не боли.“ Значи, щомъ главата ти не може да побере това, което се съдържа въ нѣкоя книга, остави го за после. Обаче, старитѣ истини трѣбва да се изясняватъ, да се намѣрятъ съотношенията между тѣхъ. Между истинитѣ има известно съотношение, както и между числата. Всички числа въ математиката сж важни, само когато иматъ известни съотношения помежду си; всички геометрически форми сж важни, когато иматъ известни съотношения помежду си; всички линии сж важни, когато иматъ такова съотношение помежду си, че образуватъ различни фигури. На това основание, можемъ да кажемъ, че математиката представя духовенъ законъ, защото въ нея има съотношение на разумни идеи. Идеитѣ живѣятъ като хората. Това, което наричаме разумни идеи, това сж отношения между същества, които иматъ отражения върху насъ.

Споредъ твърденията на съвременната философия, съществуватъ два начина на разбиране: единиятъ е математически, а другиятъ — духовенъ. Това поражда въ науката споръ. Този споръ е приятенъ, защото дава възможност на хората да мислятъ. Значи, свѣтътъ може да се изучава отъ две гледища: обективно или външно и субективно или вътрешно. Външниятъ начинъ е видимъ, а вътрешниятъ — невидимъ, т. е. по-далеченъ. Когато казваме, че виждаме човѣка, ние виждаме само обективния, външния човѣкъ и

по него сждимъ за субективния, за вътрешния. Виждаме, че нѣкой човѣкъ свива веждитѣ си, или затваря очитѣ си, или маха съ ржката си, или се криви на една или на друга страна, и отъ тѣзи движения искаме да знаемъ, каква мисль ги предизвиква. Защото, има разумни, има и неразумни движения. Неразумно движение, наприкладъ, е изкъртването на една канара и търкалянето ѝ надолу по наклонъ. Нѣкой философъ може да каже, че въ търкалянето на тази канара действуватъ нѣкакви разумни причини. Споредъ мене, въ търкалянето на канарата нѣма никакви разумни причини, защото, като срещне човѣкъ на пътя си, тя ще го смачка, ще го направи на каша, и следъ това ще спре. Канарата казва: Дотукъ мога да се движа; оттукъ нататкъ ще спра. Азъ се движа само, докато има наклонъ; щомъ дойда на равнище, излизамъ отъ своето поле на дейтелностъ, т. е. оставамъ на почивка.

„Почитай баща си и майка си!“ Какво се разбира подъ думата „почитай“? Колко пѣти е казано „почитай баща си и майка си и люби ближния си, като себе си,“ но какво се е постигнало? Ще кажете, че тази идея е понятна. Ако действително тази идея бѣше понятна, положението на съвременното човѣчество, както и на всички риби, птици, млѣкопитаещи, щѣше да бѣде много по-добро, отколкото е сега. Въпросътъ за почитъ къмъ майката и бащата никой не можа да разреши. Растенията не можаха да го разрешатъ, и затова го предадоха на рибитѣ; рибитѣ не можаха да го разрешатъ, предадоха го на птицитѣ; птицитѣ не можаха да го разрешатъ, предадоха го на млѣкопитаещитѣ; млѣкопитаещитѣ не можаха да го разрешатъ, предадоха го на хората; хората не можаха да го разрешатъ, предадоха го на ангелитѣ; и ангелитѣ не можаха да го разрешатъ. Какво ще стане най-после? Този въпросъ ще се предаде на Бога, Той да го разреши.

„Почитай баща си и майка си!“ Да почиташъ, това е актъ, приливъ въ природата, приливъ отъ човѣка къмъ Първичната Причина. Да почиташъ нѣкого, значи, да му дадешъ просторъ, да го поставишъ на почетно мѣсто. Да почиташъ нѣкого, това не значи, че трѣбва да го приемешъ въ себе си вътре, но да го оставишъ вънъ отъ себе си и да съзнавашъ, че си приелъ отъ него много добрини. Заради тѣзи добрини ще го почиташъ, ще го наречешъ свой баща и своя майка. И наистина, всѣки, който ви е на-

правилъ добро, той може да се нарече вашъ баща или ваша майка.

„Почитай баща си и майка си, и люби ближния си!“ Да любишъ ближния си, това е вътрешенъ процесъ, това е Божествена идея, която прониква въ самия човѣкъ. Обичьта къмъ майката и бащата се проявява навънъ, а тази къмъ ближния — навътре. Когато почитаме и обичаме ближния си, ние го приемаме въ дома си, угощаваме го, даваме му стая да нощува. Когато изказватъ почитьта къмъ ближния си, хората ще му направятъ паметникъ и ще се събератъ около него да му изкажатъ почитьта си. И законътъ казва: „почитай!“ Младежътъ, който отиде при Христа, да пита, какво трѣбва да направи, за да наследи животъ вѣченъ, не можа да разбере думитъ на Христа, защо трѣбва да продаде имането си и да го раздаде на беднитъ. Той не разбира, защо трѣбваше да стане търговецъ. Той не разбираше, че като отиде между хората да продава имането си, ще научи, какви сж хората. Той не познаваше още хората и каза на Христа: Азъ не искамъ да ставамъ търговецъ, да се занимавамъ съ търговия. Казвамъ: човѣкъ трѣбва да разбира всичко въ свѣта. Той трѣбва да разбира отъ всѣко занятие, отъ всѣко изкуство. Колкото повече занятия и изкуства човѣкъ знае, толкова по-добъръ и по-ученъ става. Еднообразието убива човѣка. Христосъ каза на младия човѣкъ: „Иди, продай всичкото си имане, раздай го на сиромаситъ и ела та ме последвай!“ Значи, първо ще намѣришъ богатитъ хора, на които ще продадешъ имането си, защото сиромаситъ не купуватъ скъпи нѣща. Отъ това, какъ ще разпродадешъ имането си на богатитъ, ще се види, доколко умътъ ти струва; после ще го раздадешъ на беднитъ и ще тръгнешъ следъ Христа. И беднитъ хора сж родени отъ майки и отъ бащи. Като раздадешъ имането си на беднитъ, ти ги почиташъ. На богатитъ пъкъ нѣма да раздавашъ и подарявашъ, а ще продавашъ. Това значи да почиташъ баща си и майка си. „Като продадешъ имането си и го раздадешъ на беднитъ, ела при мене да се учишъ. Азъ ще ти стана ближненъ. Азъ ще те уча, а ти ще ме обичашъ.“ Следователно, който отиде при Христа, при Учителя си, да се учи, Той ще му стане ближненъ. Ако човѣкъ не е готовъ да продаде имането си и да го раздаде на беднитъ, той не може да отиде при Христа. Не е въпросътъ въ раздаването, въ това, че нѣкой ималъ къща, или нѣколко декара земя, но законътъ е такъвъ. Споредъ този законъ, човѣкъ ще има

възможност да влѣзе въ връзка съ разумнитѣ сжщества, богати и бедни. Богатитѣ представятъ бащата, а беднитѣ, сиромаситѣ — майката. Тѣй щото, богатитѣ хора сж вашитѣ бащи, а беднитѣ — вашитѣ майки. Значи, богатиятъ, бащата трѣбва да продаде имането си. На кого трѣбва да го продаде? На богатитѣ, на хората, които иматъ. Следъ това той трѣбва да го раздаде. На кого? На сиромаситѣ. Най-после, ще отиде при своя Учителъ да се учи на закона да люби ближния си. Тази е една органическа истина, която трѣбва да се съзнае отъ всички, понеже тя е необходима като основенъ елементъ при сегашното ви развитие. Тя е необходима и за вашето щастие, защото човѣкъ трѣбва да гради въ живота си.

Щастието не почива на механически законъ, но на живъ, органически законъ, въ който има растене, развиване, както всички живи сжщества. Щастието не седи въ това, да има човѣкъ кжщи, ниви, лозя, дрехи, пари и т. н. Щастието се заключава въ това, да има човѣкъ здрави дробове, здравъ стомахъ, здраво тѣло, здрави ржце и крака. Защо сж краката на човѣка, ако нѣма стомахъ? Защо сж мислитѣ му, ако нѣма мозъкъ? Каква работа може да свърши той безъ ржце? Значи, съотношения има между всички удове на човѣка. Ние наричаме работа всичко онова, което се отнася до нашето повдигане. Защо? Защото ние представяме частици отъ единъ Великъ организъмъ въ Битието. Въ това отношение, всѣки човѣкъ има задължение да извърши известна работа. Дали съзнава, каква е тази работа, или не я съзнава, това е другъ въпросъ. Дали съзнава своето предназначение, и това е въпросъ; важно е, че човѣкъ съзнава въ себе си известенъ потикъ, известенъ импулсъ да живѣе. Желанието на човѣка да живѣе, негово ли е, или не? Не е негово. Въпрѣки това, човѣкъ има желание да живѣе. Този импулсъ — за животъ, сжществува въ всички сжщества. Всички живи сжщества искатъ да живѣятъ. Това е импулсъ на самата природа. Тя има свои методи, съ които разполага. Съвременнитѣ хора се намиратъ въ една фаза, когато щастието не може да се реализира. За щастието сж работили много хора, много велики учени и философи, но не можаха да го постигнатъ. Напротивъ, нещастие ги е постигнало. За щастието сж работили кристалитѣ, после растенията, животнитѣ, хората, но никой не разреши този въпросъ. Растителното царство нѣкога е претърпѣло единъ катаклизъмъ, вследствие на което растенията се превърнаха въ

вжѣлища. Отъ тѣхъ остана само часть, която и до днесъ сжществува. На времето си и рибитѣ имаха отлична култура, но и тѣ не можаха да разрешатъ въпроса за щастieto. И тѣ претърпѣха криза, която унищожи почти всички. Отъ тѣхъ остана една малка часть, която и досега сжществува. Порано сж сжществували такива голѣми риби, които сж гълтали цѣли китове. Дойде редъ и до хората да разрешатъ въпроса за щастieto, но и тѣ не можаха да го разрешатъ.

Сжществува единъ законъ, споредъ който, когато не може да постигне една своя идея, човѣкъ трѣбва да се смали. Въ закона за смаляването взиматъ участие два процеса: процесъ на горение и процесъ на стопяване. Има и трети процесъ — процесъ на съграждане. На тѣзи процеси сж подложени и органическиятъ, и психическиятъ свѣтъ. Ако се даде просторъ на първия и на втория процесъ въ органическото царство, всичко ще изгори и ще се стопи. Колко и какви ли мжчения не сж прекарвали сжществата отъ органическото царство, за да преодолеятъ на тѣзи два процеса! Нѣкога, въ далечното минало, е станалъ голѣмъ пожаръ въ слънчевата система, вследствие на което всички планети сж били разтопени. Трѣбвало е следъ това да дойдатъ разумни сжщества, съ своитѣ помпи, които да ограничатъ това голѣмо опустошаване. Следъ това е започналъ процеса на съграждането. Свѣтътъ, въ който живѣемъ, не е направенъ още, както трѣбва. Учени и религиозни хора казватъ, че свѣтътъ, който Богъ е създалъ, е направенъ много добре. Да, Богъ е създалъ свѣтътъ много добре, но следъ като го оставилъ на своитѣ работници, тѣ объркали малко работитѣ. Казано е въ първа глава на Битието: „Земята бѣше неустроена и пуста, и Духъ Божий се носѣше върху водата. И рече Богъ да бжде виделина, и стана виделина.“ Онѣзи, които не разбиратъ дълбокитѣ закони, които сж взели участие при създаването на свѣта, се стремятъ къмъ бързо развитие, къмъ бързо придобиване на щастие. Като не могатъ да постигнатъ това, тѣ казватъ: Защо свѣтътъ е създаденъ така? Човѣкъ трѣбва да бжде разуменъ, да разбира законитѣ, за да види, че при създаването на свѣта е взела участие Висша разумность. Двама души живѣятъ около океана и не могатъ да го преплаватъ, не знаятъ, какво се крие задъ него. Единиятъ отъ тѣхъ е човѣкъ съ слаби умствени и интелектуални способности, а другиятъ е съ особени умствени способности и високо интелектуаленъ. Първиятъ поглежда къмъ океана и въздъхва,

не намира изходъ да го преплава. Вториятъ, обаче, знае законитѣ за плаването, знае механика, познава методитѣ за движението, и решава единъ день да построи единъ параходъ, съ който да преплава океана. Той предвижда всичко, каквото може да срещне на пътя си, но въпрѣки това, пакъ се явяватъ известни положения, които той не е могълъ да предвиди. Качвате се на този корабъ, но се явява голѣма буря, и той започва силно да се клатушка. Казвате: Какъ така този ученъ човѣкъ не можа да предвиди това нѣщо? — Той е предвидилъ всичко, което се отнася до устройството на кораба, до неговитѣ машини, но що се отнася до външнитѣ условия, бури, вѣтрове и други стихии, той не могълъ да предвиди, а още по-малко — да ги избегне.

Следователно, ония сжщества, които взели участие въ създаването на земята, били разумни, високо учени и интелигентни, но все пакъ не могли да предвидятъ всичко. Земята е голѣмъ параходъ, който пътува въ великъ океанъ. Този океанъ пъкъ е безбрежно пространство, изпълнено съ течностъ, вследствие на което и съвременнитѣ учени не могатъ да изчислятъ, колко милиарда години сж нужни, за да може земята да спре на своето първо пристанище. Тѣ не могатъ да опредѣлятъ, кога първиятъ випускъ хора ще слѣзатъ на първото пристанище на земята, дето тя ще вземе нови пътници и ще трѣгне къмъ второто пристанище. Когато земята спре на първото си пристанище, както параходитѣ спиратъ, нищо нѣма да остане отъ нея. Като казвамъ, че отъ земята нѣма да остане нищо, имамъ предъ видъ движението ѝ около нейната ось. Тя ще престане да се движи около себе си. Колкото вещи да сж нейнитѣ техники, както и да я управляватъ, тѣ не могатъ да предотвратятъ това явление. Тогава земята ще бжде въ положението на луната, която вече е спрѣла на своето първо пристанище, вследствие на което не се върти около своята ось. Следъ нѣколко хиляди години и луната отново ще предприеме своето пътешествие.

Това е само за обяснение на идеята. Въпросътъ не се отнася нито до пристанището, нито до кораба, но до факта, че сжществуватъ непредвидени случайности въ нашия животъ, които и най-разумнитѣ сжщества не могатъ да предвидятъ. Свѣтътъ е сборъ отъ разумни сжщества, отъ разни степени на развитие, и като резултатъ на тѣхната деятельность се явява голѣмото разнообразие въ живота. Всички тия сжщества приематъ, че сжествува една Висша интели-

гентност, но понеже не разбиратъ законитѣ, съ които Тя си служи, нито пъкъ познаватъ формитѣ, чрезъ които Тя се проявява, много нѣща оставатъ за тѣхъ неизвестни. И най-напредналитѣ, и най-разумнитѣ сжщества абсолютно нищо не знаятъ за тази Висша интелигентност. Скрита е тя отъ погледитѣ на всички сжщества. И наистина, всѣки е забелязалъ, че това Велико, Безбрежно, Божествено начало, което остава непознато, често разваля плановитѣ на хората. Тъкмо нѣкой е намислилъ да направи нѣщо, но изведнѣжъ нѣкаква външна причина дойде и развали всичко. Кой не е ималъ подобни опитности, въ будно или въ сънно състояние? Напримѣръ, нѣкой сънува, че го коронясватъ, правятъ му голѣмъ палатъ, избрали му царица, всичко е готово вече, но дойде единъ неговъ приятелъ отвънъ, хване го за крака и му казва: Скоро ставай, кжщата гори! Стресне се, стане изведнѣжъ, но нищо нѣма — нито царъ ще стане, нито кжщата гори. Казвате, че това сж илюзии на човѣшкия умъ. Не, това е реалностъ, която не може да се реализира, понеже събудиха този човѣкъ преждевременно, не го оставиха да свърши съня си. Ако бѣха го оставили да спи още, сънятъ щѣше да се реализира. Когато нѣкой царъ отъ земята замине за другия свѣтъ, не се ли намира пакъ предъ подобенъ сънъ? И той на земята е билъ царъ, но въ невидимия свѣтъ никой не го признава за такъвъ.

Истински ученитѣ хора знаятъ тия нѣща много добре, и тѣ, изобщо, не се съмняватъ. Обикновенитѣ хора не вѣрватъ въ тия нѣща; тѣ не вѣрватъ и въ задгробния животъ, въ това, че умрѣлитѣ сж живи, т. е. че продължаватъ да живѣятъ на онзи свѣтъ. Умрѣлитѣ живѣятъ но по другъ начинъ; тѣ мислятъ, но по другъ начинъ отъ този на живитѣ хора на земята. И тѣ иматъ свои закони, свой редъ и порядъкъ, свои сждилища. Когато нѣкой отъ тѣхъ сгрѣши, тѣ го изпращатъ на земята, тамъ да изправи погрѣшката си. И обратно: когато нѣкой сгрѣши на земята, изпращатъ го на онзи свѣтъ, тамъ да изправи погрѣшката си. Когато осжждатъ нѣкого на земята на смъртно наказание, това показва, че не могатъ да намѣрятъ методъ за исправянето на този човѣкъ и затова казватъ: Хайде да го изпратимъ на онзи свѣтъ, тамъ ще се намѣри начинъ за неговото исправяне. — Вѣрно ли е всичко това, или не? — Зависи отъ вашитѣ разбирания. Обаче, всѣко нѣщо трѣбва да се опита. Какъ въ сжщность седи работата, никой нищо не знае. Колцина отъ васъ сте били въ онзи свѣтъ да знаете това? Или кол-

цина отъ васъ могатъ да се върнатъ въ самата вѣчностъ, да видятъ, какъ е билъ създаденъ свѣтътъ, какъ е билъ създаденъ първиятъ човѣкъ? Съвременнитѣ учени казватъ, че човѣкъ е произлѣзълъ отъ клетка. Така е сега, но първиятъ човѣкъ е билъ високо културенъ; той е билъ отъ високо произхождение, но впоследствие тази култура се е изродила, и тогава човѣкъ е произлѣзълъ отъ клетка. Значи, първиятъ човѣкъ е слѣзълъ, и следъ това отново е започналъ да възлиза. Първиятъ процесъ наричатъ инволюционенъ, а вториятъ — еволюционенъ. При втория процесъ се предполага, че човѣкъ е произлѣзълъ отъ клетка. По този въпросъ сж писани много книги, които можете да четете, да дойдете до известно убеждение.

Сега, каквото и да ви се говори, каквото и да четете по този въпросъ, не се смущавайте, не се колебайте въ сжществуването на Бога. Мнозина се спиратъ предъ този въпросъ и си казватъ: Дали сжществува Богъ, или не? Има ли другъ свѣтъ, или нѣма? Богъ изпълва цѣлото пространство, и всички свѣтове се подържатъ отъ Неговата сила. Че единъ или втори философъ отрича Неговото сжществуване, съ това нито Му се предава, нито Му се отнима нѣщо. Не е въпросътъ, дали сжществува Богъ, или не, но кардиналниятъ въпросъ е да живѣемъ съобразно Неговитѣ закони, ако искаме да бждемъ здрави по умъ, по сърце, по тѣло. Тѣй щото, дали вѣрвате, или не вѣрвате въ Бога, не е важно. Какъ живѣете, това е важно. Ако вѣрвате пѣкъ, вѣрата ви трѣбва да има съзнателенъ изразъ.

Съвременнитѣ хора трѣбва да започнатъ съ изучаване на своя организъмъ. За тази целъ тѣ трѣбва да се запознаятъ съ живота на низшитѣ сжщества и да се качватъ нагоре, докато дойдатъ до себе си. Сегашнитѣ хора минаватъ за много учени. Щомъ сж толкова учени, знаятъ ли, отъ колко милиарда клетки е съставенъ човѣшкиятъ организъмъ? Нѣкои отъ васъ сте свършили единъ факултетъ, други — два факултета, но надали могатъ да отговорятъ на този въпросъ. Човѣшкиятъ организъмъ е съставенъ приблизително отъ 60 трилиона клетки, които се отличаватъ съ голѣма интелигентностъ. Всички тия клетки включватъ въ себе си качества и способности на сжщества отъ различна култура и интелигентностъ. Напримѣръ, нѣкои отъ клетките на човѣшкия организъмъ носятъ въ себе си културата на растенията. Растенията се отличаватъ съ голѣма наука. Нѣкои отъ тѣхъ познаватъ добре химия, физика. Други сж

отлични агрономи, тѣ избиратъ условията, при които трѣбва да се развиватъ, знаятъ, коя почва е добра за тѣхъ, и коя не е добра. Има клетки, които знаятъ законитѣ за кристализирането. Трети пъкъ сж минали презъ културата на рибитѣ, на птицитѣ, на млѣкопитаещитѣ. Най-после, има клетки, които сж минали презъ културата на високо напреднали, разумни сжщества. Тѣзи клетки днесъ образуватъ мозъка на човѣка. Следователно, мозъкътъ, това е човѣкътъ. Човѣкъ се отличава по своята глава. Ако снемете главата на човѣка, отъ нея надолу той прилича на животно. Благодарение на главата, човѣкъ постепенно се е отдѣлялъ отъ останалитѣ животни. Ако разгледате дробоветѣ и стомаха на човѣка, ще видите, че тѣ се различаватъ коренно отъ предшестващитѣ култури. Напримѣръ, дихателната система на човѣка се различава много отъ тази на рибитѣ, на птицитѣ и на редъ още култури, които сж живѣли преди него.

Задачата на съвременния човѣкъ е да започне да изучава своя организъмъ, да изучава себе си. Не е въпросътъ, какво той може да направи индивидуално, въ обществото, но да изучава своя организъмъ, да изучава силитѣ и законитѣ, които действуватъ въ него. Ако не балансира силитѣ въ себе си, човѣкъ не ще може да издържа на противоречията, които сжществуватъ въ живота. Нѣкой преживѣва голѣма буря, голѣмо отчаяние и дохожда до положение на самоубийство. Той трѣбва да знае причинитѣ на това отчаяние, на тази стихия. Ако познава себе си, той ще разбере, че произходътъ на тази стихия е вънъ отъ него и ще може лесно да се справи съ нея. Понѣкога човѣкъ изпитва въ себе си чувство на умраза, на завистъ, на съмнение, а нѣкога изпитва и положителни чувства — любовъ, пълна вѣра и т. н. И въ единия, и въ другия случай, той трѣбва да знае причинитѣ, какъ сж се родили тия чувства въ него. Тѣ не сж се родили сега. Съмнението води началото си още отъ културата на термититѣ, които сж сжществували милиони години преди човѣка. Каква борба сж водили термититѣ, докато стигнатъ това развитие, което е застрашавало човѣшката култура! Тѣ сж достигнали висока култура, но днесъ нищо не е останало отъ нея. Тѣ иматъ слаби тѣла, но сж много опасни. Ако Провидението бѣше допуснало още да се развиватъ, тѣ щѣха да опустошатъ цѣлата земя. Въ топлитѣ страни цѣли области сж опустошени отъ термититѣ. Термититѣ сж голѣми майстори въ

опустошението. Ако отидете на мястото на някоя къща, която е била нападната от термити, ще видите само останките ѝ, църлата е превърната във прахъ. Тѣ сж голѣми химици, знаятъ да разяждатъ стъклото, металитѣ, дървото. Цѣли гори сж опустошавани отъ термити. Цѣли параходи сж били разрушавани отъ термити. Нѣма място, въ което термититѣ не сж могли да проникнатъ.

Сега може да се зададе следния философски въпросъ: каква е била целта на природата, като е допуснала съществуването на термититѣ? Тя ги е допуснала съ цель да економиса частъ отъ своята енергия. На времето си, тѣ сж разрешили единъ важенъ социаленъ въпросъ. Тѣ разрешиха единъ отъ въпроситѣ на природата, но тѣхниятъ въпросъ остана неразрешенъ. Термититѣ нѣматъ гробища. Тѣ изяждатъ мъртвитѣ си. Всичко, каквото излѣзе отъ тѣхъ, тѣ го оползотворяватъ. Ученитѣ, които изучаватъ живота на термититѣ, и досега още не могатъ да разбератъ, каква е целта на природата, като ги е създала. Тѣ действуватъ като тайна сила въ природата. Отде взиматъ разпорежданията си, не се знае. Обаче, въ две-три седмици тѣ сж готови да унищожатъ цѣли квартали, защото много бързо се размножаватъ. Царицата на термититѣ снася 30 милиона яйца презъ годината. Тѣ почитатъ царицата си, която е 20 — 30 пѣти по-голѣма отъ единъ голѣмъ термитъ. Значи, ако единъ обикновенъ термитъ е отъ 3 — 5 милиметра голѣмъ, царицата е голѣма около сто милиметра. Какво е целила природата, като е дала възможность на термититѣ да се размножаватъ толкова много? Човѣчеството дължи спасението си отъ термититѣ на нравитѣ. Тѣ му дойдоха въ помощъ. Нравитѣ казаха на термититѣ, че Царството Божие не е за тѣхъ, но за човѣка. Термититѣ не могатъ и не трѣбва да наследятъ земята. Авторътъ, който пише за термититѣ, казва, че голѣмо нещастие би било за човѣчеството, ако термититѣ успѣятъ да влѣзатъ и въ Европа. Нѣкога, когато Европа е била тропическа зона, термититѣ сж се развивали и тамъ, но благодарение на студената епоха, която настанала въ Европа, тѣ били унищожени. Отъ това време насамъ бѣлата раса е започнала свободно да се развива.

Сега, да се върнемъ къмъ въпроса за вътрешното проучаване на себе си. Нѣма по-красивъ обектъ отъ обекта за изучаване на човѣка. Тѣй както е създаденъ организъма на сегашния човѣкъ, той съдържа въ себе си всички пред-

шестествуващи култури, изразени въ една, или въ друга форма. Всички предшествуващи култури и цивилизации, презъ които сж минали растенията, животнитѣ и човѣшкитѣ раси, сж складирани въ потенциално състояние въ клеткитѣ на човѣшкия организъмъ. Следователно, ако нѣкой човѣкъ иска да се домогне до изучаването на нѣкое растение, той трѣбва да разбира законитѣ на своя организъмъ, както учениятъ отива въ нѣкоя библиотека, или въ нѣкоя лаборатория и започва да борави съ познати съчинения, съ познати елементи. По този начинъ и съвременнитѣ хора трѣбва да разгърнатъ гънкитѣ на своето тѣло и по него да четатъ, както по книгитѣ на познатата за тѣхъ библиотека, своето минало, настояще и бѣдеще. Само тогава ще може да се създаде по-разуменъ животъ отъ този, който сега съществува. Какъвто строй и да дойде днесъ, той не може да бѣде идеаленъ. Преди всичко, хората трѣбва да бждатъ свободни. Ако хората се стремятъ къмъ богатство, тѣ трѣбва да знаятъ, че всички не могатъ да бждатъ богати. Всички хора не могатъ да бждатъ и сиромаси. Целта на природата не е да направи хората богати, нито пъкъ да ги направи сиромаси. Целта на природата е свободата на човѣшката душа. За да бѣде свободенъ, човѣкъ трѣбва да разбира законитѣ на живота, както и тия на разумната природа. Въ свѣта има разумни сиромаси, има и неразумни сиромаси; има разумни богати хора, има и неразумни богати. Ние имаме предъ видъ разумнитѣ богати и разумнитѣ сиромаси, които сж дошли въ свѣта да работятъ, а не да критикуватъ, защо свѣтътъ е създаденъ така, а не иначе. Колкото и да критикуватъ, нищо нѣма да постигнатъ. Когато Шопенхауеръ казва, че въ свѣта съществува една зла воля, какво се постига съ това? Не е достатъчно само да се констатиратъ нѣщата, но тѣ трѣбва да се изправятъ. Представете си едно лошо управление, което е взело всичко въ ржцетѣ си. Какво може да се направи срещу това управление?

Христосъ е казалъ: „Не противи се на злото!“ Това значи: ако на злото отговоришъ съ зло, съ това ти повече го засилвашъ. Следователно, на злото не отговаряй съ зло! На доброто, обаче, отговаряй съ добро. Значи, законътъ за доброто е обратенъ на този за злото. На любовта отговаряйте съ любовъ; на доброто — съ добро; на мъдростта — съ мъдростъ; на истината — съ истина. На злото пъкъ не отговаряйте съ зло; на лъжата не

отговаряйте съ лъжа. Ето една отлична философия! Казвате: Какъ може безъ лъжа? — Може безъ лъжа. Вие трѣбва да знаете, че лъжата е изобретение на низши същества, а не на човѣка. Низшитѣ същества сж виртуози въ лъжата. Много растения чрезъ лъжа, чрезъ измама привличатъ къмъ себе си насѣкомитѣ, като ги използватъ за храна. Тѣзи растения изработватъ особени капчици течностъ, която отдалечъ свѣти, привлича насѣкомитѣ. Щомъ насѣкомото се приближи къмъ растението, последното се отваря и го поглъща. Въ продължение на 24 часа растението изсмуква соковетѣ на насѣкомитѣ и следъ това се отваря. Отъ насѣкомото не е останало нищо, освенъ неговия скелетъ, който се изхвърля навънъ. Растението отново се отваря и чака нова жертва, като че до това време не е извършило никакво престѣпление. Ще кажете, че Господъ е създалъ тѣзи растения. — Богъ ги е създалъ, наистина, но Той нѣма никакво отношение до капчицитѣ, съ които насѣкомитѣ се привличатъ. Тѣ сж изобретение на самитѣ растения. Този въпросъ има друго обяснение. Той е въ връзка съ економията въ природата. Природата иска да опита разумността на това растение; тя иска да опита, може ли да се подкупи, или не може. По сѣщия начинъ тя изпитва и насѣкомитѣ, дали сж умни, или не. Когато нѣкое насѣкомо се приближи къмъ едно отъ тия растения, то погледне вътре, а природата го пита: Какъ ще разрешишъ сега тази задача? Ако насѣкомото е умно, ще погледне къмъ растението и ще избѣга далечъ отъ него. То казва: Азъ разбирамъ тази работа. Които не разбиратъ, нека влѣзатъ вътре, да научатъ единъ урокъ.

Питамъ: ако и вие, съ вашитѣ мисли и чувства, влѣзете въ такова цвѣте, какво ще бжде положението ви? Външността мами, привлича хората. Тя поражда въ ума на човѣка неправилни, изопачени мисли и чувства. Напримѣръ, единъ беденъ, простъ човѣкъ, облѣченъ съ прости дрехи, върви по улицата и среща единъ богатъ, хубаво облѣченъ, съ скѣпи дрехи, съ нова шапка, съ нови обуца. Погледне го и си въздъхне. Обърне се натукъ-натамъ, вижда, че всички го поздравяватъ, почитатъ го. Погледне дрехитѣ си, въздъхне си и казва: Ехъ, да имамъ и азъ такива дрехи, и мене щѣха да почитатъ! Но сега, никой не ми обръща внимание. Много отъ съвременнитѣ хора сж дошли до убеждението, че за да бжде почитанъ и уважаванъ, човѣкъ трѣбва да бжде богато облѣченъ. Това не е право. Дрехитѣ

не правятъ човѣка. Неправилността на това положение е изнесено въ единъ анекдотъ за Настрадаинъ Ходжа. Единъ день той се облѣкълъ въ най-проститѣ си дрехи и отишълъ въ едно кафене да пие кафе. Влѣзълъ въ кафенето, но никой не му обърналъ внимание. Заржчалъ си кафе, изпилъ го, платилъ за него и си излѣзълъ, пакъ тѣй отъ никого незабелязанъ. Следъ нѣколко дня той облѣкълъ новитѣ си дрехи, турилъ си нова шапка, нови пантофи, напрѣскалъ се съ гюлова вода, и отишълъ въ сѣщото кафене. Още съ влизането му, започнали да го канятъ да седне ту на една, ту на друга маса. Заржчали му едно кафе. Той взелъ чашката съ кафе въ ржка и излѣлъ кафето върху кюрка си, като казалъ: Заповѣдай, пий това кафе! Тази честь се пада на тебе! Почерпили го второ кафе, но той пакъ го излѣлъ на кюрка си.

Казвамъ: дрехитѣ сж си дрехи, но да се мисли, че външността измѣня човѣка, това е унижение за него. Достоинството на човѣка се заключава въ неговия умъ, въ неговото сърце, въ неговата душа и въ неговия духъ, а не въ дрехитѣ. Дрехитѣ сж резултатъ на човѣшкия умъ. Разумниятъ човѣкъ може да бжде хубаво, богато облѣченъ, а може да бжде и просто облѣченъ, но дрехитѣ не опредѣлятъ неговата разумность. Сега въ свѣта има много костюми. Ако отидете въ Америка, въ Англия, въ Германия, въ Франция, въ Китай, въ Япония, навсѣкжде ще видите най-разнообразни костюми. Всѣки народъ си има своя специфична носия. И българитѣ иматъ свои носии. Ако изучавате тѣхнитѣ носии, ще видите, че шопитѣ, напрімѣръ, и лѣтно, и зимно време носятъ по два кожуха. Това е остатъкъ отъ живота на пещерния човѣкъ. Кожуситѣ, които шопитѣ носятъ, сж остатъци отъ ледената епоха, презъ което време тѣ сж живѣли. Въ подсъзнанието си, тѣ носятъ спомени за тази епоха и очакватъ тя пакъ да дойде. Като обличатъ двата кожуха, тѣ си казватъ: Нека ни е топличко, да не се простудимъ.

„Почитай баща си и майка си!“ Почитай Първичната Причина, която ти е дала потикъ да се проявишъ на земята. Почитай и онази сжществена идея въ себе си, която те отличава като човѣкъ! Това наричаме ние баща и майка. Почитай Бога въ външната форма на своитѣ баща и майка! Като почиташъ баща си и майка си, ти се повдигашъ. Ако баща ти се повишава, и ти се повишавашъ. Ако царътъ се повишава, и неговитѣ синове и дѣщери се пови-

шаватъ. И обратно: когато майката и бащата губятъ, заедно съ тѣхъ губятъ и синоветъ, и дъщеритъ имъ.

„Люби ближния си, като себе си!“ Азъ свързвамъ този процесъ съ другъ процесъ въ природата. Да любишъ ближния си, това е процесъ, свързанъ съ яденето. Любовта къмъ ближния и процесътъ на яденето сж едно и сжщо нѣщо. Когато човѣкъ може да избира храната си и да я дѣвче добре, той може да обича ближния си. Лакомиятъ не може да обича ближния си. Любовта къмъ ближния е благородство на характера. Това е храна за душата. Хората остаряватъ, защото не любятъ ближнитъ си. Който не люби ближнитъ си, той е осъденъ на старостъ. Когато престане да люби, човѣкъ престава да се храни, вследствие на което остарява. Нѣкой казва: Този не заслужава моята любовъ, онзи не заслужава моята любовъ. Кажешъ ли така, настъпило е вече скончанието на твоя вѣкъ. Ти съвършено изсъхвашъ, и животътъ губи вече за тебе смисъла си.

„Почитай баща си и майка си! Люби ближния си, както себе си!“ Това сж два велики закона, първиятъ отъ които е свързанъ съ закона на вдишването и издишването, а вториятъ — съ закона на храненето. Само високо интеллигентниятъ човѣкъ, който е разбралъ законитъ на природата, може да почита баща си и майка си. Като изучавате живота на растенията, на птицитъ, на млѣкопитаешитъ, ще видите, че ония отъ тѣхъ, които сж по-интелигентни, иматъ уважение къмъ баща си и майка си. Вечеръ, когато се нареждатъ да спятъ, онази птичка, която повече обича майка си, отива близо до нея; онази пѣкъ, която повече обича баща си, отива близо до него. Всички се нареждатъ така, че между тѣхъ не се създава никакво противоречие. Еднитъ се нареждатъ отлѣво на майка си, а другитъ — отдѣсно на майка си; еднитъ — отлѣво на баща си, а другитъ — отдѣсно на баща си, и между тѣхъ не се явяватъ никакви противоречия. Питамъ: отде дойде тази идея у птицитъ, да знаятъ, какъ да се нареждатъ и какво да правятъ? Ще кажете, че това е инстинктъ. Това, което наричате инстинктъ, още не обяснява проявитъ въ природата. Разбира се, по интеллигентность, хората не могатъ да се сравняватъ съ никакви животни. По интеллигентность, човѣкъ седи хиляди, милиони пжти по-високо отъ кристалитъ, отъ растенията, отъ рибитъ, отъ птицитъ, отъ млѣкопитаещитъ и т. н. Хората не проявяватъ даже всичката своя интеллигентность, която имъ е дадена. Ето, много религиозни, духовни хора, които

служатъ на Бога, често се обезсърдчаватъ и казватъ: Какво трѣбва да правимъ сега? — Вие, които сте хиляди пѣти по-интелигентни отъ растенията, идете при тѣхъ и ще видите, че тѣ знаятъ, какво да правятъ. Чудни сж хората! Слугата знае, какво да прави, а господарьтъ не знае. Ученикътъ знае, какво да прави, а професорьтъ, който му преподава, не знае, какво да прави. Когато нѣкой казва, че не знае, какво да прави, той се натѣква на една архаическа мисль, останала отъ миналото, която днесъ се явява като препятствие въ живота му. Какво трѣбва да прави? Да я заобиколи. — Животьтъ нѣма смисль. — Това е друга архаическа мисль, която трѣбва да се заобиколи. Ще си кажете: Било е време, когато животьтъ е нѣмалъ смисль, но днесъ има смисль. Каквато архаическа мисль мине презъ ума ви, вие трѣбва да я заобиколите така, както инженеритѣ, при пробиване на тунели, заобикалятъ онѣзи канари и скали, които имъ препятствуватъ.

„Почитай баща си и майка си!“ Когато говорилъ на ученицитѣ си, Христосъ имъ обяснявалъ вжтрешния смисль на онѣзи закони, които седатъ задъ разумната причина. Той имъ обяснявалъ далечнитѣ причини и последствия на нѣщата. Има нѣща, които днесъ не можете да постигнете, понеже сега имъ поставяте основа. Ако искате преждевременно да постигнете известни нѣща, вие сами ще си попрѣчите. За да постигне своитѣ желанія, всѣка сутринь, като става, човѣкъ трѣбва да изправя отношенията си къмъ майка си и баща си. Ако сега дойде нѣкой реформаторъ въ свѣта, първата му задача ще бжде да накара хората да оправятъ отношенията си къмъ своитѣ майка и баща, не на сила, но по съзнание. Следъ това той ще ги застави да оправятъ отношенията си къмъ своитѣ ближни. Азъ наричамъ вашъ ближенъ този, който, при всички условия на живота ви, може да служи като лостъ за вашето повдигане. Вие трѣбва да любите ближния си, понеже безъ тази любовъ не можете да се повдигнете. Любовта къмъ Бога е капиталътъ, който човѣкъ трѣбва да възприеме отъ Него, за да се повдигне. Любовта къмъ ближния пѣкъ представя човѣшката воля, човѣшкия лостъ, съ който хората взаимно трѣбва да си помагатъ. Следователно, дали ще работите за ближния си, за дома си, или за Бога, законътъ е единъ и сжщъ. Вашитѣ деца не сж тѣла, но души, отъ които не можете да изисквате да ви гледатъ на старини. Ако тѣ доброволно пожелають да ви гледатъ, това е

другъ въпросъ, но първото имъ отношение е къмъ Бога. Тѣ сж интеллигентностъ, която работи заедно съ интеллигентността на всички души. Защо? Защото законитѣ на природата се коопериратъ, работятъ заедно. Който иска да проучи първия законъ—любовта къмъ Бога—той трѣбва да продаде всичкото си имане, да го раздаде на сиромаситѣ и да почне отново да печели. Това значи да очисти човѣкъ сърцето си отъ всичко старо, отъ всичко непотрѣбно. Това значи да се приготви човѣкъ за Божественото разбиране. Нѣма по-красиво нѣщо отъ това, да придобие човѣкъ Божественото разбиране, Божествения миръ. А тъй, да се теоретизира само, че човѣкъ трѣбва да се самоотрече — това нищо не значи. Човѣкъ може да се отрече само следъ като дойде до онова вътрешно, Божествено разбиране. Когато биятъ нѣкого, той може да се отрече отъ нѣщо, но това още не е съзнателно отричане. Отричането подразбира да употреби човѣкъ всичкото изобилие, което има въ себе си, за повдигане на баща си и майка си, т. е. за онази свещена идея, която носи въ душата си. По обратенъ пътъ тази идея ще работи и за неговото повдигане.

Сега отъ всички хора се изисква дълбоко проучване на законитѣ въ природата. Скърбитѣ и радоститѣ сжщо така трѣбва да се проучатъ. Като казвамъ, че човѣкъ трѣбва да страда, това не значи, че съмъ за страданията. Азъ не съмъ нито за страданията, нито за радоститѣ. Защо? Има радости, които не почиватъ на здрава основа. Напримѣръ, разбойникътъ, който убива, който краде, се радва, че е придобилъ нѣщо, но радостта му не е дълготрайна. Тази радостъ не е истинска. Неговата радостъ е скръбъ за другитѣ. Такава радостъ не е Божествена. Когато радостта на едного е скръбъ за другиго, и когато скръбта на едного е радостъ за другиго, това показва, че хората живѣятъ още въ единъ преходенъ свѣтъ. Свѣтътъ, въ който хората живѣятъ, не е разуменъ свѣтъ, тѣ трѣбва да дойдатъ до взаимно разбиране. Разумниятъ човѣкъ трѣбва да накара доброто и злото въ него да се скаратъ, а той да стои настрана и да наблюдава. Само така могатъ да се разрешатъ въпроситѣ. Затова е казалъ Христосъ: „Не противи се на злото!“ Нѣма адептъ, нѣма Учителъ въ свѣта, който да е казалъ на хората да се борятъ съ злото. Който се е опиталъ да се бори съ злото, той всѣкога е билъ побеждаванъ. Злото е мощна сила, предъ която цѣли свѣтове сж изчезвали. Злото е козмическа сила, предъ която трѣбва

да се пристъпва съ благоговѣние. То е потокъ отъ лава, предъ която нищо не можете да направите. Апостолъ Павелъ е казалъ: „Побеждавайте злото съ добро!“

Съвременнитѣ учени искатъ да убедятъ хората, че злото може да се ограничи. Днесъ това е невъзможно. Злото е козмическа сила, която може да се ограничи само съ вѣкове. Опитността на миналитѣ вѣкове, както и тази на миналитѣ народи сж довели хората до заключение, че злото се побеждава само съ доброто. Човѣкъ трѣбва да носи доброто въ себе си като оръжие противъ злото. Злото не е опредѣлено само за васъ, то съществува независимо всичко друго, но защо съществува, никой не знае. Нѣма философъ или ученъ, който да е обяснилъ причинитѣ за съществуването на злото. Досега сж дадени хиляди обяснения, отъ старитѣ и отъ новитѣ времена, но нито едно отъ тѣхъ не е самата истина. Фактъ е, че злото и доброто съществуватъ. Защо и за какво, това не е важно. Важно е, че тѣзи две сили сж станали причина човѣкъ да съществува, т. е. да се прояви. Ако злото изчезне, човѣкъ не може да се прояви; ако доброто изчезне, човѣкъ пакъ не може да се прояви. Следователно, злото и доброто съществуватъ, за да се прояви човѣкъ. Обектъ на доброто и на злото въ козмоса е човѣкътъ. Това обяснение още не е научно, и то представя известни догадки, известни предположения.

„Почитай баща си и майка си!“ Това значи: не презирай баща си и майка си, не имъ отвръщай съ зло, не гледай часъ по-скоро да се освободишъ отъ тѣхъ, не гледай на баща си като на простакъ. Почитай баща си и майка си, макаръ и четири факултета да си свършилъ. Баща ти, който те е родилъ, е по-ученъ отъ тебе. Колкото факултета да си свършилъ, баща ти има единъ факултетъ повече отъ тебе. Баща ти не обича да се хвали. Когато синътъ покаже своя дипломъ на баща си, последниятъ поклати главата си и казва: Синко, азъ разбирамъ, че много още човѣкъ има да учи. Единъ день, като дойдешъ на моето положение, ще видишъ, че съ това учение нищо не става. Ти мислишъ, че днесъ всичко е идеално, но единъ день, когато се обезсърдишъ, когато живота изгуби за тебе смисъла си, тогава ще търсишъ другъ пътъ, докато най-после дойдешъ до разумното въ свѣта, до познаване вътрешния смисълъ на живота. Какъ ще познаете живота? — Като се обезсмисли и после — отново осмисли. Казано

е въ Писанието: „Това е животъ вѣченъ да позная Тебе Единнаго Истиннаго Бога.“

„Почитай баща си и майка си! Люби ближния си, както себе си!“ Това сж два психологически процеса, тъй необходими за човѣка, както е необходима дихателната система за него. Който не разбира тѣзи закони, той ще се осакати. Приложете тѣзи закони и ще видите, че тѣ ще внесатъ известно подобрене въ живота ви. Когато Христосъ е казалъ на богатия да продаде имането си, съ това Той искалъ да го застави да влѣзе въ отношение съ хората, да се обмѣни, да създаде връзка съ тѣхъ. Това може да се постигне съ двата психологически закона — почитъ къмъ майката и бащата и любовъ къмъ ближния. Тѣзи два закона трѣбва да се осмислятъ и приложатъ въ живота. Това сж истини, които досега не сж приложени, както трѣбва, вследствие на което въ съвременната култура тѣ се явяватъ въ нова фаза.

Всички говорятъ за любовъ къмъ отечеството, за свобода на народитѣ, но какъ ще дойде тази любовъ, отде ще дойде тази свобода — и тѣ не знаятъ. Всички говорятъ за равенство и за свобода, но отде ще дойдатъ това равенство и тази свобода? Докато човѣкъ не почита баща си и майка си, никаква свобода и равенство не може да придобие. Докато човѣкъ е гладенъ, докато не се е нахранилъ, за никаква свобода и равенство не може да се говори. Всички говорятъ за „папото.“ Важенъ е въпросътъ за храненето, т. е. за хлѣба специално. Въпросътъ за хлѣба не е само външенъ, физически или материаленъ, но той още е вътрешенъ духовенъ въпросъ.

Съвременнитѣ хора носятъ въ себе си голѣмо богатство, и при това богатство не знаятъ, какво да правятъ: вайкатъ се, плашатъ се, че ще умратъ и всичко ще изгубятъ. — Жалко е, че тѣ съзнателно оставятъ тѣлото си да умре, да се разпрѣсне по четиритѣ краища на свѣта. Тѣ не знаятъ, че клеткитѣ на тѣхнитѣ тѣла попадатъ въ тѣлата на другитѣ хора, при съграждането имъ, и тамъ, съединени съ други клетки, влизатъ въ мозъка на нѣкой човѣкъ, дето служатъ при предаване и възприемане на мислитѣ. Често клеткитѣ на нѣкой виденъ философъ попадатъ при съграждане мозъка на обикновенъ човѣкъ, и тамъ започватъ да работятъ, да помагатъ за неговото развиване. Това се потвърждава отъ важния законъ въ природата, че нищо не се губи, нито създава. Всички велики мисли очакватъ да попаднатъ въ умоветѣ на нѣкои хора, които да ги възприе-

магъ и реализиратъ разумно. Нѣкои мисли пъкъ не се реализиратъ правилно, вследствие на което се създаватъ противоречията въ живота. Нѣкой човѣкъ се лута натукъ — натамъ, не знае, какво да прави. Дойде при него приятеля му и казва: Ожени се, и работитѣ ти ще се уредятъ. Другъ му казва да не се жени. Ако е жененъ и живѣе добре съ жена си, казватъ му да я напусне, или да я набие и т. н. Това сж механически мисли, които не почиватъ на здрава основа. И да се реализиратъ, тѣ нѣма да дадатъ добри резултати. За да могатъ тия мисли правилно да се реализиратъ, преди всичко човѣкъ трѣбва да почита майка си и баща си. Който не почита майка си и баща си, и да се ожени, той пакъ ще бжде нещастенъ. Това всички трѣбва да знаете. Защо? Ако той не почита майка си, какъ ще почита жена си? И жена му ще бжде подобна на майка му. Жената е крайно взискателна къмъ мъжа си. Първото нѣщо, което тя ще изисква отъ него, е справедливостъ. Той трѣбва да бжде спрямо нея тъй справедливъ, както и спрямо себе си. Тя не държи толкова за любовта му, колкото за справедливостта. Любовта идва на второ мѣсто. И затова, въ който моментъ тя почувствува, че той е несправедливъ къмъ нея, всичко е свършено. Следъ това той може да се докарва предъ нея, да ѝ купува разни нѣща, но въпросътъ е свършенъ вече. Мъжътъ пъкъ, отъ своя страна, изисква отъ жена си уважение. На първо мѣсто седи уважението, а после любовта. Че жената щѣла да му направи баница, или нѣщо друго — това не хваща мѣсто, ако тя не го уважава.

Следователно, ако хората искатъ да живѣятъ добре, тѣ първо трѣбва да поставятъ за основа на своя животъ закона „почитай майка си и баща си!“ Този законъ има значение и въ социалния, и въ семейния, и въ индивидуалния животъ на хората. Отъ прилагането, или неприлагането на този законъ зависи щастието или нещастieto на хората. Затова казваме, че хората сами градятъ своето щастие и сами го разрушаватъ. Ако нѣкоя жена ме пита, защо не може да живѣе съ мъжа си добре, ще ѝ кажа: Ти не живѣешъ добре съ мъжа си, защото не почиташъ баща си и майка си. Ти не ги постави на нужната висота. Ти избѣга отъ тѣхъ, ожени се безъ тѣхно позволение, като помисли, че седишъ по-високо отъ тѣхъ. Съвременнитѣ хора казватъ, че дъщерята е свободна отъ влиянието на родителитѣ си. Споредъ мене, именно, като свободна, тя трѣбва да поиска

съвета на баща си и на майка си. Азъ взимамъ майката и бащата въ тѣхната идеална форма, не въ обикновената форма и проява на майка и баща.

Сега, азъ не искамъ да възприемате нѣщата на вѣра, но направете поне единъ малъкъ опитъ върху това, което ви говоря, и ще видите, дали съмъ правъ, или не. За себе си азъ съмъ правъ, защото, всичко, което говоря, съмъ опиталъ, но ако и вие се увѣрите, че съмъ правъ, печелите. Ще кажете, че може да има изключения. — Възможно е и това. Нѣкой пжтъ изключенията биватъ 25% нѣкой пжтъ — 50%, а нѣкой пжтъ — 75%. Когато говоря, даже и 75% да има изключение, пакъ ще спечелите. Ако имате резултатъ 25%, това е максима, съ която, ако работите, животътъ ви ще бжде десетъ пжти по-добъръ, отколкото е сега. Затова, именно, Христосъ е казалъ: „Почитай баща си и майка си като разуменъ човѣкъ! Люби ближния си като разуменъ човѣкъ!“ Само при това положение ще имате Божието благословение, понеже почитътъ къмъ родителитѣ е законъ, основанъ отъ Бога. Христосъ казва: „Който има Божието благословение, той ще има слава и почести, и каквото душата му пожелае, ще има. Който спазва този Божественъ законъ, той всичко ще придобие, не само за единъ, или за два дѣня, но за цѣлата вѣчностъ. Той ще придобие повече, отколкото е очаквалъ. Това не значи още, че ще дойде дѣнь, когато всички въпроси ще се разрешатъ. Не, това никога нѣма да стане. Едно трѣбва да знаете: въ сегашната еволюция на козмоса нѣщата нѣматъ край. Защо нѣма да дойде край на нѣщата? За хората нѣма начало, нѣма и край, но за Бога има начало, има край. Той е и въ началото, и въ края. Какво могатъ да говорятъ хората за начало и за край? Началото и краятъ сж достояние само на Бога, затова Той казва: „Азъ съмъ начало, азъ съмъ край. Азъ съмъ алфа, азъ съмъ омега.“

Нѣкой казва: Какъвъ ли ще бжде краятъ на моя животъ? — Никакъвъ край нѣмашъ ти. — Какво ли е било началото на моя животъ? — Никакво начало нѣмашъ ти. Тази е правата философия. Като проследите цѣлата история на човѣчеството, ще видите, че нито единъ държавникъ, който е турилъ начало на нѣкоя държава не е останалъ до днесъ живъ. Коя отъ старитѣ велики държави е останала да сществува до днесъ? Де е Асирия? Де е Вавилонъ? Де е стара Индия? Де е велика Персия, която едно време е заповѣдвала на свѣта? Де е велика Франция на Наполеона? Де е ве-

лика Германия? Де е велика Русия? Има нѣщо, което липсва на съвременнитѣ хора, за да разбератѣ законитѣ, по които обществата могат да се развиватѣ. Развитието на обществата и народитѣ не върви по нѣкакви произволни закони. Велики закони управляват развитието на обществата и народитѣ, но хората трѣбва да познават тия закони и да имъ се подчиняват. Когато разрешавате душевнитѣ въпроси въ себе си, тогава и социалнитѣ въпроси се разбират въ по-голѣма свѣтлина. Тогавя хората разбират и своитѣ отношения къмъ обществото. Това не значи, че тѣ трѣбва да се изолират. Хората знаят, че тѣ не живѣят за себе си, но живѣят за нѣкого. Като не разбира великия законъ на Битието, Бащата казва, че живѣе за дома си; домътъ казва, че живѣе за обществото; обществото — за народа; народътъ — за човѣчеството, а човѣчеството — за цѣлия козмосъ. Еволюцията може да върви и по този начинъ, но човѣкъ все трѣбва да живѣе за нѣкого. Ако схващате живота така, ще видите, че имате мощъ въ себе си.

„Почитай баща си и майка си!“ Забелязано е, че всички народи, въ които майката и бащата сж заемали почетно мѣсто, сж имали по-дълга култура. Като народъ, египтянитѣ се отличаваха съ голѣма справедливост, но когато изгубиха това качество, тѣ пропаднаха. Когато евреитѣ влѣзоха между египтянитѣ, последнитѣ пропаднаха, защото не можаха да се справят съ тѣхъ. Най-после Богъ трѣбваше да изпрати Мойсей между евреитѣ. Фараонъ се бори съ Бога и не пусна евреитѣ, заради което въ невидимия свѣтъ се взе решение Египетъ да не сжществува като гържава за хиляди години, за да изкупи грѣховетѣ си. Когато научи урока си, той отново ще възкрѣсне. Не е позволено на единъ народъ да мжчи другъ народъ! Не е позволено на господаря да мжчи слугата си, нито на слугата да мжчи господаря си! Не е позволено на мжжа да мжчи жена си, нито на жената да мжчи мжжа си! Не е позволено на брата да мжчи сестра си, нито на сестрата да мжчи брата си!

„Попитай баща си и майка си! И люби ближния си, както себе си!“ Тѣзи два закона трѣбва да ги спазвате. Това е човѣщината, това е възвишеното и благородното у васъ. Това трѣбва да проникне въ васъ, за да покажете, че сте хора отъ новата култура. Новитѣ писатели трѣбва да пишат въ този духъ. Това сж думитѣ на Христа, на Великия Учителъ, Който дойде отъ невидимия свѣтъ. Той казваше:

„Както ме е Отецъ научилъ, така и азъ ви уча.“ „Азъ знаа, че всичко, каквото имамъ, е отъ Отца ми дадено.“

Сега и азъ ви оставямъ съ тия два закона и вѣрвамъ, че като дойдете втори пжть, вашитѣ бащи и майки ще бждатъ на почетно мѣсто, а ближнитѣ ви ще бждатъ тъй галени, както майката гали своитѣ възлюбени деца.

26. Беседа отъ Учителя, държана на 11 мартъ, 1928 г.
София. — Изгрѣвъ.

Помаза ме.

„Духът на, Господа Иеова е върхъ мене, защото Господъ мѣ помаза.“)

Съвременнитѣ хора мислятъ, изказватъ и написватъ мисълта си, но мисълта имъ може да бжде понятна, само когато има свсе срѣдоточие. Всички сте изучавали геометрията, изучавали сте кръга и знаете, че всички точки на окръжността се намиратъ на еднакво разстояние отъ центъра на кръга. Това показва, че всички тия точки иматъ стремежъ къмъ центъра. Следователно, когато се говори за човѣшкия животъ, като за кръгъ, ние разбираме единъ разуменъ процесъ. Като казваме, че животътъ представя разуменъ процесъ, това ни най-малко не означава, че животътъ има нѣкаква целъ. Никаква целъ нѣма животътъ. Това сж човѣшки схващания. Каква е целта на философа? Да стане философъ. Каква е целта на крадеца? Да открадне нѣщо. Каква е целта на красивия човѣкъ? Да стане още по-красивъ. Каква е целта на силния човѣкъ? Да стане още по-силенъ. Каква е целта на музиканта, когато изучава нѣкакъвъ инструментъ? Да стане виденъ музикантъ. Всѣки човѣкъ има нѣкаква цѣль, но каквато и да е неговата целъ, тя не опредѣля сжщината на живота. Животътъ е нѣщо по-високо отъ целта. Целта може да оправдава срѣдствата, и срѣдствата може да оправдаватъ целта, но целта и срѣдствата не оправдаватъ самия животъ. Животътъ седи по-високо и отъ целта, и отъ средствата, които могатъ да се употребятъ.

Едно изисква животътъ отъ всички хора: правилно разбиране. Какъвто и да е човѣкъ — философъ, музикантъ, художникъ, държавникъ, свещеникъ — на каквато степенъ на развитие и да се намира, той вѣчно трѣбва да корегира своитѣ възгледи, т. е. той вѣчно трѣбва да разширява своитѣ възгледи. Който не разбира така живота, той ще се намѣри въ голѣмо затруднение. При лесната задача, разрешаването е лесно, но при трудната задача, мъчнотията веднага иде. Малкитѣ дългове лесно се изплащатъ, но щомъ дойде до голѣмитѣ дългове, отъ стотици милиони и отъ милиарди левове, изплащането е трудно. Ако сте обикновенъ

*) Исаия 61 1.

чиновникъ, но имате да изплащате сто милиона лева, въ колко години ще ги изплатите? Въ същото затруднение ще се намѣри човѣкъ, не само когато има да изплаща голѣми дългове, но и когато се стреми да постигне копнежитѣ на своя духъ, на своята душа, на своя умъ и на своето сърце. Човѣкъ се състои не само отъ единъ кръгъ, но отъ хиляди кръгове, които иматъ свой центъръ. Нѣкой учи музика — това е единъ кръгъ съ свой центъръ. Другъ учи художество — това е другъ кръгъ съ свой центъръ. Това сж отдѣлни области, отдѣлни възможности въ живота, които съставятъ една целъ. За постигането на тази целъ, човѣкъ трѣбва да разбира вътрешната връзка на живота, т. е. онзи великъ законъ, който ръководи човѣшката душа. Онѣзи, които не върватъ въ душата, нека върватъ въ своя умъ, и него да следватъ. Онѣзи пъкъ, които не върватъ и въ ума, нека следватъ пътя на своето сърце. Безразлично е, въ какво върва човѣкъ, но той все върва въ нѣщо. Какво е вървюто, на примеръ, на водата, която се спуска отъ нѣкой планински връхъ? И съ въръ, и безъ въръ, водата слиза по единъ наклонъ надолу. Когато говоримъ за стремежа на нѣкой човѣкъ, ние знаемъ, че и съ въръ, и безъ въръ, той все ще постигне нѣщо, но по два различни начина: когато постига своя стремежъ съ въръ, човѣкъ олеква и кацва на земята; когато постига своя стремежъ безъ въръ, той се разбива на хиляди парченца, като бѣчва. И това е хубаво. Нима детето, което никога не е плакало, като счупи шишето на безброй парченца, нѣма да плаче? Ще плаче, разбира се. Извори ще бликнатъ отъ очитѣ му. Какво означава счупването на шишето? Шишето е символъ на нѣщо, затова детето плаче. Хубаво е, когато, при счупване на шишето, изворитѣ бликатъ отъ очитѣ на детето. То е изгубило нѣщо, за което трѣбва да плаче. Ако детето плаче за едно шише, колко повече трѣбва да плаче човѣкъ, когато изгуби своята свещена идея! Има хора, които сълза не проронватъ при изгубване на своята свещена идея. Тѣ казватъ: Изгубихме своята свещена идея, но нѣма нищо. Не, и вие, като детето, трѣбва да плачете за своята свещена идея.

Велика работа предстои на съвременното човѣчество! Всички хора трѣбва да се заематъ съ изучаване еволюцията на човѣчеството, развитието на народитѣ, развитието на раситѣ, но не повърхностно, а въ тѣхната дълбочина. Да изучавате нѣщата повърхностно, то е все едно да имате желание да станете поетъ, философъ, ученъ, и т. н. Хиляди желания

може да има човѣкъ, но философътъ има за целъ да обясни причинитѣ и послѣдствията на нѣщата въ човѣшкия животъ. Той не може да бжде философъ, ако не се вдълбочава, ако не издирва причинитѣ и послѣдствията на нѣщата. Поезията, музиката и изкуството иматъ за целъ да създадатъ условия за красота и щастие въ живота. Който иска да бжде щастливъ и красивъ, той непременно трѣбва да бжде музикантъ, поетъ и художникъ. Нѣма ли тѣзи три качества въ себе си, той нищо не може да постигне. Щастието и красотата се постигатъ само чрезъ музика, чрезъ художество и чрезъ поезия. Когато искатъ да се веселятъ, свѣтскитѣ хора пазаряватъ музиканти и пѣвци да имъ пѣятъ и свирятъ. При това, тѣ не викатъ стари музиканти, баби и старци, да имъ свирятъ, но викатъ млади, жизнерадостни моми и момци. — Това не е ли престѣпление? Питамъ: какво престѣпно има въ това, че искате млади хора да ви свирятъ? Не е ли по-престѣпно да видите, какъ нѣкой човѣкъ се е изоставилъ, напусналъ, вследствие на което лицето му се е набръчкало? Нима художникътъ не страда, когато види своята картина, която съ години рисувалъ, цѣла набръчкана? Коя е причината за нейното набръчкване? Споредъ мене, картината на истинския художникъ, презъ всички времена и епохи, трѣбва да остане красива, безъ никакви набръчквания. Следъ всичко това хората казватъ, че ще остарѣятъ. Какъ ще остарѣятъ? Кожата имъ щѣла да се набръчка, веждитѣ, коситѣ имъ щѣли да побѣлѣятъ, отъ живота щѣли да бждатъ недоволни, въ себе си щѣли да се усъмнятъ. Това значило старостъ. Питамъ: какви сж тѣзи идеи? Каква е тази философия на остаряването? Остаряването е неестественъ пѣтъ въ живота. Старостъта е най-опасната болестъ въ живота. Тя е най-ужасната паталогия. Най-ужаснитѣ микроби сж тия на старостъта. Когато се заразятъ отъ тия микроби, хората остаряватъ, изгубватъ всичко възвишено и благородно въ себе си. Тия микроби, като термититѣ, изяждатъ всичко свещено въ човѣка, като оставатъ отъ него само сухи кости. И тогава всички казватъ: Остарѣ този човѣкъ. Философитѣ казватъ, че въ старостъта си човѣкъ поумнѣвалъ, а въ младостъта си билъ глупавъ. Споредъ мене е точно обратно: въ старостъта си човѣкъ оглупява, а въ младостъта си е уменъ. Поискайте отъ детето това, което държи въ ржката си, то ще го даде; поискайте отъ стария това, което държи въ ржката си, той нѣма да го даде. Кой отъ двамата е по-благороденъ? Изворътъ, който тече ли е по-

благороденъ, или щерната? Изворътъ е по-благороденъ, защото постоянно дава.

Сега азъ говоря за нѣщата въ тѣхния правъ смисълъ. И разумниятъ животъ трѣбва да бжде изворъ, който постоянно да изтича навънъ. За да бжде човѣшкиятъ животъ щастливъ, той трѣбва да се наторява, но не по начина, по който сегашнитѣ хора торятъ нивитѣ си. Разправятъ за единъ опитъ на наторяване, който Франклинъ направилъ. На известно мѣсто, насадено съ трева, той посипалъ гипсъ, но така, че написалъ съ него думитѣ: Това мѣсто е наторено съ гипсъ. Когато тревата подъ тѣзи букви, израснала, тя била два пѣти повече и по-буйна отъ съседната, която не била наторена съ гипсъ.

И тъй, всички хора, които иматъ идеи, това сж хора, наторени съ Божествения Духъ. Онѣзи пъкъ, които нѣмагъ идеи, тѣ не сж наторени съ Божествения Духъ, тѣ сж киселини и основи. Ако поливате нѣкое цвѣте съ азотна, или съ друга нѣкаква киселина, какво ще стане съ него? Ако наторявате градини и ниви съ киселини и основи, всичко ще се превърне въ пустиня. Какво може да расте въ пустинята? Какво може да расте въ Сахара, напримѣръ? Знаете ли, кои сж причинитѣ за образуването на Сахара? Две теории сжществуватъ за образуването на Сахара. Споредъ нѣкои учени, Сахара се образувала отъ отбиването на рѣката Нилъ. Споредъ други учени, Сахара се образувала следъ отбиването на Голфщрома. Тукъ се натъкваме на противоречие, че благото на едного, носи нещастие за другиго. Значи, за повдигането на Европа трѣбвало е да се създаде пустинята Сахара. Ако днесъ се отбие Голфщрома отъ Европа, цѣлиятъ ѝ климатъ ще се измѣни.

Сега, за развиване на човѣшкия духъ, трѣбва да се обърне внимание на единството на нѣщата, което сжествува въ човѣшката еволюция. Въ такъвъ случай, всички науки иматъ смисълъ само при здравъ, разуменъ човѣшки духъ. Мислите ли, че богатитѣ търговци въ свѣта, които сж вложили всичкото си внимание въ своитѣ тевтери, въ смѣткитѣ си за взимане и даване, знаятъ нѣщо отъ философия, или отъ астрономия? Въ това нѣма никаква наука, никаква търговия. Мислите ли, че младиятъ момъкъ, който седи предъ тевтеритѣ на красивитѣ моми и се чуди, коя отъ тѣхъ да избере, разбира живота? Мислите ли, че философътъ, който има голѣма библиотека отъ книги, и прочете ту една, ту друга отъ тѣхъ, се е добралъ до смисъла на живота? Сми-

сълътъ на живота може да се разбере само при дълбоко вътрешно вглеждане въ нѣщата. Казвате: Смыслътъ на живота е въ храненето. — И азъ съмъ съгласенъ, че трѣбва да се хранимъ, но храната, която употребяваме, трѣбва да бѣде толкова пълна, че да не остава никакви излишѣци. При това, при храносмилането не е достатъчно само да се образуватъ хранителни сокове, но тѣ трѣбва правилно да се окисляватъ, за да предадатъ на кръвта чистъ червенъ цвѣтъ. Чистата кръвъ съдържа въ себе си всички жизнени елементи, както и потенциална, и кинетическа енергия, които сж причина за образуване на мисълта. При кръвообръщението става и обратно течение на кръвта, което може да се върне къмъ духовното тѣло на човѣка. Сложенъ е процесътъ на кръвообръщението. Той не е само физически, но и духовенъ. Подъ физически процесъ, подъ физически животъ разбираме само това, което е видимо и което може да се подложи на опитъ. Значи, има нѣща, които съ обикновено око не могатъ да се видятъ и не могатъ да се подложатъ на опитъ.

Процеситѣ, които се извършватъ въ човѣшкия организъмъ, трѣбва да бѣдатъ нормални. Когато сж аномални, въ човѣка се явява вътрешно недоволство. По-големата частъ отъ времето на съвременнитѣ хора е заето съ неправилни мисли и чувства. Това е патологическо състояние. Нѣкой се оплаква, че е неразположенъ? Защо е неразположенъ? Богатъ е, силенъ е, защо е неразположенъ? Нѣкой има десетъ милиона лева на разположение, другъ има двадесетъ милиона, но и първиятъ, и вториятъ сж недоволни отъ живота. Много дѣщери и синове на богати америка ски милионери сж недоволни отъ живота, самоубиватъ се, като казватъ, че животътъ нѣмалъ смисълъ. Мнозина казватъ, че ако биха имали пари, съвсемъ другъ щѣлъ да бѣде тѣхниятъ животъ. Паритѣ сж срдство, което трѣбва добре и на мѣсто да се употреби. Храната е срдство, което трѣбва добре да се употреби. Силата е сжщо така срдство, което трѣбва на мѣсто да се употреби. Ако всички тия нѣща се употребятъ добре и на мѣсто, тѣ ще допринесатъ нѣщо за съграждането на човѣшкия характеръ. Хората отъ ХХ в. на първо мѣсто трѣбва да се научатъ да съграждатъ своето тѣло. Въ този смисълъ, истинска религия е онази, която дава методи за съграждане на човѣшкото тѣло, за изправяне на всички недѣзи въ него, както и за освобождаване на човѣка отъ съмнението, отъ злобата, отъ невѣрието, отъ

разногласието въ живота му. Това сж паталогически състояния, отъ които човѣкъ трѣбва да се освободи. Всички болести, които съвременната медицина познава, се дължатъ все на живи сжщества, на тъй нареченитѣ микроби. Напримѣръ, безвѣрието се дължи на единъ родъ микроби, злобата — на другъ родъ микроби. Тѣзи отрицателни състояния въ човѣка се дължатъ, въ сжщностъ, на изверженията на микробитѣ, които образуватъ въ организъма му редъ отрови и киселини. И затова, когато казваме, че злото се побеждава съ добро, разбираме, че въ доброто сжществува единъ принципъ, чрезъ който тѣзи микроби могатъ да се отстранятъ. Злото е животъ, подобенъ на нашия. Следователно, и злото е на мѣстото си. Злото представя красива, мощна сила, която невидимиятъ свѣтъ използва на време и на мѣсто. Момцитѣ обикновено търсятъ красиви моми, но тѣ не знаятъ, че красивитѣ моми сж зло въ живота. Това не значи, че красивата мома, сама за себе си, е зло, но тя иска хубави дрехи, обуца, удоволствия — нѣща, за подържането на които сж нужни хиляди и милиони. Въ този смисълъ, красивата мома е зло въ свѣта. За тази красива мома момъкътъ може да лежи въ затворъ. Тя ще бжде щастлива, а той — нещастенъ; тя ще иска това-онова, ще има приятели, ще живѣе, както иска, а той ще се измжчва. Този момъкъ ще каже: Господи, защо ми даде това зло? Не, красивата мома е благо, което момъкътъ е получилъ преждевременно. Идея има красивата мома! Тя казва на момъка: Ти можешъ ли да изпълнишъ сърцето ми съ красиви чувства? — Не мога. — Тогава азъ ще си намѣря другъ момъкъ. — Можешъ ли да изпълнишъ ума съ свѣтли мисли? — Не мога. — Тогава азъ ще си намѣря другъ момъкъ. Питамъ: какво зло има въ това? Следователно, ако не искате да се измжчвате, не ограничавайте красивитѣ моми и момци! Какво виждаме днесъ въ свѣта? Красивитѣ моми и момци ги затварятъ, ограничаватъ; богатитѣ и силнитѣ хора вързватъ, букаи турятъ на ржцетѣ и краката имъ. Слабитѣ никой не вързва, никой не ограничава, но тѣ сами сж вързани на леглата си.

Сега, за да се избегнатъ аномалиитѣ, паталогичнитѣ състояния въ живота, трѣбва да се приложи Божественото учение. Като се заговори за това учение, и най-великитѣ писатели се изказватъ едностранчиво. Въ нѣкои отношения тѣ разсжждаватъ добре, но щомъ дойдатъ до този въпросъ, веднага мисълъта имъ се отклонява отъ правия пжтъ. Тѣзи

велики писатели мязатъ на онзи човѣкъ, който казвалъ за приятеля си: Когато срещнете моя приятелъ, можете да му говорите за всичко — за музика, за изкуство, за поезия, за наука, но дойде ли въпросъ до месечината, дума не отваряйте. Защо? Защото, като заговорите на този човѣкъ за месечината, той изгубва всичкото си равновесие.

Казвамъ: всѣки отъ васъ има такава една месечина. Докато не му говорите за месечината, той е добъръ, но щомъ го бутнете за месечината, той става лошъ, изгубва разположението си. Месечината подразбира слабоститѣ въ хората. Всички хора иматъ слабости, до които, като дойдатъ, тѣ изгубватъ своето равновесие. Тѣй както се развива животътъ на съвременнитѣ хора, той има предъ видъ да имъ покаже, де сж тѣхнитѣ слабости, до които, като дойдатъ, тѣ изгубватъ своето равновесие. Той има предъ видъ да имъ покаже, де сж тѣхнитѣ слабости, т. е. де е тѣхната месечина. Чрезъ страдания, чрезъ изпитания, Провидението иска да покаже на хората, де сж слабитѣ имъ страни. Всѣки човѣкъ има слаби страни. Въ това нѣма нищо лошо. Азъ считамъ гениаленъ човѣкъ онзи, който изправя една своя слаба чѣрта. Талантливитѣ, гениалнитѣ хора идатъ въ свѣта, за да изправятъ своитѣ погрѣшки, както и погрѣшкитѣ на другитѣ хора. Хората трѣбва да изправятъ редъ погрѣшки, докато дойдатъ до истинското знание. Иначе, ако днесъ, при слабоститѣ и погрѣшкитѣ, които иматъ, придобиятъ истинско, положително знание, тѣ ще злоупотрѣбятъ съ него. Напримѣръ, красотата е необходима въ живота на хората, но тѣ трѣбва разумно да се ползватъ отъ нея. Безъ красота животътъ не може да сжществува. Тя дава потикъ на хората. Като видите единъ ангелъ, вие се импулсирате. Какъ си представяте ангелитѣ? Като стари, набръчкани баби и дѣдовци? Не, красотата не се заключава въ бръчки. Красивото лице нѣма бръчки, но и мумия не е. Красивото лице не е гладко, опнато, безъ никакви бръчки. Красивото лице не трѣбва да има бръчки, но трѣбва да има долини и планински върхове, поля и градини, рѣки, морета и извори. Който погледне такова красиво лице, той трѣбва да види въ него великъ, обширенъ свѣтъ.

Пророкътъ преди хиляди години е казалъ: „Духътъ на Господа е върху мене.“ И наистина, нѣма по-хубаво нѣщо отъ това, Духътъ на Господа да бжде върху човѣка. Когато Божествениятъ Духъ дойде върху човѣка, въ него се явяватъ необикновени състояния. Нѣма по-красиво състояние отъ

присъствието на Божествения Духъ върху човѣка! Той чувства въ себе си онова вѣчно благо, което внася радостъ и веселие. Съвременнитѣ хора иматъ различни понятия за присъствието на Духа. Велико нѣщо е присъствието на Божествения Духъ въ човѣка! Съвременната наука нарича това състояние „пробуждане на съзнанието.“ Думата „съзнание“ обхваща само едната страна на понятието „духъ.“ Думата „духъ“ въ българския езикъ е силна дума. Другата страна на понятието „духъ“ подразбира великото въ свѣта, което осмисля вътрешния животъ, което поставя всичко въ права посока, което туря въ контактъ човѣка съ всички живи, разумни същества, повдига го и го обезсмъртява. Духътъ е източникъ или носителъ на живота. Дето се явява силата на човѣка, тамъ се явява духътъ. Значи, силата на човѣка зависи отъ Духа. Дето се явява Духътъ, тамъ се явява животътъ. Когато Духътъ напусне човѣка, той губи съзнанието си, т. е. губи Духа. Ако проследите пулса на човѣкъ, въ когото Божествениятъ Духъ работи, ще видите, че има голѣма разлика въ сравнение съ пулса на другъ, въ когото Божествениятъ Духъ не работи. Тамъ, дето Духътъ работи, пулсътъ е ритмиченъ, хармониченъ. Тамъ, дето Духътъ не работи, пулсътъ е дисхармониченъ.

И тъй, първото нѣщо: човѣкъ трѣбва да създаде Божественъ ритмусъ на своето сърце. Какъ ще се образува този ритмусъ? Когато Божествениятъ Духъ започне да работи въ човѣка, той неусѣтно придобива този пулсъ, този Божественъ ритмусъ на своето сърце. Ритмусътъ на човѣшкото сърце е ритмусътъ на неговия животъ. Този ритмусъ, този пулсъ е Божественъ. Той иде въ свѣта, за да ритмува всичко. Животътъ на хората върви, именно, споредъ този пулсъ. И затова, съ право можемъ да кажемъ: дето има пулсъ, тамъ и животъ има. Ние сме дошли до пулса на кръвоносната система, който се изразява чрезъ сърцето, но и сърцето, само по себе си, има свой пулсъ.

Сега, главното качество, което характеризира човѣка, като мислещо същество, е неговата мисълъ, неговата разумностъ. Разумниятъ човѣкъ се отличава пъкъ съ любовта си. Любовта на разумния човѣкъ е толкова широка, че при каквито условия да го поставятъ, както и да се измѣнятъ тия условия, тя е постоянна и обхваща всичко. Разумниятъ човѣкъ е готовъ да даде хапката отъ устата си; той е готовъ на всѣкакви разумни услуги. Да услужите на човѣка, това не значи само да го задоволите, но да му услужите

разумно, т. е. на мѣсто и на време. Да обичате човѣка, това значи разумно да отговаряте на нѣкакви негови вътрешни стремежи. Нѣма по-красиво нѣщо отъ това, да отговорите на стремежитѣ на душата на нѣкой човѣкъ, или да реализирате нѣкоя негова мисълъ, или да способствувате на нѣкое негово чувство. Това може да направи само онзи, въ когото Духътъ работи. Въ това отношение, да възпитавате нѣкого, значи да отстраните всички онѣзи лоши, неблагоприятни условия, които пречатъ на неговото развитие.

Съвременнитѣ културни хора на ХХ в., които иматъ опитността на хилядитѣ поколѣния преди тѣхъ, които носятъ въ себе си знанието на вѣковетѣ, често изпадатъ въ известни слабости, вследствие на което изгубватъ красивото, хубавото въ себе си. И трѣбва да минатъ редъ години на работа, на усилия, за да го придобиятъ отново. И наистина, благодарение на нѣкаква своя слабостъ, за нищо и никакво, човѣкъ изгубва своя красивъ животъ. Напримѣръ, нѣкой иска да стане чиновникъ, но съ това чиновничество той ще изгуби своя идеалъ. Щомъ е така, никакво чиновничество не му трѣбва. Той не е роденъ за чиновникъ. Другъ иска да стане учителъ. Обаче, за да стане учителъ, той трѣбва да има въ себе си нѣщо възвишено и благородно, което да вложи въ душитѣ на децата. Той не трѣбва да гледа на учителството като на професия и да заблуждава децата. Сжщо така, който иска да стане свещеникъ, той трѣбва да има въ душата си великъ, възвишенъ идеалъ, който да внесе и въ душитѣ на своитѣ пасоми. Свещеничеството не е професия, не е занаятъ. Учителството, свещеничеството сж отговорни служби. Всички ученици и всички хора, които минаватъ презъ ржцетѣ на учителитѣ и на свещеницитѣ, единъ день ще ги държатъ отговорни за всѣко отклонение, за всѣко заблуждение, въ което тѣ сж ги поставили. Тѣхнитѣ възпитаници ще ги питатъ: Защо не ни казахте Истината? Какво правятъ съвременитѣ хора? Тѣ се стремятъ къмъ високи служби, безъ да иматъ предъ видъ, какви отговорности носятъ и казватъ: Днесъ за днесъ. — Ако подъ думата „днесъ за днесъ“ тѣ разбиратъ Божествения животъ, и азъ съмъ съгласенъ съ тѣхъ. Но ако подъ думата „днесъ за днесъ“ разбиратъ човѣшкия животъ, който трѣбва да прекаратъ, както и да е, тѣ сж на крива посока, на кривъ пжтъ.

Сега вие трѣбва да се стремите да възприемете Божествения Духъ. Той иде днесъ въ помощъ на човѣчеството.

Нѣкога, въ далечното минало, човѣчеството е паднало въ тъмна зона, въ която се намира и до днесъ. Само Божествениятъ Духъ е въ сила да го извади оттамъ. Защо и за какво е станало това, върху него сж писали мнозина; вие можете да четете всичко, което е писано по този въпросъ. Това слизане на човѣчеството въ тъмната област се дължи на грѣхопадането, вследствие на което той се е озвѣрилъ. Въ естеството на човѣка има нѣщо низше, нѣщо животинско, звѣрско, вследствие на което той може да извърши най-страшнитѣ престѣпления. И наистина, нѣма сжщество въ свѣта по-страшно отъ човѣка, който може да извърши такива ужасни престѣпления! Едновременно съ това, нѣма друго сжщество на земята, което може да извърши такива добрини, каквито човѣкъ върши. Отъ една страна виждате този красивиятъ човѣкъ да проповѣдва любовъ къмъ Бога, любовъ къмъ ближния и къмъ цѣлото човѣчество, а отъ друга страна го виждате да осакатява своя ближень, да убива брата си. Следъ това пъкъ виждате тия двамата се примиряватъ, прощаватъ си. Виновникътъ се обръща къмъ пострадалия съ думитѣ: Ще ме извинишъ, че те наранихъ. Съжалявамъ за всичко това, което ти причинихъ. И азъ не зная, какво ми дойде въ главата, че безъ да мисля много, ти причинихъ такова зло.

Много отъ съвременнитѣ хора, безъ да съзнаватъ, какво правятъ, изпадатъ въ положението на онзи разбойникъ, който убилъ брата си. Този разбойникъ билъ главатаръ на една банда. Като вървѣлъ изъ гората, срещналъ единъ пжтникъ и, безъ да мисли много, взима пушката си и го прицелва, удря го въ крака и го поваля на земята. Следъ това отива къмъ пжтника, да види, какво може да вземе отъ него, навежда се близо до лицето му, и остава ужасенъ, когато въ лицето на непознатия пжтникъ вижда своя роденъ братъ. Тогава започва да се извинява на брата си, че не го позналъ. Извинява се, съжалява, но късно. Като извършатъ нѣкое престѣпление, тогава всички хора, като този разбойникъ, започватъ да съжаляватъ, да се извиняватъ, че не сж знаели, че не сж видѣли, че не сж познали и т. н. Тѣ седатъ готови съ своитѣ пушки и, който мине покрай тѣхъ, стрелятъ.

Страданията и нещастията на съвременнитѣ хора се дължатъ на безлюбието. Тѣ не се познаватъ едни други. Ако нѣкой каже на нѣкого най-малката обида, той е готовъ да изсипе върху него огънь и жупель. И започва следъ то-

ва: Азъ познавамъ този човѣкъ, той е такъвъ-онакъвъ. Ще изхвърли по неговъ адресъ редъ нелепости, но като види, че е излъганъ, ще отиде при него да се извинява, че билъ излъганъ, че го подвели и т. н. Това не е нищо друго, освенъ състояние на разбойника, който вдига пушката си, наранява своя братъ, за да го обере, но като го познае, извинява се и съжalaria за направеното. Питамъ: въ какво седи сегашниятъ животъ? Въ какво седи сегашната култура? Ще кажете, че сегашната култура се заключава само въ ядене и пиене. Каква философия е тази? Какво отношение има тази философия къмъ бждещия ви животъ? Какво отношение има това изкуство къмъ бждещия ви животъ? Все има нѣкакво отношение. Следъ време вие не трѣбва да бждете баби и дѣдовци съ набръчкани лица. Вие трѣбва да дойдете до онова съзнание, при което повече да не остарявате. Като дойдете до 33 години, повече не трѣбва да остарявате. Щомъ дойдете до 33 годишна възраст, ще се задържите такъвъ, какъвто сте въ този моментъ и ще останете, колкото време искате младъ. Ако разполагате съ наука, съ изкуство, трѣбва ли да се страхувате отъ сиромашията? Азъ наричамъ истинска наука онази, която може да се бори съ сиромашията, съ болеститѣ, съ неджзитѣ, съ злото, съ грѣха. Който нѣма тази наука, той ще види, какво нѣщо е сиромашията и ще разбере, какъ постѣпва природата. Ако има да дава нѣкому 20 — 30 хиляди лева, той ще дойде въ името на закона, ще го хване, ще го тури въ затворъ, и тамъ ще се разправя съ него, както разбира. Строга е природата! Строга е, но за кого? За онзи, който не я разбира. Коя майка, като получи писмо отъ сина си, че е гла енъ, нѣма да му изпрати пари? Сжщото може да се каже и за васъ. Ако разбирате законитѣ на природата и ѝ пишете писмо, че сте гладни, тя веднага ще ви изпрати толкова, колкото искате. Но трѣбва да пишете на нейния езикъ. Не пишете ли на нейния езикъ, тя ще ви каже: Синко, забравилъ си ме. Който пише на моя езикъ, азъ го познавамъ и му давамъ, колкото пожелае. Който не пише на моя езикъ, не го познавамъ и нищо не му давамъ. Наистина, доколкото съмъ провѣрявалъ този законъ, азъ не съмъ срещналъ синъ или дъщеря, които да сж писали на своята майка писмо, и тя да не е изпълнила на момента още желанието имъ. Това е вѣрно и въ букваленъ, и въ преносенъ смисълъ.

Питамъ: щомъ е така, какво по-хубаво за васъ отъ това, да познавате езика на природата? Какъвъ е езикътъ

на природата? Ще кажете, може би, че любовта е езикът на природата. Не, любовта е човѣшки езикъ; за нея всички народи иматъ различни думи. Обаче, трѣбва да се знае, кой е първичниятъ езикъ, отъ който и нашиятъ е произлѣзълъ. Едно е важно да се знае: когато любовта заговори въ човѣка, всички го разбиратъ: и растенията, и животнитѣ, и хората — всички разбиратъ езика на любовта. Следователно, човѣкъ трѣбва да се стреми къмъ истинската наука, която може да придобие отъ природата. Ако нѣкой, следъ като е свършилъ единъ факултетъ, каже, че е завършилъ наукитѣ си, или че е намѣрилъ пжтя, той е на крива посока. Ученикътъ, който е влѣзълъ въ природния университетъ, трѣбва да има предъ видъ да следва най-малко четири години по философия, четири години по естественитѣ науки — зоология, ботаника, минералогия, анатомия, четири години по правото, петъ-шестъ години по медицина и т. н. За да се специализира, той трѣбва да учи най-малко сто години, за да мине презъ всички области на науката. Кой човѣкъ днесъ е свършилъ всички факултети? Нѣкои отъ васъ едва сж свършили два-три факултета. На ученитѣ хора въ Америка турятъ по нѣколко титли и ги произвеждатъ почетни хора.

Съвременнитѣ хора сж дошли до единъ кръстопжтъ и, за да излѣзатъ отъ него, тѣ трѣбва да започнатъ отъ великата Божествена наука. Съвременнитѣ учени, които работятъ въ науката, сж асистенти на великитѣ учени, които ускоряватъ, или помагатъ на човѣчеството да върви въ Божествения пжтъ. Азъ не отричамъ свѣтската наука. Безъ нея никжде не можете да отидете. — Ама математика не ми трѣбва. — Не, безъ математика, безъ естественитѣ науки, безъ астрономия никжде не можете да отидете. Астрономията е красива наука. Тя развива въображението на човѣка. Ботаниката го запознае съ основитѣ на човѣшкия животъ. Минералогията го запознава съ първичния животъ. Човѣкъ не трѣбва да изучава нѣщата повърхностно. Децата изучаватъ всичко повърхностно, но онзи, който е дошълъ до положение да се занимава съ философия на наукитѣ, той трѣбва да се вдълбочава въ нѣщата. При изучаване на минералогията — кристалитѣ, минералитѣ тѣ иматъ и друга страна, не само външна, но и вътрешна. Сжщо така и растенията иматъ съзнателенъ животъ, който трѣбва да се изучава. Човѣкъ трѣбва да започне отъ минералитѣ, да мине презъ растенията и животнитѣ, и тогава да дойде до антропологията. Самъ по себе си, човѣкъ е единъ изводъ, задъ който седи цѣлата природа.

Той е като фонъ, задъ който изпжква цѣлото. На този фонъ човѣкъ изпжква като главно лице. Всички минерали, растения, риби, птици, млѣкопитаещи сж сѣнки на човѣка, а самиятъ човѣкъ е Божественото въ него. Казвате: Ние не се нуждаемъ отъ сѣнки. Не, безъ сѣнки не може да се даде изразъ на образа. Безъ сѣнки животътъ не може да се прояви. Ако не познавате животинското, не можете да познаете и човѣшкото. Ако не познавате животнитѣ, не можете да познаете растенията. Ако не познавате растенията, не можете да познаете минералитѣ и т. н. Ако не познавате разумното, не можете да познаете и себе си, т. е. Бога, Божественото начало въ себе си. Ако човѣкъ не познава Бога, това велико, необятно начало, нищо не може да познае. Богъ е обширна идея, за която най-малко трѣбва да се говори. Споредъ мене, човѣкъ трѣбва само единъ пжтъ въ живота си да произнесе това свещено име. Впрочемъ, това не е още сжщинското име на Бога. Азъ произнасямъ сжщинското име на Бога само единъ пжтъ въ годината, и когато Го произнеса, душата ми се отваря, като презъ месецъ май, и се изпълва съ свещенъ трепетъ.

Само при това положение, човѣкъ придобива сила и животъ въ себе си и е готовъ да работи, както за своето благо, така и за благо на своитѣ ближни. Загубено е днесъ името на Бога, и всѣки трѣбва да Го намѣри. Въ това седи смисъла на живота. Хората не знаятъ името на своя Баща. Ако попитате съвременнитѣ християни за името на своя Баща, и тѣ не Го знаятъ. Нѣкой казва, че Го знае. Ако е така, радвамъ се, но не искамъ да го изкушавамъ, да го изпитвамъ. Другъ казва, че е забравилъ това име. Ако синътъ е забравилъ името на баща си, може ли да очаква нѣкакво наследство отъ него? Когато хората казватъ, че името на тѣхния великъ Баща е Богъ, тѣ се лъжатъ. Никакво име не е това. Казано е въ Писанието: „Призови ме въ день скърбенъ.“ Съ какво? Съ Неговото име. Ако знаете името на Бога, всѣкога можете да Го призовете, а не само въ день скърбенъ. Когато избиратъ нѣкого за министъръ председателъ, не трѣбва ли той, преди да заеме властта, да призове името на Господа? Ако Го призове, той ще управлява сто пжти по-добре, отколкото сега. Ако единъ царъ призове името на Бога, той ще управлява сто пжти по-добре, отколкото сега. Ако единъ учителъ призове името на Бога, и той ще преподаде своята наука десетъ пжти по-добре, отколкото сега я преподава.

Мнозина се спиратъ върху въпроса, какъ трѣбва да вѣрватъ, въ коя църква да отидатъ? — Тѣзи нѣща сж остарѣли вече. Преди всичко, вие трѣбва да знаете имената на баща си и на майка си. И тогава, като кажете на майка си, че имате нужда отъ 50 хиляди златни лева, да разчитате, че ще ги получите. И наистина, не се минаватъ десетъ деня, и вие получавате тѣзи пари. Не заслужава ли тази майка да бжде обичана? Когато способниятъ ученикъ се интересува отъ нѣщо и отиде да запита учителя си, той не отваря ли специално за него библиотеката си и започва да му разправя по въпроса, отъ който се интересува? За неспособния ученикъ, за ученика, който нѣма любовъ въ себе си, учителятъ е затворень.

Човѣкъ трѣбва да работи съ вдѣхновение, ако иска да има успѣхъ. Не е въпросътъ за онова временно вдѣхновение. Има едно вдѣхновение, което, при всички условия на живота е непреривно, независимо това, дали човѣкъ е скърбенъ, или радостень. Каквото и да прави той, това вдѣхновение въ него е непреривно. То е Божественото, съ което човѣкъ непреривно трѣбва да гради. Докато е въ свѣта, човѣкъ ще се гнѣви, ще пада, ще става, но при всички условия той трѣбва да се държи за Божественото. Щомъ се справи съ злото въ будния си животъ, човѣкъ трѣбва да се справи съ него и въ сънния си животъ. Забележете, нѣкой човѣкъ не върши никакво зло презъ деня, но въ време на сънь върши кражби, убийства и редъ други престѣпления. Значи, на човѣка предстои задачата да се справи съ злото и въ сънния си животъ, да дойде до положение да вижда предъ себе си само красиви, хубави образи. Човѣкъ е онзи, който е придобилъ чистота и въ будния, и въ сънния си животъ. Не само това, но неговата душа трѣбва да бжде широка, чиста и благородна, безъ никакво петно, безъ никакви утайки, безъ никаква калъ. Най-малката нечистота въ него докарва вече злото. Отъ хиляди поколѣния насамъ, злото се е наслоило въ човѣка, и той трѣбва усилено да работи, да се освободи отъ него. Чистене е необходимо.

Като говоря по разни въпроси, нѣкои отъ моитѣ слушатели бързатъ, искатъ да схванатъ изкуството да живѣятъ. Тѣ сами знаятъ това изкуство отъ преди хиляди години насамъ, но не трѣбва да се бърза. Бързането е лошъ признакъ. Постоянство се изисква отъ човѣка. Той трѣбва да има единъ центъръ въ себе си, една непреривна идея, къмъ която да се стреми. За тази цель, той трѣбва да започне съ

положителната страна на значието — съ Божествената наука. Опасността за човѣка седи въ това, че той иска да придобие знания по механически начинъ. Знание по механически начинъ не се добива. Въ единъ отъ старитѣ романи се разправя, че единъ отъ героитѣ на този романъ живѣлъ при една вълшебница, която могла да се преобразява, въ каквото животно иска: на птица, на риба, на червей, на лъвъ, на мечка и т. н. Тя имала различни шишенца съ течности, и каквато форма искала да вземе, отъ съответното шишенце вадила по нѣколко капки, съ които се намазвала. Главниятъ герой на романа видѣлъ, какво правила вещицата и решилъ да вземе формата на лъвъ. Една вечеръ той се отправилъ къмъ шишенцето, въ което имало течностъ, съ която ще може да приеме лъвска форма, и се намазалъ съ нея. Обаче, въ бързината, вмѣсто да вземе отъ шишенцето съ съответната течностъ, той взелъ отъ друго шишенце. Каква била изненадата му, когато, вмѣсто да приеме формата на лъвъ, той станалъ магаре. Заключение на автора, който пише този романъ, е следното: старитѣ възгледи на хората, т. е. възгледитѣ на тѣхнитѣ баби и дѣдовци сж такива, че ги правятъ или лъвове, или магарета.

Следователно, когато дойде до положителната наука, човѣкъ трѣбва да бжде внимателенъ къмъ възгледитѣ, които възприема. Има хора въ свѣта, които служатъ на истината въ всички области. Тия хора могатъ да бждатъ философи, художници, музиканти, свещеници, проповѣдници, държавници, царе и редъ други, но всички служатъ на истината. Това показва, че има добри хора въ свѣта. Днешнитѣ условия сж най-добри, най-благоприятни, за да нам'ри човѣкъ истинския пътъ и да се приближи къмъ истината.

„Духътъ на Господа Иеова е връхъ мене, защото Господъ ме помаза.“ Първото нѣщо, което се иска отъ човѣка е да повѣрва, че е помазанъ. Той трѣбва да повѣрва, а да не чака да му доказватъ. И съ доказване може, но да чакате да ви се доказватъ нѣщата, изисква се дълго време. При доказването и вѣрването резултатитѣ сж едни и сжи; разликата е само въ времето. При доказване на нѣщата губи се много време, а при вѣрването, всичко става веднага. Единъ познатъ господинъ ми разправяше, какъ се убедилъ, че трѣбва да вѣрва. По едно време той си направилъ хубава, двуетажна кжща и търсилъ наематели за единъ отъ етажитѣ. Явилъ се единъ господинъ като наемателъ, но нѣщо отвлѣче му казвало: Не давай кжщата си на този

човѣкъ, той не обича да плаща. Обаче, външно този човѣкъ билъ добре облеченъ, благовиденъ, внушавалъ довѣрие, и затова той не послушалъ гласа си и далъ подъ наемъ етажъ си, именно, на него. Гласътъ отвжтре пакъ му нашепвалъ: този човѣкъ въ първо време плаща, но после не плаща.—Не, азъ ще го заставя да плаща редовно. Както и да е, влѣзълъ този господинъ въ кжщата му и платилъ само два-три месеца. Останалото време вече не плащалъ. Какво не правилъ той, докато най-после го извадилъ отъ кжщата си. Така се научилъ той да върва на Божественото въ себе си. Така провѣрилъ той, че този господинъ не билъ за неговата кжща. Първитѣ два месеца платилъ наема си, а цѣли две години следъ това живѣлъ безъ наемъ, не плащалъ нищо.

Много отъ съвременнитѣ хора мязатъ на хазяина на двуетажната кжща, искатъ всичко да имъ се докаже. Може да имъ се докаже, но дълго време ще мине и кжщата имъ ще седи празна. Презъ времето, докато чакате доказателства, и умътъ ви ще бжде празенъ.

Нѣкой иска да му докажатъ, че Богъ сжществува. Докато чака да му се докаже, много време ще мине. Хората обичатъ да имъ казватъ приятни нѣща, макаръ и да не сж върни. Единъ турчинъ отъ Дели-Орманъ отишълъ по работа въ Цариградъ. Като се върналъ, ходжата го запиталъ: Какви новини има въ Цариградъ? Последната новина е, че сж взели решение да те направятъ Шейхъ-Юлъ-Ислямъ.—А, не говори такива работи. Не вървамъ въ това. Следъ две седмици ходжата пакъ отишълъ при този турчинъ и му казалъ: Я кажи нѣщо ново отъ Цариградъ.—Макаръ че не е върно, все било приятно на ухото му да чуе, че щѣли да го правятъ Шейхъ-Юлъ-Ислямъ. Даже и за утеха да е, все нѣкога е приятно на човѣка да го позалъжатъ, че въ друго нѣкое прераждане има възможность да стане Шейхъ-Юлъ-Ислямъ.

Сега и на васъ казвамъ: не търсете доказателства да ви убеждаватъ хората, че сте помазани. Като повѣрвате, не ходете да разправяте на хората, че сте помазани. Преди да имъ разправяте, направете единъ — два или повече опита, докато сами дойдете до Истината. И за опититѣ не говорете нищо, докато не придобиете единъ върненъ резултатъ. Следъ това ще намѣрите нѣкой вашъ добъръ приятель, който отдавна ви очаква, който има сжщата опитность и ще му кажете: Азъ съмъ помазанъ. — И азъ съмъ помазанъ. Единиятъ ще

разказва своите опитности, и другият ще разказва своите — и двамата заедно ще правят опитите си. По този начин ще се съберат трима, четирма, петима и повече помазани и ще образуват общество от помазани. Значи, ако в някоя местност извира чиста, хубава вода, в скоро време тя ще стане една от най-хубавите местности.

„Защото Господъ ме помаза.“ Помазаните хора, това са гениалните хора в света, които дават потик на цялото човечество да върви напред, да се развива. Когато ангелъ Господен посети Аврама и му каза, че ще отиде да изгори Содомъ и Гоморъ, Аврамъ го запитва: Ако там има поне пет души помазани, ще отмъни ли Богъ решението си? Значи, силата в света иде от помазаните. Повървайте и вие, че сте помазани, но след като повървате, гледайте да не се измъните. Има една опасност за помазаните, че след като повърват, че са помазани, надигат се, възгордяват се, а с това заедно се изсушават. Знаете ли, каква е диагнозата, по която се познава, кой човекъ е помазанъ? Помазаният заема най-долното положение. Заемаш ли най-долното положение, ти си помазанъ. Защо? Защото, който заема най-долното положение, той може да се качи и на най-горното. Който може да слъзе най-долу, той може да се качи и най-горе. Това значи силенъ човекъ! Силенъ е онзи, който може да слъзе долу и да вдигне товара. Той не се плаши от нищо. Той е човекъ, който може да воюва. И Христосъ казва: „Азъ съмъ помазанъ.“ Христосъ не мязаше на Петра, който единъ день Му каза: Учителю, я да бѣгаме ние отукъ! Тъй както си започналъ, тази работа няма да излъзе на добъръ край. Христосъ му каза: „Махни се, сатана, отукъ!“

Сега мнозина от васъ, като се намѣрятъ на тѣсно, казватъ: Защо ни трѣбваше това учение? Я да избѣгаме отукъ! — Апостолъ Петъръ говори въ васъ. Вие трѣбва да му кажете: „Махни се, сатана!“ Христосъ, обаче, казва: „За това дойдохъ азъ въ света, за този часъ, да изпълня волята Божия. Онзи който ме е пратилъ въ света, Той ще покаже своята сила. — Не е било време Богъ да не е изпълнилъ своите обещания. На помазаните се дължи всичката наука въ света, т. е. всичко възвишено и благородно. Това значи, че на помазаните се дължи всичката наука, въ своята пълнота. Въ помазването всички трѣбва да бждемъ добри, весели, радостни, да пѣемъ и да се веселимъ. Помазаният е красивъ човекъ. Когато срещне, той е готовъ да го

насърдчи. Като види нѣкой отчаянь, обезсърдченъ той му казва: Махни обезсърдението отъ себе си! Ти си способенъ за велики работи. На художника казва: Хубави сж твоитѣ картини, но можешъ да рисувашъ още по-хубаво. На музиканта казва: Хубаво свиришъ, но още по-добре можешъ да свиришъ. Какво правятъ съвременнитѣ хора? Когато станатъ на 45 — 50 години, тѣ се обезсърдчаватъ и казватъ: Нашата работа се свърши вече. Каквото не можахме да постигнемъ въ този животъ, ще го оставимъ за другото прераждане. Не, тѣ трѣбва да работятъ сега, въ този животъ още, да свършатъ онази работа, която имъ е опредѣлена. Днешната работа не трѣбва да се отлага за утре. Оставете ли днешнитѣ работи за друго прераждане, нищо нѣма да излѣзе. За тази цель първо ще се справите съ баба си, съ дѣдо си, като имъ кажете, че не искате да остарявате като тяхъ. Ще работите върху себе си, да придобиете изкуството на змията, да събличате старитѣ си дрехи и да обличате нови. По този начинъ ще покажете на хората, че сте помазани. Ще хвърлите старата маска на баба си и на дѣдо си. Отъ старата дреха на вашата баба и на вашия дѣдо ще излѣзе единъ младъ, 33 годишенъ момъкъ. Който го види, ще каже: Ето помазаниятъ! Всѣки да си каже: Азъ мога да съблѣка старата дреха на баба си и на дѣдо си и на всички да покажа, че не съмъ старъ. Старата баба и стариятъ дѣдо едно знаятъ да говорятъ: Синко, и ти, като насъ, ще остарѣешъ, пари ще трѣбватъ, да има, кой да те гледа, да ти шета на старини. Вие трѣбва да имъ отговорите: На стари години ние ще шетаме на другитѣ. Остане ли тѣ да ни шетатъ, нашата работа е свършена. Ние сами ще си работимъ, сами ще си услужваме.

„Духътъ на Господа Иеова е връхъ мене.“ Духътъ на Господа, това е Божественото въ човѣка. Христосъ казва „Не дойдохъ да ми послужатъ, но да послужи.“ Затова и на васъ казвамъ: нека въ всички се яви желание да работите. Въ малкитѣ работи бждете възвишени и благородни. Дайте мѣсто на Духа, на възвишеното въ себе си, и ще видите, че благородното, възвишеното, което е вложено въ васъ първоначално още, ще почне да се развива. Преди две хиляди години още бѣше казано на младия човѣкъ, който искаше да придобие вѣчния животъ, да продаде имането си, да го раздаде на беднитѣ и тогава да посвети живота си на Бога. Сега азъ нѣма да повтарямъ сжщото, но ще кажа:

служете на Бога, служете на човѣчеството, служете на Божественото въ себе си! Това е едно правило за живота, което трѣбва да приложите. Давайте ходъ на всичко възвишено и благородно въ себе си, ако искате да нѣмате противоречия. Насърдчавайте всѣки човѣкъ, въ каквото и да е направление. Нека има радостъ и веселие въ свѣта! Щастието е постижимо, но не съ разбиранията на баба ви и на дѣдо ви. Докато вървите въ тѣхния пѣть, съ тѣхнитѣ разбирания, щастие нѣма. Ако можете да съблѣчете баба си и дѣдо си презъ главата, щастието е постижимо.

„Защото ме помаза Господъ.“ Първото нѣщо: повървайте, че сте помазани! Щомъ повързате, знанието, което имате, ще вземе другъ обратъ у васъ. Душата ви ще се разшири; въ нея ще влѣзе новиятъ миръ, новата радостъ. Хубавото, което имате сега, гова е вашата радостъ, това е вашето богатство. Сега вие имате капиталъ огъ сто хиляди лева златни, но богатството, което ще придобиете чрезъ помазването на Духа, ще струва хиляди милиарди. Когато спечелите това богатство, занесете на Бога своя десетъкъ.

27. Беседа огъ Учителя, държана на 18 мартъ, 1928 г
София. — Изгрѣръ.

Остани съ насъ!

„Остани съ насъ, защото е привечерь, и денътъ превали.“ *)

Има учени хора въ свѣта, които, отъ единъ малкъ скжпоцененъ камъкъ, създаватъ цѣла история: произходътъ и образуването на този камъкъ, условията на създаването му и т. н. Има учени хора въ свѣта, които, отъ една малка кость на нѣкое предпотопно животно, възстановяватъ цѣлото животно: скелетътъ му, неговата голѣмина, условията, при които е сжществувало това животно и т. н. Онѣзи, които иматъ картината на това животно, чудятъ се, какъ е дошло на ума на тия учени да възкръсяватъ мъртвитѣ животни отъ миналитѣ вѣкове. Тѣ се запитватъ, защо трѣбва да изучаватъ това предпотопно животно. Химикътъ пкъ ще запита, защо е трѣбвало да се знае състава и разположението на земнитѣ пластове, когато се е образувалъ този малкъ скжпоцененъ камъкъ, Кой какъ се спре върху историята на скжпоценния камъкъ, ще каже: Ние можемъ да носимъ скжпоценнитѣ камъни на главата, на ржцетѣ, на вратоветѣ си, безъ да знаемъ тѣхната история. Това на половина е право. Ако черноземътъ, въ който сж посѣти плоднитѣ дървета, не бѣше обработенъ, той щѣше да поквари тѣхнитѣ цвѣтове, и тѣ нѣмаше да вържатъ, нѣмаше да дадатъ добри плодове. Значи, хубавитѣ цвѣтове се криятъ въ канаритѣ, затова трѣбва да ги изучаваме. Следователно, кажете ли, че миналитѣ форми не ви сж потрѣбни, вие падате въ друга крайность. Всички предпотопни животни, които сж изчезнали вече, сж оставили своята плътъ, своитѣ кости на земята, и досега още ние се хранимъ отъ изобилието на това, което тѣ сж ни оставили. Благодарение, че тѣ сж измрѣли, за да сжществува сегашното човѣчество. Иначе, то не би могло да сжществува. Ето, съвременнитѣ хора считатъ за свой дългъ да турятъ на гроба на нѣкой виденъ покойникъ — герой за отечеството си, държавникъ, или нѣкое духовно лице, бюста му. Защо турятъ бюстоветѣ на виднитѣ хора върху гробоветѣ имъ? Да покажатъ на хората, че въ свѣта нищо не умира. Сжщо така се доказва, че и съ изчезването

*) Лука 24 : 29.

на тѣзи грамадни, предпотопни животни и растения, които нѣкога сж сжществували, тѣ окончателно не сж изчезнали. Следъ като сж завършили своята работа на земята, тѣ сж отишли другаде нѣкжде да работятъ — влѣзли сж въ човѣка. Нима машинитѣ, които сж взели участие при съграждането на нѣкоя голѣма стена, следъ свършването на стената изчезватъ? Тѣ не сж изчезнали, но сж отишли другаде да работятъ.

Въ природата сжществува непреривенъ процесъ, непреривни действия. Учениятъ, въ широкъ смисълъ на думата, трѣбва да познава непреривността въ процеситѣ на природата. И всѣкога, когато се прекжсватъ процеситѣ, идватъ страданията. Отъ такива прекжсвания на бентоветѣ си, често американцитѣ страдатъ. Американцитѣ, които минаватъ за най-културни, за умни, цивилизовани и практични хора, често, поради нѣкаква несъобразителностъ отъ тѣхна страна, пострадватъ отъ своитѣ бентове, не знаятъ, де да ги поставятъ. Тѣ сж голѣми любители на бентове. Преди години, надъ единъ отъ своитѣ градове, тѣ подпушили една голѣма рѣка, направили бентъ, за да заградятъ едно езеро, въ което да могатъ зимно време да се разхождатъ съ шейни и съ кѣнки. Този бентъ представлялъ грамадна стена, висока 25 — 30 метра, за да събира голѣмо количество вода. Инженеритѣ, които строили тази стена, мислили, че тя ще издържи на напора на водата. Обаче, единъ день тази стена се съборила, и водата залѣла града. хиляди кжщи били залѣти съ вода и хиляди хора удавени. На нѣколко мѣста въ Америка сж се случили подобни прекжсвания на бентове, отъ които хиляди хора сж пострадали. Ще кажете, че тѣзи американци сж излѣзли глупави, като не сж взели предъ видъ всички възможности за станалитѣ нещастия. Казвамъ: колко бентове днесъ не сж поставени на мѣсто! Нима вашитѣ бентове сж поставени на мѣсто? Досега азъ не съмъ срещналъ нито единъ човѣкъ, на когото всички бентове да сж на мѣсто. Много отъ вашитѣ бентове сж надъ града, а много сж подъ града, и всѣкога се очаква да дойде нѣкаква опасностъ въ живота. По този начинъ, именно, азъ обяснявамъ моралното падане на нѣкои хора. Когато казватъ, че нѣкой човѣкъ е падналъ морално, казвамъ, че нѣкой бентъ надъ града на този човѣкъ се е прекжсналъ нѣкжде и залѣлъ голѣма частъ отъ този градъ. Това е криза въ неговия животъ. Този човѣкъ не е могълъ да устои на едно свое силно желание. Той не е могълъ да устои предъ известна съ-

блазънъ, предъ касата на своя господарь. Отворената каса на неговия господарь е сила, която нахлува въ сърцето му, събаря бента и завлича всичко, което е подъ него. Съ бента заедно отива и човѣкътъ.

Следователно, човѣкъ трѣбва да гради върху ония здрави основи, на които първоначално още животътъ е билъ поставенъ. Затова той трѣбва да знае, какво е необходимо за този животъ. Не е въпросътъ за задгробния животъ. Като процесъ, задгробниятъ животъ представя цъвтенето, но преди цъвтенето е растенето. Преди да цъвне, дървото ще расте редъ години. Значи, всѣки трѣбва да се запита, кое е най-сжщественото за деня. Сжщественото за всѣки денъ е онова, което можемъ да постигнемъ. Значи, при съзнателното растене сжщественно е онова, което може да ни достави необходимитѣ материали, да свършимъ работата, която ни е дадена за деня. Следъ като свършимъ тази работа, ще имаме едно малко удоволствие, едно малко възнаграждение. Това наричаме ние постигане на нашитѣ идеали. За всѣки денъ е предвидено едно малко постижение. Ако постигнете това, което желаете, волята ви се усилюва, сърцето ви се усилюва и умътъ ви се усилюва. Ако не постигнете това, което желаете, въ васъ настава разслабване на силитѣ ви. На това основание, ударитѣ, които идатъ отвънъ, хората наричатъ сждба. Не, това не е нищо друго, освенъ разкъсване, разпадане на бентоветѣ имъ. Ударитѣ, които идатъ отвънъ, сж разумни актове. Когато чукътъ удря добре, и гвоздеятъ пада на мѣсто. Но когато гвоздеятъ се забива повече, отколкото трѣбва, той става непотрѣбенъ. Всѣки гвоздей трѣбва да отиде на своето мѣсто.

Следъ възкресението си, Христосъ се яви на ученицитѣ си, и тѣ Му казаха: „Остани съ насъ!“ Защо? Защото е вечеръ, не е денъ, когато слънцето изгрѣва, но е вечеръ. Изгрѣването на слънцето подразбира изгрѣвъ на Божественото въ човѣка. „Остани съ насъ!“ Остани съ насъ тази вечеръ да ни разправишъ нѣщо отъ Божественото, което носишъ съ себе си. Значи, Христосъ трѣбва да ни остави най-хубавото, което носи съ себе си. Защо рударътъ промива златния пѣсъкъ? Той иска да отдѣли златото, а пѣсъкътъ да тури настрана. Какво е желанието на търговеца, който се занимава съ клиентитѣ си? Той има желание всичкитѣ му клиенти да влѣзатъ въ неговия дюкянъ, да купятъ нѣщо, да му оставятъ частъ отъ паритѣ си, а после той да остане самъ съ своето съкровище.

Всѣки човѣкъ, най-после, все иска да остане съ нѣкого.

И тъй, основната идея трѣбва добре да се разбере. Защо? Защото понѣкога хората разбиратъ нѣщата, но не знаятъ тѣхното приложение. Значи, всѣко нѣщо има свое теоретическо разбиране, както и свое практическо приложение. И наистина, вие можете да срещнете двама лѣкари, единиятъ силенъ въ теорията, а другиятъ — въ практиката. Викатъ първия лѣкаръ при едного, кракътъ на когото е счупенъ. Той преглежда крака на болния, констатира на кое мѣсто е счупенъ и на колко парчета е надробена костъта. Питатъ го: Какво трѣбва да се направи сега? Той казва: Азъ констатирамъ само, че кракътъ на еди-кое си мѣсто е счупенъ, а вие трѣбва да намѣрите човѣкъ, който може да го намѣсти. Викатъ втория лѣкаръ. Той веднага пристѣпва къмъ работа: туря рѣцетъ си на счупената костъ, разбира положението на болния и започва да поставя всѣка частъ на нейното мѣсто. Следъ това той казва на болния: Ще държите крака си неподвижно, 40 дѣня нѣма да го мѣстите никакъ. Питамъ: кое е по-хубаво — да познаете, коя костъ е счупена и на колко части, или да поставите всѣка костъ на нейното мѣсто. По сѣщия начинъ, при съграждане на вашия животъ, вие трѣбва да разбирате онѣзи вътрешни процеси, споредъ които да знаете, де да поставите всѣко ваше чувство. Въ всѣки даденъ моментъ, въ съзнанието на човѣка се зараждатъ известни мисли, идеи, желания, които занимаватъ неговия умъ. Той се решава да действува, да реализира тия свои желания, но нѣма планъ, не знае, какъ и де да ги постави. Напримѣръ, нѣкой става пръвъ министъръ, иска да внесе известни реформи, известни одобрения, но нѣма опредѣленъ планъ, отде и съ какво най-напредъ да започне. Ако нѣкой стане министъръ, първата му работа е да уволни всички чиновници, всички стражари, които не сж отъ неговата партия, и на тѣхно мѣсто да назначи свои хора. И това е добре, но кога? Когато новоназначенитѣ чиновници сж по-способни, по-благородни отъ първитѣ. Обаче, ако не сж по-способни отъ първитѣ, тази смѣна е безпредметна. Ако новитѣ чиновници сж хора безъ моралъ, безъ култура, безъ наука, каквито често се срещатъ, учени-недоучени, тѣ не могатъ да помогнатъ на отечеството си. Тѣ сж хора, които обиратъ на общо основание, за което ще ги видите въ затворъ, ужъ несправедливо осждени за нѣкакви злоупотрѣбвания. Такава реформа на мѣсто ли е? Даже и на мѣсто да е, съ нея не трѣбва да се започва.

Когато единъ министъръ дойде на властъ, той първо трѣбва да се примири съ враговетѣ си, да ги извика и да имъ каже: Вие имате такива и такива възгледи, съ които нѣкога можете да ми бждете полезни; когато не постъпвамъ добре, искамъ отъ време на време да ми напомняте.

Сега ще приведа единъ случай изъ живота на единъ американски проповѣдникъ, който обичалъ да преувеличава нѣщата. Веднѣжъ той чулъ нѣкои отъ слушателитѣ си да се произнасятъ за него: Нашиятъ проповѣдникъ не говори всѣкога истината. Като чулъ това, проповѣдникътъ казалъ на своя приятелъ: Слушай, приятелю, ще те моля, когато се увлѣка въ проповѣдта си и започна да преувеличавамъ фактитѣ, дай ми знакъ съ прѣста си да се корегирамъ. Единъ день, когато проповѣдвалъ на слушателитѣ си, трѣбвало да спомене за единъ еврейски герой, който хваналъ 300 лисици, вързалъ на опашкитѣ имъ по една запалена свѣщъ и така ги пусналъ. При това, трѣбва да се знае, казвалъ той, че опашкитѣ на тѣзи лисици били по три метра дълги. Приятелътъ му го погледналъ, далъ му знакъ съ прѣста си, че преувеличилъ. Тогава проповѣдникътъ продължилъ: Като преглеждахъ писаното отъ различни автори за тия лисици, намѣрихъ, че невъзможно е да сж имали тѣ по три метра дълги опашки. Пъкъ и мене ми се струва, че е невъзможно това. Опашкитѣ имъ сж били дълги отъ 2—2½ м. Приятелътъ му пакъ далъ знакъ, че и това е много. — Ще ме извините, драги слушатели, струва ми се, че и два метра не сж били дълги опашкитѣ на лисицитѣ. Тѣ ще сж били най-много 1½ м. Приятелътъ пакъ далъ знакъ, че и това е много. — Впрочемъ, казалъ проповѣдникътъ, повече отъ единъ метъръ не сж били. Приятелътъ пакъ далъ знакъ съ прѣста си. — Вижте какво, нѣма защо да говоря за ония времена. Тогава опашкитѣ на лисицитѣ може да сж били и по единъ метъръ дълги, но споредъ мене, най-вѣроятно е да има грѣшка въ тия данни, повече отъ половинъ метъръ не могатъ да бждатъ дълги. Приятелътъ му пакъ далъ знакъ. — Не, отъ половинъ метъръ надолу не слизамъ!

Казвамъ: трѣбва да се знае, че дължината на опашката на лисицата е точно опредѣлена. Ако този проповѣдникъ бѣше си далъ малко трудъ да изучи лисицата, щѣше да види, че невъзможно е отъ 2500 години насамъ дължината на лисичата опашка да се намали отъ три метра на половинъ метъръ. По сжщия начинъ единъ английски проповѣдникъ изненадалъ слушателитѣ си, като имъ казалъ,

че овцетѣ пиятъ вода, само когато сж болни. Знанието на много хора, които разискватъ върху известни обществени въпроси, се простира не по-далечъ отъ това на английския проповѣдникъ, който казалъ, че овцетѣ пиятъ вода, само когато сж болни. Въ сжщностъ, когато сж болни, овцетѣ или никакъ не пиятъ вода, или малко пиятъ. Понеже съвременнитѣ хора сж бързи въ своитѣ разисквания, въ своитѣ заключения, темитѣ, които тѣ развиватъ, ставатъ безинтересни. Тѣ мязатъ на ония хора, които обичатъ да разиграватъ лотария. Взиматъ единъ билетъ и съ нетърпение чакатъ деня да се тегли лотарията, да спечелятъ нѣщо. Това говори за голѣмото суевѣрие на съвременнитѣ хора. Като не спечелятъ съ първия билетъ, тѣ купуватъ втори, трети, съ надежда, че този пътъ ще спечелятъ нѣщо. Азъ познавамъ единъ господинъ, който отъ 15 години насамъ постоянно купува лотарийни билети, но и до днесъ нищо не е спечелилъ. Той все вѣрва, че ще спечели първата премия. Преди нѣколко години дохожда при мене единъ българинъ иманяръ, да ме пита, не зная ли, де е имането, което преди две хиляди години нѣкой виденъ римски адмиралъ го заровилъ нѣкжде. Въ Бургазъ се е образувало едно дружество, което търси това злато. Интересно е, на какво, именно, се съгражда тази вѣра, че човѣкъ може да спечели. На какво отгоре се крепи вѣроятността, че може да се спечели нѣщо, било на лотария, било да се намѣрятъ заровени пари въ земята. Единъ мой познатъ твърдѣше, че ще живѣе 120 години. Не се минаха една — две години, и той замина за онзи свѣтъ на 70 годишна възраст; значи, съ 50 години по-рано. Казвамъ: изчисленията на този човѣкъ не сж били вѣрни. Човѣкъ може да живѣе 120 години, но той трѣбва да има такова разположение на духа, че отдето и да дойдатъ вълни, каквито страдания и удари да му дойдатъ, да не предизвикатъ въ него никакво сътресение. Ако страданията въ живота произвеждатъ сътресения въ човѣка, той едва ли ще може да доживѣе 50 години.

„Остани съ насъ!“ Великото, красивото въ живота трѣбва да остане съ насъ. Думитѣ „остани съ насъ“ могатъ да се отнесатъ до Христа, а могатъ да се отнесатъ и до нѣкоя наша основна идея. Идеитѣ не сж само форми. Всѣка свещена идея е идея на нѣкое живо, разумно сжщество, което е тѣсно свързано съ насъ. Неговиятъ животъ е преплетенъ съ нашия. Следователно, всѣка идея, която живѣе

въ насъ, и отъ която не можемъ да се освободимъ, е преплетена съ нашия животъ и върви паралелно съ него. Ето защо, ние трѣбва да подържаме разумни отношения съ всѣка наша идея, като съ живо сжщество. Вземете, напри- мѣръ, идеята, която всѣки човѣкъ подържа въ себе си — да бжде обичанъ. За да бжде обичанъ, човѣкъ трѣбва да има нѣщо въ себе си, за което да го обичатъ. Всѣки иска да му дойде единъ приятелъ да го нагости. Отлична идея е тази. Но за да ти дойде нѣкой, трѣбва да има съ какво да го нагостишъ. Другъ е въпросътъ, ако той самъ ти дойде на гости и донесе нѣщо за ядене. Обаче, ако ти го поканишъ да дойде, и нѣмашъ съ какво да го угостишъ, а той донесе всичко, ти ще се почувствуващъ унизенъ, че не си билъ въ състояние да приемешъ единъ гостъ, както трѣбва.

„Остани съ насъ!“ Този е важниятъ въпросъ, който трѣбва да се разреши на земята. Този въпросъ трѣбва да се разреши днесъ, а не въ бждеще. Ако тази идея „остани съ насъ“ я разрешите още днесъ, и вървите паралелно съ нея, за васъ всичко ще бжде възможно. Когато ученицитѣ пожелаха Христосъ да остане съ тѣхъ, Той остана ли? Остана. Казва се въ Писанието, че Христосъ имъ отворилъ умоветѣ, и тѣ Го познали. Следъ като си заминалъ, тѣ били радостни и весели и се върнали при приятелитѣ си да имъ разправятъ, че срещнали Учителя си, Който имъ разправилъ велики работи за бждещето, за плановетѣ на небето, на невидимия свѣтъ и т. н. Когато говоримъ за невидимия свѣтъ, вие разбирате свѣтъ, който нѣма никакви отношения къмъ васъ. Не, невидимиятъ свѣтъ е реаленъ; той има отношения къмъ васъ. Той е Божествениятъ свѣтъ, който се проявява и въ най-малкитѣ нѣща на живота. Този свѣтъ ви упжтва, той ви дава посока, направление. Понѣкога искате да кажете нѣкоя лоша дума, но нѣщо ви казва: Въздържай езика си, защото лошитѣ думи носятъ лоши послѣствия. Нѣкога допуснете нѣкоя лоша мисль въ ума си, но отвжтре нѣщо ви казва: Не оставяйте тази мисль въ ума си, защото лошитѣ мисли оставятъ следъ себе си нечистотии, отъ които мжчно ще се освободите.

За потвърждение на тази мисль, ще приведа следния примѣръ. Игуменътъ на единъ манастиръ заминалъ за онзи свѣтъ, безъ да успѣе да даде отчетъ на замѣстника си за това, което вършилъ до негово време. Новиятъ игуменъ дълго време се молилъ, дано се яви по нѣкакъвъ начинъ стариятъ игуменъ отъ онзи свѣтъ, да му разправи, де оста-

вилъ паритѣ, какво да прави съ тѣхъ и т. н. Най-после стариятъ игуменъ могълъ по нѣкакъвъ начинъ да излѣзе отъ ада, дето се намиралъ следъ заминаването си отъ този свѣтъ, понеже не билъ отъ праведнитѣ, но съ присѣтствието си въ монастиря, внесълъ такава неприятна миризма, че служителитѣ били принудени да премѣстятъ цѣлия монастиръ другаде нѣкъде. Новиятъ игуменъ забравилъ и монастиря, и паритѣ, не помислилъ вече да се връща назадъ. Никой не смѣлъ да влѣзе въ този монастиръ. Игуменътъ си казвалъ: Защо ми трѣбваше да викамъ този старецъ, да ми казва, де сж паритѣ на монастиря?—Монастиръ съ пари не се поправя. Общество съ пари не се поправя. Ако новиятъ игуменъ бѣше истински служителъ на Бога, той самъ трѣбваше да намѣри паритѣ, не трѣбваше да се обръща за съдействие къмъ умрѣлитѣ. Той трѣбваше да има достатъчно вода на разположение, че като извика стария игуменъ, да го посрещне вѣнъ нѣкъде, тамъ да го измие, изчисти и после да го пусне да влѣзе въ монастиря. Какъ постѣпи той? Като сѣдия, който сѣди нѣкой престѣпникъ. Такива сж разбиранията на съвременнитѣ хора. Тѣ викатъ единъ престѣпникъ и казватъ: Да дойде невежиятъ, простакътъ. Казвамъ: ако е въпросъ за простащина, всички хора сж простаци. Защо? Защото, ако не бѣха простаци, тѣ щѣха да бждатъ щастливи, щѣха да бждатъ безсмъртни. Ако кажатъ днесъ нѣкому, че е простакъ, той ще се обиди. Питамъ: защо трѣбва да се обижда? Ако майка му и баща му сж умрѣли, той е простакъ — нищо повече. Ако и той умре, и той е простакъ. Нѣма защо да се обиждате. Едно ще знаете: който умира, той е простакъ. Като умре нѣкой, нѣма защо да пишете, че тукъ почива младъ и зеленъ момъкъ, не вкусилъ още отъ живота. По-добре пишете: Тукъ почива единъ простакъ, който не разбираше Божиитѣ закони.

Казвате: Така не се говори. Какво прави лѣкарьтъ, като прегледа нѣкой боленъ и намѣри въ него нечисто, заразено, мѣсто. Той изважда ножчето си, изрѣзва заразеното, нечистото мѣсто и започва да стърже. А когато види на дървото нѣкой красивъ, узрѣлъ плодъ, той внимателно го хваща съ двата си прѣста и го опитва. Следователно, който иска да бжде обичанъ, той трѣбва да има идея въ себе си, да бжде искренъ човѣкъ. Днесъ рѣдко се срѣщатъ искрени хора въ свѣта. Повечето хора сж турили маски на лицата и мислятъ, че съ този моралъ, който иматъ, ще могатъ да спасятъ себе си, ще могатъ да спасятъ свѣта. Това не значи,

че свѣтътъ не е спасенъ, но вашиятъ свѣтъ не е спасенъ. Съвременниятъ моралъ е бентъ, който единъ день ще се прекъсне нѣкжде и ще залѣе цѣлия градъ подъ него. Какъвъ моралъ е този, когато приятелътъ ти едно говори предъ тебе, а друго задъ тебе? Какъвъ приятелъ е този, който, преди да е познавалъ твоитѣ слабости, те е обичалъ, а щомъ научи слабоститѣ ти, измѣня мнението си и чувствата си къмъ тебе? Какъвъ приятелъ е този, който ти дава пари съ 30—40% лихва? Хората се търсятъ днесъ, за да се хвалятъ едни-други, да си бждатъ полезни, за да си помагатъ, а не защото се обичатъ. Още въ времето на Христа бѣше казано, че когато нѣкой е нещастенъ, не трѣбва да влиза въ дома на приятеля си. Въ Стария Заветъ още е казано, когато нѣкой е заразенъ отъ чума, отъ проказа, или отъ друга нѣкаква опасна болестъ, той не трѣбва да влиза въ дома на приятеля си. Свещено трѣбва да се пази приятелското чувство. Тѣй щото, ако нѣкой има известна слабостъ, той трѣбва да знае, че тѣзи стари форми, тѣзи стари навици и неджзи и при новитѣ убеждения, и при новия животъ пакъ ще се явятъ, но съ нови форми. Значи, старото ще върви паралелно съ новото.

„Остани съ насъ!“ Идейното трѣбва да остане съ насъ. Идейното въ живота носи радостъ и веселие за душата. Щомъ идейното изчезне, страданията дохождатъ. Който не разбира този законъ, той се оплаква отъ живота, отъ страданията и казва, че братята и сестритѣ му го измжчвали.— Това е невъзможно. Никжде въ историята на човѣчеството не се е срещналъ случай, дето братя и сестри, които те обичатъ, да те измжчватъ. Онзи, който измжчва нѣкого, той нѣма нищо общо съ братството. И Христосъ бѣше измжчванъ, битъ. Кой би Христа? Кой измжчваше светиитѣ? Все грѣшнитѣ хора. Съвременнитѣ християни не сж си обяснили още, кои сж причинитѣ, задето хората се измжчватъ едни-други. Ще кажете, че нѣкои хора иматъ слабостъ да биятъ, да измжчватъ другитѣ.— Това не може да бжде обяснение. Едно трѣбва да се знае, че човѣшкиятъ духъ е по-силенъ отъ всѣкаква слабостъ.—Ама нѣкой ималъ настроение, че се проявилъ по единъ, или по другъ начинъ.— Човѣшкиятъ духъ е по-силенъ отъ всѣкакво настроение.— Ама обществото, условията сж лоши.— Човѣшкиятъ духъ е по-силенъ и отъ обществото, и отъ условията. Ако върватъ, че човѣкъ е произлѣзълъ отъ Бога, Който е Великото Начало на живота, тогава трѣбва ли да се влияете отъ об-

ществото? Обществото е частъ отъ това Велико Начало.

Има два възгледа за обществото и неговото влияние върху човѣка. Едното мнение е на единъ английски писателъ, който казва, че героитѣ създаватъ обществата. Толстой казва обратното: обществата създаватъ героитѣ. Въ една своя критика за Наполеона, Толстой казва, че Наполеонъ самъ нищо не е направилъ. Ако той правѣше всичко самъ, защо при Бородино издаде една заповѣдь, която после отмѣни? Кой го накара да издаде заповѣдта и после да я отмѣни? Въ приложенията си, и двата възгледа сж прави. Споредъ първия възгледъ, обществото е слама, а героиятъ е искрицата, която запалва тази слама. Не, обществото не може да бжде слама. Защо? Защото, ако обществото е слама, като изгори сламата, нищо не остава отъ нея. Така ли е въ сжщностъ? Обществото е почва, а героиятъ е семето, което се посажда въ тази почва. Ако семе имате, а почва нѣмате, какъ ще израсте това семе? Зърното само ли се произвежда, или почвата го произвежда? Толстой подържа, че почвата създава семето, а английскиятъ писателъ подържа точно обратното. Ако почвата не сжществуваше, семето нѣмаше отде да черпи сокове. И ако семето не е близо до почвата, тя не ще може да го издържа. Това сж външнитѣ страни на тѣзи два възгледа.

Външнитѣ условия сж само служби. Напримѣръ, нѣкой е герой: герой въ яденето, герой въ борбата, герой въ носенето и т. н. За всѣки даденъ случай, геройството е служба. Геройство е, когато нѣкой човѣкъ иска да освободи единъ народъ. Има нѣщо по-високо отъ ге ѝството. Не е въпросътъ въ външното освобождаване. Съвременнитѣ хора и безъ това се намиратъ въ епоха на вътрешно освобождаване, когато се създаватъ условия за другъ животъ, въ който хората трѣбва да бждатъ щастливи. И тогава всѣки човѣкъ ще бжде на своето мѣсто.

Сега, като говоримъ за положението на съвременния животъ, веднага си спомняме за създаването на човѣка отъ прѣстъ. Казано е, че Богъ взе прѣстъ и направи отъ нея първия човѣкъ. Тази прѣстъ представляла нѣкаква смѣсь, т. е. конгломератъ отъ всевъзможни елементи, свързани съ различни сили. На наученъ езикъ казано: първиятъ човѣкъ билъ създаденъ отъ най-фини елементи, свързани помежду си съ различни сили. Всѣки отъ тѣзи елементи има свои специфични качества, на които човѣкъ още не може да бжде господарь. Понеже не разбира законитѣ, по които се

управляватъ тѣзи елементи, човѣкъ още не е дошълъ до положение да ги владѣе. Напримѣръ, въ нѣкой човѣкъ се явява нѣкаква страсть, или нѣкакво желание за слава, но той не знае, какъ да се справя съ тази страсть, или съ това желание, понеже не знае, кой е елементътъ, който е въ връзка съ тази страсть, или съ това желание. Какво лошо има въ желанието на човѣка за слава? Въ Писанието е казано: „Славете Господа!“ Следователно, щомъ сме излѣзли отъ Бога, и ние се стремимъ къмъ слава. Щомъ Богъ иска хората да Го славятъ, и ние искаме да ни славятъ. Въ това нѣма нищо лошо. Лошото е, когато човѣкъ иска да го славятъ, безъ да заслужава. Нѣкой направи една малка услуга, или едно малко добро, и веднага иска да го славятъ. Обаче, ако нѣкой се хвърли въ водата да спаси нѣкого, съ рискъ на живота си, той заслужава слава. Когато давате нѣкому срѣдства да учи, това заслужава слава. Ако нѣкой откаже да подаде нѣкому ржката си, да го спаси, той е загубенъ човѣкъ. И ако спасениятъ откаже да благодари на онзи, който го е спасилъ, и той е загубенъ човѣкъ.

За изяснение на последната мисълъ, ще приведа следния примѣръ. Единъ варненецъ, адвокатъ въ Горна-Орѣховица, стои единъ день на Горно-Орѣховската гара, чака трена, който отива за Варна. Въ това време, единъ селянинъ отива да си купи билетъ до една отъ близкитѣ станции, но указва се, че само 30 стотинки не му достигатъ за билета. Обръща се той натукъ-натамъ, да види нѣкой познатъ да му услужи, но като не вижда никакъвъ познатъ около себе си, приближава се къмъ адвоката и му казва: Господине, услужете ми, моля Ви се, съ 30 стотинки, защото не ми стигатъ за билетъ. Адвокатътъ го погледналъ, направилъ се, че не го чулъ и се обърналъ на другата страна. Той счелъ за обидно даже да се спира, да вади пари отъ кесията си да услужва на този селянинъ. Щомъ тренътъ пристигналъ, адвокатътъ, веднага се качилъ и тръгналъ за Варна. Селянинътъ погледналъ къмъ отдалечаващия се тренъ, въздъхналъ си и казалъ: Какво струваше на този господинъ да ми услужи съ 30 стотинки? Поогледалъ се пакъ на една и на друга страна, метналъ торбичката си на рамо и поелъ пжтя си пешъ. Нѣколко години следъ това, този адвокатъ попадналъ въ Англия, и трѣбвало да пжтува отъ единъ градъ за другъ. Отишълъ на гарата да си купи билетъ. Извадилъ пари отъ кесията си да плати

билета, но каква била изненадата му, когато видѣлъ, че 30 стотинки не му достигатъ за билета. Понеже нѣмалъ никакъвъ познатъ, отъ когото може да поиска услуга, той се принудилъ да вземе багажа си на рамо и да тръгне пешъ. Едва сега въ паметъта му изпъкналъ образа на селянина въ Горна-Орѣховица, на когото той не пожелалъ да услужи само съ 30 стотинки. Ако бѣше му услужилъ, щѣше да се намѣри човѣкъ, който и на него да услужи съ 30 стотинки.

Съвременнитѣ хора често пропускатъ хубавитѣ, великитѣ моменти въ своя животъ, като този Горно-Орѣховски адвокатъ. Ако нѣкой човѣкъ влѣзе въ известно общество, съ цель да работи за неговото повдигане, веднага ще му прикачатъ различни епитети, че той билъ славолюбивъ, че ималъ нѣкаква користна мисль и т. н. — И това е възможно, но провѣрете първо, дали е така. Всѣки, който работи за дадено общество, или за единъ народъ, трѣбва да бжде изслушанъ. Който иска да каже една добра дума, той трѣбва да бжде изслушанъ. Сжщото се отнася и за васъ. Кажете ли нѣкому една добра дума, повече не я повтаряйте. Ще му кажете, че времето ви е скжпо, не можете да повтаряте. И когато нѣкой ви говори, сжщо така трѣбва да му кажете, че времето ви е скжпо, и следователно, нека ви каже само това, което не е казалъ.

Съвременното общество се нуждае отъ развиване на Божественитѣ идеи и прилагането имъ въ живота. Въ това отношение, човѣкъ е дотолкова важенъ, доколкото е носителъ на Божественитѣ идеи въ свѣта. Сжщото може да се каже и за отдѣлнитѣ удове на човѣшкия организъмъ. Ржката, напимѣръ, е важна дотолкова, доколкото е носителка на нѣщо хубаво, велико. Окото е важно дотолкова, доколкото възприема свѣтлината. Много хора ослѣпаватъ по единствената причина, че не четатъ и не учатъ. Умътъ на много хора се осакатява по единствената причина, че се отказватъ да мислятъ. Ето защо, когато се натъкватъ на редъ противоречия и страдания, хората не мислятъ право и считатъ, че всичко това става произволно. Всичко, което се случавя въ свѣта, не е произволно. Но човѣкъ трѣбва да мисли, за да разбере, че това е действително така. Единъ день хората ще разбератъ, че всичко, което се случавя въ живота имъ, е за тѣхно добро. Ако човѣкъ вѣрва въ това, нѣма да минатъ много години и ще се убеди въ този законъ. Ако не вѣрва, той ще опита обратното. Обаче, дали

вѣрва, или не вѣрва, законътъ работи. Който се храни съобразно законитѣ на своето тѣло, той се ползува; който не се храни съобразно законитѣ на своето тѣло, той не може да се ползува отъ тия закони, той се осакатява, безразлично, дали вѣрва, или не вѣрва. Изобщо, който работи разумно, той вѣрва въ законитѣ.

Въ природата съществуватъ три важни нѣща: права мисълъ, прави чувства и прави действия. Безъ тѣзи три нѣща нѣма вѣра. Когато въ ума ви проникне една права мисълъ, ще я приемете безъ никакво съмнение. Ще правите редъ опити, ще провѣрвявате нѣщата, безъ да падате духомъ. Щомъ се убедите въ правотата на нѣщо, ще издържате до край. Христосъ направи този опитъ. Много тояги се сложиха на гърба на Христа, но Той не каза, защо Богъ го постави на този изпитъ да го биятъ. Въ ударитѣ, които се сложиха върху гърба на Христа, се крие нѣкаква тайна. Ако тия удари не бѣха се сложили върху гърба на Христа, човѣчеството нѣмаше да върви напредъ. Сжщевременно, отъ енергията, която се съдържаше въ тия удари, се помете и цѣлата римска империя. Възъ основа на сжщия законъ, ще знаете, че при страданията действува Божествена енергия, която единъ день ще помете препятствията отъ вашия животъ и ще ви освободи. Страданията, които хората преживяватъ, сж ударитѣ, тоягитѣ, чрезъ които Божествената енергия се излива върху тѣхъ. Ударитѣ, страданията представятъ инсталация, по която тече Божествената енергия. Въ такъвъ случай, който веднѣжъ само те удари, той ще ти стане най-добъръ приятель. Ако 50 души те ударятъ, ще имашъ 50 добри приятели. Отъ Божествено гледище, Богъ така е наредилъ свѣта, че каквото и да се случи на онѣзи, които вѣрватъ въ Него и Го любятъ, всичко ще се превърне въ добро.

„Остани съ насъ!“ Остани съ тази мисълъ въ душата си! Каква е тази мисълъ? Не че моятъ приятель ми е направилъ нѣкаква пакостъ, но че Богъ мисли заради мене, за моето добро. Богъ изпратилъ моя приятель до мене, но като не Го разбралъ, той направилъ една погрѣшка. Азъ нѣма да се сърдя на приятеля си, но веднага ще взема телефона и ще запитамъ Бога, какъ седи въпросътъ. По този начинъ ще видя, де е погрѣшката. Следователно, когато нѣкой постѣпва неправилно по отношение на васъ, вие ще знаете, че той не е разбралъ това, което му е предадено. Така, именно, вие ще се домогнете до истината въ живота.

Казвате: Ами, ако отида до телефона и нищо не ми отговорят? — Ако имате права мисъл, прави чувства и прави действия, непременно ще ви отговорят. Има редъ факти въ живота, които показватъ, че Божественото работи, но не чрезъ детински умове, но чрезъ философски умове, които мислятъ право. И чрезъ детски умове може да работи Божественото, но умове на разумни деца, които по сърце сж деца, а по умъ мжже. Такова дете, такъвъ синъ знае, че баща му никога не лъже. Той знае, че баща му е честенъ и никога не го поставя на изкушение. Той изисква отъ баща си толкова, колкото въ дадения моментъ може да му даде. Който постъпва по този начинъ, той ще разбере, че великата Истина се проявява въ живота и обединява всички разумни хора въ едно. Ако се допитате до тази Истина, вие ще разберете, защо и за какво ставатъ всички нѣща въ живота. Какъ ще се допитате до тази Истина? Чрезъ нѣкоя разумна душа. Обаче, ако подложите нейнитѣ знания на критика, гя веднага ще се отегли и ще ви остави сами да носите последствията си. Всички трѣбва да знаете, че свѣтътъ не е създаденъ отъ насъ. Този свѣтъ е сжществувалъ преди насъ, а ние сме съработници въ него. Ако допуснете, че нѣщата въ свѣта ставатъ и по единъ, и по другъ начинъ, вие сте на кривъ пжтъ.

Питамъ: може ли да се нарече герой онзи, който не е проявилъ никакво геройство? Трѣбва ли да се украси онзи, който не се е проявилъ като герой? Въ съвременното общество, когато млада мома се жени, турятъ вѣнецъ на главата и, букетъ въ ржцетѣ ѝ, огърлица на врата ѝ, безъ да е проявила нѣкакво геройство. Какво геройство ще прояви тя? Че ще роди нѣколко деца. Не е достатъчно само да роди нѣколко деца, но тя трѣбва да ги възпита, и то така, че да внесе въ тѣхъ прави мисли, прави чувства и прави действия. Тя трѣбва да ги възпита така, че единъ день тѣ да бждатъ признати за герои отъ цѣлото човѣчество. Ако направи това нѣщо, тя заслужава вѣнци, букети, огърлици; ако не го направи, нищо не заслужава. Вѣнци, букети се даватъ само на герои. Огърлици, пръстени се турятъ само на герои. Докато не е станалъ герой, човѣкъ може да носи пръстенъ и огърлица, но ще знае, че това е по задължение само, а не по заслуга. Пръстенъ се дава на човѣка само за геройство, да се знае, че той е извършилъ нѣщо велико въ свѣта. Всички хубави работи въ свѣта се даватъ само на ония, които сж готови, при всички условия

на живота, да устояватъ за своитѣ идеи и да работятъ не само за себе си, но и за общото благо. Тѣ знаятъ, че общото благо е и тѣхно благо.

Христосъ остана съ ученицитѣ си да имъ разправя за Царството Божие, за бждещето общество, за вѣрата въ Бога, за правилнитѣ отношения между хората и т. н. Какви сж отношенията между съвременнитѣ хора? Събератъ се двама приятели, поживѣятъ нѣколко деня заедно, и любовта имъ презъ това време изчезва. Каква любовъ е тази, която въ нѣколко деня изчезва? Това не е любовъ, това е само заблуда. Вие не можете да обичате нѣкого, и любовта ви да се измѣни. Такъвъ законъ не сжествува. Казвате, че сте обичали нѣкого, но днесъ не го обичате. Ако е вѣрно, това показва, че никога не сте обичали този човѣкъ. Нѣкой говори за своята първа любовъ. Щомъ говори за първата си любовъ, значи той има втора, трета любовъ и т. н. Първата любовъ се отнася до хора, които отчасти знаятъ, отчасти разбиратъ. Апостолъ Павелъ казва: „Отчасти знаемъ, отчасти разбираме.“ Когато дойде въ свѣта Божествената Любовъ, не може да се мѣни. Тя изключва всички съмнения, всички подозрения. Докато отчасти знаемъ, ние сме въ положението на младенци. Тогава и любовта ни ще бжде такава. Въ кого можете да се съмнявате? Въ слабитѣ хора, а не въ силнитѣ. Въ силнитѣ хора никога не можете да се съмнявате. Следователно, когато хората се съмняватъ въ Бога, това показва, че и Той е като тѣхъ. Понеже тѣ сж пълни съ неджзи, съ слабости, казватъ, че и Богъ се е объркалъ като тѣхъ. Значи, както пѣтельтъ се объркава въ кълчища, така и хората могатъ да се объркатъ. Не е така. Така могатъ да мислятъ само хората на старото учение, но хората на новото, на Божественото или на идейното учение трѣбва да развиватъ въ себе си висшето, т. е. Божественото съзнание. Въ човѣка едновременно вървятъ два живота, две съзнания: Божествено и човѣшко. Въ Божественото съзнание той се чувствува свързанъ съ всички хора по лицето на земята по мисълъ, по чувства и по действия. Ако при това положение срещнете двама души, съ различни професии, съ различно обществено положение, това не е прѣчка за тѣхнитѣ отношения. Добритѣ хора се познаватъ помежду си по своитѣ правилни възгледи и всѣкога си съдействуватъ. Ако на единъ добъръ човѣкъ поискате нѣкаква услуга, той не се замисля да послужи ли, или не, но веднага пристѣпва къмъ действие. Той не чупи рж-

цетъ си, не се колебае. Когато човѣкъ се намѣри въ голѣма скръбъ и не знае, какво да прави, тогава само започва да чупи ржцетъ си. Когато изгуби богатството си, богатиятъ започва да чупи ржцетъ си, да се оплаква, да съжбялява за изгубеното. Когато имате нужда отъ пари, или отъ друго нѣщо, идете при човѣкъ, който не чупи ржцетъ си. Той веднага ще ви каже: Приятелю, заповѣдай, колкото искашъ. Ще извади отъ кесията си 20—30 хиляди лева и ще ви услужи. Онзи, който се нуждае, той ще вземе само толкова лева, колкото му трѣбватъ. Това сж новитѣ хора, които разбиратъ и прилагатъ онѣзи принципи, върху които се гради бждещето общество. Що се отнася до стария животъ, всички го познаватъ, нѣма защо да се критикува този животъ.

„Остани съ насъ!“ Какво трѣбва да остане съ насъ? Онзи вжтрешенъ методъ за работа. При сегашнитѣ условия, човѣкъ може да придобие толкова много знания, че да стане сухъ. При това положение, въ него се развива гордостъта. Сухотата показва, че мислитѣ на човѣка сж неестествени. Това е лошъ признакъ. Обаче, голѣмата влага въ човѣка е друга крайностъ. Тя образува въ него много отлагания, вследствие на което той напълнява, става повече тлъстъ, отколкото трѣбва. Сухотата и дебелината въ човѣка сж две болезнени състояния. Нормалното състояние въ човѣка е, когато той е изтъканъ само отъ мускули и отъ нерви. Тѣлото на нормалния човѣкъ е пластично, а движенията му сж хармонични и се предаватъ по всички удове на неговия организъмъ.

Да работимъ за Бога — това е вѣруето, което всички трѣбва да носимъ въ себе си. Да работимъ за Бога, това значи да преустроимъ своето физическо тѣло. Когато работи за Бога, човѣкъ може да възкръсне, да придобие безсмъртие. Той може да възкръсне и докато е на земята още. Нѣкои евангелисти казватъ, че сж възкръснали. Тѣ възкръсватъ, но после пакъ умиратъ. За да бжде възкресението непреривенъ процесъ, човѣкъ никога не трѣбва да грѣши. Ако грѣши, той пакъ ще се върне назадъ. Въ този смисълъ, възкресението подразбира законъ за възпитанието на душитѣ, правилно да разбиратъ и прилагатъ Божественитѣ закони. Казано е въ Писанието: „Който яде отъ забранения плодъ, той непременно ще умре.“ Това може да се потвърди съ редъ примѣри отъ живота. Напримѣръ, има случаи, когато нѣкой мжжъ по никой начинъ не трѣбва да се ожени за дадена жена. Ако пристжпи този законъ,

той непременно ще умре. И обратното се случаваше: ако някоя жена се ожени за мъж, с когото не хармонира, тя непременно ще умре. Защо? Силите на единия, или на другия са подобни на динамита и произвеждат взрив в организма. На обикновен език казано: тези хора не са един за друг. Те представят динамитни съчетания. Какво виждаме в живота? Някой момък се влюбил в една мома, с която не хармонира, и иска да се ожени за нея. — Ще се ожени, но ще умре. И така става. Това значи неразбиране на великия закон, който работи в света. Този момък трябва да се ожени за такава мома, с която може да живее, а не след една — две години да умре. Който иска да умре, той се движи по закон, вън от правилата, които Бог е поставил в живота.

Като не разбират тези закони, хората казват: Каквото и да се говори, животът другояче се развива. — Тъй както сегашният живот се развива, това са неpravилности. Ако искате да знаете, какъв е правилният начин на живене, четете съчиненията на автори които изнасят новите идеи и ще видите, какви лесни пътища препоръчват те на човечеството. Кой е най-лесният път на движение? Той е пътят на най-малкото съпротивление. Наистина, когато садите някоя градина, няма да я поставите на място, дето духат силни ветрове и бури, но ще я поставите на тихо, спокойно място, дето едва лъха вятрецъ. Когато правите воденица, няма да я турите в някоя долина, но ще я поставите на такова място, дето има голямо течение, че постоянно да се върти. Също така ще внимавате, теченията да не бъдат много големи, че да я задигнат. Когато ловите риба с малка вждица, ще знаете, че с тази вждица можете да хващате риби, най-много от 5 — 6 килограма. Попадне ли в вждицата ви някой сом, тежък от 50 — 60 кг., ще оставите вждицата си свободна, да излезе сомът вън. Иначе, и вие заедно с сома ще отидете в водата. Понякога вие сте от тези герои, които хващат в своята малка вждица големи омови, от 50 — 60 кг. но сомът е пехливанин, не излиза вън. В края на краищата, вие теглите, той не излиза, докато ви завлече в водата. Не, приятели, за големите сомови се изисква голяма наука. За да се извади от водата голям сом, трябва да дойдат най-малко десет души и заедно да теглят.

Сега всички хора искат да се занимават с големите

мжнотии въ своя животъ. Казвамъ: оставете голѣмитѣ мжнотии за после. Като ви дойде нѣкоя голѣма мжнотия, извикайте десетина ваши разумни приятели и започнете да разисквате философски върху въпроса, защо и за какво е дошла тази мжнотия, защо и за какво е дошло известно страдание. И когато ви посети нѣкое голѣмо благо, пакъ извикайте нѣколко ваши добри приятели, да разисквате върху въпроса, защо и за какво е дошло това благо. Какво правятъ съвременнитѣ хора? Като задлъжнятъ, тѣ викатъ своитѣ приятели да говорятъ съ тѣхъ, защо и за какво имъ е дошло това страдание, и какво трѣбва да правятъ да се освободятъ отъ него. Когато спечелятъ нѣкаква голѣма сума, тѣ скриватъ това благо отъ своитѣ приятели. Споредъ мене, като получатъ известно благо, напиримѣрь, сто хиляди лева, тѣ сжщо така трѣбва да извикатъ приятелитѣ си, да се разговарятъ съ тѣхъ, да се посъветватъ, какво да правятъ съ това благо. Следователно, щомъ викате приятелитѣ си при стотѣ хиляди лева загуба, ще ги викате и при стотѣ хиляди лева печалба. Възъ основа на сжщия законъ, когато трѣбва да се произнасяте за нѣкой човѣкъ, вие се спирате главно върху неговитѣ неджзи, върху лошата страна у него. Да, но този човѣкъ има и добра страна. Представете си, че нѣкога този човѣкъ ви е обралъ. Обаче, нѣколко години следъ това той съзнае грѣшката си и се нагърбва да издържа сина ви въ странство. Той е върналъ вече паритѣ ви, но вие трѣбва да измѣните мнението си за него и да кажете: Герой е този човѣкъ! Той изправи грѣшката си. Това, именно, обича Богъ въ насъ. Сега ние идваме до една фаза, споредъ която всѣки трѣбва да бжде спрѣдливъ — не само да не говори за лошото, но ако говори за лошото, да говори и за доброто. Всѣки трѣбва да държи въ себе си тѣзи два принципа паралелно. Тѣ работятъ само при това положение. Когато чуετε, че нѣкой лошъ човѣкъ е направилъ добро, говорете за това добро. Това е единъ начинъ за изправяне на погрѣшкитѣ въ човѣка. Ако не се спрете върху доброто въ човѣка, колкото и да се извинявате, че сте говорили за него лошо, той нѣма да ви извини. Обаче, ако чуе, че сте говорили за него добро, той ще се зарадва и ще ви извини.

„Остани съ насъ!“ Кое трѣбва да остане съ насъ? Съ насъ трѣбва да остане Божественото, което да ни обясни начина, чрезъ който можемъ да придобиемъ вжтрешенъ миръ. Нѣкои искатъ да си направятъ кжща, съ две-три

стаи, но нѣматъ пари и се чудятъ, какво да правятъ. Тѣ съжаляватъ за своя идеализъмъ, който сж имали на млади, че не сж използвали условията да се оженятъ за нѣкоя млада и богата мома, че днесъ и кжща щѣли да иматъ, и деца щѣли да иматъ. А сега? Седатъ сами, ходятъ по чужди кжщи, наеми плащатъ — двата края не могатъ да свѣржатъ на едно. Другъ казва: Едно време бѣхъ началникъ на министерство, имахъ възможностъ да стана министъръ, но като идеалистъ, отказахъ се отъ всички тия блага. Голѣмъ глупакъ излѣзохъ! Трети пъкъ съжалява, че пропусналъ условията да стане владика.—Красиви нѣща сж тѣзи, но тѣ представятъ само външни условия на живота. Разрешаването на важнитѣ въпроси не седи въ външнитѣ условия.

„Остани съ насъ!“ Когато Любовта минава покрай мене, ще кажа: Моля ти се, остани при мене тази вечеръ! Когато Мъдростъта минава, ще ѝ кажа: Моля ти се, остани при мене тази вечеръ! Когато Истината минава, ще ѝ кажа: Моля ти се, остани при мене тази вечеръ! На всѣка добродетель, която минава покрай мене, ще кажа: Моля ти се, остани при мене тази вечеръ! Този е великиятъ смисълъ на живота. Нѣма по-хубаво нѣщо за човѣка отъ това, когато той направи едно добро дѣло. Колкото микроскопическо да е това дѣло, човѣкъ изпитва вътрешно доволство въ себе си. Въ този моментъ, като че всички разумни същества по лицето на земята виждатъ това нѣщо и удобряватъ постѣпката му. Този е пжтътъ, по който човѣчеството може да се поправи. Въ всички хора трѣбва да се всади мисълта, че тѣ могатъ да направятъ това. Като минатъ добродетелитѣ покрай тѣхъ, да ги поканятъ въ дома си, поне за дадената вечеръ. Минава покрай дома ви нѣкой беденъ човѣкъ — поканете го. Външно е беденъ, но въ сжщностъ той е великъ адептъ, или светия, който носи любовта въ себе си. Казвате: Ние не вѣрваме въ суевѣрия. Азъ не казвамъ да вѣрвате въ суевѣрия, но обръщамъ вниманието ви на следното: докато е идеалистъ, човѣкъ е щастливъ. Щомъ стане материалистъ, едновременно съ това става нещастенъ. Що е материализъмътъ? Материализъмътъ е рѣка, която постоянно тече и завлича всичко, каквото срещне на пжтя си. Хубаво нѣщо е рѣката, но тя тече и завлича. Ако тази рѣка минава презъ вашитѣ градини и оставя своята влага на житото, на овеса, на царевицата, на динитѣ, на пипонитѣ и на всички останали растения, тя е

на мѣстото си. Докато рѣката пои градини, ниви и бостани, тя е на мѣстото си; щомъ тече и само завлича, каквото срещне на пътя си, тя е „Луда Яна.“ Ако енергията на „Луда Яна“ се впрегне разумно, тя може да извърши хубави работи.

„Остани съ насъ!“ Тази беседа е само за онѣзи отъ васъ, на които съзнанието е високо повдигнато, и за които е наближило времето да цъвнатъ. И затова, казвамъ: Ставайте рано сутринъ, да видите, какъ изгрѣва Божественото слънце. И като видите първия лжчъ на това слънце, кажете му: „Остани съ насъ тази вечеръ!“ Когато въ материалния свѣтъ е вечеръ, въ Божествения свѣтъ е сутринъ. Ако Божественото остане при васъ, настаналъ е вече за васъ новиятъ день. Ако остане при васъ Божественото, ще направи съ васъ непрерывна връзка. Тогава и вие, като ученицитѣ на Христа, ще слушате да ви се говори за великитѣ Божии закони.

Сега като имате свободно време, прочетете сами цѣлата глава на Евангелието, отъ която взехъ само стиха „Остани съ насъ!“ Въ нея има много недоизказани работи, върху които вие сами трѣбва да мислите. Когато цъвнете, вие ще дойдете до редъ Божествени мисли, които ще опредѣлятъ, какъвъ е великиятъ смисълъ на живота. Така само ще разберете, защо сте дошли на земята и какво можете да постигнете. Така само ще станете съучастници въ общитѣ блага на човѣчеството. Ще дойде день, когато всички единодушно ще кажете: Всичко, каквото Богъ е внесълъ въ насъ, и всичко, каквото ние сме внесли въ Него, нѣма да се загуби. Това, именно, подразбиратъ стиха, въ който Христосъ е казалъ: „Събирайте съкровища за небето, дето нито крадецъ, нито молецъ може да влѣзе!“

„Остани съ насъ, защото вечеръ е, а деньтъ превали!“ Така и вие трѣбва да кажете на Божиата Любовь, на Божиата Мъдрость, на Божиата Истина, на всички добри хора по лицето на земята, които минаватъ покрай васъ. И българитѣ казватъ нѣкому: Остани съ насъ за две сладки думи!

Славата човѣческа.

„Защото вие възлюбихте славата човѣческа повече, нежели славата Божия.“ *)

Въ цитирания стихъ се изнася контраста, който съществува между славата човѣческа и славата Божия. Славата е външенъ изразъ на нѣщата. Този изразъ апелира къмъ човѣшкия умъ, къмъ човѣшкото сърце и къмъ човѣшката воля. Човѣшката слава, сама по себе си, не е нѣщо фиктивно, но тя не може да се сравни съ славата Божия. Защо? Защото човѣшката слава подразбира човѣшкия животъ, а Божията слава — Божия животъ. А понеже човѣшкиятъ животъ произтича отъ Божия, то човѣшката слава по никой начинъ не може да бѣде по-голяма отъ Божията. Славата на единъ удъ, на една частъ отъ тѣлото не може да бѣде по-голяма отъ славата на цѣлото тѣло. Следователно, разумниятъ човѣкъ, който разбира дълбокия смисълъ на съпоставянето на явленията въ живота и въ разумната природа, ще постави всѣко нѣщо на своето мѣсто. Само по този начинъ човѣшкиятъ животъ може да бѣде сносенъ. Същевременно той трѣбва да бѣде разуменъ и разбранъ. Всѣки човѣкъ се стреми животътъ му да бѣде сносенъ. Тѣй както днесъ се проявява животътъ на хората, въ него се включва и животинското. И наистина, повечето отъ съвременнитѣ хора не правятъ подборъ въ своитѣ мисли, чувства, постѣпки и въ своитѣ идеали. За тѣхъ не важи това, че затворили нѣкого, или че го обесили, или че умрѣлъ нѣкой. Въ обикновения животъ, когато овцата има агънца, или когато свинята има прасенца, всички се радватъ, защото има какво да ядатъ. Когато нѣкоя жена роди дете, мъжко или женско, всички се радватъ, защото единъ день тѣзи деца ще имъ бждатъ полезни въ нѣщо. Момчето ще порасне, ще стане войникъ, ще вземе участие въ нѣкоя война. Момичето ще порасне, ще помага на майка си. Такива сж основанията на хората, които ги заставятъ да се радватъ.

„Вие възлюбихте славата човѣческа повече.“ Тази слава мами, привлича хората, но тя е външна. Тази слава подразбира времененъ порядъкъ. Тя трае толкова, колкото трае ролята на нѣкой виденъ актьоръ. Той излиза на сце-

*) Иоана 12 : 43

ната, представя царь, облѣченъ съ хубави, великолепни дрехи, съ царска мантия и корона на глава; всички му се подчиняватъ, той дава заповѣди, които после отмѣня, но всичко това продължава най-много три—четири часа. Като изиграе ролята си, актьорътъ слиза отъ сцената, облича се въ своитѣ дрехи и влиза въ обикновения животъ. Временна е тази слава. Щомъ слѣзе отъ сцената, актьорътъ се усеща уморенъ, измжченъ. Този актьоръ играе ролята на царь, но въ умоветѣ на хората седи авторътъ, за когото всички се произнасятъ, че е написалъ нѣщо гениално. Той си мисли, че е царь, радва се на славата, но въ сжщностъ славата принадлежи на автора, който е скритъ нѣкъде. Казвате: Ние не искаме да бждемъ автомати. — Автомати нѣма да бждете, но всички сте актьори. Всички играете чужди роли. Сжщото може да се каже и за писателитѣ. Въ свѣта не сжществува нито единъ виденъ писателъ. Който авторъ и да цитирате, който писателъ и да си спомните, всички сж преписвачи. Истинскиятъ писателъ никога не умира. Той заминава за онзи свѣтъ безъ да остави гробъ на земята. А всички ония писатели, поети, държавници и учители, които сж оставили коститѣ си на земята, тѣ сж обикновени преписвачи.

Сега, като слушате да говоря така, вие не трѣбва да вадите прибързани заключения. Това показва, че човѣшкиятъ живогъ не е завършенъ. Вие едва сега сте влѣзли въ великото училище на земята да учите. Хиляди поколѣния сж минали преди васъ, и хиляди поколѣния ще дойдатъ следъ васъ — всички съ свои опредѣлени идеали и стремежи. Казвате: Каква ще бжде крайната цель на този животъ? — Единъ день, когато всички се съберете заедно, тогава ще разберете, каква е била крайната цель на живота. Докато частитѣ на едно цѣло сж прѣснати по четиритѣ краища на земята, и една съ една не се виждатъ и разбиратъ, дотогава не може да се говори за никакъвъ край. Забележете, напри- мѣръ, днесъ астрономитѣ се занимаватъ съ петната, които се явяватъ на слънцето, правятъ най-щателни наблюдения, изучавания и каквото видятъ, всичко отбелѣзватъ: какви и по колко петна се явяватъ, голѣмината имъ, формата имъ, бързината и направлението на тѣхното движение и т. н. Тѣ даватъ свои тълкувания, свои обяснения на всичко, което виждатъ съ своитѣ телескопи, но нито единъ астрономъ досега не е обяснилъ причинитѣ за явяването на тѣзи черни петна въ слънцето, както и тѣхното предназначение. Слън-

чевитѣ петна иматъ свое дълбоко предназначение. Обикновенитѣ учени наблюдаватъ тия петна и казватъ, че имало петна на слънцето и изучаватъ тѣхната външна страна.

Истински ученитѣ, които минаватъ за безсмъртни, навлизатъ въ дълбокия смисълъ за явяването на тия петна, изучаватъ вътрешната страна на въпроса и вадятъ съвсемъ други заключения отъ тия, до които се домогватъ първитѣ учени. По положението, по посоката на движението на слънчевитѣ петна, истински ученитѣ вадятъ заключение, че жителитѣ на слънцето се разговарятъ съ жителитѣ на земята. На мѣсто да изпращатъ съобщенията си чрезъ тренове, чрезъ аероплани, или по другъ нѣкакъвъ начинъ, жителитѣ на слънцето, отъ икономически съображения, си служатъ съ тия петна по тѣхъ, като сигнали, да предупредятъ въ нѣщо земнитѣ жители. Тѣзи петна сж толкова голѣми, че въ тѣхъ могатъ да се вмѣстятъ десетина земи, като нашата. За разумния човѣкъ, слънчевитѣ петна сж нѣкакви сигнали, съобщения, и тѣ се вслушватъ въ тѣхъ. За обикновения човѣкъ, обаче, слънчевитѣ петна сж нѣкакви природни явления, безъ особенъ вътрешенъ смисълъ. Ето защо, докато хората не разбиратъ проявитѣ на живота и явленията въ природата въ тѣхния външенъ и вътрешенъ смисълъ, дотогава крайната целъ на живота ще остане за тѣхъ скрита.

Казвамъ: ако съвременнитѣ хора знаеха, какво означаватъ слънчевитѣ петна, главитѣ имъ преждевременно биха побѣлѣли отъ ужасъ. Мнозина пъкъ биха изгубили ума си отъ ужасъ. Тѣ щѣха да се намѣрятъ въ положението на единъ турчинъ, хамалинъ въ Цариградъ, който спечелилъ на лотария единъ голѣмъ английски параходъ. Като го завели да види парахода си, той не могълъ да повѣрва, че наистина е неговъ, и запиталъ: Мой ли е този параходъ? — Твой е. Отъ радостъ, той започналъ да играе предъ хората кючекъ. Дълго време билъ въ такова опиянение, че всички го помислили за лудъ. Мисълта за парахода влѣзла въ ума му, и той не могълъ да издържи славата на този голѣмъ параходъ.

Отъ това гледище, за да разбере живота, човѣкъ трѣбва да започне съ изучаването на своя животъ. За да изучи своя животъ, той трѣбва да се занимава съ три науки главно, които, обаче, не сж признати отъ официалната наука. Тѣзи три науки се обобщаватъ отъ четвърта наука, която сжщо така не е призната. Това нищо не значи. Единъ

день тия науки ще се признаятъ за официални. Първата отъ тия науки се нарича „хиромантия.“ Тя се занимава съ човѣшката ржка. Азъ наричамъ тази наука „наука за физическия, или за волевия човѣкъ.“ Който иска да изучава силата на човѣшката воля, способноститѣ на човѣка и възможноститѣ, които му се откриватъ чрезъ силата на волята, той трѣбва да се занимава съ хиромантия. Втората наука наричамъ „физиогномия,“ или наука за човѣшката душа, за човѣшкитѣ чувства, или за това, което човѣкъ преживява. Тази наука е най-достъпна за изучаване. По промѣнитѣ на лицето може да се сжди за вътрешния животъ на човѣка. Може да се каже, че физиогномията е наука за преживяванията на сърцето. Третата наука е „френологията.“ Тя се занимава изключително съ устройството на мозъка. По промѣнитѣ, които ставатъ съ човѣшкия черепъ, може да се сжди за умственитѣ му способности. Значи, френологията е наука за ума.

И тъй, хиромантията е наука за волята. Физиогномията — наука за сърцето. Френологията — наука за ума. Астрологията пъкъ е четвъртата наука, която обобщава външнитѣ условия, при които човѣкъ се развива. Тя изучава влиянията на планетитѣ върху човѣка. Значи, човѣкъ едновременно се проектира въ три свѣта. Главата му спада къмъ единъ свѣтъ, който не принадлежи на земята. Тя е устроена по съвсемъ други правила и закони отъ тия, които съществуватъ на земята. По никой начинъ човѣшката глава не може да се създаде при условията на земята. Ако се отрѣже главата на човѣка, невъзможно е вече да се създаде нова глава на земята. Нѣкой казва: Защо да не снемѣмъ главата на еди-кого си? Най-страшното престъпление е да се снесе главата на човѣка. Главата е създадена въ Божествения свѣтъ още въ далечното минало. За създаването ѝ сж работили разумни, гениални същества, каквито на земята не се срещатъ. При това, човѣшката глава е построена възъ основа на редъ математически и геометрически начала, каквито и най-способниятъ математикъ на земята не може да направи. Тази геометрия, която се занимавала съ устройството на човѣшката глава, се нарича Божествена геометрия. Тя борави съ строго опредѣлени пропорции и форми, всѣка отъ които представя строго опредѣлена величина, не само физическа, но още и сърдечна, и умствена. Напримѣръ, ако вземете числото 37.5, което представя дължината на глава на човѣкъ съ срѣденъ ръстъ, то означава нѣщо,

За мнозина, които не разбиратъ Божествената геометрия, това число не означава нищо, то е нѣкаква необяснена величина. Обаче, за онзи, който превежда величинитѣ на Божествената геометрия въ обикновени величини, тази мѣрка говори за човѣкъ съ силно развита съвестъ, или чувство на справедливостъ. Такъвъ човѣкъ мжно може да се подве, да направи нѣкакво престѣпление. Числото 37.5 е отсѣчка отъ крива линия, отсѣчка отъ крѣга. Ако сжщата отсѣчка е 39 см., тя говори за твърдъ човѣкъ, който при никакви условия на живота не отстѣпва. Твърдостъта е силно развита въ българина, за когото се казва, че за своитѣ интереси той предъ нищо не отстѣпва. Всичко наоколо му може да пострада, но предъ своитѣ интереси той не е готовъ за нищо да отстѣпи. При сегашнитѣ условия на живота, човѣшката глава намѣсто да расте, да се увеличава, тя се намалява. Мозъкътъ на съвременния човѣкъ е станалъ по-гъстъ, фибритѣ му сж по-гъсто набръчкани, вследствие на което не е тъй пластиченъ, не може правилно да възприема и предава идеитѣ. И действително, човѣшкиятъ мозъкъ расте повече въ основата си, отколкото по периферията си. Той става по-твърдъ къмъ центъра си.

Следователно, когато казваме, че човѣкъ трѣбва да живѣе възвишенъ, благороденъ, т. е. Божественъ животъ, имаме предъ видъ неговата глава. Който иска да има добре устроенъ мозъкъ, той трѣбва да живѣе чистъ, мораленъ животъ. Моралността въ човѣка е свързана съ неговия мозъкъ. Който не води мораленъ животъ, той има зле устроенъ мозъкъ; като послѣствия на своя животъ, той ще бжде изложенъ на чести заболявания. Нѣма да мине болестъ, която да го не засегне. Тогава можемъ да кажемъ и обратното: моралниятъ животъ изключва всички болести. Когато кажемъ, че свѣтътъ е пълненъ съ болести, подразбираме, че този свѣтъ е немораленъ. Когато се говори за Божествения свѣтъ, за по-висока култура, имаме предъ видъ човѣшкия мозъкъ. Божествениятъ свѣтъ е организиранъ свѣтъ, вследствие на което въ него почти не ставатъ промѣни. Сжщото може да се каже и за човѣшкия мозъкъ. Най-малкитѣ промѣни ставатъ въ мозъка на човѣка. Той не се изтощава, не се изразходва, както тѣлото. Веществото на човѣшкия мозъкъ се отличава съ голѣма устойчивостъ. Най-голѣмиятъ капиталъ е вложенъ въ мозъка. Мозъкътъ пкъ е създалъ лицето. Отъ лицето познаваме състоянията на мозъка. Сжщо така и отъ очитѣ, отъ ушитѣ, отъ обонянието, отъ вкуса

познаваме състоянията на мозъка. Щомъ знаемъ състоянията на мозъка, ще знаемъ състоянията на цѣлото тѣло.

Следователно, при най-малката анормалностъ въ кое и да е отъ сѣтивата — зрение, слухъ, обоняние, вкусъ и осезание — причината се крие въ известно неразположение на човѣшкия мозъкъ. Въ такива случаи казваме, че силитѣ, или способноститѣ на човѣшкия мозъкъ не работятъ хармонично. Човѣшкиятъ мозъкъ може да се свърже съ почвата. Само въ добра почва могагъ да растатъ, да се развиватъ правилно плодни дървета. Ако въ тази почва вирѣятъ паразити, тѣ ще изяждатъ листата, както и клончетата на плоднитѣ дървета, ще образуватъ въ тѣхъ каналчета, дето ще снасятъ яйцата си, и по този начинъ ще осакатяватъ самитѣ дървета. Такива паразити сжществуватъ и въ човѣшкия мозъкъ. На тѣхъ, именно, се дължатъ болеститѣ на съвременнитѣ хора.

Новитѣ разбирания изискватъ на първо мѣсто хигиена на мозъка, но не тази хигиена, която днесъ се препоръчва на хората. Преди всичко, съвременнитѣ хора трѣбва да знаятъ, отъ каква храна се нуждае тѣхния мозъкъ. За тази целъ, ученитѣ трѣбва да правятъ опити съ деца, съ млади моми и момци, съ стари баби и дѣдовци, отъ 80 — 120 годишни, да видятъ, каква храна е нужна за различнитѣ възрасти. Когато се намѣри съответна храна за човѣшкия мозъкъ, ще започне и обновяването на човѣшкия животъ.

И тѣй, подъ думата „моралъ“ ние разбираме „хигиена на човѣшкия мозъкъ.“ Тази хигиена е въ зависимостъ отъ хармонията между чувствата, мислитѣ и постѣпкиѣ на човѣка. Като знае това, човѣкъ е длъженъ да създаде въ себе си тази хармония, за да осигури чрезъ нея благосъстоянието на своя мозъкъ. За придобиване на тази хармония, сжществуватъ редъ методи. Това е цѣла наука. Тази наука е само за високо ученитѣ хора. Онѣзи, които не я разбиратъ, нека се радватъ, че въ бждеще ще станатъ учени. Всѣки има възможностъ да стане ученъ. Учеността е придобито богатство, но преди да го е придобилъ, човѣкъ трѣбва да бжде трудолюбивъ. Ученъ или неученъ, човѣкъ трѣбва да започне да работи върху своя мозъкъ. Достатъчно е да съзнава необходимостта отъ тази работа. Нѣкой пжтъ човѣкъ усеща едно втвърдяване въ себе си, като че не чувствува нищо, като че е бездушенъ. Това неразположение се дължи на предната частъ на мозъка, дето се намира центъра на милосърдието. Въ този моментъ центърътъ на

милосърдието въ него не функционира правилно. Когато въображението въ човѣка е извратено, изопачено, създава лоши образи. Ако този човѣкъ е жененъ, въ въображението му ще изпжкватъ такива образи, които ще събуждатъ въ него ревностъ, и той ще измжчва жена си, ще я подозира, ще ѝ приписва различни неморални постѣпки. Тѣзи крѣви образи сж бентове въ неговия мозѣкъ, които прѣчатъ на правилното разпредѣляне на мозѣчните течения. Центърътъ на ревността, както и другитѣ центрове, сж измѣрени чрезъ отсѣчки на кръга. Достатъчно е съ единъ милиметъръ само да се намали този центъръ, за да се намали и силата на ревността въ човѣка. Ако не може да се намали този центъръ, човѣкъ изпитва адско състояние. Страшно нѣщо е ревността. Има случаи, когато жената на нѣкой мъжъ, следъ като е живѣла цѣли 20 години съ него чистъ, напълно мораленъ животъ, той пакъ ѝ приписва различни престѣпления. Смѣшно е да се осжжда човѣкъ безъ никакви факти. Съмнението, подозрението е неджгъ въ човѣка, който се дължи на анормални образи въ неговия мозѣкъ. За да се освободи отъ този неджгъ, човѣкъ трѣбва да развива въ себе си милосърдието. Когато мъжъ ревнува жена си, нека отпрати ума си къмъ Бога, да се свърже съ Неговата мисълъ, съ Неговото милосърдие и ще види, че следъ 5 — 6 минути ревността му ще изчезне. Има едно мѣсто въ човѣка, дето Богъ най-силно се проявява. Кое е това мѣсто, всѣки самъ трѣбва да намѣри. Както човѣкъ живѣе въ главата си, а се проявява въ тѣлото си, така и Божествениятъ Духъ има свое срѣдоточие, дето се проявява.

Казано е въ Писанието: „Глава на Твоето Слово е Истината.“ Следователно, Божественото начало се проявява тамъ, дето е Истината. Отъ това гледище, като ставате сутринъ, първо трѣбва да помислите за своята глава. Какво трѣбва да мисли човѣкъ за своята глава? Той трѣбва да мисли върху хигиената на своя мозѣкъ. Като мисли и чувствува правилно, той ще има добре устроена глава. Щомъ главата му е добре устроена, всичкитѣ му желания ще бждатъ постижими. Ако главата на човѣка не е устроена по Божественъ начинъ, споредъ Божествени правила и закони, за него всичко ще бжде непостижимо. Иначе, ходи ли по правилата и морала на свѣта, нищо нѣма да придобие. Моралътъ на съвременния свѣтъ нищо не допринася за устройството на човѣшкия мозѣкъ.

Когато силитѣ въ мозѣка функциониратъ правилно,

когато тѣ сж въ правилно съчетаніе, тогава Божественото най-силно се проявява въ човѣка. Като погледнете този човѣкъ, отъ лицето, отъ очитѣ му излиза мека, приятна свѣтлина. Тази свѣтлина ту се явява, ту изчезва. Една госпожа разправяше следния интересенъ фактъ въ нейния животъ. Тя е женена за човѣкъ, съ тъменъ, почти черенъ цвѣтъ на лицето. Той е смѣсенъ типъ отъ черната и бѣлата раса. Обаче, когато се намиралъ въ голѣми страдания, лицето му ставало съвсемъ бѣло, свѣтло, съ приятенъ цвѣтъ. Тази свѣтлина и този бѣлъ цвѣтъ траели кратко време и следъ това изчезвали. Жена му слушала, какъ той се молилъ въ време на страданията си. Той се обръщалъ къмъ Бога съ думитѣ: Господи, моля Ти се, просвѣти ума ми, да се справя съ трудноститѣ на живота си. Разбрахъ смисъла на Великия животъ, разбрахъ временния, преходния животъ и силно желая да следвамъ пѣтя, който Си ми опредѣлилъ. Следъ тази молитва лицето му придобивало бѣлъ, чистъ, свѣтълъ цвѣтъ. Разбира се, този цвѣтъ не може да се задържи за цѣлъ животъ, но временно само, за нѣколко часа. Тази промѣна на цвѣта се дължи на едно възвишено състояние, въ което човѣкъ изпада. Ето единъ методъ за придобиване на красотата. Нѣма по-хубаво нѣщо отъ красотата въ свѣта. Свържете се съ Бога и ще бъдете красиви.

Съвременнитѣ хора прибѣгватъ до външни, козметически сръдства, за да станатъ красиви. И това не е лошо, но скжпо струва, пѣкъ и неестествено е, нищо не придава за вътрешния животъ на човѣка. Представете си, че мжжътъ е беденъ, какъ ще достави тия козметически сръдства на жена си? Който иска естествена козметика, нека се свърже съ Великия принципъ на живота; нека води духовенъ животъ. Той ще има красиво, привлѣкательно лице, съ подвижни, пластични мускули. Това лице е толкова подвижно, че изразява и най-тънkitѣ чувствувания и преживявания на човѣшката душа. Приятно е да видите такова красиво лице, на което да се отразява цѣлия животъ на една отворена, широка душа, свободна отъ всѣкакви хитрини и задни мисли. Това се отпечатва и върху устнитѣ на човѣка. Когато мозъкътъ на човѣка е добре развитъ, и устнитѣ му сж добре развити. Тѣ иматъ строго опредѣлена величина. Художницитѣ, които рисуватъ различни типове, иматъ до известна степенъ понятие, каква е мѣрката за нормалнитѣ устни. Ако устнитѣ на нѣкого започнатъ да изтъняватъ, той

трѣбва да се моли, да работи върху себе си, да дойдатъ до нормалната величина. Ако очитѣ на човѣка сж много малки, това показва, че приематъ малко физическа свѣтлина, което е опасно за мозъка. Ако очитѣ сж много голѣми, тѣ приематъ физическа свѣтлина повече, отколкото е потрѣбна за мозъка. Това е друга опасностъ. Следователно, при малката свѣтлина, мозъкътъ губи своята влага и изсъхва; при голѣмата свѣтлина, той приема повече, отколкото трѣбва влага, вследствие на което въ него става гниене. Очитѣ на човѣка трѣбва да бждатъ нормално голѣми, да приематъ нормално количество свѣтлина. Отъ количеството на свѣтлината, която очитѣ приематъ, зависи и доброто, или лошото състояние на мозъка. Отъ това гледище, намираме, че мисълта на човѣка е въ сила да създаде, каквато глава желае. Човѣшката глава не трѣбва да бжде съвършено кржгла, нито съвършено продълговата. Само хората на новата раса, които ще дойдатъ въ бждеще, ще иматъ идеална глава. Само при такава глава ще могатъ да се развиятъ всички скрити способности въ човѣшкия мозъкъ. Всѣка друга форма на главата, по-далечъ или по-близо отъ идеалната, указва известна съпротива при проява на умственитѣ сили и способности въ човѣка. Ако костта при математическата способностъ на човѣка е дебела, тя указва известна съпротива при развиването на този центъръ. Ако костта на това мѣсто е тънка, тя указва благоприятно влияние при развиване на тази способностъ. Въ това отношение сж правени редъ наблюдения и изчисления. Тамъ, дето мозъкътъ е проявилъ голѣма деятелностъ, костта е тънка. Онѣзи центрове, въ които деятелността на мозъка е слаба, тамъ костта е по-дебела. Дебелата костъ е препятствие за проява на известна мозъчна деятелностъ. На първо мѣсто човѣкъ трѣбва да работи съ чувствата си, да изтънчи коститѣ си, да ги префини, да ги направи по-пластични да се подаватъ на неговата мисль. Сжщевременно той трѣбва да продължи мозъчните нишки. Колкото по-дълги сж тия нишки, толкова по-благородна е човѣшката мисль.

Следователно, между човѣшкитѣ мисли отъ една страна и между моралнитѣ, общественитѣ, личнитѣ и самосъхранителнитѣ чувства отъ друга страна, трѣбва да сжществува пълно равновесие. Преди всичко, личнитѣ чувства трѣбва да се подчиняватъ на Божественитѣ и на моралнитѣ чувства. Моралнитѣ чувства пъкъ трѣбва да иматъ за съветникъ интелектуалнитѣ способности въ човѣка. Коститѣ на черепа,

главно на предната част, на способнитъ хора сж тънки, за да могат да възприематъ лжчитъ, които идатъ отъ слънцето. За развитието на всъка умствена способностъ отъ слънцето идатъ специални лжчи. При това, тѣзи лжчи не идатъ всъкога, но отъ време на време, затова и развитието на известни способности върви периодически. Затова, именно, много хора губятъ условията за развиването на своитъ умствени способности. Съвременнитъ хора не развиватъ толкова способноститъ си въ предната част на мозъка, колкото центроветъ въ слѣпоочнитъ области. Повечето отъ откритията на съвременната наука, напримѣръ, въ химията, въ физиката, ставатъ главно въ полуинтелектуалнитъ способности на човѣка, затова човѣшкиятъ мозъкъ се развива аномално. По тази причина, именно, се явяватъ много мозъчни заболявания. Като съзнаватъ това, възпитателитъ на народитъ искатъ да имъ дадатъ нова насока на живота. Тѣ искатъ да имъ дадатъ морално възпитание. Тѣ не знаятъ, какъ и отде да започнатъ. Като дойде нѣкой ученъ да имъ посочи новъ пжтъ, новъ методъ на възпитание, тѣ казватъ: Ние искаме да вървимъ по стария пжтъ, не искаме нови методи, които не познаваме. — Кой е стариятъ пжтъ? Коя е старата истина? Когато влѣзе въ Божествения свѣтъ и работи само за своята глава, човѣкъ не трѣбва да допуска въ ума си абсолютно никакви престжпни мисли. Има единъ животъ, който допуска въ себе си отрицателни, престжпни мисли, но той нѣма нищо общо съ Божественото. Ако въ ума ви влѣзе една отрицателна мисълъ, това не трѣбва да ви смущава. Тя може да гостува у васъ десетина деня, но ако вие се съгласите съ нея и ѝ дадете мѣсто въ вашия умъ, въ вашето сърце и въ вашата воля, тя непременно ще ви изгори. Значи, всъко престжпление започва съ влизането на една престжпна мисълъ въ ума на човѣка, отдето тя слиза въ сърцето му, въ волята му, докато се реализира и прояви на физическия свѣтъ. Споредъ Божествения животъ, който е отхранилъ въ себе си такава идея, той ще плаща всички разходи за нейния животъ. Мислитъ живѣятъ въ човѣка. Има хиляди мисли, добри и лоши, които отъ години живѣятъ въ човѣка, хранятъ се, чакатъ момента на своето раждане.

„Защото възлюбиха славата чловѣческа повече, нежели славата Божия.“ Славата на човѣка се заключава въ неговата глава, която е устроена по особенъ начинъ. Човѣкъ се отличава отъ всички животни по своята глава. Тя пред-

ставя първия свѣтъ. Вториятъ неговъ свѣтъ започва отъ шията, обхваща цѣлия гръденъ кошъ, съ сърцето, бѣлитѣ дробове и частъ отъ стомаха. Третиятъ свѣтъ започва отъ стомаха надолу и обхваща чървата, черния дробъ и бѣбрецитѣ. Черниятъ дробъ представя човѣка на сърцето, или чувствениятъ човѣкъ. По форма човѣкъ е конусообразенъ: горе, при раменетѣ е по-широкъ, а долу е по-тъсенъ. Това показва слизание на човѣка въ физическия, т. е. въ материалния свѣтъ. Долната частъ на тѣлото му е по-тъсна, понеже той е слѣзълъ въ гжстата материя. И гръдниятъ кошъ на човѣка се е образувалъ при специални условия. Съвременнитѣ хора още не живѣятъ въ своята глава. Че е така, виждаме по това, че каквото мислятъ, едва едно на хилядата отъ него е вѣрно. Обаче, отъ това, което чувствуватъ, по-голямата частъ е вѣрно. Въ областта подъ лъжичката се намира тѣй наречения стомашенъ мозъкъ, който е свързанъ съ симпатичната нервна система. Забелѣзано е, че каквото човѣкъ почувствува въ първия моментъ, 95% отъ него е вѣрно. Каквото почувствува въ втория моментъ, процентътъ на вѣрността се намалява. Въ това отношение, още древнитѣ учители на човѣчеството сж казвали, че пространството е пълно съ безброй живи форми — мисълъ форми, които се движатъ, и като по радио се предаватъ и възприематъ отъ хората. Цѣлото пространство е живъ проводникъ на тия мисли. Това, което сега говоря, веднага се възприема по радио-вълнитѣ въ пространството и въ 24 часа най-много може да обиколи цѣлата земя и да се върне тамъ, отдето е излѣзло. Не само моитѣ думи се предаватъ чрезъ пространството, но и на всѣки, който говори. Разбира се, за правилното възприемане и предаване на мислитѣ отъ значение е и интензивността имъ, както и устройството на радио-възприемателя. Отъ значение е сжщо така и посоката, отъ която идватъ вълнитѣ. Следователно, както човѣшкитѣ мисли се предаватъ чрезъ пространството, така сжщо се предаватъ и мислитѣ отъ невидимия свѣтъ. Тия мисли представятъ цѣлъ свѣтъ. Тѣ се наслояватъ въ пространството на дебелина отъ 1—2 с. м. Чувствителниятъ човѣкъ веднага възприема тия мисли, вследствие на което понякога разположението му се повдига, а нѣкога — понижава.

Като знаете този законъ, вие лесно ще се справяте съ настроенята си. Щомъ изпаднете въ лошо настроение, ще знаете, че тази мисълъ, която ви измжчва, не е ваша.

Тя е кукувиче яйце, което кукувицата е турила въ вашето гнездо да го измжтите. Тогава, ще вземете това яйце отъ вашето гнездо, ще го занесете на кукувицата и ще ѝ кажете: Споредъ Божествения законъ, не е позволено да оставяшъ яйцата си въ чужди гнезда, други да ги мжтятъ! Когато нѣкоя птичка измжти нѣкое кукувиче яйце по любовъ, това е другъ въпросъ. Обаче, ако птичката не иска да мжти кукувичитѣ яйца, съ право може да ги хвърли на земята. Всѣка чужда мисль, ако е силна, тя е въ състояние да измѣни благороднитѣ мисли и желання на човѣка. Нѣкой казва: Едно време имахъ благородни мисли и желання, но не знаей, защо сега съмъ толкова огрубѣлъ. — Огрубѣлъ си, защото си измжтилъ едно кукувиче яйце. Какво да правя тогава? — Ще оставишъ кукувичето яйце настрана, а ще започнешъ да мжтишъ своитѣ благородни мисли и желання. Казвате: Позволено ли е да се изхвърлятъ кукувичитѣ яйца навънъ? — Щомъ кукувицата е влѣзла въ вашето гнездо безъ позволение, вие имате право да изхвърлите яйцата ѝ навънъ. — Не е ли грубо това? — — Нищо грубо нѣма въ поведението ви по отношение на кукувичитѣ яйца.

Когато огрубяватъ, нѣкои хора считатъ това за геройство. — Геройството на човѣка не се заключава въ неговата физическа грубостъ и сила, но въ неговия умъ. Не е герой онзи, който проявява кралимарковската си сила въ хвърляне на боздуганъ на нѣколко километра разстояние. Ако е въпросъ за геройство, нашитѣ съвременни военни хвърлятъ боздуганитѣ си на нѣколко километра по-далечъ отъ този на Крали-Марко. На колко километра е хвърлялъ Крали-Марко своя боздуганъ? — На единъ, най-много на четири петъ километра. Нѣкои отъ съвременнитѣ Крали-Марковци хвърлятъ боздугани, пълни съ пироксилинъ, на 40—50 клм. разстояние. И като паднатъ на земята, тия боздугани разравятъ едно пространство отъ четири-петъ километра въ дължина и широчина. Питамъ: каква култура могатъ да внесатъ тия боздугани въ свѣта? Тѣзи дупки могатъ нѣкога да се употребятъ за насаждане на плодни дървета, но тѣ могатъ да се използватъ само впоследствие.

Казвамъ: силата на човѣшката воля зависи отъ единъ добъръ малъкъ импулъсъ. Който иска да възпитава волята си правилно, той трѣбва да дойде въ първото си положение, за което Апостолъ Павелъ говори въ 5. глава къмъ Коринтянитѣ: „Плодоветѣ на Духа сж любовь, радость, миръ.“ . .

Това е храната на мозъка. Ти не можеш да храниш, да развиваш мозъка си безъ любов. Твоят мозък не може да расте безъ любов. Твоят мозък не може да бжде силенъ безъ миръ. Значи, любов, радост и миръ сж необходими, за да може мозъкът да се развива, да расте и да бжде силенъ. Любовта е естествената храна на мозъка. Казвате: Да се любимъ! — Любовта е храна за мозъка, и който яде отъ тази храна, която произтича отъ Духа, той люби. Който се храни съ любовта, той твори своя мозък. Който храни мозъка си съ любов, радост и миръ, неговата глава, неговият мозък се развиватъ симетрично. Симетричната глава има главно три мърки. Едната отъ тѣхъ е физическа. Съ тази мърка всѣки може да работи. Следователно, човѣкъ трѣбва да се храни съ любовта. Любовта е сила, която се възприема отъ човѣка като съ антена. Когато нѣкой казва, че е изгубилъ любовта си, той е прекъсналъ връзката, антената съ радиото на любовта. Той лесно може да възстанови изгубената любов. Какъ? Ще вземе ключоветъ на любовта, ще прекара презъ тѣхъ жицитъ, споредъ дължината на вълнитъ, и радиото на любовта отново ще почне да действува. Но човѣкъ трѣбва да знае, отъ кое мѣсто да възприема любовта. Първо той трѣбва да възприеме милосърдието, което се намира отгоре, на предната част на главата. Милосърдието спада къмъ ангелския свѣтъ, който е по-низъкъ отъ Божествения. Тукъ ангелитъ развиватъ своето милосърдие, благодать и търпение, а хората — вѣра, кротость и въздържание. Ангелитъ не се нуждаятъ отъ вѣра, кротость и въздържание, но главно отъ милосърдие. Въ свѣта Богъ проявява своето милосърдие чрезъ ангелитъ. Богъ има единъ планъ, който иска да реализира на земята, а именно: Той иска всички хора да иматъ добре устроена глава. За тази целъ, день и нощъ, Той работи върху човѣшката глава, корегира я. Въ края на краищата, всички хора ще иматъ добре устроени глави. Богъ работи за това, разумнитъ сжщества работятъ, и вие трѣбва да работите. Който не се подчинява на Божиитъ закони, той ще мине презъ ненужни страдания. И като не разбира причинитъ на тѣзи страдания, той ще се чуди, защо му е този животъ. Днешнитъ хора не разбиратъ любовта, вследствие на което дохождатъ до голѣми крайности. Младъ момъкъ обича една мома и си казва: Голѣмо геройство е, следъ като обичашъ тази мома, да убиешъ и себе си, и нея, да покажешъ, че я обичашъ.

— Де е геройството тука? Споредъ мене, ако обичашъ една мома, дай ѝ условия да се развива, а ти стани нейнъ слуга. А тъй, да убиешъ човѣка, да го унищожилъ, никаква любовъ не е това. Да убиешъ, да унищожилъ човѣка, това е равносилно да унищожилъ своята глава, своитѣ дробове и своята костна система. Докато има глава, човѣкъ мисли, че произлиза отъ Бога, т. е. че е отъ високо произхождение.

Като знае своя Божественъ произходъ, човѣкъ трѣбва да се стреми да разработи своята глава, да я закръгли, да ѝ даде хубава форма. Главата на човѣка не трѣбва да бжде плоска, като покривъ, но добре закръглена, като кубе на храмъ. Бждещитѣ здания, бждещитѣ храмове ще се строятъ по новъ начинъ. Прозорцитѣ ще бждатъ така направени, че свѣтлината нѣма да пада подъ прави линии, да образува жгли на падането и жгли на отражаването, но ще пада по криви линии. Бждещитѣ храмове, дето хората ще се молятъ, ще сж откритото небе: вечеръ, когато луната и звездитѣ свѣтятъ, а сутринъ, когато слънцето изгрѣва. Въ този храмъ ще има безброй картини, които ще се отнасятъ къмъ по-широкъ, по-възвишенъ свѣтъ отъ физическия. Въ този храмъ всѣки ще се интересува отъ великитѣ картини, които ще се разкриватъ предъ неговия погледъ.

Когато се говори за идеаленъ животъ, ние разбираме човѣшката глава. Това се отнася за бждещия животъ. Сегашниятъ животъ пъкъ опредѣля миналия. По него сждимъ за хората на миналото. За миналия животъ ние не сме отговорни, но ще носимъ отговорностъ за бждещето поколение. Чрезъ настоящия животъ ние корегираме грѣшкитѣ на миналия и създаваме добри условия за бждещия. Ако мисълта ни е права, тя може да обгърне цѣлия свѣтъ. Който е могълъ да корегира правилно една своя мисълъ, той е записанъ на небето. Тукъ никой може да не знае, какво е направилъ, но въ невидимия свѣтъ е хроникрано. Тамъ всичко се пише. Като отворите книгитѣ на невидимия свѣтъ, ще прочетете, че еди-кой си българинъ, съ такъвъ и такъвъ умъ, е проектиралъ правилно една своя мисълъ въ пространството, съ което е принесълъ голѣма услуга на човѣчеството. Дали този българинъ е министъръ, владика, учителъ, или нѣкой простъ човѣкъ — безразлично. Името му ще бжде написано въ небето. Следователно, всѣка хубава мисълъ, която проектирате въ пространството, ще ви обгрѣща, ще носи вашето щастие. Това подразбира да има

човѣкъ благоволеніето на Сатурна, на единъ отъ най-недоволнитѣ и критични богове. Той гледа на човѣчеството съ голѣмо недовѣрие, съ подозрение и седи предъ тѣхъ съ голѣмъ боздуганъ, или съ голѣмо копие и ги следи. Като види, че нѣкой грѣши, той го мушне съ копието си, или го удари съ боздугана си и му казва: Да мислишъ тамъ! Другъ иска да покаже силата си, разпери ножа, но Сатурнъ веднага го мушне съ копието си: Какво си се разперилъ тамъ? Скрый ножа въ ножницата си и повече мисли! Като види нѣкоя красива жена, добре разположена, и нея мушне. Той не обича красивитѣ жени. Единствено къмъ Венера показва слабостъ. Като види, че Марсъ се влюби въ нея, той казва: Какво да правишъ? Тукъ е малко снисходителенъ, поусмихне се едва забелязано, но следъ това пакъ хване копието си и се понамръщи малко. Като види, че малко се е понамазала, той я мушне съ копието си и казва: Какво си се намазала? Знаешъ ли, че ще пратя при тебе майка ти и баща ти да видятъ, какво правишъ? Обаче, сжщиятъ този богъ, достатъчно е да види, че нѣкой човѣкъ е проектиралъ една добра мисль въ пространството, и той написва една линійка на ржката му. Тази мисль създава линията на щастието, или сатурновата линия. Който има тази линия на ржката си, той нѣкога е проектиралъ една добра мисль въ пространството. Нека се радва на тази линия! Който нѣма тази линия, да гледа сега да я направи.

Мнозина ще кажатъ: Сериозно ли ни се говори, или ни залъгватъ само? — И залъгването е наука. Каква разлика има между майката, която залъгва детето си, и професорътъ, който преподава на студентитѣ си? Никаква разлика. Майката напише едно педагогическо правило, но детето казва: Не е така. Тя напише друго педагогическо правило, но детето пакъ казва: Не е така. Майката се намира въ чудо отъ това дете, не знае, какво да прави. Тя изпада въ положението, въ което се намиралъ единъ лѣкарь, на когото била дадена задача да забавлява нѣколко часа малкото си детенце. Този лѣкарь е вече въ другия свѣтъ. Той разправяше следната своя опитностъ: „Една вечеръ жена ми отиде на театъръ и ме остави да гледамъ малкото дете. Никога до това време не бѣхъ се занимавалъ съ малко дете. Случи се, че жена ми малко закѣснѣ, и детето започна да плаче. Какво не правихъ съ него? Люляхъ го, на ржце го носихъ — нищо не помага. Колкото и каквито лѣкарски методи знаехъ — всички употребихъ — не

помагатъ. Колкото педагогически правила знаехъ, и тѣхъ употребихъ — не помагатъ. Най-после ми дойде на умъ да се обърна къмъ Бога. Никога до това време не бѣхъ се молилъ на Бога, но видѣхъ се въ чудо съ това дете. Обърнахъ се къмъ Бога съ думитѣ: Господи, моля Ти се, изпрати ми ангели, добри същества отъ небето, да укротятъ това дете! Каква бѣше изненадата ми, когато, скоро следъ това, детето престана да плаче и заспа?“ Казвамъ му: детето е искало да ти каже да не го занимавашъ съ празни работи, но да го научишъ на Божиитѣ пѣтища.

Казвате: Кои сж човѣшки пѣтища и кои Божествени? Кои сж човѣшки и кои Божествени работи? Всички постѣпки и събития въ живота на човѣка, които служатъ за облагородяване на неговия умъ, сърце и воля, които образуватъ вътрешни връзки, които отварятъ душитѣ за възприемане на Божествената свѣтлина, които даватъ възможностъ на човѣка да се храни съ любовъ, да бжде радостенъ, да има миръ въ душата си, да развива въ себе си вѣра, кротостъ и въздържание, отъ една страна, милосърдие, благодать и търпение — отъ друга страна, това е великъ идеалъ, който тепърва човѣкъ трѣбва да развива. Това сж качества на напредналитѣ същества.

Когато добие тѣзи Божествени качества, лицето на човѣка започва да свѣти, а въ очитѣ му се забелязва мека, приятна свѣтлина. Можете да направите опитъ да провѣрите това. Вземете едно огледало и се гледайте известно време, но като че другъ човѣкъ гледате. Ще видите, колко е страшно нѣкога човѣкъ да се самонаблюдава. Като се оглеждате, следете погледа си, дали е тихъ и спокоенъ. Обаче, не се гледайте дълго време, защото можете да заспите. Докато човѣкъ се страхува отъ своя погледъ, това показва, че въ него има нѣщо неуравновесено. Ако човѣкъ се страхува отъ своя погледъ, може ли да изисква отъ другитѣ хора да го гледатъ спокойно, безъ страхъ? Следователно, погледътъ на човѣка трѣбва да бжде мекъ, приятенъ, и който го срещне, да разбере, че въ този човѣкъ се крие Божественото начало и може да сподѣли съ него мислитѣ и чувствата си. Като говорите съ такъвъ човѣкъ, той е готовъ да ви изслуша, да влѣзе въ положението ви и да ви помогне. Той никого не критикува, въ никого не търси дефекти и не се занимава съ тѣхъ. Той знае, че дефектитѣ на хората се дължатъ на нѣщо недоразвито, необработено у тѣхъ. Когато коститѣ на човѣка сж груби, това говори за

грубъ, низшъ животъ. Коститѣ на хора, които сж водили добъръ, възвишенъ животъ, сж по-тънки, гледжосани отгоре и по-фини. И кожата на тѣзи хора е по-деликатна, съ поситни пори. Космитѣ имъ сж тънки, меки, като коприна. Дебелитѣ и корави косми сж лоши проводници, лоши възприематели. Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ тънки, меки, гладки косми. Такива косми сж добри проводници на слънчевата енергия, както и на Божественитѣ мисли. Чрезъ храната си, човѣкъ може да измѣни, въ смисълъ да подобри, космитѣ си. Каквато е храната, такива ще бждатъ и космитѣ му. Каквато е храната, такива сж и чувствата, и мислитѣ на човѣка. Въ странство, въ Франция, напримѣръ, когато нѣкой актьоръ трѣбва да представи нѣкаква любовна сцена, известно време той се храни съ овче месо, за да смекчи, да облагороди малко чувствата си. Сжщото може да се каже и за вълка, който обича овцетѣ и ги напада. Ако запитате вълка, защо се храни съ овце, той ще каже: Понеже по характеръ и по чувства съмъ грубъ, жестокъ, азъ трѣбва да се храня съ овче месо, за да смекча и облагорожда малко чувствата си. Овчето месо облагородява характера на хищнитѣ животни. Тази е причината, задето тѣ, изобщо, се хранятъ съ тревопасни животни. А последнитѣ, понеже не сж тѣй груби по характеръ, се хранятъ съ трева. Това показва, че всѣки се стреми къмъ хубави мисли, къмъ благородни чувства.

„Защото вие възлюбихте славата чловѣческа повече, нежели славата Божия.“ Външната слава, това е човѣшката слава. Кое бихте предпочели: цѣлъ свѣтъ да ви слави, всички вестници да пишатъ хубави работи за васъ, но никой да не ви обича, или само единъ приятелъ отъ Божествения свѣтъ да ви обича и да мисли добре за васъ? Добриятъ приятелъ е всѣкога за предпочитане. Българитѣ казватъ: За предпочитане е да имашъ десетъ души неприятели, но разумни, отколкото единъ неразуменъ приятелъ. Често хората страдатъ, измжчватъ се, разочароватъ се, безъ да се спиратъ върху едно важно положение: тѣ трѣбва да изучаватъ себе си за да видятъ, че каквото се крие въ тѣхъ, това сжествува и въ другитѣ хора. Съ паталогическата страна на живота си не се занимавайте, но изучавайте здравословния животъ. Паталогията е вметнато нѣщо въ живота на човѣка. Че нѣкой страдалъ отъ нѣкаква болестъ — това е наследствено. Добритѣ работи не се унаследяватъ, човѣкъ вѣчно ги носи съ себе си. Богъ е вложилъ доброто въ чо-

вѣка. То представя неговата сжщина. Синътъ носи качества на баща си, но бащата не е внесълъ тѣзи качества въ сина си. Качества, които се унаследяватъ, претърпяватъ известни кризи. Азъ не отричамъ наследствеността, но тя има влияние върху човѣка, само докато е на физическия свѣтъ. Щомъ човѣкъ напусне физическия свѣтъ, и наследствеността губи вече своето влияние върху него.

Отъ човѣка зависи да измѣни условията на своя животъ. Той може да подобри състоянието на своя мозъкъ, на дробоветъ си и на стомаха. Дробоветъ му сж създадени отъ ангелитъ. Ангелскиятъ свѣтъ е взелъ участие при създаването на човѣшкитъ гърди. Затова, именно, интелигентността на човѣка е вложена въ неговото сърце. Значи, сърцето мисли. Подъ лъжичката, въ симпатичната нервна система се крие знанието на сърцето. Каквото разположение чувствува човѣкъ подъ лъжичката си, то е вѣрно. Затова, именно, той не трѣбва да се поставя на рѣзки промѣни въ чувствуванията си. Той трѣбва да се стреми къмъ миръ въ душата си. Че билъ боленъ, че три деня не ялъ — той трѣбва да благодари. Че работитъ му не били уредени, както трѣбва — пакъ да благодари. Човѣкъ трѣбва за всичко да благодари — отъ това зависи неговото вътрешно благосъстояние. Ако вътрешното чувство въ човѣка е развито, пжтътъ му навсѣкжде ще бжде отворенъ. Ако това чувство въ него не е добре развито, той ще се намира въ положението на пжтникъ, който блуждае всрѣдъ мъгла. Следователно, когато казвамъ, че човѣкъ не трѣбва да се безпокои, имамъ предъ видъ това съзнание. Сърцето на човѣка постоянно трѣбва да работи. Сжщевременно и мозъкътъ му постоянно трѣбва да работи. Възъ основа на това, човѣкъ трѣбва да върши това, което вътрешното му чувство го съветва. И тогава, заключенията на нѣкой ученъ върху известенъ въпросъ ще бждатъ дотолкова вѣрни, доколкото той се вслушва въ това свое чувство. Нѣкой боленъ сънува, че за да оздравѣе, трѣбва да вземе известно лѣкарство. Лѣкаритъ му препоржчватъ други лѣкарства, но тѣ не му помагатъ. Той взима отъ лѣкарството, което е сънувалъ, и оздравява. Значи, има лѣкарства, които повишаватъ трептенията на човѣшкия мозъкъ, вследствие на което той оздравява. Болеститъ, работоспособността на човѣка зависятъ отъ трептенията на неговия мозъкъ. Докато трептѣнията въ човѣшкия мозъкъ сжществуватъ, той е способенъ, работливъ човѣкъ. Щомъ тия трептения се изгубятъ, той престава

да работи и казва: Не съмъ ученъ човѣкъ, не мога да работя. Нищо не мога да направя. Майка ми и баща ми нищо не сж вложили въ мене. — Това е човѣшко мислене.

„Вие възлюбихте повече славата чловѣческа.“ Да мислите по човѣшки, значи да очаквате слава отъ хората. Да търсите славата Божия, значи да сте готови да слушате това, което Богъ ви говори, да развивате това, което Той е вложилъ въ душитѣ ви. Колко хора може да намѣрите днесъ, които сж готови да ви направятъ добро, или да ви насърдчатъ? Това не означава, че хората сж лоши, но нѣматъ условия въ себе си да проявятъ доброто. Често, безъ да знаятъ истината по известни въпроси, тѣ бързатъ да дадатъ мнението си, но като имъ се обясни, казватъ: Извинете, ние имаме криви понятия, криви разбирания по тия въпроси. — Щомъ знаете това, нѣма защо да се сърдите на хората. Тѣ живѣятъ съ редъ предубеждения. И вие имате предубеждения за Божествения свѣтъ. Достатъчно е за петъ минути само да влѣзете въ Божествения свѣтъ и да се разговаряте съ едно отъ сжществата на този свѣтъ, за да измѣните съвършено мнението си за тѣхъ. Който иска да бжде ученъ, той непременно трѣбва да влѣзе въ връзка съ напредналитѣ сжщества въ Божествения свѣтъ. Много отъ тия сжщества сж видими, живѣятъ на земята и работятъ между ученитѣ хора. Нѣкои пъкъ се явяватъ рѣдко на земята. За разумния човѣкъ всичко това сжществува, било на земята, било въ невидимия свѣтъ.

И тѣй, започнете съ вашата глава, т. е. започнете да работите съ Божествения свѣтъ! Всички съвременни хора, призвани да работятъ въ свѣта, трѣбва да започнатъ отгоре, отъ главата, отъ Божественото въ себе си. Голѣмитѣ мжчнотии, на които хората се натъкватъ, се дължатъ на многото знания, които сж придобили. Това знание нѣма приложение въ тѣхния животъ. Въ бждеще това знание ще се оформи и ще се приложи, но за днесъ то остава неизползвано. Много отъ сегашнитѣ знания внасятъ въ живота на хората голѣми противоречия. Напримѣръ, въпроситѣ за произхода на човѣка, за сжществуването на другъ свѣтъ, за наследствеността и т. н., внасятъ въ ума на човѣка редъ противоречия. Напримѣръ, споредъ съвременнитѣ учени, унаследенитѣ отъ родителитѣ чърти не могатъ да се измѣнятъ. Това значи: за да се измѣнятъ унаследенитѣ чърти въ човѣка, въ неговото естество трѣбва да стане коренна промѣна. А това е възможно. Преди години, Американското

правителство, се бѣше нагърбило съ задачата да превъзпита нѣкои индийци. За тази цель, тѣ взеха нѣколко отъ най-способнитѣ между тѣхъ, млади момчета, и ги възпитаваха по тѣхни методи, свършваха тѣхни училища и университети. Обаче, като се връщаха въ роднитѣ си мѣста, следъ десетъ години най-много, тѣ изгубваха всичката американска култура и започваха да живѣятъ пакъ по старому. Значи, тази придобивка, тази култура, това възпитание е било външно. То не е могло да произведе въ тѣхъ вътрешенъ превратъ. Обаче, онѣзи индийци, които възприемаха Христовото учение, и следъ връщането си въ своето отечество, тѣ устояваха на това, което сж придобили. Значи, единствено Христовото учение е въ сила да произведе вътрешенъ превратъ въ човѣка. Само Христовото учение е въ сила коренно да нзмѣни естеството на човѣка.

Следователно, въ чувствата на човѣка трѣбва да станатъ дълбоки промѣни. Отъ дълбочината на чувствата зависятъ и преобразованията, които могатъ да станатъ съ човѣка. Всѣка идея, която не разтърсва човѣка отъ дълбоко, не да го отчае, но да проникне дълбоко въ душата му, не може да се реализира. Значи, следъ чувствата, идатъ идеи тѣ на човѣка. Сжщевременно човѣкъ трѣбва да развива своята вѣра, кротость и своето въздържание. По отношение на храната въ Божествения свѣтъ, човѣшкиятъ мозъкъ се нуждае първо отъ любовъ. Сърцето пкъ се нуждае отъ търпение. Търпението е храна за сърцето. Търпението е най-приятното нѣщо за човѣка. То е качество, сила, която е достояние за най-разумнитѣ, за най-силнитѣ сжщества въ свѣта. За човѣка на физическия свѣтъ е нужна вѣра. Вѣрата се нуждае отъ любовъ и търпение. Тѣзи три качества сж необходимими за правилното развитие на човѣшкия умъ. Който нѣма вѣра, любовъ и търпение, той спъва своето умствено развитие. Затоа, именно, човѣкъ трѣбва да изучава всѣки предметъ съ любовъ. Безъ любовъ той не може да учи. Каквато наука и да изучавате — физиогномия, френология, хиромантия, астрология, естественитѣ науки, математика, геометрия — безъ любовъ вие никога не можете да проникнете въ тѣхния дълбокъ вътрешенъ смисълъ. Геометрията е най-стариятъ езикъ, съ който човѣчеството нѣкога си е служило. Който разбира геометрията, той разбира езика на природата. Природата говори съ геометрически фигури. Когато иска да покаже, кой е разуменъ човѣкъ, природата туря на челото му две успоредни линии. Такъвъ човѣкъ

може да се справя съ всички хора. Когато иска да покаже, кой е честенъ, възискателенъ човѣкъ, природата туря на челото му само една линия. Тази линия същевременно показва и критическо разположение на ума на даденъ човѣкъ. Дето природата е турила трижгълникъ на челото, това показва равновесие и правилностъ въ функциитѣ на мозъка.

За да разбере живота, човѣкъ трѣбва да разбира своя умъ, своето сърце, своята воля. Следователно, когато говоримъ за славата Божия, ние разбираме всички възможности, които Богъ е вложилъ въ човѣка. Въ бъдеще човѣкъ ще влѣзе въ единъ широкъ свѣтъ, съ широки възможности. Той ще се освободи отъ смъртното, отъ временнитѣ черупки и ограничения, въ които сега живѣе и ще му се дадатъ безсмъртнитѣ възможности и богатства на природата, за да може да работи и да строи тѣй, както сега разбира. Днесъ и малкитѣ деца иматъ великата идея, че могатъ да вдигатъ голѣмъ товаръ, но като се опитатъ, виждатъ, че тѣхната форма е слаба да извърши това, което мислятъ. Та когато мнозина отъ васъ мислятъ, че сж добри, това се отнася до живота на тѣхната глава. Тѣ сж добри и могатъ да бждатъ добри, но щомъ слѣзатъ на физическия свѣтъ, злото веднага ги завладява. Злото е сила, течение, което лесно завладява човѣка. Достатъчно е десетъ лоши хора да ви срещнатъ на пѣтя, за да могатъ съ мисълта си да измѣнятъ вашето състояние. И обратно: достатъчно е десетъ добри хора да ви срещнатъ, за да измѣнятъ съ мисълта си вашето състояние. Хората се намиратъ подъ постоянно внушение, било на книги, било на приятели, на познати и непознати, на окръжаващата срѣда и т. н.

Единъ английски писателъ разправялъ една своя опитностъ за силата на внушението. Той си купилъ отъ Кавказъ една хубава кама, изработена съ злато. Колкото пѣти поглеждалъ къмъ камата, винаги изпитвалъ желание да мушне нѣкого съ нея. Той се чудилъ, отде иде това желание въ него. Впоследствие разбралъ, че съ тази кама билъ убилъ човѣкъ. Значи, мисълта, която е вложена въ предмета, съ който е извършено известно престѣпление, се предава и на други хора, чрезъ закона на внушението. Ако носите пръстенъ отъ човѣкъ, който е станалъ жертва нѣкжде, той може да ви повлияе, въ смисълъ, че и вие, като него, да станете единъ день жертва. Затова, колкото цененъ да е този пръстенъ съ камъкъ върху него, хвърлете го, не го носете на ржката си. Отъ това гледище, всички нѣща трѣбва да се

чистватъ, да се освобождаватъ отъ лошитѣ влияния, които сж останали върху тѣхъ. Затова, именно, ако ви даватъ дрехи отъ умрѣли, отъ болни хора, не ги носете. Носете само такива нѣща, които ви създаватъ разположение. Ако вашата баба, или вашиятъ дѣдо сж били свети, благородни хора, носете тѣхнитѣ пръстени, като светиня. Обаче, ако тѣ не сж били добри хора, нищо не носете отъ тѣхъ. Всѣко нѣщо, което не ви създава разположение, не го носете. Всѣка Божествена мисль, всѣко Божествено чувство, като влѣзе въ васъ, създава добро разположение на духа ви. Тѣ иматъ специфична форма, своя красота. Задъ всѣка Божествена мисль седи едно разумно сжщество. Щомъ тази идея проникне въ ума ви, едновременно съ нея се привлича и разумното сжщество. Значи, идеята е домътъ, стаята, въ която разумното сжщество ще влѣзе да работи заедно съ човѣка.

Първо човѣкъ трѣбва да преобрази ума и сърцето си, за да може да го посети Великиятъ, Който е създалъ цѣлия свѣтъ — небето и земята, цѣлата наука, всички изкуства. Той ще внесе въ човѣка безсмъртния животъ — животътъ на възкресението. Това посещение ще трае само една секунда, но никога нѣма да се забрави. Ехото му ще продължава въ вѣчността. Казвате: Само една секунда! Това е толкова кратко. — Знаете ли, какво нѣщо е да ви посети свѣтлината само за една секунда? За една секунда свѣтлината изминава разстояние отъ 300,000 клм. пжтъ. За колко време можете да изминете този пжтъ? Достатъчно е Богъ да ви посети само за една секунда, за да ви остави животъ отъ хиляди години. Ако вие задържите въ себе си богатството, което Той ви е оставилъ само въ една секунда, ще се ползвате отъ това богатство хиляди години. Колко работа ще ви създаде това посещение! Богъ само ще ви погледне, и ще усетите, че товарътъ ви е снетъ отъ гърба. Ще олекнете като ангелъ, и ще бждете готови да разперите криле, да хвъркнете изъ пространството и да кажете: Сега разбрахъ, какво нѣщо е животътъ. И тогава, каквато работа започнете, каквато наука заловите, всичко ще свършите съ успѣхъ. Само така ще разберете думитѣ: „За Бога всичко е възможно.“ Но затова се изисква търпение. Много добродетели има у васъ недоразвити, а тѣ трѣбва да се развиятъ.

Христосъ казва: „Търсете слава Божия, а не слава човѣческа!“ Славата Божия е вътрешна слава, а славата човѣческа е външна слава. Съвременниятъ свѣтъ жертвува

славата Божия за славата чловѣческа. Бждещата раса ще отдаде предпочитание на Божията слава. Тогава ще имаме Божествена култура. Само тогава ще се реализиратъ вашитѣ мисли и желанія. Само новото, което възприемете, ще бжде въ сила да подобри сегашния ви животъ. За тази цель, отсега още вие трѣбва да започнете да се миете, да се чистите, да хвърлите старитѣ си дрехи, да се освободите отъ дълговетѣ си. Като дойде новото време, всички разумни хора ще бждатъ готови да подемаатъ живота отново. Тогава всички ще бждатъ млади. Стари хора между васъ нѣма да има. Хората на новата култура нѣма да остаряватъ. Щомъ нѣкой стане на 120 години, той ще извика приятелитѣ си, ще имъ даде угощение и ще каже: Азъ заминавамъ. Въ новата култура нѣма да има никакви гробища.

„Търсете славата, която иде отъ Бога!“ Сега азъ оставамъ тази мисль въ умоветѣ ви. Работете върху вашия мозъкъ! Работете върху вашето сърце! Само така ще придобиее миръ въ душата си и ще работите за развиване на милосърдието, както и на интуицията въ себе си. Само така ще се домогнете и до положителната наука. Работете върху мозъка си да го преустроите, да възприемете свѣтли, възвишени идеи. Възвишена идея е тази, която обхваща цѣлата земя. Тази идея е Божествена. Ако една идея обхваща само една държава, тя не е още възвишена, не е Божествена идея. Радиото, напримѣръ, показва, че мисълта се предава по цѣлата земя. Мисълта се предава по цѣлото пространство.

„Търсете славата Божия!“ Работете върху вашия мозъкъ, върху вашата глава, ако искате да се подмладите. Този е най-правилниятъ начинъ за подмладяване. Работете за славата Божия, а не за славата чловѣческа, ако искате да се повдигнете, ако искате да повдигнете ближнитѣ си. Работете за славата Божия, работете за своя мозъкъ, ако искате да влѣзете въ новата култура, която сега иде въ свѣта.

Ще хвърля мрежата.

„По твоята речъ ще хвърля мрежата! *)

Щастието и несполукитѣ сж две фази въ живота на човѣка. Щастието е постижимо, и затова всѣки се стреми къмъ него. То представя единъ отъ великитѣ импулси на човѣшката душа. Щастливъ може да бжде само онзи, който има истинско знание. Мнозина могатъ да се противопоставятъ на това съ думитѣ на Соломона: „Суета на суетитѣ, всичко е суета.“ Тѣ искатъ да кажатъ, че Соломонъ, който ималъ всичкото знание на свѣта, пакъ е счелъ всичко за суета. — Соломонъ не е авторитетъ. Той не може да бжде авторитетъ, защото е смъртенъ. И той умрѣ, както умрѣха много велики хора на миналото.

Съвременнитѣ хора спорятъ върху въпроса, постижимо ли е щастието, или не. Щастието съществува въ свѣта. Има хора, които постоянно живѣятъ въ щастие; има хора, които постоянно живѣятъ въ несполуки. Ако питате, защо е така, ще ви отговоря по следния начинъ: Причината, поради която едни хора живѣятъ постоянно въ щастие, е тѣхната безсмъртностъ. Тѣ сж придобили безсмъртието. Другитѣ, които живѣятъ въ постоянни несполуки, сж смъртни. Първитѣ се раждатъ, за да не умиратъ. Вторитѣ се раждатъ, за да умиратъ. Който се е родилъ, за да умре, каквото и да прави, несполукитѣ ще вървятъ следъ него ка' сѣнки. Колкото и да уважаватъ хората такъвъ човѣкъ, щомъ умре, той губи вече всичкото имъ уважение. Ние виждаме, какъ Симонъ — Петъръ, съ изкуството си на рибаръ, цѣла нощъ е хвърлялъ мрежата си да лови риба, но нищо не уловилъ. Рибитѣ представятъ щастието, което Петъръ искалъ да улови, но не могълъ. Цѣла нощъ хвърлялъ мрежата си да го улови, но не успѣлъ. Така правятъ и българскитѣ малджии. Съ години наредъ тѣ търсятъ нѣкжде заровено имане, но не могатъ да го намѣрятъ. Интересни сж тѣзи малджии. Достатъчно е да чуятъ, че нѣкжде има заровено имане, за да отидатъ тамъ да копаятъ. Тѣ копаятъ, ровятъ, заравятъ, но нищо не намиратъ. И въ края на крайщата, тѣ пакъ не се обезсърдчаватъ. Тѣ изпадатъ до голѣмо суевѣрие, леко-

*) Лука 5 : 5.

вѣрие, и все вѣрватъ, че ще намѣрятъ това, което търсятъ. Нѣкои хора сж успѣли да намѣрятъ заровено имане, но всички не могатъ да успѣятъ.

Ние подѣржаме, че всичко въ живота е постижимо, но при съвсемъ други условия отъ сегашнитѣ. За да се постигнатъ добритѣ желанія на човѣка, за да се реализиратъ стремежитѣ на неговата душа, изисква се новъ животъ, нова наука, нови методи за работа. Обаче, азъ не считамъ, че несполукитѣ сж нѣкакво зло за човѣка. И въ несполукитѣ има поне малко щастие. Въ единъ свой разказъ, заимствуванъ отъ индуския животъ, Толстой, съ свои думи, разправя, какъ несполукитѣ следватъ човѣка, както сѣнката му върви следъ него. Въ този разказъ се разправя за единъ ученъ, който тръгналъ по свѣта да прави научни изследвания, съ цель да открие нѣщо, съ което да подобри положението на човѣчеството. Обаче, единъ бикъ попадналъ въ следитѣ на този ученъ и започналъ да го преследва. Бикътъ ни най-малко не искалъ да знае, че този ученъ тръгналъ да прави нѣкакви научни изследвания и, на общо основание, почналъ да го гони. Учениятъ се принудилъ да бѣга: той напредъ, бикътъ следъ него. Озърталъ се натукъ-натамъ, докато видѣлъ най-после на пѣтя си единъ сухъ кладенецъ, а въ кладенеца шубръки. Бързо се хваналъ за шубръкитѣ и увисналъ надолу. Следъ това стжпилъ съ краката си на единъ малкъ камъкъ и така останалъ въ кладенеца, докато бикътъ си отиде. Но бикътъ седѣлъ отгоре и очаквалъ учения да излѣзе вънъ. Той му казвалъ: Смѣй само да излѣзешъ оттукъ! Ще се разговоря съ тебе по особенъ начинъ. Учениятъ му казвалъ: Ти не мислишъ ли, че препятствуваешъ на моитѣ научни изследвания? Не мислишъ ли, че въ кладенеца нищо не мога да науча? — Това не ме интересува — отговорилъ бикътъ. Както седѣлъ, по листата на шубръкитѣ, учениятъ видѣлъ капчици медъ. При всичкото си нещастие, той се зарадвалъ и започналъ да ближе меда по листата. Доволенъ, че поне отъ гладъ нѣма да умре, изведнѣжъ забелѣзалъ, че две мишки гризѣли клончетата на шубръкитѣ, за които той се държалъ. Като се размислилъ за положението си, новъ ужасъ го обхваналъ: ако мишкитѣ успѣятъ да прегризатъ клончетата на шубръкитѣ, той ще падне на дъното на кладенеца, дето забелѣзалъ, че го дебне змей съ отворена уста.

Такова е положението на всѣки човѣкъ, който е дошълъ на земята да умре. Такова е положението на смъртъ-

ния: отначало бикъ го гони. Той успѣва да се скрие въ кладенецъ, да се улови за шубръкитѣ въ кладенеца. По листата на шубръкитѣ вижда капчици медъ и се радва, че нѣма да умре отъ гладъ. Но после изкачатъ отнѣкжде две мишки, които идватъ да прегризятъ клончетата, за които той се е хваналъ и виси. И най-после, когато достига крайния предѣлъ на своя животъ, той вижда, че долу го чака змей съ отворена уста. — Въ младинитѣ си, хората виждатъ само бика надъ главитѣ си и сж недоволни, че не могатъ да проявятъ юначеството си. Бикътъ, кладенецътъ, змеятъ представятъ неблагоприятнитѣ условия на живота.

Ще ви приведа още единъ примѣръ изъ живота на хората, който говори за неблагоприятнитѣ условия, въ които тѣ често попадатъ. Единъ български сждия отивалъ единъ день да прави нѣкжде огледъ. Трѣбвало да мине презъ една гора. Това се случило презъ единъ зименъ, студенъ день, когато земята била покрита съ снѣгъ. По пжтя го настигнала глутница вълци. Той хукналъ да бѣга и едва успѣлъ да се качи на една голѣма круша: мислилъ, че така ще надхитри вълцитѣ. Като го видятъ на дървото, тѣ ще обиколятъ единъ-два пжти около него и ще се разбѣгатъ. Обаче, не излѣзло, както мислилъ. Вълцитѣ налягали около дървото, и така прекарвали цѣлата нощъ. Сждията се принудилъ да прекара нощта на дървото, дето почти замръзналъ. На сутринята вълцитѣ се разбѣгали, и следъ това дошли хора отъ близкото село да го спасятъ. Тѣ едва могли да разтворятъ вкоченясалитѣ му ржце, съ които билъ заложенъ за клонищата на дървото, за да го свалятъ на земята и спасятъ отъ явна смъртъ. Това е едно изключително събитие въ живота на човѣка, което почти изглежда като анекдотъ.

Ще приведа още единъ подобенъ примѣръ. Единъ младъ виртуозъ, но беденъ, неизвестенъ още на свѣта, тръгналъ съ своята цигулка да дава концерти. Като пжтувалъ отъ градъ въ градъ, и отъ село въ село, трѣбвало единъ студенъ зименъ день да мине презъ една гжста гора самъ, отникого не придружаванъ. Дебелъ снѣгъ покривалъ земята. Както вървѣлъ, отъ гората нѣкжде излѣзли нѣколко вълка и го последвали. Като се видѣлъ въ това положение, той разбралъ, какво го очаква и си казалъ: И така смъртта ме дебне, но поне ще извадя цигулката си да посвирия. Започналъ да свири и да върви. И вълцитѣ вървѣли следъ него. Наблизо въ гората селяни сѣкли дърва. Като чули, че

нѣкой свирѣ, тѣ се отправили по посока на звуковетѣ и видѣли младия цигуларѣ, следванѣ отѣ нѣколко вѣлка. По този начинѣ, тѣ го спасили отѣ дебнештата го смъртѣ. Какво показватѣ тѣзи примѣри? Отѣ тѣзи примѣри се вижда, че и при най-неблагоприятнитѣ, и при най-несчастнитѣ случаи въ живота на човѣка, все пакѣ ще дойде отнѣкъде свѣтлина, все ще дойде отнѣкъде спасение.

„Но по своята речѣ ще хвърля мрежата.“ Когато първиятѣ пѣтъ хвърли мрежата си, Петърѣ нищо не улови; следѣ думитѣ на Христа, той отново хвърли мрежата и улови толкова много риби, че мрежата се кѣсаше отѣ тежестѣта имѣ. И напълниха две ладии съ риба. Ще кажете, че вие не се интересувате отѣ това, колко ладии били пълни съ риба. Много рибари има, на които ладии сѣ пълни съ риба. Какво отѣ това? Какво щастие могатѣ да донесатѣ тия риби на човѣчеството? Колко пѣти по две ладии сѣ пълнили хората съ риба отѣ две хиляди години насамѣ? Ако погледнете презѣ очитѣ на вегетарианцитѣ, това ловене на риба дори не е много похвално. Тѣ ще кажатѣ: Какѣ е възможно, великѣ Учителѣ, дошѣлъ на земята да спасява хората, да помага на ученицитѣ си въ ловене на риба? Отѣ това ще възникне цѣлъ спорѣ, дали трѣбва хората да ловятѣ риба, или не трѣбва. Обаче, какѣвто спорѣ и да се води, хората ловятѣ риби и ги ядатѣ. — Ама хората трѣбва да бѣдатѣ вегетарианци, да не ядатѣ риба и месо. — Това е другѣ въпросѣ. Засега и месоядството сѣществува, и вегетарианството има право да сѣществува. И двата вида хранене иматѣ свои психологически причини, които оправдаватѣ тѣхното право за сѣществуване. Онѣзи, които се занимаватѣ съ научната страна на тѣзи въпроси, знаятѣ, какво е било устройството на човѣка отѣ най-раннитѣ времена досега — какви сѣ били жбитѣ, какѣвъ е билѣ стомахѣтъ на всички животни — месоядни, тревопасни и плодоядни, като стигнете най-после и до човѣка. Това, обаче, се отнася до външната страна на живота.

Сега, да дойдемѣ до щастieto, или сполукитѣ на живота. Щастieto представя идеалния изразѣ на живота. Подѣ думата „щастие“, ние не разбираме онова мимолѣтно щастие — нѣкой да ти свирѣ, а ти цѣла нощ да играешѣ. Истинското щастие подразбира онова състояние, при което умѣтъ, сърцето и волята на човѣка сѣ въ пълна хармония. При това положение, човѣкѣ е напълно доволенѣ, както отѣ своя животѣ, така и отѣ окръжаващата срѣда.

Това е специфично състояние. Щастливият човек не е въ разръзъ съ живота. Той не се смущава отъ противоречията въ живота, или по-право, противоречия за него не съществуватъ. Всички хора се стремятъ къмъ това щастие. Този пътъ на щастието се намира най-мъчно. Защо? По единствената причина, че хората искатъ да придобиятъ своето щастие по физически начинъ. Напримѣръ, слушате нѣкой да казва: Да съмъ богатъ човекъ! — Богатството, обаче, не е щастие, то е условие за придобиване на щастието. — Да съмъ силенъ човекъ! — Щастието не седи и въ силата. Силата е само условие за придобиване на щастието. Силата е външенъ процесъ. — Да съмъ ученъ човекъ! — Щастието не седи и въ учеността на човека. Учеността е външенъ процесъ, едно отъ условията за придобиване на щастието. Щастието е великъ законъ, за постигането на който човешката душа трѣбва да се съедини съ Първичната Причина, отъ Която е излѣзла.

Какво представя нещастieto? Какво представятъ несполукитѣ въ живота? Това, което наричаме нещастия, несполуки, не сж нищо друго, освенъ утайки, накопления въ човешкия организъмъ. Отъ хиляди години насамъ, съ своя лошъ животъ, съ своитѣ лоши мисли и чувства, човекъ е натрупалъ въ организма си известни утайки, които днесъ създаватъ неговото нещастие и несполуки. Тежко на онзи, който попадне въ тия утайки! Съвременнитѣ хора наричатъ това наследственостъ. Напримѣръ, нѣкой е наследилъ лоши навици отъ баща си, или отъ майка си, като кражба, лъжа, подлостъ, пиянство и т. н. Това сж утайки отъ лошитѣ мисли не само на едно поколѣние, но на хиляди поколѣния преди него. Щастието, обаче, има съвсемъ другъ произходъ. Нещастieto и несполукитѣ сж образувани въ време и пространство, а щастието и сполукитѣ — извънъ времето и пространството. Следователно, произходътъ на щастието е отъ далечното минало и представя вътрешенъ процесъ на битието. Писанието казва: „Дето е Духътъ Божи, тамъ е щастието.“ Въ този смисълъ, казвамъ: щастливъ може да бжде само онзи, който е въ съприкосновение съ сжщество, по-разумно отъ самия него. Който е въ съприкосновение съ сжщество, което седи по-долу отъ него, той е въ несполукитѣ на живота. Това сжщество изисква само да му се слугува. Вие можете да приведете редъ доказателства отъ живота, че на физическия свѣтъ господаритѣ каратъ слугитѣ си да работятъ. — Каквото и да говорите, трѣбва да знаете,

че тѣзи господари сж смъртни сжщества. Истински господари сж ония сжщества, които седатъ по-високо отъ човѣка, и въ душата на които цари доброта, истина и любовъ. Ние ги наричаме сжщества на любовта, сжщества, въ които живѣе Светия Божи Духъ, сжщества, отъ които излиза благото за човѣка. Тия сжщества се стремятъ да направятъ другитѣ щастливи като себе си. Богатитѣ хора на земята нѣматъ желание да направятъ другитѣ хора богати като себе си. Въ това отношение сиромаситѣ сж по-щедри. Сиромаситѣ е готовъ да раздаде сиромашията си на всички около себе си. Когато е сиромасъ, човѣкъ отваря душата си и е готовъ на всичко. Той казва: Да съмъ богатъ, и църкви ще правя, и училища ще правя, и на бедни ще давамъ, и на болни ще помагамъ. Щомъ се обърне този листъ, и стане богатъ, той прави това, което не е мислилъ като сиромасъ. Тамъ е нещастieto на хората, че като сиромаси говорятъ едно, а като богати вършатъ друго. Сиромаситѣ пишатъ история, какъ трѣбва да живѣятъ хората, а богатитѣ не работятъ, не живѣятъ споредъ тази история. И ако свѣтътъ днесъ не задоволява хората, това се дължи на богатитѣ, които не живѣятъ тъй както сж говорили едно време, като сиромаси, и не работятъ. Спорътъ между богати и сиромаси се заключава въ това, че и едниѣ, и другитѣ не знаятъ, какво е тѣхното предназначение като сжщества, дошли на земята. Всѣки човѣкъ трѣбва да знае своето предназначение.

Следователно, всѣка клетка отъ човѣшкия организъмъ трѣбва да знае своето предназначение: клетката, която е въ мозъка, трѣбва да знае, че нейното предназначение е да мисли; клетката, която е въ бѣлитѣ дробове, трѣбва да знае, че предназначението ѝ е да диша, да поема въздухъ; тази, която е въ стомаха, трѣбва да знае, че нейното предназначение е да мели храната, да разбира законитѣ на храносмилането, но не и законитѣ на мисълта. Нѣма защо да се занимава тя съ тази висша философия, съ която се занимава клетката въ мозъка. На сжщото основание, и човѣкъ трѣбва да знае, на кое мѣсто се намира той въ Висшия Божественъ организъмъ, като клетка — дали въ мозъка, въ бѣлитѣ дробове, или въ стомаха. Това сж три различни функции. Ако човѣкъ живѣе въ умствения свѣтъ, въпроситѣ тамъ се разрешаватъ по единъ начинъ; ако живѣе въ свѣта на бѣлитѣ дробове, тамъ въпроситѣ се разрешаватъ по другъ начинъ; и най-после, ако живѣе въ стомаха, тамъ

въпроситѣ се разрешаватѣ по трети начинѣ. Тия три свѣта заедно представятѣ единѣ свѣтъ.

„По твоята речъ ще хвърля мрежата.“ Апостолѣ Петърѣ се намира на физическия свѣтъ, въ третата категория. Въ древността индуситѣ сж имали три философии за живота: първата философия подразбира постигане на щастието чрезъ усилия, чрезъ волята; втората философия — чрезъ сърцето, а третата — чрезъ ума. Това сж три специфични пѣтища за постигане на щастието. Обаче, и досега, нито по единѣ отъ тия пѣтища индуситѣ не сж постигнали щастието. Въ своитѣ усилия да разрешатѣ този въпросѣ, тѣ сж разрешили редѣ органически въпроси, но главния въпросѣ — щастието — и до днесѣ още не сж го разрешили. Ето защо, тѣ очакватѣ вече да дойде нѣкой отъвнѣ, да имѣ покаже, какѣ да постигнатѣ щастието. Тѣ сж дошли до една точка и очакватѣ нѣкой да имѣ помогне въ разрешаването на този въпросѣ.

Думата „щастие“ трѣбва да се разработи, т. е. да се освободи отъ своя материаленѣ характерѣ, отъ своитѣ ограничения. Ето какво се разбира подѣ думата освобождаване. Когато едно млѣкопитаеще, надарено съ известна интелигентностѣ, си изработи здраво тѣло, то е щастливо отъ своето положение. Обаче, тази изработка, това тѣло по никой начинѣ не трѣбва да съблазни окръжаващитѣ, че и тѣ да пожелаятъ неговото богатство. Питамѣ: при сегашнитѣ условия, кой господарѣ не се съблазнява отъ своята красива кокошка, или отъ своето красиво агънце? Има нѣщо въ тия красиви животни, което съблазнява тѣхния господарѣ. Съблазънѣта лишава тия сѣ цества отъ тѣхното щастие.

И тѣй, това, което се отнася до животнитѣ, се отнася и до живота на хората, които, по сѣщия законѣ си причиняватѣ едни-други нещастия. Напримѣрѣ, ако проследите психологията на българитѣ, както и тази на останалитѣ народи, малко хора ще срещнете, които да сж доволни отъ щастието на другитѣ. На тѣхѣ всѣко щастие се вижда аномално, и тѣ ще подложатѣ щастливия човѣкъ на изпитания, да провѣрятѣ неговото търпение, неговата вѣра и любовѣ, неговото милосърдие. Напримѣрѣ, ще дойде нѣкой да иска пари на заемѣ отъ него нѣколко пѣти наредѣ и, ако най-после той излѣзе отъ нетърпение, веднага ще му се каже: Азѣ мислѣхѣ, че ти си отъ търпеливитѣ хора, но и ти си ималѣ слабости, като всички други. Боже-

ственият закон не позволява на никого да изкушава своя ближенъ. Когато Христосъ прекара 40 дена въ пустинята, при Него се яви изкусительтъ, който познаваше тайнитъ науки и Му каза: „Ако, наистина, си Синъ Божи, дошълъ да повдигнешъ човѣчеството, ти трѣбва да знаешъ основния законъ, чрезъ който да превърнешъ тия камъни въ хлѣбъ.“ Христосъ му отговори: „Щастието не се заключава само въ този хлѣбъ. Всички хора, които сж яли отъ хлѣба, произлѣзълъ отъ камънитъ, сж умрѣли; но всички ония, които сж се хранили съ Словото Божие, и до днесъ сж живи.“ Следъ това изкусительтъ качи Христа на храма и Му каза: „Ако си Синъ Божи, хвърли се отъ този храмъ. Защото, знаешъ, че е писано: „На ржце ще те повдигатъ, да не препънешъ въ камъкъ ногата си.“ Христосъ му отговори: Въпросътъ за хвъркането, за спущане отгоре, отдавна е разрешенъ отъ птицитъ. Всѣка птица се спуща отъ високо, безъ да счупи краката си. Нѣкой казва: Направи едно голѣмо предприятие. — Ако си птица, можешъ да направишъ едно голѣмо предприятие, да скочишъ отъ високо. Но ако си човѣкъ и направишъ такова предприятие, както птицата, това е рискъ. Затова е казано: „Да не изкушавашъ Господа Бога моего.“ Въ какво седи изкушаването? Поставятъ нѣкой човѣкъ на високо и го каратъ да скочи оттамъ. Обаче, Христосъ казва: „Не скачай отъ високо, понеже този въпросъ е разрешенъ отъ птицитъ.“ Това, което египтянитъ разрешиха чрезъ своята философия за странствуването на човѣшкия духъ, е влизане, а не скачане. Не е въпросътъ за скачане сега, но Христосъ каза на изкусителя: „Да не изкушавашъ Господа Бога твоего.“ Най-после изкусительтъ му казалъ: „Ако ми се поклонишъ, ще ти дамъ всички царства, които виждашъ предъ себе си.“ Христосъ му отговорилъ: „Махни се оттукъ, сатана!“ Подъ думата „махни се,“ се разбира, че човѣкъ трѣбва да пожертвува всичко само за Бога и само на Него да се поклони. Не може човѣкъ да предпочете славата на хората предъ славата Божия.

И тъй, щастието, което хората желаятъ, може да се придобие отъ всички разумни сжщества, отъ всички вѣрващи. Онѣзи, които търсятъ Бога, трѣбва да знаятъ, че тѣ не могатъ да Го намѣрятъ, докато сж смъртни. Смъртта е свързана съ плътта, съ закона на умираването, на раждането и на прераждането. Смъртта е свързана съ закона на постояннитъ промѣни, който държи човѣка далечъ отъ

Първичната Причина, Която носи неговото щастие. Ако човекъ, който носи въ себе си щастието, влѣзе между обикновенитѣ хора, той ще превърне тѣхния животъ въ райска градина. Голѣмо е влиянието на щастливия човекъ. Преди години, въ Америка се случило нѣщо особено, което ми разправяше единъ познатъ свещеникъ. Цѣли гори тамъ били атакувани отъ особенъ родъ гжсеници, които въ кратко време ги изсушавали. Американцитѣ се принудили да полѣятъ тия гори съ газъ и да ги запалятъ. Така изгорѣли тѣзи гори и се превърнали въ пепелища. Какво било очудването имъ, когато непосредствено до тия гори се зеленѣла една малка мѣстность. Тѣ се чудили, коя е причината, че тази мѣстность е останала запазена отъ нападането на гжсеницитѣ. И какво намѣрили? Въ тази мѣстность имало много мравуняци, които изяждали гжсеницитѣ, и по този начинъ я запазили отъ тѣхъ. Тѣзи мравки били стражари на тази мѣстность. Това показва, че и въ човека има известенъ родъ сили, които могатъ да го запазятъ отъ външнитѣ нападения, и по този начинъ да осигурятъ неговото благосъстояние.

Питамъ: коя сила е въ състояние да запази човека отъ външното зло и да осигури щастието му? Добродетелта е първиятъ елементъ, първата сила въ човека, която му помага да добие щастието. Като не разбиратъ тази сила, мнозина казватъ, че не струва човекъ да бжде добъръ. Тѣ иматъ криво, изопачено понятие за добродетелта. Тѣ мислятъ, че добриятъ човекъ е малодушенъ, неразуменъ, неинтелигентенъ и т. н. Не, човѣшкото щастие трѣбва да започне съ доброто, въ широкъ смисълъ на думата, а не съ външното положение на човека да се представя добъръ. Крайжгълниятъ камъкъ на живота е доброто, добродетелта. Човекъ трѣбва да върва въ доброто и да не се страхува отъ хората. Вѣра се изисква отъ всички хора. Казвате на нѣкого: Следъ като си повѣрвалъ, имашъ ли щастие? Или, следъ като си повѣрвалъ, станалъ ли си по-добъръ? Такива и редъ още въпроси се задаватъ между съвременнитѣ хора, но съ това задачитѣ на живота не се разрешаватъ. Ако е въпросъ за доброта, азъ знамъ, при какви условия човекъ може да бжде добъръ. Едно е важно: да се създаде връзка между Първичната Причина и човекъ. Всѣки може да направи опитъ, да види, дали има връзка съ Първичната Причина. Често Първичната Причина може да заеме по отношение на насъ такова поведение, като че отъ нищо не се

интересува — дали правимъ добро, или зло, тя остава чужда къмъ насъ. Това е външно, привидно отношение. Има случаи, обаче, когато това отношение не е привидно, и тогава, каквото и да вършимъ, нашитѣ постѣпки сж осждени на вѣчно разрушаване. Затова, именно, Христосъ е казалъ: „Всѣко дърво, което Отецъ ми не е насадилъ, ще се изкорени.“ Ще дойдатъ външни условия — бури, вѣтрове, гжсеници, които ще го изкоренятъ. „Всѣко дърво, което Отецъ ми е насадилъ, ще расте, ще се развива и плодове ще даде.“ Ако искате да опитате този законъ, можете да насадите плодни дървета и да видите, какви резултати ще имате. Направете този опитъ много пѣти, 99 пѣти най-малко, за да се увѣрите въ неговитѣ резултати. Може да правите опити съ ябълки, съ круши и съ други плодове. Ябълката е щестлавна, тя обича похвалитѣ. Чувствата въ нея сж силно развити. Крушата пѣкъ е повече интелектуална. Когато имате добро разположение на ума си и отидете при нѣкоя круша, вие ще влѣзете въ връзка съ нея и ще можете да се разговаряте помежду си. Ако турите ржката си на круша, която има вече зрѣли плодове, една отъ най-хубавивѣ круши ще падне близо до васъ. За да не мислите, че това е станало случайно, турете ржката си нѣколко пѣти на нея, и ще видите, че при всѣко докосване, предъ нозетѣ ви ще падне едне зрѣла, хубава круша. На другия день, ако нѣмате добро разположение на ума, направете сжщия опитъ. Идете при крушата, турете ржката си върху нея, и ще видите, че нито една круша нѣма да падне отъ дървото. Колкото пѣти повтаряте опита, все сжщото положение ще имате. Разбира се, ако започнете да бруляте крушата, плодетѣ ѝ ще падатъ, независимо вашето разположение. Значи, при добро разположение на ума, отъ докосване на ржката ви до дървото, плодетѣ му ще падатъ. При лошо разположение, нито единъ плодъ доброволно нѣма да падне предъ нозетѣ ви. Отъ тѣзи опити ще видите, каква интелигентность се крие, напимѣрь, въ крушата. Индуситѣ сж правили такива опити съ много животни и сж достигнали добри резултати. Тѣ сж правили опити съ много страхливи животни и сж успѣли да ги привлѣкатъ при себе си.

Следователно, ако имате връзка съ Първичната Причина, вие ще можете да извикате при себе си заека, който е известенъ съ своя страхъ. Този страхливъ заекъ ще се приближи при васъ и ще легне предъ краката ви. Само едно докосване на ржката ви до заека е въ състояние да

го успокои. Ако на другия денъ изгубите доброто си разположение, колкото и да викате заека при себе си, той нѣма да дойде. Индуситѣ казватъ, че имало нѣкаква тайна въ това. Да, има нѣкаква тайна, и тя се заключава въ връзката на човѣка съ Първичната Причина. Който не разбира това, казва, че хора, които сваляли плодетѣ отъ дърветата само съ едно доксване на дървото съ ржката си, имали нѣкаква хипнотична сила, имали силенъ погледъ и т. н. Не е така. Правете тѣзи опити, да видите, имате ли връзка съ Първичната Причина, или нѣмате. Ако плодетѣ не падатъ предъ нозетѣ ви, и ако заекътъ бѣга отъ васъ, това не значи, че сте лоши хора, но се намирате при обикновени условия на живота. Това ни най-малко не трѣбва да ви обезсърдчава. Ако първия денъ не успѣете, направете опита още нѣколко пѣти наредъ докато единъ денъ видите, че сте господари на положението. Вие можете да направите сѣщия опитъ и съ нѣкой човѣкъ. Представете си, че искате да започнете нѣкакво предприятие, за което ви сѣ нужни сто хиляди лева, но нѣмате петъ пари въ джоба си. Какво трѣбва да направите? Първо влѣзте въ връзка съ Първичната Причина, и следъ това идете при нѣкой банкеръ да му поискате тази сума. Ако имате тази връзка, банкерътъ ще извади отъ касата си сто хиляди лева и ще ви каже: Заповѣдайте, господине, услужете си! При това, той нѣма да ви иска никаква полица. Обаче, нарушите ли връзката и пакъ отидете при сѣщия банкеръ за новъ заемъ, той ще ви каже: Изплатете първата сума отъ сто хиляди лева, и тогава пакъ елате да искате пари.

Значи, отношенията на хората едни къмъ други говорятъ за вътрешнитѣ отношения, които сѣществуватъ между тѣхъ и Първата Причина. Казвате, че богатитѣ хора сѣ лоши, затова не услужватъ на сиромаситѣ. Азъ пѣкъ казвамъ, че нито богатитѣ, нито сиромаситѣ, нито ученитѣ хора сѣ лоши, но всички тия хора сѣ въ дисхармония съ Първичната Причина. Какво виждаме днесъ въ свѣта? Приятель съ приятель не могатъ да живѣятъ. Братъ съ брата си не може да живѣе. Защо? Не сѣ въ съгласие съ Първичната Причина. Истински приятель е онзи, който е готовъ, като види приятеля си въ нужда, да му направи нѣкаква услуга, или да се пожертвува за него. Истинскиятъ приятель никога нѣма да изложи приятеля си на опасностъ. Една богата францужойка обичала едного, но го поставяла на различни изпитания, да провѣри неговата любовъ. Единъ денъ, като

били на разходка изъ Алпитѣ, тя му казала: За да докажешъ, че ме обичашъ, иди на онази височина тамъ, да ми откжснешъ отъ онова алпийско цвѣте. Височината била много стръмна, опасна и мжчна за изкачване. Всѣко изкачване по нея било свързано съ рискъ за живота. Той погледналъ къмъ възлюбената си и започналъ да се изкачва къмъ опредѣления връхъ. Съ голѣми усилия и мжки, той стигналъ върха, откжсналъ цвѣтето и слѣзълъ въ подножието на планината, дето го очаквала неговата възлюбена. Той ѝ подалъ цвѣтето, поклонилъ се, свалилъ шапката си и си заминалъ. Повече не се явилъ предъ лицето ѝ. Съ това той искалъ да ѝ каже: Понеже ти нѣмашъ връзка съ Първичната Причина, азъ не съмъ за тебе.

Всички хора търсятъ щастието, но тѣ трѣбва да знаятъ, че щастието е извънъ времето и пространството. За да се домогне до него, човѣкъ постоянно трѣбва да се тонира. Това е наука, изучаването на която ще отнеме цѣлъ животъ. Каквото и да мисли, каквито науки и да изучава, човѣкъ трѣбва да знае, че науката за щастието е една отъ великитѣ науки, съ която могатъ да се разрешатъ всички въпроси въ живота. Философъ си, искашъ да решишъ нѣкой философски въпросъ — чрезъ тази наука ще го решишъ; поетъ си, искашъ да напишешъ нѣщо поетично — само тази наука ще ти помогне; баща си, майка си, учителъ си, искашъ да възпитавашъ деца — само въ тази наука ще намѣришъ методи за възпитанието; общественикъ, държавникъ си, искашъ да възпитавашъ обществото, народа си — само чрезъ тази наука ще го просвѣтишъ. Най-после, въ тази наука има закони за справяне съ сиромашията, съ болеститѣ, съ неджзитѣ на хората и т. н. Природата има статистика, отъ която се вижда, кои и колко хора тя сама е направила сиромаси. Тѣзи сиромаси тя нарича „щастливцитѣ въ живота.“ Останалитѣ сиромаси сами сж станали такива. Тѣхъ тя нарича „човѣшки сиромаси.“ Сжщо така, има хора, които природата сама е направила богати; има хора, които сами сж станали богати. Има учени, които природата е направила учени; има учени, които сами сж станали такива. Има хора, силни по духъ, които природата е създала; има хора, които по други причини сж станали силни по духъ.

Всички дарби, които природата е дала на хората, представятъ благословение за тѣхъ. Богатитѣ хора, които природата е създала такива, ние наричаме благородни, въз-

вишени души. За онѣзи богати, които сами сж станали такива, е казано въ Писанието: „По-лесно е камила да влѣзе презъ иглени уши, нежели богатъ — въ Царството Божие.“ И беднитѣ, които сж отъ сжщата категория, т. е. сами създадени бедни, сжщо така не могатъ да влѣзатъ въ Царството Божие.

Когато нѣкой човѣкъ се интересува отъ новитѣ течения, отъ новитѣ възгледи за живота, близкитѣ му веднага го запитватъ: Ти защо се отрече отъ убежденията си? — Какво е било неговото убеждение? Въ свѣта сжествува само едно убеждение, и нѣма защо да се отрича човѣкъ отъ него. Щомъ е така, може ли човѣкъ да се отрече отъ своето убеждение? Отива единъ българинъ въ Франция и му казватъ: Понеже Франция воюва съ България, ти или трѣбва да напуснешъ страната ни, или да се отречешъ отъ своята българщина, отъ България. Може ли българинътъ да се отрече отъ българщината? И да се отрече, пакъ българска кръвъ продължава да тече въ него. И да се отрече на думи, българска кръвъ тече въ него. Колкото французинътъ може да се отрече отъ своята кръвъ, толкова и българинътъ може да се отрече отъ българската кръвъ. Казвате нѣкому: Откажи се отъ своята наука, или отъ своята вѣра, или отъ своитѣ убеждения. — Какъ мога да се откажа отъ нѣща, съ които съмъ роденъ? Казвате: Азъ накарахъ едиково си да вѣрва. — Ако вие можете да накарате нѣкого да вѣрва, той е човѣкъ отъ втората категория. Човѣкъ трѣбва да е роденъ съ вѣра, а не отпосле да става вѣрващъ. Когато говоря на хората за истината, подразбирамъ онази истина, въ която тѣ сж родени. Когато : воря на хората върху известни религиозни въпроси, считамъ, че тѣ се интересуватъ отъ тѣхъ, само че азъ ги разглеждамъ отъ едно гледище, а тѣ — отъ друго. Изобщо, човѣкъ не може да се отрече отъ това, което Богъ е вложилъ въ него. Да се отрече отъ онова, което Богъ е вложилъ въ него, значи да се хвърли той отъ една висока скала и да изгуби смисъла на живота. Отъ какво трѣбва да се откаже човѣкъ? Нѣкой младъ момъкъ намѣрилъ своята половина въ свѣта, влюбилъ се въ нея, но майка му започва да го съветва: Синко, откажи се отъ тази мома, тя не е за тебе. Ако не се откажешъ, ще те лишимъ отъ наследство. — Нѣкой момъкъ може да се откаже отъ своята любима, но другъ предпочита да се откаже отъ майка, отъ баща, отъ наследство, но отъ своята възлюбена не се отказва. Питамъ:

кой отъ двамата е правъ — който се отказва, или който не се отказва? Едно трѣбва да знаятъ всички: човѣкъ никога не може да се откаже, нито да измѣни на това, което е вложено въ душата му.

Сега ще приведа единъ примѣръ отъ българския животъ, който ми разправяше единъ свещеникъ отъ село Николаевка, варненско. Една млада, красива мома, дъщеря на богатъ чорбаджия, се влюбила въ единъ беденъ, но добъръ и разуменъ момъкъ. Родителитѣ на момата по никой начинъ не ѝ позволявали да се ожени за този беденъ момъкъ и на сила я заставили да се ожени за другъ, когото тѣ искали. Десетъ години следъ това този момъкъ умрѣлъ. Като остарѣла тази жена повикала свещеника и му казала: Искамъ да изповѣдамъ предъ Бога единъ свой грѣхъ. Преди години, когато не бѣхъ още женена, обичахме се съ единъ младъ момъкъ, когото родителитѣ ми не искаха, понеже билъ беденъ. Тѣ на сила ме ожениха за другъ, когото не обичахъ. Отъ него имамъ три момичета и две момчета, но откакъ се оженихъ, животътъ ми не бѣше лекъ. Най-големата ми мжка седи въ това, че не обичамъ този човѣкъ. И него мразя, и децата си мразя, а това ме силно измъчва. Толкова години вече, азъ не мога да се справя съ това чувство на умраза, а не мога да забравя и своя възлюбенъ. Снощи го сънувахъ, че ядемъ заедно съ него и любовно се разговаряме. Да ме прости Господъ, че не мога да го забравя и като женена. Питамъ: има ли нѣщо грѣшно въ това? Казвамъ: колкото години и да минатъ, любовта не се изглажда. Ето, тази стара жена, станала вече на 80 години, още не може да забрави своя възлюбенъ; тя сънувала, че яде и пие и любовно се разговаря съ него. Значи, нищо не е въ сила да скжса връзкитѣ, които съществуватъ между две души, свързани съ любовта. Тогава свещеникътъ ѝ казалъ: Сестра, не се безпокой. Любовта е отъ Бога. Щомъ се обичате, Богъ е съ васъ. Той ще оправи работитѣ ви, ще уреди всички въпроси. Следъ това старата жена продължила: Дано по-скоро ме освободи Богъ отъ връзкитѣ ми на земята съ мжжа и съ децата ми. Дотегна ми вече да живѣя при тѣзи условия! Искамъ да отида горе, да се видя съ моя възлюбенъ и съ него да си поприказвамъ на свобода.

Казвамъ: всички хора, учени и прости, богати и бедни, ще се намѣрятъ въ положението на тази стара жена и ще кажатъ, че всичко въ живота имъ е дотегнало и часъ по-

скоро искатъ да отидатъ при онзи, когото обичатъ. Следователно, човѣкъ не може да се отрече отъ това, което е вложено въ него. Кое е вложено въ човѣка? Любовната връзка. При тази връзка той изпитва разширяване въ душата си и вѣра, че може да направи всичко, каквото желае. Какво може да желае такъвъ човѣкъ? Той желае да даде възможность на възвишеното и благородното въ себе си да се прояви.

„Ще хвърля мрежата си.“ Мрежата представя методъ, начинъ за постигане на нѣщо. Та сега и вие, съ вашата вѣра, се самозаблуждавате, че можете да постигнете щастieto. Съ вѣрата, която съвременнитѣ хора иматъ, трѣбва день и нощ да разсжждаватъ, за да разрешатъ въпроса за щастieto. За да разрешатъ този въпросъ, тѣ трѣбва да направятъ поне въ най-малкъ размѣръ връзка съ любовта. Само тогава тѣ ще разбератъ, че тази връзка по никой начинъ не се кжса. Който почувствува тази връзка въ себе си, той разполага съ сили, психически и морални, за да преодолѣе всички мжнотии и страдания, които се изпрѣчватъ на пътя му. Всички противоречия, страдания, мжнотии, индуситѣ разглеждатъ като въпроси на кармата. Споредъ тѣхъ, Този, Който е създалъ свѣта, на 365 милиона години слиза единъ пътъ на земята да очисти хората отъ грѣховетѣ имъ, да снее кармата отъ гърба имъ, да ги освободи отъ противоречията имъ, да имъ даде новъ животъ и да имъ каже: Живѣйте сега споредъ новия законъ на любовта и не грѣшете повече! Следъ това Той се оттегля. Ако хората още продължаватъ да грѣшатъ следъ 365 милиона години Той пакъ ще слѣзе на земята. Като чуятъ, че Богъ слиза на земята на всѣки 365 милиона години, тѣ ще се изплашатъ. Казвамъ: нѣма защо да се страхуватъ. Тѣ не знаятъ, колко години сж се изминали отъ тия 365 милиони. Може би сж останали само още нѣколко години, или нѣколко дня. Пръвъ пътъ Богъ е слѣзълъ на земята, когато е създалъ човѣка по образъ и подобие свое. Втори пътъ предстои да слѣзе сега, когато хората сж създали много грѣхове и престѣпления на земята. Понеже нѣма кой да ги избави, Той се е наелъ съ тази грижа. А това е периодъ отъ 365 милиони години. Щомъ слѣзе на земята, Богъ тѣй ще огрѣе свѣта, че всички грѣхове ще се стопятъ и ще изчезнатъ. Всички хора ще се стоплятъ, и моментално ще се създаде новъ общественъ строй, какъвто никога не е сществувалъ. Тогава между хората ще се създаде такава

любовь, такава наука и хармония, каквито никога не сж съществували. Когато Божественото работи въ свѣта, всичко става моментално, а не както при закона на еволюцията. Обаче, всичко, което става днесъ въ свѣта е приготвяне за идването на Бога на земята.

„Ще хвърля мрежата си.“ Сега и на васъ казвамъ: Хвърлете мрежитѣ си въ живота! Досега вие още нищо не сте уловили. Сегашниятъ животъ е животъ на несполуки, на нещастия. Като не разбирате законитѣ на живота, казвате: Побѣлѣхме, остарѣхме, животътъ нѣма смисълъ, нѣма щастие въ свѣта.

Христосъ казва: „Хвърлете мрежитѣ си въ житейското море!“ Рибата, която уловите въ мрежитѣ си, е Божественото, къмъ което човѣкъ се стреми. Той мисли по човѣшки, а говори за небето, какво ще прави, като отиде тамъ и т. н. Това е физическо щастие. Небето е навсѣкжде, дето има любовь, дето има разуменъ животъ. Дето любовта отсъствува, тамъ е адътъ — нищо повече. Дето е разумността, тамъ е щастieto, тамъ сж поетитѣ, тамъ сж музикантитѣ, тамъ сж великитѣ хора въ свѣта. Дето разумността отсъствува, тамъ хората вървятъ по закона на израждането. Тѣй щото, бждете смѣли, като българинътъ, да не се отказвате отъ своята българщина. Българинътъ е благороденъ, както и хората отъ всички нации, заради това, че Богъ е вложилъ Божествена душа въ него. Ако въ неговата душа не е вложено Божественото, той не е никакъвъ българинъ. Като говоримъ за Божественото, разбираме любовь къмъ Бога. Казвате: Какъ да Го любимъ? — Такъвъ въпросъ не може да се зададе. Всѣки самъ знае, какъ да люби. Любовта не се заключава въ целувкитѣ. Каква целувка е тази, следъ като целунешъ нѣкого, да триешъ устата си, да си недоволенъ? Веднѣжъ дадена, истинската целувка, никога не се забравя. Тя е чистъ нектаръ, благоухание, което човѣкъ запазва презъ цѣлия си животъ. Свещената целувка прави хората светии. Знаете ли, защо светията е живѣлъ цѣли 20 години въ пустинята? Той е живѣлъ въ пустинята, само да придобие една свещена целувка. Щомъ получи тази целувка, той слиза въ свѣта, между хората. Ангелътъ, който носи огъня на човѣшката душа, ще се яви при него въ видъ на млада, красива мома, ще го пригърне и целуне. Тогава той напуска своята колиба, слиза долу, между хората, и започва да проповѣдва за любовта. Той казва като онази стара жена: Не ми трѣбва мжжъ, не ми трѣб-

ватъ деца, ще отида на небето, да живѣя съ моя възлюбенъ. Светията казва: Заслужава да живѣя цѣли 20 години въ пустинята, за да придобия тази свещена целувка, която ще остане паметна за всички времена и епохи. Тази е свещената целувка, за която казва Апостолъ Павелъ: „Целунете се съ свето целование!“

„Ще хвърля мрежата си.

30. Беседа отъ Учителя, държана на 9 априлъ, 1928 г.
София. — Изгрѣвъ.

По-драгоцененъ.

„Животътъ е по-драгоцененъ
отъ храната, и тѣлото — отъ облѣ-
клото.“*)

„Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната“. — Това е уравнение съ три неизвестни: X, Y, Z. Какво представя X въ даденото уравнение? Той е една първична възможностъ, отъ която зависятъ следващитъ елементи на друго уравнение. Напримѣръ, при каквото обществено положение и да се намира, гладниятъ човѣкъ, трѣбва да задоволи глада си: дали той е философъ, поетъ, музикантъ, или религиозенъ — той трѣбва да яде. Гладътъ е уравнение съ три неизвестни. Първото неизвестно, X, подразбира: може ли отнѣкжде да се намѣри брашно, отъ което да се омѣси хлѣбъ. Второто неизвестно — Y: кой ще омѣси това брашно, да се направи отъ него хлѣбъ? Третото неизвестно — Z: де ще се намѣри фурнаджия, който да опече този хлѣбъ? Като се намѣрятъ тѣзи три неизвестни, гладнитъ пристигатъ на трапезата да ядатъ хлѣбъ. Първи отъ поканенитъ сте вие.

Следователно, докато живѣе, човѣкъ трѣбва да се справя съ нуждитъ на своя животъ. Една отъ първитъ нужди на човѣка е да яде. Ако не се храни, той ще умре. Гладътъ носи смъртъ. Гладниятъ трѣбва да храни душата си и тѣлото си. Гладътъ, като процесъ, може да се задоволи само съ хранене. Оттукъ можемъ да извадимъ друго заключение, а именно: смъртъта може да се задоволи само съ живота. Значи, само животътъ може да нахрани и укроти смъртъта. Дето има животъ, смъртъта не уморява хората. Това сж редъ противоречия, които сжществуватъ въ живота. За да се разрешатъ тѣзи противоречия, нужно е знание. Знанието носи свобода, а невежеството — робство.

И тѣй, първата храна, съ която човѣкъ трѣбва да започне, за да прояви живота, това е любовта. Това значи да се пробуди висшето, т. е. Божественото съзнание въ човѣка, или тѣй нареченото будическото тѣло на човѣка. Досега Божественото е спѣло, но трѣбва да се пробуди. То се е намирало въ такова състояние, въ каквото се е намирало яйцето, преди да се постави подъ квачката. Следова-

телно, Божественото съзнание чака сега да намъри своите благоприятни условия да се излупи. Щомъ се постави подъ квачката, пиленцето, само по себе си, ще се оформи. Докато е въ яйцето още, то ще образува главичката, тълцето, крачката, крилцата си, и най-после трѣбва да дойде нѣкой отвънъ, да му помогне да пробие черупката. Щомъ черупката се пробие, пиленцето веднага насочва главичката си къмъ тази посока, и въ него се създава ново движение, новъ подемъ. Това наричаме ние раждане на оформения животъ, който вътре се е създалъ. Яйцето, отъ което човѣкъ излиза, е по-голъмо отъ камилското, което е образувано отъ 50 кокоши яйца. Щомъ се счупи това яйце, нищо не остава отъ него: нито главата, нито гърдитѣ, нито стомахътъ.

Следователно, ако преди излупването си, човѣкъ е билъ яйце, а после се излупи като пиле, има ли право това пиле да казва, че животътъ нѣма смисълъ? Да казва човѣкъ, че животътъ нѣма смисълъ, това значи, че той е още въ яйцето, съ неоформена глава. Да казва, че нѣма никакъвъ идеалъ въ себе си, това значи, че той е още въ яйцето, съ неоформени гърди. Да казва, че и безъ храна може да се живѣе, това показва, че този човѣкъ е още въ яйцето, съ неоформенъ стомахъ. Обаче, съ седене въ яйцето, въпросътъ не се разрешава. Нѣма да мине много време, яйцето ще се развали, и смъртта ще дойде. Но и съ смъртта въпросътъ не се разрешава.

Сега ще направя една аналогия, да видите, какво представя човѣка на земята. Събератъ се нѣколко души и решаватъ да образуватъ дружество. Съставятъ уставъ на дружеството и си избиратъ председателъ, който не е нищо друго, освенъ главата на човѣка. После избиратъ подпредседателъ — дробоветѣ на човѣка. Най-после избиратъ секретаръ — касиеръ — сърцето и членове — стомахътъ на човѣка. Секретарътъ събира пари отъ членоветѣ и ги внася въ дружеството; по този начинъ се поддържа неговия материаленъ животъ. Такова нѣщо е и стомахътъ въ човѣка. Той приема храна, смилва я, и по този начинъ поддържа живота на организма. Освенъ тѣзи три главни служби, въ дружеството има и десетина почетни членове. Обаче, единъ день това дружество фалира. Какво става съ него? Съ фалирането на дружеството, председателътъ умира ли? — Не умира. — Подпредседателътъ умира ли? — Не умира. — Секретарътъ умира ли? — Не умира. — Почетнитѣ членове умиратъ ли? — И тѣ не умиратъ. Щомъ

дружеството умре, всички негови членове, заедно съ управителното тѣло, раздѣлятъ помежду си капиталитѣ му и съ това го погребватъ. Сжщото нѣщо става и съ човѣка. Следователно, когато нѣкой умре, това значи, че той е напусналъ председателското мѣсто на дадено дружество и става председател на друго нѣкое. Тѣй щото, когато се говори за смъртта, трѣбва да се знае, че умиратъ само заведенията, учрежденията, или дружествата, въ които хората сж служили, но самитѣ индивиди не умиратъ. Тѣлото умира, но управницитѣ му не умиратъ. Председателятъ на човѣшкото тѣло е главата; подпредседателятъ — дробоветѣ; касиерътъ — секретарятъ — е сърцето; членоветѣ на дружеството — това е стомахътъ, който се грижи за храненето на общия организъмъ. Единъ день цѣлото дружество, съ всичкитѣ свои служби, ще фалира, а ще останатъ само индивидитѣ.

Съвременнитѣ хора се нуждаятъ отъ прави разбирания за великия животъ и за неговитѣ функции. Всѣки търси този животъ, подразбирамъ съзнателния, вѣнъ отъ себе си, а въ сжщность той се намира въ самия него. Този животъ се храни, т. е. поддържа се съ любовъ. За да познаете, кой човѣкъ се храни съ любовъ, първиятъ признакъ е този, че поне половината човѣчество го обичатъ. Който не се храни съ любовъ, той отъ никого не е обичанъ. Всички обичатъ здравитѣ хора. Защо? Защото работятъ. Лѣкаритѣ пѣкъ обичатъ болнитѣ хора, и то главно ония, които могатъ да плащатъ. Ако болниятъ е беденъ, той трѣбва нѣколко пѣти на редъ да вика лѣкаря, докато отиде въ дома му да го прегледа. Обаче, ако богатиятъ извика лѣкарь, последниятъ веднага ще отиде въ дома му. За да бжде обичанъ отъ лѣкаря, болниятъ трѣбва скжпо да плаща. За да се учи, невежиятъ трѣбва скжпо да плаща. За да се простятъ грѣховетѣ на грѣшния, и той трѣбва скжпо да плаща. За да се освободи отъ оковитѣ, затворникътъ трѣбва скжпо да плаща. Като влѣзе въ затвора, богатиятъ лесно се освобождава. Едва една година минава, откакъ го осждили, и той — на този намаже колата, на онзи намаже колата, виждате, тѣй се стекли условията, че го освободили отъ затвора. Какво станало, никой не знае. Умни сж богатитѣ хора! По-добре паритѣ си да затворятъ, отколкото тѣ да лежатъ въ затворъ. Ако нѣкой човѣкъ носи на гърба си чувалъ съ пари, а трѣбва да преплава морето, по-добре е да хвърли чувала съ паритѣ въ водата, а той да изплава

на повърхността, отколкото да потъне във водата. Заблуждават се, хората когато мислят, че не може безъ пари. Азъ съмъ съгласенъ съ това само въ едно отношение, а именно: животътъ безъ пàри въ кръвта не може. Вънъ отъ кръвта, обаче, животътъ може безъ пари. Тази дума има три значения пàра, пара и пàри. Пàра е това, което движи локомотивитъ. Тъй щого, и азъ съмъ съгласенъ съ васъ, че и безъ пари не може, и безъ пари не може и безъ пàра не може.

„Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната.“ И наистина, храната е сжщественно нѣщо въ живота. Когато влѣзе въ организма, тя се превръща на кръвъ, на мисълъ и на чувство. Безъ кръвъ, безъ мисълъ и безъ чувства, животътъ на земята не може да се прояви. Щомъ храната е сжщественото въ живота, вие трѣбва да я превърнете въ хлѣбъ, т. е. въ пàра. Който превръща паритъ въ пара, той е уменъ човѣкъ; който превръща пàрата въ пари, той е глупавъ човѣкъ, той умира съ паритъ на гърба си.

Христосъ казва: „Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната.“ Той е цененъ въ физиологическо отношение затова, че и въ яйцето още представя сформиранъ животъ. Животътъ въ яйцето очаква условия само да се излупи. Съ други думи казано: Докато пилето не се е излупило, първото условие за него е храната. То трѣбва да се храни въ яйцето. Щомъ се излупи, храната отъ яйцето изчезва. Щомъ храната изчезне, животътъ изгубва условия да се развива. Животътъ може да се развива дотогава, докато природата е вложила въ него условия да се развива. Значи, всички сжщества на земята иматъ условия да живѣятъ, докато сжществуватъ условия за животъ. Щомъ условията изчезнатъ, и животътъ се прекратява. При това положение, всички жи.и сжщества трѣбва да минатъ въ друго състояние, за да може Първичната Майка да имъ даде нови условия за животъ, за развиване. Затова, именно, Христосъ казва: „Работете, докато е день!“ Това значи: работете, докато имате условия. Щомъ изгубите условията, колкото и да съжбявате, не можете да ги върнете.

„Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната.“ За тази цель, всѣки трѣбва да се заеме да култивира живота си, да вѣрва, че въ него се криятъ всички възможности за реализиране на доброто. Обаче, човѣкъ трѣбва да се домогне до тѣзи възможности по единъ правиленъ начинъ. Ако избере неправилни методи, той нищо нѣма да постигне. За обяснение на тази мисълъ, ще приведа следния примѣръ.

Когато бѣше въ Египетъ, Мойсей се запозна съ египетската мждрость, придоби голѣмо знание. Той бѣше избранъ отъ Бога да освободи Израилския народъ отъ робството, въ което се намираше по това време. Обаче, при всичкото знание, съ което разполагаше, Мойсей избра единъ неправиленъ методъ: като видѣ, че единъ египтянинъ се подиграва съ единъ израилтянинъ, Мойсей се хвърли върху египтянина и го уби. За да не го уловятъ, той го зарови въ земята и избѣга. На другия день, Мойсей вижда, че двама израилтяни се биятъ помежду си. Тогава той каза: Да се биятъ египтянинъ съ израилтянинъ, разбирамъ; да се биятъ, обаче, двама израилтяни, това не разбирамъ. Той отиде да ги примирява. Тогава единъ отъ израилтянитѣ му каза: Какво искашъ? И мене ли искашъ да убиешъ като египтянина, когото вчера зарови въ пѣсѣка? Като разбра, че сж видѣли престѣплението му, Мойсей се уплаши и избѣга въ пустинята, дето прекара цѣли 40 години да пасе овцетѣ. Тукъ той видѣ погрѣшката на своя методъ, а именно, насилието не изправя човѣка, нито го спасява. И наистина, мжно се решава такава задача. Не е лесно да се домогне човѣкъ до метода на любовта.

Казвамъ: докато мисли, че съ убийство може да разрешава мжнотиитѣ и трудноститѣ на своя животъ, човѣкъ е на кривъ пѣтъ. Мжнотиитѣ не трѣбва да се убиватъ, но да се превръщатъ въ динамическа сила. Умниятъ човѣкъ съ разумността си превръща мжнотиитѣ си въ динамическа сила, която впрѣга на работа. Глупавиятъ, обаче, съ глупостта си, вмѣсто да използва силата, която се крие въ мжнотиитѣ му, за работа, той повече ги усложнява. Отъ това, какъ човѣкъ се справя съ мжнотиитѣ си, се опредѣля неговата сила. Следователно, силата на човѣка седи въ неговото вжтрешно знание, да може правилно да разрешава задачитѣ на своя животъ. Представете си, че нѣкой човѣкъ разполага съ голѣми богатства и знания, които, обаче, не може да приложи въ живота си, не може да използва тѣхната сила. Какво ще стане най-после съ неговото богатство и знание? Той ще ги изгуби и ще стане последенъ сиромасъ. И тогава, като сиромасъ, пакъ нѣма да разреши задачитѣ си. Значи, при това положение, нито богатството, нито сиромашията сж въ сила да разрешатъ въпроситѣ и задачитѣ на живота. Който разбира законитѣ, които управляватъ богатството и сиромашията, и може да ги използва като динамическа сила въ живота си, той ще

се ползува разумно отъ тѣхъ. Въ това отношение, както богатството и сиромашията сж необходими за развиването на човѣка, такава необходимостъ представя и гладътъ. Гладътъ носи смъртъ, но ако правилно се използва, той е динамическа сила, която продължава живота на човѣка. Който може да гладува и знае, какъ да гладува, той продължава живота си. Всички добри, разумни и велики хора въ свѣта сж гладували, но глупавитѣ, неразумнитѣ хора никога не сж гладували. Като говоря за глада, азъ имамъ предъ видъ доброволно, съзнателно приетия гладъ. Който казва, че е гладувалъ много, той трѣбва да е разуменъ, добъръ човѣкъ. Който не е гладувалъ, той не може да говори за разумностъ; презъ цѣлия си животъ той е ялъ и пилъ, лѣгалъ и ставалъ, събличалъ се и се обличалъ, вследствие на което е дошълъ до положение на воденица, която знае само да дрънка. Какво може да разбере воденицата отъ дълбокия смисълъ на живота?

„Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната.“ За кого? За разумния човѣкъ. Този животъ крие въ себе си вътрешни сили, вътрешни стремежи. Отъ живота излизатъ безброй издѣнки, едни отъ които сж човѣшкитѣ мисли, а други — човѣшкитѣ чувства. Който може правилно да използва своитѣ мисли и чувства, той ще може правилно да използва и живота. Велика наука е да знае човѣкъ да обработва своитѣ мисли и чувства. Че се явили въ човѣка една лоша мисълъ, или едно лошо чувство, това още не е зло. Злото седи въ това, че човѣкъ не обработва тия свои мисли и чувства. Добро, благословение за човѣка е да знае, какъ да обработва своитѣ мисли и чувства и да ги прилага въ живота, както за своето благо, така и за благо на другитѣ. Ако не умѣе да обработва своитѣ лоши мисли, чувства и желания, човѣкъ ще се намѣри въ положение да търси начини, какъ да се справи съ тѣхъ. Често нѣкои хора попадатъ на методи изъ живота на индуситѣ, прилагатъ ги, но не получаватъ никакви резултати. Напримѣръ, като методъ за работа, индуситѣ казватъ: „Убий всѣко желание въ себе си!“ За индуситѣ, този методъ има смисълъ, но за западнитѣ народи, той остава съвършено безсмисленъ.

Следователно, когато се превеждатъ нѣкои книги, или нѣкои мисли отъ единъ на другъ езикъ, трѣбва да се разбира тѣхния вътрешенъ смисълъ. Който не разбира вътрешния имъ смисълъ, той не превежда правилно. Напримѣръ, въ „Книгата на безмълвието,“ на санскритски езикъ е казано:

Превърни всѣка противоположна мисълъ въ динамическа сила и я употреби за добро. Като не разбиратъ вътрешния смисълъ на тѣзи думи, преводчицитѣ казватъ: Убий въ себе си всички вълци и мечки! Какво правятъ съвременнитѣ хора? Тѣ избиватъ вълцитѣ и мечкитѣ вънъ отъ себе си, а оставатъ свободно вълцитѣ и мечкитѣ въ тѣхъ да се размножаватъ. Вълцитѣ и мечкитѣ сж въ самия човѣкъ, а не вънъ отъ него. Злото е вътре въ човѣка, а не вънъ отъ него. Злото е резултатъ на неразумния животъ на човѣка. Сега, да оставимъ настрана въпроса за злото. Има кой да съсправя съ злото, съ неразумността въ свѣта. Който е създалъ свѣта, Той има грижата за всичко. Нѣма защо хората да разрешаватъ въпроса, защо свѣтътъ е създаденъ така, а не иначе. Задачата на съвременнитѣ хора се заключава въ това, тѣ да разрешатъ своя животъ, да подобрятъ неговитѣ условия. И най-лошитѣ условия на живота си, човѣкъ може да подобри, а сжщевременно и да използва за добро.

Сега ще приведа единъ примѣръ, който купихъ за три хиляди лева. Той представя цѣло съчинение и се заключава въ следното. Дохожда при мене единъ младежъ, който служи въ нѣкакво дружество, и ми казва: Господине, досега не вѣрвахъ въ нищо, но отскоро започна да се събужда въ мене малка вѣра. Азъ всѣкога съмъ билъ свободенъ въ мисълта си. Като го наблюдавамъ, виждамъ, че той е готовъ да говори нѣща, които даже не сж били. Той продължи: Решихъ да туря край на живота си и дойдохъ при Васъ, да ви помоля да ме спасите по нѣкакъвъ начинъ. — Коя е причината за това решение? — Имамъ да давамъ три хиляди лева, но не мога да ги платя, нѣмамъ срѣдства. — Струва ли за три хиляди лева да туряшъ край на живота си? Какъ направи този дългъ? — Подписахъ една полица съ чуждо име, и ако ме уловятъ, ще ме държатъ отговоренъ. Ако пъкъ и възлюбената ми научи това, още по-зле за мене. — Ако ми дадете три хиляди лева, азъ и моята възлюбена ще ви станемъ роби. Казвамъ: не е въпросътъ въ това, ние не се нуждаемъ отъ роби, но ще му дадемъ три хиляди лева, за да спасимъ единъ животъ. Следъ това той трѣбва да води добъръ животъ, не заради мене, но за себе си.

Както виждате, има хора, които сж готови за три хиляди лева да се самоубиятъ. Каква стабилностъ има въ такива хора? Тѣ не сж готови да говорятъ истината, но

лъжатъ, а следъ това искатъ да имъ се помогне. Този младъ човѣкъ ме гледа право въ очитѣ, лъже ме и сжщевременно иска да ме убеди, че това, което говори, е истина.

Питамъ: кой човѣкъ, като се представя предъ лицето на Първичната Причина и не говори истината, може да се надѣва на нейното благословение? Не, каквото говори човѣкъ, то трѣбва да бжде съгласно съ истината. Каквото обещае, трѣбва да го направи. Той трѣбва да бжде честенъ, справедливъ, благороденъ въ постѣпкитѣ си, и то въ малкитѣ, а не въ голѣмитѣ. Единъ човѣкъ не може да носи товара на всички хора; той не може да обича всички хора; той не може да оправи цѣлия свѣтъ. Само великитѣ хора, само Синовеѣ Божии могатъ да обичатъ всички хора. Само Богъ може да обича всички живи сжщества. Обикновениятъ човѣкъ, обаче, може да обича единъ, двама, трима, най-много десетина души. При това, неговата любовъ, се раздава така, както свѣтлината се разпрѣсва. По-близкитѣ му се ползватъ повече отъ неговата любовъ, а по-далечнитѣ — по-малко. Сжщото прави и свѣтлината: по-близкитѣ предмети по-силно се освѣтяватъ отъ нея, а по-далечнитѣ — по-слабо. Колкото по-близо е човѣкъ до плодетѣ на нѣкое дърво, толкова по-прѣсни ще ги яде. Колкото е по-далечъ отъ дървото, толкова по-лоши плодове ще яде. Щомъ плодетѣ минаватъ презъ нѣколко ржце, докато стигнатъ до човѣка, тѣ изгубватъ своята първа свежестъ, своята здравина и цвѣтъ. Сжщото нѣщо може да се каже и за любовта, и за живота. Когато нѣкой приема любовта направо отъ приятеля си, наприкладъ, тя е по-силна; щомъ тази любовъ минава презъ нѣколко души, докато стигне до него, тя вече е изгубила частъ отъ своята сила, отъ своята свежестъ и красота. Животътъ се поддържа само чрезъ любовта. Който не люби, той е осжденъ на вѣчна смъртъ. Нѣма по-страшно нѣщо за човѣка отъ смъртъ, предизвикана отъ безлюбие. Силата на любовта е въ самия човѣкъ. Самъ за себе си, той е изворъ. Следователно, той не трѣбва да очаква на любовта на хората. Който люби, той е разуменъ човѣкъ. И тогава, нѣма той да ходи при хората, но тѣ ще дохождатъ при него. При пресъхналитѣ чешми никой не отива; при течащитѣ чешми, обаче, всички хора се събиратъ. Хората се трупатъ около богатитѣ, а не около беднитѣ.

Казвате: унижително е положението на бедния, на просещия. — Не е ли по-унижително положението на онзи, който

краде, лъже и убива? Какво по-страшно отъ това, да обещаш човѣка и да легнешъ вечеръ въ меко легло, завитъ съ коприненъ юрганъ? За предпочитане е да легне човѣкъ на камъкъ, като Якова, но да има спокойна съвестъ, отколкото да спи на меко, топло легло, но съ смутена съвестъ. Ако завиете единъ светия съ такъвъ юрганъ, той ще се разболѣе. Светията предпочита да спи на простъ, но чистъ отъ престѣпления козякъ, или на зелената трева, отколкото на меки легла, напоени отъ грѣхове и престѣпления. Тѣ предпочитатъ зелената трева, защото тя е Божие притежание. Тѣ сж дошли на Божията земя да работятъ и да живѣятъ и казватъ: Ние обичаме Бога, и шомъ сме дошли на Божията земя, ще спимъ върху нея. Земята не е на Наполеона, който искаше да завладѣе свѣта. Тя не е нито на Бисмарка, нито на Цезаря, които искаха да оправятъ свѣта. Какво остави Бисмаркъ на Германия? Дългове. Какво донесоха виднитѣ дипломати на Австрия? Разпокъсването ѝ. Какво донесоха виднитѣ дипломати на Русия? Опропастването ѝ. Ще кажете, че сждбата на тия народи е била такава. — Сждба сжествува за глупавитѣ, за обикновенитѣ хора, а за разумнитѣ, за великитѣ хора сжествува Божи Промисълъ. За глупавия, за неразумния човѣкъ сжествува карма, а за разумния — дихарма.

Ето защо, страданията и нещастията на съвременнитѣ хора трѣбва да се разглеждатъ като отклонения отъ разумния животъ, отъ законитѣ, които Първичната Причина е поставила въ живота. Следователно, страданията и нещастията иматъ за целъ да върнатъ човѣка къмъ първичния животъ. Какъвъ е този животъ? Той е животъ на истинско знание, на вѣчна любовъ и мъдростъ. При това грамадно знание, при тази велика и необятна любовъ, чрезъ които Богъ се изявява, ще бжде смѣшно за съвременнитѣ хора, които казватъ, че служатъ на Бога, а правятъ малки, микроскопически добрини. Нѣкой направи едно малко добро, и всички вестници започватъ да пишатъ за него. Какво добро е това? Имената на голѣмитѣ благодетели на земята не сж записани въ Божествената книга. Въ Божествения свѣтъ такива благодѣяния се равняватъ на нашитѣ стотинки. Когато преглеждате книгитѣ на невидимия свѣтъ, тукъ-таме, въ малки графи, ще срещнете имената на нѣколко само благодетели отъ земята, които сж внесли нѣколко стотинки. Тѣзи нѣколко стотинки въ невидимия свѣтъ се равняватъ на сто милиона наши пари. Само на сто души

имената сж записани въ книгитѣ на Божествения свѣтъ. Кой сж тѣзи сто души? Които изведнѣжъ, на цѣло сж дали по сто милиона лева за нѣкаква добра, разумна работа. Тѣзи сж истински благороднитѣ, знатнитѣ хора на земята, които сж правили материални добрини. Да даде сто милиона изведнѣжъ и после отново да започне да печели за човѣчеството — ето идеалътъ, къмъ който всѣки човѣкъ трѣбва да се стреми въ живота си. Щомъ постигне този идеалъ, животътъ му ще се осмисли.

„Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната.“ — Кой животъ? — Който сега живѣемъ. Който разбира формата, съдържанието и смисъла на този животъ, той ще разбере дълбокото значение на думитѣ, които Христосъ е вложилъ въ стиха: „Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната.“ Земеделецътъ трѣбва да разбира своята нива; градинарътъ трѣбва да разбира своята градина; учениятъ трѣбва да разбира своята наука; химикътъ трѣбва да разбира свойствата на елементитѣ; техникътъ трѣбва да разбира законитѣ на техниката; човѣкъ трѣбва да разбира законитѣ на своя организъмъ. Изобщо, всѣки човѣкъ трѣбва да разбира отъ науката, изкуството или занаята, съ който се занимава. Знаете ли, коя е отличителната чѣрта на човѣка? Отличителната чѣрта на човѣка е честността. Ако обикновенниятъ човѣкъ иска да стане необикновенъ, той трѣбва да развие въ себе си честността. Въ отношенията си, въ взиманията и даванията си, той трѣбва да бжде абсолютно честенъ, абсолютно изправенъ. Честни хора има много въ България, но азъ познавахъ единъ българинъ, който бѣше извънредно честенъ. Въ всички свои взимания и давания, той бѣше изправенъ до стотинка. Това не е дребнавостъ, но честностъ. Благородството въ човѣка пъкъ е морална чѣрта, която го свързва съ свѣтъ, по-високъ отъ физическия. На физическия свѣтъ човѣкъ трѣбва да бжде честенъ, а въ моралния свѣтъ, като душа — благороденъ. Благородството седи надъ честността. Благородниятъ е не само честенъ човѣкъ, но той остава всичко да замине отъ него. Той е готовъ на високи, благородни жертви. Сжщевременно, човѣкъ трѣбва да бжде и милостивъ. Значи, човѣкъ трѣбва да бжде честенъ, благороденъ и милостивъ. Който има тѣзи три качества въ себе си, той ще бжде носителъ на свѣтлина, отъ която всички хора ще се ползватъ.

Единъ день Буда срещналъ единъ беденъ човѣкъ на пжтя си. Той го спрѣлъ, пригърналъ го, целуналъ го и запо-

чналъ да се разговаря съ него. Като гледали това, ученицитѣ се чудили, защо Учителътъ имъ обърналъ такова голѣмо внимание на този беденъ човѣкъ и Го запитали: Учителю, защо обръщашъ такова внимание на този човѣкъ? Буда имъ отговорилъ: Единъ день, въ моето далечно минало, азъ бѣхъ много гладенъ и се молихъ на Бога, но отъ гладъ едва се държахъ на краката си, вследствие на което не бихъ могълъ да свърша молитвата си, да направя връзка съ Първата Причина. Въ този моментъ, нѣкжде изъ шубръцитѣ изкочи заекъ, който се хвърли въ огъня, да се опече заради мене. Азъ ядохъ отъ него. По този начинъ се укрепихъ и можахъ да свърша молитвата си, да се свържа съ Първата Причина. Този заекъ е днешниятъ браминъ, когото виждате предъ мене. Той се пожертвува заради мене.

Казвамъ: всѣки човѣкъ трѣбва да направи такова добро, такава жертва, която да го свърже съ Първата Причина. Това значи добро. Добро, което не свързва човѣка съ Първата Причина, не е истинско добро. Ако се свържатъ съ Първата Причина, всички хора ще живѣятъ помежду си тъй, както Богъ изисква отъ тѣхъ. Споредъ новото учение, само онзи може да ви обича, който, преди всичко, обича Бога. И тогава, ако отидете на гости при такъвъ човѣкъ, той нѣма да ви гита, колко време ще му гостувате, но ще ви приеме като свой братъ. Колкото време прекарате при него, всѣкога ще му бждете приятенъ. Това не значи, че така ще приемете и онзи, който иде въ дома ви да краде и лъже. Ако вълкъ влѣзе въ дома ви, ще го приемете ли като свой братъ? На вълка нѣма да направите нито баница, нито овца ще заколите, но първото нѣщо, което ще изисквате отъ него, е да изоре нивата ви. После, ще го заставите да пости, да се моли, да се изповѣда, колко овце е изялъ, да се разкае, да се самоотрече отъ лошитѣ си навици и т. н. И, ако той издържи на всички тия условия и ги изпълни, тогава ще го приемете като свой братъ, отдавна желанъ и очакванъ.

Значи, всичко, каквото човѣкъ прави, трѣбва да бжде благо за самия него и за онзи, на когото го прави. Само така човѣкъ може да се повдигне. Сжщиятъ законъ виждаме и въ растенията. Когато слънцето изпраща благата си, т. е. своята свѣтлина и топлина къмъ растенията, тѣ я възприематъ и благодарение на нея израстватъ, велики ставатъ.

Следователно, всички хора, които минаватъ за велики, за талантиливи, трѣбва съ любовъ да служатъ на Бога. Защо?

Тѣ сж приели отъ Него блага, които сж ги повдигнали. Който пожелае да служи на Бога отъ любовъ, въ него непременно ще се събуди известна дарба, или нѣкакъвъ малкъ талантъ, който постепенно ще се разраства. Щомъ срещна човѣкъ съ нѣкакъвъ талантъ, азъ зная вече, кога и какъ е произлѣзълъ този талантъ въ него. Първиятъ плодъ на Духа е любовта. Само любовта носи въ себе си Божественитѣ дарби. Който работи съ любовъ, той въ една година само може да се научи да свири, като нѣкой отъ виднитѣ цигулари. Въ една година само той може да напише толкова романи, колкото нѣкой отъ виднитѣ писатели може да напише въ 20 години. Като четете романитѣ на видни писатели, като наблюдавате живота, ще видите, че каквито способности и да се приписватъ на героитѣ имъ, тѣ още не сж решаващи фактори въ живота. Защо не сж такива фактори? Защото не се хранятъ още съ любовта. Докато не се храни съ любовта, човѣкъ не може да бжде факторъ въ живота, не може да има никакво влияние въ свѣта. Ще кажатъ нѣкои, че Наполеонъ е билъ факторъ въ живота, понеже измѣнилъ лицето на Европа. Възможно е да е направилъ това, но посочете на едно конкретно благо, което Наполеонъ е внесълъ въ свѣта, и за което да е обезсмъртилъ името си. Сравнете Наполеона съ Христа и вижте, какво внесе Христосъ въ свѣта и какво — Наполеонъ. Христосъ свърза хората помежду имъ и ги застави да се обичатъ. Христосъ внесе любовта въ свѣта — една основна идея въ живота. Наполеонъ внесе щеславието. Който иска да владѣе свѣта, той трѣбва да бжде силенъ. Христосъ казва: „Само разумниятъ, само любещиятъ човѣкъ е силъ.“ Такъвъ човѣкъ има властъ, и всички му се подчиняватъ доброволно, както децата се подчиняватъ на майката, която се грижи за тѣхъ. Тѣ ходятъ около нея, допитватъ се за всичко, понеже тя желае тѣхното добро. Майката влага частъ отъ своя животъ въ децата си, и когато тѣ растатъ, развиватъ се и учатъ, тя се радва, защото живѣе чрезъ тѣхъ. Сжщо такава е положението на всѣки добъръ и великъ човѣкъ, който работи за благо на другитѣ. Трѣбва ли да се завижда на такъвъ човѣкъ? Радвайте се, че Богъ се изявява чрезъ него. Въ това отношение Мойсей имаше една добра чѣрта, а именно: когато му казваха, че много пророци има въ Израиль, той се радваше. Защо? Той искаше да каже, че желае всички пророци да служатъ на Бога отъ любовъ, а не съ насилие.

„Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната.“ Всички хора трѣбва да разбератъ тази мисълъ, за да се освободятъ отъ робството на храната, отъ робството на паритѣ, както и на външнитѣ условия. Не само обикновенитѣ хора, но и ученитѣ даже се влияятъ отъ временнитѣ условия на живота и казватъ: Безъ пари не може да се живѣе. Човѣкъ трѣбва да бжде богатъ, да има пари, да се храни добре, ако иска да живѣе и да се развива правилно. Питамъ: колко пари сж нужни на човѣка, за да стане добъръ? Ако е въпросъ за пари, за жилища, човѣкъ може да има много такива, но тѣ не могатъ да го направятъ нито добъръ, нито ученъ. Казано е въ Писанието: „Въ дома на Отца моего много жилища има.“ Значи, на небето за всѣки човѣкъ е приготвено по-красиво жилище отъ това, което има на земята. Но сега, бждете доволни отъ тия, които имате на земята. „Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната.“ Затова, на всички съвременни хора по цѣлия свѣтъ казвамъ да не правятъ високи кжщи, защото нѣма да мине много време, земната кора ще претърпи голѣми огъвания, и отъ тѣзи кжщи нищо нѣма да остане. Всички високи кжщи ще се съборятъ, камъкъ нѣма да остане отъ тѣхъ. Кжщитѣ, които за въ бждеще се строятъ, трѣбва да бждатъ най-много единъ етажъ и половина високи и не много масивни, защото ще се разсипятъ. Иде време, когато земната кора ще се огъва, а заедно съ нея и вие ще се огъвате. Две години преди търновското земетресение дойде при мене една позната госпожа да ме пита, какъвъ съветъ ще ѝ дамъ за строежъ, искала да си строи кжща. Азъ ѝ казахъ да почака известно време, да не бърза да си прави кжща. Тя ме послуша и отложи строежа за неопредѣлено време. Наскоро следъ това стана земетресението въ Търново, отъ което много кжщи пострадаха. Като мина земетресението окончателно, тя си построи нова кжща, а сжщевременно поправи старата си кжща, която бѣше пострадала отъ земетресението. Ако не бѣше ме послушала, тя нѣмаше да има нито нова, нито стара кжща. И дветѣ кжщи щѣха да пострадатъ отъ земетресението.

Сега и на васъ казвамъ: не си правете високи, масивни кжщи! Въ време на земетресение, за предпочитане сж низки, не толкова масивни кжщи. Този съветъ се отнася до разумнитѣ хора, които сж готови да слушатъ, а за останалитѣ, които не искатъ да слушатъ, никакъвъ съветъ не давамъ, тѣ сж свободни да си правятъ кжщи, каквито искатъ. Разум-

ниятъ човѣкъ не трѣбва да насочва ума си къмъ материални блага, защото тѣ ще го спъватъ въ духовното му развитие. По-добре е човѣкъ да развива Божествената Любовь въ себе си, отколкото да придобива външни богатства. По-добре е човѣкъ да усилюва разумността си, отколкото физическата сила. За обяснение на тази мисль, ще приведа следния примѣръ.

Единъ адептъ на древността, нареченъ Елтамаръ, отишълъ единъ день въ една мѣстность, дето живѣли най-културнитѣ хора по това време. Той искалъ да помогне на тия хора, защото тъкмо при неговото пристигане, водата въ тази мѣстность се изгубила, и всички тамошни жители се измжчвали отъ голѣма жажда, отъ суша и безводие. Адептътъ ги извикалъ при себе си и имъ казалъ да почакатъ малко, да се въоржжатъ съ търпение, докато приложи своето знание. Той построилъ една хубава чешма, отъ която потекла чиста, студена вода. Като видѣли това, жителитѣ на тази мѣстность се завтекли къмъ чешмата, дето се явилъ голѣмъ споръ, кой отъ тѣхъ пръвъ да си налѣе вода. Жрецътъ на капището се приближилъ къмъ адепта и казалъ: Моля ти се, остави ме азъ пръвъ да налѣя вода и да я занеса на своитѣ богомолци, които ме чакатъ да свърша молитвата си. Адептътъ го запиталъ: Ако те оставя пръвъ да налѣешъ вода и занесешъ на своитѣ богомолци, ще станатъ ли по-добри? — Не зная, ще видимъ. — Тогава и азъ ще видя, да ти дамъ ли пръвъ да налѣешъ вода. Следъ това идва единъ учитель, спира се предъ чешмата и казва на адепта: Позволи ми азъ пръвъ да налѣя вода да занеса на ученицитѣ си да пиятъ отъ нея, и следъ това да продължа обучението си. — Ако ученицитѣ ти първи пиятъ вода, ще станатъ ли по-добри и разумни, ще могатъ ли по-добре да служатъ на Бога? — Не зная, нищо не мога да кажа. — Щомъ не знаешъ, и азъ се въздържамъ да дамъ първо на тебе вода. Започватъ едни следъ други да се изреждатъ всички ония, които иматъ свои обични, и да искатъ първи да взематъ вода. Адептътъ всички запитвалъ: Ако занесете на своитѣ обични първи да пиятъ отъ тази вода, ще станатъ ли по-добри и по-разумни? — Не знаемъ. — Щомъ не знаете, и азъ ще помисля, да ви дамъ ли първи да вземете отъ тази вода. Най-после пристига единъ генералъ и казва на адепта: Моля, дайте ми пжтъ по-скоро да налѣя вода за войницитѣ си, защото ми предстои важно сражение. Ако не пиятъ вода, войни-

цитѣ ми сѣ осѣдени на смъртъ. — Ако победите въ това сражение, какво благо ще допринесете на човѣчеството и на своя народъ? — Не зная, ще видимъ. — Тогава и азъ ще видя, да ви дамъ ли вода, или не. Следъ това адептътъ се обърналъ къмъ всички присѣтствуващи и казалъ: Нека свещеникътъ извика своитѣ богомолци тукъ, сами да пиятъ вода отъ чешмата, а не да имъ се носи на крака. Нека учителятъ доведе ученицитѣ си тукъ, сами да пиятъ вода отъ чешмата. Нека генералътъ доведе войницитѣ си тукъ, да пиятъ направо отъ чешмата. И започнали да дохождатъ на чешмата млади и стари, учени и прости да пиятъ отъ новата вода, да утоляватъ жаждата си. Като задоволили жаждата си, адептътъ се обърналъ къмъ всички съ следнитѣ думи: Ето, хиляди години вече, какъ вие пиете вода отъ тази чешма, но понеже се отклонихте отъ правия пътъ, забравихте Бога, извършихте редъ престѣпления, водата се изгуби. По Божия милость тя отново дойде, за да ви покаже, какво ви чака въ бъдеще, ако не подобрите живота си и не се върнете въ правия пътъ. Ако не подобрите живота си, водата съвсемъ ще изчезне, а съ това ще се прекрати и вашиятъ животъ. Докато пиете вода отъ новия изворъ, никой нѣма да умре.

Сега ще направя сравнение между водата и вѣчния животъ. Водата представя живота. Затова, именно, мнозина казватъ: Животътъ е великъ изворъ. Казано е въ Иезекиилъ: Ако извърши престѣпление, праведниятъ прекъсва връзката си съ Бога. Ако извърши добро, грѣшникътъ се свързва съ Бога. Връзката съ Бога трѣбва да бѣде непреривна. Не е достатъчно човѣкъ само веднѣжъ да повѣрва, или само веднѣжъ да пие вода отъ Великия Изворъ на живота. Той трѣбва непреривно да черпи вода отъ Него, да се освежава. Ето, и Богъ постоянно работи. Той никога не спи. Въ този смисълъ, и ние трѣбва постоянно да работимъ, да бодърствуваме. Това е възможно за съзнанието на човѣка. Който служи на Бога, той е вещь въ своитѣ прояви. Ако е лѣкарь, въ своята практика не ще има нито единъ смъртенъ случай. Ако лѣкарьтъ не служи на Бога, повечето отъ пациентитѣ му ще умиратъ. Съвременнитѣ хора казватъ, че лѣкарьтъ може да бѣде видень, знаменитъ, само следъ дългогодишна практика. Тѣ разбиратъ, че въ тази дългогодишна практика, той е правилъ много опити. Известно е, при това, на всички, че опититѣ могатъ да бѣдатъ сполучливи и несполучливи. Сжщевременно тѣ казватъ, че

за да бжде добъръ, държавникътъ трѣбва да е направилъ редъ погрѣшки, за да може отъ тѣхъ да извлѣче поука и опитности. Питамъ: какво научиха българитѣ отъ многото войни въ своето минало? Изхарчиха милиони и милиарди. Какво още научиха? Станаха упорити, твърди, като кремъкъ, и развиха крайно критиченъ умъ. Всички войни, които българитѣ направиха, отъ началото на своето сществуване досега, се диктуваха отъ Сатурна, когото изпратиха да управлява България. Днесъ за днесъ единъ царъ сществува въ България — Сатурнъ, който съ камшикъ я управлява. Най-размирниятъ центъръ въ цѣла Европа днесъ е Балканскиятъ полуостровъ. Понеже българитѣ сж твърди и упорити, невидимиятъ свѣтъ ги постави на огънь, да се смекчатъ малко. Българинътъ е много практиченъ. Като правихъ своитѣ научни изследвания върху тѣхъ, много учени българи ми казваха: Кажи ни, до какви резултати дойде въ своитѣ заключения, за да използваме и ние тия данни? Казвамъ: 12 години ми сж нужни, за да събера тия данни; други 12 години, за да ги обработя и още 12 години, за да ги препиша. Тѣй щото, следъ 36 години ще ви дамъ нѣкои данни. — Дотогава ние ще измремъ. — Които останатъ живи, за тѣхъ ще бжде.

И тѣй, учението, което е вложено въ душитѣ на хората, се предава по цѣлия свѣтъ. Онѣзи пъкъ, които искатъ да бждатъ ученици, въ широкъ смисълъ на думата, трѣбва да прилагатъ това учение въ живота си. Днесъ има малко истински ученици, защото, като прилагатъ безразборно методигѣ на окултизма, тѣ губятъ силитѣ си. Много отъ ученицитѣ на западъ си служатъ съ хипнотизъмъ, съ внушение, като подържатъ, че човѣкъ трѣбва да има силна воля, за да си служи съ тѣзи опити. Обаче, силната воля изисква разумностъ. Безъ разумностъ волята може да стане толкова твърда, че да поквари мозъка на човѣка. Вследствие на такава силна воля се явяватъ редъ отрицателни резултати. Религиознитѣ хора пъкъ, които възприеха Христовото учение по буква, се натъкнаха на много заблуждения. Тѣ казватъ, че хората трѣбва да бждатъ милостиви, да правятъ добрини. Когато иска да направи добро нѣкому, човѣкъ първо трѣбва да се обърне къмъ Бога, да запита, трѣбвали ли да направи добро на този човѣкъ, или не трѣбва. И когато иска отъ другитѣ да му правятъ добро, той пакъ трѣбва първо да се обърне къмъ Бога, да запита, трѣбвали ли да иска съдействието на другитѣ хора, или не. Ако му

се отговори положително, тогава само той трѣбва да се обърне къмъ онзи, отъ когото иска съдействие, съ думитѣ: Братко, азъ имамъ добъръ занаятъ, затова те моля да ми дадешъ възможностъ да ти услужа въ нѣщо, за да изкарамъ днешната си прехрана. Азъ мога и да копая, и да ора, и поезии да пиша. — Добре, азъ имамъ дъщеря, която обича поезията. Какво стихотворение ще ѝ напишешъ? — Ще ѝ напиша нѣщо хубаво за слънцето, за любовта. Следователно, човѣкъ трѣбва да бжде внимателенъ и когато дава, и когато иска.

Съвременнитѣ хора говорятъ за любовта, но тѣ още не я разбиратъ. Тѣ на всѣка стѣпка се критикуватъ, обиждатъ и считатъ, че не сж достатъчно оценени. Питамъ: Кои учени, или кои велики хора, отъ памти—вѣка до днесъ, сж били оценени? Кой поетъ, кой философъ, кой ученъ досега е билъ оцененъ, почитанъ или уважаванъ, както трѣбва? Всички велики хора сж умрѣли, а тѣлата имъ сж изядени отъ червеи. Каква почитъ е тази? И следъ всичко това надъ гробоветѣ на тия велики хора сж съградени паметници. Тия хора може да сж велики, но не сж светии. Светитѣ не се нуждаятъ отъ паметници. Въ една отъ своитѣ поезии, Ботевъ казва: „Не Ти, Боже, Който си на небесата, но Ти, Боже, Който си въ сърцата.“ — Щомъ Богъ е въ сърцата на хората, нека тия хора Го проявятъ, всички да видятъ, че наистина Богъ живѣе въ сърцата имъ. Богъ, Който живѣе въ сърцата на хората, трѣбва да бжде силенъ: за три хиляди лева не трѣбва да се продава, за пари не трѣбва да се жени, нито да се самоубива. Той е господарь на положението, господарь на условията. Много отъ религиознитѣ хора, които минаватъ за Синове Божии, намѣсто да работятъ, да помагатъ на себе си и на ближнитѣ си, подаватъ ржка и просятъ. Срамъ е за човѣка на 20 вѣкъ да се самоубива, да проси, да го осжждатъ, да лежи въ затворъ и т. н. Срамъ е за тия хора да се гонятъ помежду си, че този вѣрва въ Бога, а онзи не вѣрва. Кой вѣрва днесъ въ Бога? Всички хора сж безвѣрници. Вѣрата изключва безвѣрието. Нѣкой казва, че вѣрва въ Бога. Който вѣрва въ Бога, той ще бжде подложенъ на изпитъ. Какъ? Ще му кажатъ да продаде имането си, да го раздаде на сиромаси и да тръгне да проповѣдва. Този е единъ отъ начинитѣ за изпитване вѣрата на човѣка. Питамъ: колко души въ България сж готови да изпълнятъ тази заповѣдь? — Ами какво ще правимъ съ женитѣ и съ децата си? — И тѣ да дойдатъ съ

васъ. — Кой ще ни храни тогава? — За това не мислете. Ще дойде день, когато ангелътъ ще похлопа на сърцето на всѣки човѣкъ и ще му каже: Ти знаешъ да свиришъ на цигулка. Вземи цигулката си и тръгни изъ свѣта, да свиришъ на хората, да имъ проповѣдвашъ. — Ами жена ми и децата ми? — Нека всѣки отъ тѣхъ вземе своя инструментъ, билъ той перо за писане, мотика, търнокопъ, лопати, и всички заедно тръгнете да проповѣдвате Словото Божие. Идете, дете Богъ ви праша. Това значи послушание.

Казвате: Какъ така ние, културнитѣ хора на 20 вѣкъ, да тръгнемъ отъ градъ въ градъ, или отъ село въ село да се опозоряваме? — Че вие сега сте опозорени. Но ако тръгнете да проповѣдвате за Бога, отъ положението, въ което се намирате сега, ще се повдигнете и светии ще станете. Ще работите за Великото въ свѣта, безъ да очаквате паметници да ви правятъ. Нѣма по-хубаво нѣщо отъ честния, отъ благородния, отъ милостивия човѣкъ. Тѣ сж живи паметници, на които всѣки трѣбва да се кланя. По-добре е великиятъ скулпторъ да извае една статуя и да я продаде на нѣкой богатъ човѣкъ, отколкото да прави паметници и бюстове на велики хора и да ги излага по градинитѣ, по улицитѣ и площадитѣ. Въ дома на богатия човѣкъ статуята ще бжде при добри условия, и кой какъ дойде въ къщата му, ще я гледа, ще ѝ се радва. И паритѣ, които скулпторътъ получи за тази статуя, ще бждатъ превърнати въ динамическа, въ животворна сила, съ която ще лѣкува хората.

„Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната.“ Всѣки художникъ, всѣки музикантъ, всѣки скулпторъ седи по-високо отъ своето произведение. Наука, изкуство, поезия, техника — всичко това трѣбва да се впрегне на работа, въ услуга на Бога, на Божия Духъ. Ще кажете, че съвременната наука казвала това-онова. Какво казва съвременната наука, това не е важно. Ако иска да се развива, тя трѣбва да бжде въ услуга на Божествената наука. Съвременната наука е произведение на човѣшкия духъ; следователно, тя е наука на обикновения човѣкъ. Обаче, истински учени сж честнитѣ, благороднитѣ, милостивитѣ хора. Тѣ сж живитѣ паметници въ свѣта. Каквото кажатъ тѣзи хора, така е. Тѣхнитѣ твърдения не търпятъ критика. Дойде нѣкоя циганка, вземе ржката на човѣка, гледа въ нея и гадае: Ти си много щастливъ човѣкъ. Ще се оженишъ за млада, красива, черноока мома. Колкото повече пари дадете на циганката, толкова

повече ще гадае. Тази циганка не знае, че черноокитѣ хора създаватъ голѣми неприятности. Въ едно варненско село две циганки ходили отъ кжща въ кжща да врачуватъ. Единъ день тѣ отишли въ дома на една богата селянка, която имала само една дъщеря, искали да ѝ предскажатъ, кога и за кого ще се ожени. Дъщерята не била въ кжщи. Майката имъ казала да влѣзатъ въ коридора, да почакайтъ малко, докато дъщеря ѝ си дойде. Тѣ видѣли въ коридора единъ голѣмъ кошъ съ брашно. Едната циганка сграбчила богатата селянка и пхнала главата ѝ въ коша съ брашното, а другата влѣзла въ стаята да краде. Като взели, каквото имъ трѣбвало, първата отъ тѣхъ освободила домакинята, после и дветѣ заедно си отишли. Следъ малко дъщерята се върнала и, като видѣла главата на майка си цѣла побѣляла отъ брашно, разбрала, че сж дохождали циганки въ кжщата имъ.

Ще кажете, че тази жена била много глупава, дето се оставила на циганкитѣ да си играятъ съ нея. Питамъ: нима вашитѣ глави не сж посипани съ брашно? Днесъ хората се безпокоятъ за най-малкитѣ нѣща и сж готови за нищо и никакво да се самоубиватъ. Цѣли деветъ месеца вашитѣ майки сж ви носили въ утробитѣ си, а вие сте готови за единъ часъ да свършите съ живота си. Вие продавате живота си много евтино, само за три хиляди лева. Обаче, не знаете, че и най-голѣмитѣ ви мъчнотии не струватъ даже и три хиляди лева.

„Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната.“ Въ живота се крие силата на човѣка. Да познаете Великия въ своитѣ мисли, чувства, действия, както и въ проявитѣ на своя духъ и на своята душа, това значи придобиване на сила, която животътъ съдържа въ себе си.

Сега, по случай Великъ-день, желая на всички да превърнете стария си животъ въ динамическа сила и да внесете въ него абсолютна честностъ, абсолютно благородство и милосърдие. Ако внесете тѣзи три качества въ душата си, вие ще придобиете онова вътрешно богатство, което представя идеалъ въ живота на всѣки човѣкъ. Само по този начинъ Божественитѣ свѣтъ ще се разкрие предъ васъ, съ всички свои възможности и богатства, съ всички свои складове отъ хранителни припаси. Тогава за всички ще има храна, всички ще бждатъ осигурени за вѣчни времена. Само така човѣшкиятъ свѣтъ ще се оправи. Външниятъ свѣтъ е оправенъ, но свѣтътъ на човѣка още не е оправенъ. Обаче, всѣки трѣбва да знае, че бждещата култура

нѣма нищо общо съ старата. Както гжсеницата нѣма нищо общо съ пеперудата, и както пеперудата нѣма нищо общо съ гжсеницата, така и новиятъ животъ нѣма нищо общо съ стария. Време е вече хората да излѣзатъ отъ стария животъ. Обаче, докато се приготвятъ новитѣ условия на живота, хората ще се намѣрятъ предъ кръстопѣтъ, предъ дилема.

Като знаятъ това, Учителитѣ на човѣчеството предупреждаватъ хората, а специално своитѣ ученици, да бързатъ. Времето е скъпо, денятъ е равенъ на вѣкъ. Който може добре да използва времето, той ще придобие голѣми богатства. Бъдещето е важно и велико. Работа се изисква отъ всички. Тази е единствената философия — никаква друга философия не може да ви помогне. Да мислите, че като се преродите, тогава ще работите, или че нѣкаква нова религия ще ви спаси — това сж празни работи. Освенъ работата, нищо друго не може да ви спаси. Освенъ вѣрата ви въ Божия Духъ и въ Божествената наука, нищо друго не може да ви спаси. Учете се отъ звездитѣ, вслушвайте се въ тѣхния шепотъ. Тѣ свѣтятъ и тихо нашепватъ: Радвайте се за възможноститѣ, които ние откриваме за васъ. Ще дойде день, когато ще се ползвате отъ тѣзи възможности. Тукъ се готвятъ мѣста за васъ. Ще кажете, че това сж залъгалки. — За предпочитане е човѣкъ да се залъгва, отколкото да се самоубива, както е намислилъ младиятъ човѣкъ, за когото ви говорихъ. — Ами ако следъ получаване на паритѣ пакъ се самоубие? — Не, щомъ получи паритѣ, той нѣма да се самоубие. Въ такъвъ случай, за предпочитане е по-малкото зло предъ по-голѣмото. Да служишъ на истината, това е най-малкото зло, което може да сполети човѣка. Да се отклонишъ отъ истината, това е най-голѣмото зло, което може да сполети човѣка. Сега ще дамъ нѣколко важни максими за живота. Тѣ сж следнитѣ: животътъ изключва смъртта; истината изключва лъжата; мъдростта, която носи свѣтлина и знание, изключва тъмнината и невежеството; правдата изключва всѣкаква неправда; милосърдието изключва насилието. Който се води по тѣзи максими, той ще се ползува отъ великитѣ блага и богатства на живота, той ще бжде новиятъ човѣкъ, носителъ на новата култура.

„Животътъ е по-драгоцененъ отъ храната.“ Кой животъ е по-драгоцененъ отъ храната? Който ни е даденъ отъ Бога. Този животъ струва повече, отколкото благата, които

земята може да ни даде. И Христосъ говори за този съзнателенъ животъ.

Сега, поздравявамъ всички съ Възкресение Христово, като ви пожелавамъ да възкръснете, безъ да става нужда да се повтарятъ поздравления, като тия въ Чирпанъ. Пожелавамъ ви Богъ да ви проговори, но не чрезъ езика на чирпанското земетресение. Ще дойде день, когато въ свѣта ще стане такова земетресение, отъ което главитѣ на хората ще побѣлѣятъ. Главитѣ имъ ще побѣлѣятъ, но сърцата и умоветѣ имъ моментално ще се отворятъ. Тогава всички хора ще излѣзатъ подъ открито небе, подъ небето на Божията Любовь, на Божията Мѣдрость и на Божията Истина. Тогава всички хора единодушно ще отправятъ своята благодарствена молива къмъ Бога за всички добрини, които Той имъ е направилъ отъ създаването на свѣта до сега.

31. Беседа отъ Учителя, държана на 15 априлъ, 1928 г.
София. — Изгрѣвъ.

Съдържание:

	стр.
1. Синове на възкресението	3
2. Дързай дъще!	21
3. До край	43
4. Дванадесетътъ племена	66
5. Изново	94
6. Баща си и майка си	115
7. Помаза ме	137
8. Остани съ насъ!	156
9. Славата чловѣческа	176
10. Ще хвърля мрежата	199
11. По-драгоцененъ	216

